Jan Leopoldovici Larri
Uimitoarele peripeţii ale lui Karik şi ale Valiei

Traducere: Sidonia Drăguşanu şi Eva Silaghi
Editura Tineretului, 1960

Ян Ларри - "Необыкновенные приключения Карика и Вали"
[EdituraOrig], 1937

Versiune ebook: Club CPŞF

CAPITOLUL I. *O discuție neplăcută cu bunica. Mama e neliniştită. Jack porneşte pe nişte urme calde încă. Ciudata descoperire din biroul profesorului Enotov. Misterioasa dispariție a lui Ivan Ghermaghenovici.*

Mama întinse fața de masă mare şi albă, pe care bunica aşează farfuriile, cuțitele, lingurile, furculițele.

— Uite, a sosit vremea prînzului - începu să bodogănească bunica - şi copiii tot nu şi-au adus aminte să vină acasă. Pe unde-or fi, habar n-am... Pe vremea mea, cînd eram eu mică...

— Of - spuse mama - nici măcar dimineața n-au mîncat. Ea se apropie de fereastra deschisă, se aplecă peste pervaz şi strigă: Karik! Valia!

— Cum de nu! bombăni bunica. Uite-i cum se mai grăbesc! Aleargă de nu mai pot! Tu îi strigi şi ei pesemne se joacă mai departe de-a paraşutiştii. Tu îi aştepți la masă, şi în timpul ăsta ei, poate, au nevoie de „Salvare".

— Ce fel de paraşutişti? Ce fel de „Salvare"? întrebă speriată mama.

— Uite-aşa... Obişnuită! răspunse bunica. Scoase din buzunarul şorțului un ghem de lînă, andrele şi un ciorap de lînă neterminat. Andrelele strălucitoare începură să se agite repede în mîinile ei, trăgînd din ghem firul răsucit. „Salvarea" - suspină bunica - care a fost chemată alaltăieri pentru Valerik.

— Care Valerik?

— Ei, care?!... Ştrengarul din curtea noastră... Băiatul administratorului blocului! Auzi ce i-a dat prin minte: şi-a făcut rost de pe undeva de o umbrelă veche, a făcut din ea paraşută şi şi-a dat drumul de pe balconul etajului întîi, în chip de paraşutist!

— Şi?

— Nimic! I s-au agăţat pantalonii de burlan şi a rămas aşa, atîrnat cu capul în jos, o jumătate de oră, pînă a venit „Salvarea". Medicul s-a înfuriat. „în asemenea cazuri, zicea el, trebuie să chemaţi pompierii, şi nu „Salvarea." Ce-i drept, pe Valerik l-au coborît de pe burlan...Şi ce să vezi?!... El rîdea ca şi cum nimic nu s-ar fi întîmplat. „Am realizat un record, o săritură în lungime", spunea el. Uite ce ştrengari sînt copiii din ziua de azi!... Pe vremea mea...

— Of - suspină mama - dar pe unde-or hoinări acum?...

— Mai e unul, îl cheamă Antei; vine de se joacă în curte cu ai noştri. Ăsta s-a apucat întîi să construiască împreună cu copiii un metro, pe urmă a inventat un submarin. Ei, şi cum era de aşteptat, metroul s-a prăbuşit peste ei şi i-a acoperit pe toţi cu pămînt Tot e bine că portarul a băgat de seamă la timp şi i-a dezgropat, altfel ar fi pierit acolo. Şi crezi că s-au potolit? Da' de unde!... Cîtuşi de puţin! Au făcut dintr-un butoi şi nişte lăzi un submarin, şi de bună seamă că s-ar fi înecat cu toţii, dar, spre norocul lor, tocmai trecea pe-acolo un miliţian şi, slavă domnului, i-a salvat cu chiu cu vai pe navigatori. Numai că... Ptiu I scuipă mînioasă bunica. Să nu-ţi vie să crezi de ce năzdrăvănii sînt în stare; nici n-au apucat să se usuce bine, şi au şi născocit un zbor cosmic: au îndoit un mesteacăn pînă la pămînt, doi dintre ei s-au suit în copac, iar ceilalţi...

— Nu, nu! izbucni mama, gesticulînd cu aprindere. Nu trebuie! Nu vreau să ascult toate astea! Ea se apropie de fereastră şi strigă: Karik! Valia!

— Cînd eram eu mică... - începu iar bunica. Mama înălță din umeri şi, fără s-o mai asculte, se aplecă peste pervazul ferestrei:

— Ka-ari-ik! Va-alia! La ma-să! În curte miorlăi o pisică.

— Am ştiut eu că aşa o să fie - se plînse bunica - am ştiut eu...

— Karik! Valia! strigă iar mama, apoi se întoarse repede către bunica şi întrebă: Ei, cum, nici n-au spus încotro se duc?

Bunica strîmbă din buze supărată.

— Cînd eram eu mică - zise ea - spuneam întotdeauna unde mă duc, dar acum copiii fac tot ce le trăsneşte prin cap. Dacă vor, se duc la Polul Nord, ba te pomeneşti că şi la Polul Sud... Sau, cum s-a transmis de curînd la radio...

— Ce, ce s-a transmis? întrebă repede mama.

— Nimic! S-a înecat un băiat! Asta s-a transmis. Mama se cutremură:

— Ei! astea-s... astea-s prostii! Karik şi Valia nu se duc la scăldat!

— Nu ştiu, nu ştiu - şi bunica clătină din cap - eu nu ştiu dacă acum se scaldă ori ba, dar ştiu că de mult trebuia să fi venit la masă. Şi ei n-au sosit nici pînă acum. Unde-or fi? Au fugit de dimineață, fără să-şi ia măcar micul dejun.

Mama îşi trecu palma peste obraji şi, fără să mai rostească un cuvînt, ieşi repede din sufragerie.

— Cînd eram eu mică... - suspină bunica.

Dar ce-a făcut bunica pe cînd era ea mică, mama n-a mai apucat să afle: ea şi ajunsese în mijlocul curții şi, mijindu-şi ochii din pricina soarelui, privea în jur.

În mijlocul curții, pe o movilită galbenă de nisip, se găsea lopățica verde a Valiei, iar alături, tichia decolorată a lui Karik. Tot aici, întinzîndu-şi toate cele patru labe, se încălzea la soare Aniuta, o pisică dolofană şi roşcată. Pisicuța închidea alene ochii şi-şi întindea atît de tare picioarele, de parcă ar fi vrut să le dăruiască mamei.

— Unde sînt copiii, Aniuta?

Mîța căscă somnoroasă, se uită la mama numai cu un ochi, apoi se întoarse leneşă pe spate.

— Ei, unde crezi c-au dispărut? bolborosi mama. Ea străbătu curtea, aruncă o privire în spălătorie şi se uită şi prin ferestrele întunecate ale pivniței, unde țineau lemnele.

Copiii nu erau nicăieri.

— Ka-ari-ik! mai strigă o dată mama. Nu răspunse nimeni.

— Va-a-alia! strigă ea din nou.

— Hau-hau-hau-hau-hau! răsună undeva foarte aproape un lătrat.

La intrarea laterală se auzi pocnetul unei uşi trîntite cu putere. Tîrînd după el lanțul zornăitor, năvăli în curte un cîine mare, ciobănesc, cu botul ascuțit.

Aniuta, pisicuța cea dolofană, o zbughi dintr-o săritură pe o stivă de lemne.

— Tsss! șuieră ea, ridicîndu-şi lăbuța. R-r-rog să fie liniş-ş-şte!

Cîinele lătră mînios la Aniuta, se avîntă din goană pe movilită şi începu să se tăvălească pe nisip, stîrnind nori groşi de praf; apoi sări în sus, se scutură şi se năpusti asupra mamei, lătrînd de mama focului.

Mama se feri într-o parte.

— Înapoi! Nu-i voie! Marş de-aici! îl goni ea.

— Jack! Fii cuminte! Jos! Răsună la poartă o voce puternică.

Un om voinic, încălțat cu nişte sandale pe piciorul gol, intră în curte cu pas legănat şi ținînd în mînă o țigară aprinsă. Era locatarul de la etajul al treilea, fotograful Schmidt.

— Ce-i cu tine, Jack? întrebă sever grăsunul şi-l amenință pe cîine cu degetul său gros.

Jack dădu vinovat din coadă.

— Ce prostănac! rîse fotograful. Gudurîndu-se, dulăul se apropie de stăpîn, se aşează jos şi, zornăindu-şi lanțul, îşi scarpină de zor gîtul cu laba dinapoi.

— Frumoasă vreme e azi! zîmbi prietenos grăsunul, adresîndu-se mamei. Nu vă pregătiți să plecați la vilă? E timpul cel mai potrivit pentru cules ciuperci, pentru pescuit...

Mama se uită la grăsun, apoi la cîine şi spuse nemulțumită:

— Tovarăşe Schmidt, iar i-ați dat drumul fără botniță. Şi doar e ca un lup adevărat. Abia aşteaptă să înhațe pe careva.

— Despre Jack spuneți asta?! se miră fotograful. Ce tot vorbiți! Jack al meu nu se-atinge nici măcar de un copil. E cuminte ca un porumbel. Vreți să-l mîngîiați?

Cu un gest al mîinii, mama se împotrivi:

— Nici n-am altă treabă decît să mîngîi cîinii! Acasă m-aşteaptă mîncarea nefiartă în cratiță, în odăi încă n-am dereticat şi, pe deasupra, nu dau de loc de urma copiilor... Unde-or fi dispărut, n-am idee. Ka-a-arik! Va-a-alia! strigă ea din nou.

— Dezmierdați-l pe Jack, rugați-l puțin. Spune-ți-i: "Hai Jack, caută-i mai repede pe Karik şi pe Valia".

Vi-i găseşte într-o clipită. Schmidt se aplecă spre cîine şi-l bătu pe ceafă: îi găseşti, Jack?

Jack schelălăi încet şi, sărind deodată în sus, îl linse pe fotograf pe gură. Grăsunul se dădu înapoi, scuipă cu scîrbă şi-şi şterse buzele cu mîneca.

Mama rîse.

— Degeaba rîdeți - spuse cu importanță grăsunul - ăsta e copoi! El merge pe urmele omului, ca locomotiva pe şine. Vreți să vă dovedesc?

— Vă cred - răspunse mama - vă cred şi fără dovezi...

— Nu, nu, dați-mi voie - se agită omul nostru - dacă vă spun eu, înseamnă că aşa este. Haideți, dați-mi ceva, un lucru oarecare de-al lui Karik sau de-al Valiei... O jucărie... O cămăşuță... O tichiuță... Orice!

Mama ridică din umeri, dar totuşi se aplecă, luă tichiuță şi i-o dădu lui Schmidt.

— Minunat! Excelent! Foarte bine! se entuziasmă grăsunul şi vîrî sub nasul cîinelui tichiuță lui Karik.

— Ei, Jack - rosti el, cu glas tare - arată cum lucrezi! Caută! Caută, cuțule!

Jack schelălăi, îşi plecă botul în pămînt şi, întinzîndu-şi coada, se roti prin curte în cercuri largi.

Fotograful se luă voios după el.

Ajungînd la stiva de lemne, Jack se opri şi deodată se ridică pe labele dinapoi, iar cele din față le puse pe lemne. Nasul lui Jack nimeri drept sub botul pisicii Aniuta.

— Te distr-r-r-rug! mîrîi Jack.

Pisica făcu un salt, se arcui şi, sticlindu-şi ochii verzi, şuieră ca o viperă:

— Pe mine?! Glumeş-ş-şti!

Jack încercă s-o prindă de coadă. Pisica se burzului şi-l plesni pe Jack atît de tare, încît bietul cîine schelălăi de durere şi de ciudă, dar se dezmetici

îndată şi, lătrînd zgomotos, se năpusti din nou asupra Aniutei. Mîța şuieră şi mai tare, îşi ridică laba şi începu să strige în limba ei pisicească:

— Mar-ş-ş de-aici! Ş-ş-şterge-o!

— Ei, ei, ajunge, Jack! spuse supărat fotograful. Vezi-ți de treabă! Şi îl trase atît de tare de zgardă, încît cîinele se aşeză pe labele dinapoi. Şi-acum, caută!

Lătrînd mînios la pisică, Jack fugi mai departe. El alergă prin toată curtea, se opri la burlan şi, adulmecînd zgomotos cu nările, se uită la stăpîn.

— S-a înțeles! S-a înțeles totul, Jack! Şi fotograful clătină din cap. Vrei să spui că ei au stat aici şi probabil că s-au jucat cu Aniuta? Minunat! Dar de aici unde s-au dus? Trebuie să-i căutăm, Jack! Ei? Caută, caută-i, cuțule!

Jack se gudură, se învîrti ca o sfîrlează, zgîrie cu labele pămîntul sub burlan, apoi se năpusti, lătrînd puternic, spre intrarea principală.

— Aha, aha! Vedeți? strigă Schmidt. A şi dat de urma lor!

Lipăind cu sandalele lui, fotograful alergă după cîine.

— Dacă-i găsiți pe copii, trimiteți-i acasă! strigă mama şi se îndreptă spre poartă.

„Probabil că sînt alături, la vecini" - gîndi ea şi, fără să-i mai bage în seamă pe Jack şi pe stăpînul lui, părăsi curtea.

Trăgînd cu putere de lanț, Jack îl tîra pe grăsun pe scară, în sus.

— Mai încet, mai încet! gîfîia omul, abia mai putîndu-se ține pe urma cîinelui.

La etajul patru, Jack se opri o clipă, îşi privi stăpînul, apoi, lătrînd scurt, se năpusti spre o uşă capitonată

cu muşama şi pîslă. Pe uşă se afla o tăbliță albă, emailată, cu inscripția:

„Profesor Ivan Ghermaghenovici Enotov" Dedesubt era prins un bilețel:

„Soneria nu funcționează. Rog să bateți". Jack sări schelălăind şi începu să zgîrie cu ghearele muşamaua de pe uşă.

— Stai frumos, Jack! strigă grăsunul. Aici se cuvine să bați la uşă, nu să schelălăi.

Fotograful Schmidt îşi netezi părul cu palma, îşi şterse grijuliu cu batista fața asudată şi apoi, cu degetul îndoit, ciocăni încetişor în uşă. Dindărătul uşii se auziră nişte paşi tîrşîiți, apoi un zgomot în broască. Uşa se întredeschise şi se ivi o față cu sprîncene stufoase, cărunte şi cu o barbă alb-gălbuie.

— Pe mine mă căutați?

— Scuzați, tovarăşe profesor - spuse tulburat fotograful - am vrut numai să vă întreb...

Dar nu apucă grăsunul să-şi termine vorba, că Jack se şi smulse din mîna lui cu lanț cu tot şi se năpusti în apartament, gata-gata să-l doboare pe profesor.

— Înapoi! Jack! Stai frumos! strigă Schmidt. Dar Jack îşi şi zornăia lanțul pe undeva, pe la capătul culoarului. Scuzați, profesore, Jack este atît de tînăr... Dați-mi voie să intru. Am să-l aduc îndată înapoi.

— Da, da... Desigur - spuse profesorul, distrat, lăsîndu-l pe Schmidt să intre în casă - poftiți înăuntru! Nădăjduiesc că nu muşcă pe nimeni cîinele dumneavoastră?

— Foarte rar! îl linişti Schmidt pe profesor. Fotograful trecu pragul, închizînd uşa în urma lui. Spuse încet: Mii de scuze! Am intrat doar pentru o clipă. Cred că se află la dumneavoastră doi copii... Karik şi Valia. De la etajul întîi...

— Dați-mi voie, dați-mi voie... Karik şi Valia? Sigur! Îi cunosc foarte bine. Nişte copii minunați! Cuviincioşi, dornici să afle lucruri noi...

— Sînt la dumneavoastră?

— Nu! Azi n-au venit.

— Ciudat! bolborosi grăsunul. Jack a mers cu atîta siguranță după urme...

— Dar poate că urmele sînt de ieri? întrebă politicos profesorul.

Schmidt nici nu apucă să răspundă. Dintr-o cameră îndepărtată, Jack începu să latre şi, în aceeaşi clipă, ceva bubui, zdrăngăni şi răsună de parcă se prăbuşise un dulap sau toată vesela de pe masă. Profesorul tresări.

— Are să spargă tot acolo! strigă el, cu o voce plîngăreață şi, apucîndu-l pe Schmidt de mînecă, îl trase pe coridorul întunecat. Aici! Aici! bolborosi el, împingînd o uşă.

Chiar în clipa cînd profesorul şi fotograful trecură pragul camerei, Jack sări la pieptul stăpînului său, schelălăi şi o luă înainte, lătrînd. Cîinele alerga prin cameră, tîrînd după el lanțul, mirosea dulapurile cu cărți, sărea pe fotoliile de piele, se învîrtea pe sub masă, se năpustea fără rost dintr-o parte într-alta.

Pe masă răsunau, ciocnindu-se, baloane şi retorte, se clătinau pahare înalte, străvezii, tremurau eprubete subțiri de sticlă.

Din pricina zguduirii puternice, microscopul, ce sclipea în soare, fu gata să se răstoarne. Profesorul abia reuşi să-l prindă. Dar, salvînd microscopul, răsturnă cu mîneca talerele lucioase de nichel ale unei balanțe complicate. Talerele se rostogoliră cu clinchet pe parchetul galben.

— Ce-i cu tine, Jack? întrebă ursuz fotograful. Te-ai făcut de rîs! Latri, dar văd că latri de pomană. Ei? Unde-s copiii?

Jack îşi înclină capul într-o parte. Ciulindu-şi urechile, el se uita cu atenție la stăpîn, silindu-se să înțeleagă pentru ce este certat.

— Ruşine, Jack! şi fotograful clătină dezaprobator din cap. Şi ți se mai spune copoi! Cu diplomă! S-alergi după pisici, nu după urme! Ei, hai acasă! Tovarăşe profesor, iertați-mă că v-am deranjat!

Fotograful se înclină cu stîngăcie şi tocmai cînd se îndrepta spre uşă, Jack fu deodată cuprins parcă de turbare. Dulăul îşi înfipse colții în pantalonii stăpînului său şi, proptindu-se cu labele pe parchetul lunecos, îl trase pe fotograf spre masă.

— Dar ce-i cu tine?! se miră grăsunul. Schelălăind, Jack prinse din nou a alerga în jurul mesei, iar apoi sări pe canapeaua ce se afla în dreptul ferestrei deschise. Sprijinindu-şi labele de pervaz, el latră scurt.

Schmidt se înfurie.

— Înapoi! Jos! strigă el, prinzînd cîinele de zgardă, dar Jack îşi smuci cu îndărătnicie capul şi se năpusti din nou spre canapea.

— Nu înțeleg nimic! Şi fotograful desfăcu larg brațele.

— Probabil că este vreun şoarece în dosul canapelei! încercă să ghicească profesorul. Sau, poate, vreo coajă de pîine sau vreun os? Eu iau adesea masa aici.

Se apropie de canapea şi o trase de la perete. Ceva foşni îndărătul canapelei şi căzu moale jos.

— O coajă! exclamă profesorul.

Jack se smuci înainte, îşi făcu loc între perete şi canapeaua trasă, îşi agită coada şi păru că a prins ceva cu dinții.

— Ia să vedem, ce-ai acolo? Arată! strigă fotograful.

Cîinele se dădu înapoi clătinînd din cap, se întoarse brusc spre stăpînul său şi-i puse la picioare o sandală scîlciată de copil.

Fotograful ridică obiectul găsit şi, dezorientat, îl întoarse pe toate părțile.

— Se pare că e, ca să zic aşa, o încălțăminte de copil.

— Hm... Ciudat! rosti profesorul, cercetînd sandala. Tare ciudat!

In timp ce priveau sandala găsită, Jack scoase din spatele canapelei încă trei: una la fel cu cea dintîi şi alte două mai mici.

Fără să înțeleagă nimic, profesorul şi grăsunul se uitau cînd unul la celălalt, cînd la sandale. Schmidt ciocăni cu degetul îndoit talpa tare a uneia din încălțări şi, nu se ştie din ce pricină, spuse:

— Sînt solide! Sandale bune!

În timpul acesta, Jack scoase din dosul canapelei nişte pantalonaşi albaştri, apoi încă o pereche şi, ținînd laba pe ele, latră încet.

— Asta ce mai e? se fîstîci de-a binelea profesorul. Se aplecă şi dădu să ridice pantalonaşii, dar Jack mîrîi arătîndu-şi colții; profesorul îşi trase repede mîna. Oricum, are o fire cam... neplăcută! spuse tulburat Ivan Ghermaghenovici.

— Da, nu prea e politicos! consimți fotograful. El luă pantalonaşii, îi scutură şi, împăturindu-i cu grijă, îi dădu profesorului: Poftiți!

Profesorul se uită chiorîş la Jack.

— Nu, nu, nu-i nevoie - zise el - văd şi aşa... Mda... Mda... Iată şi inițialele!... “V" şi “K", Valia şi Karik. Şi atinse cu degetul literele albe, cusute pe pînză.

Grăsunul îşi şterse cu palma fața transpirată.

— Aveți baie în apartament? întrebă el, cu un aer preocupat.

— Nu - răspunse Ivan Ghermaghenovici - n-am baie! Dar dacă vreți să vă spălați pe mîini, atunci...

— Nu! rosti grăsunul, gîfîind. Pot să mă spăl şi acasă. Dar mă gîndeam că poate s-au dezbrăcat şi se scaldă în baie. Înțelegeți?

— Da, desigur - şi profesorul clătină din cap.

— Dar unde-au dispărut? Goi... fără pantalonaşi... fără sandale?! Nu înțeleg nimic! Şi Schmidt ridică din umeri. Fotograful îşi desfăcu larg picioarele, îşi duse mîinile la spate şi, aplecîndu-se, privi îndelung pătratele galbene ale parchetului, apoi se îndreptă şi spuse cu convingere: Nu face nimic! Îi vom găsi îndată. Ei sînt aici, profesore! Fără doar şi poate că se ascund! Fiți sigur! Jack al meu nu greşeşte niciodată.

Profesorul şi fotograful străbătură toate camerele, aruncară o privire în bucătărie, ba se uitară chiar şi în cămara întunecoasă.

Jack se ținea abătut după ei.

În sufragerie, grăsunul deschise uşițele bufetului, îşi vîrî capul sub masă, iar cînd ajunse în dormitor, cotrobăi îndelung sub pat. Dar copiii nu erau nicăieri.

— Unde s-or fi ascuns? bolborosi fotograful.

— După cîte ştiu eu - spuse profesorul - copiii nici n-au venit azi pe-aici.

— Credeți? întrebă Schmidt, îngîndurat. Credeți într-adevăr că n-au venit? Dar tu ce crezi, Jack? sînt aici, ori ba?

Jack răspunse cu un lătrat.

— Sînt aici?

Jack mai latră o dată.

— Ei, atunci caută! Caută, cuțule!

Jack se înveseli dintr-o dată. El o luă înainte şi-i aduse din nou în cabinet pe profesor şi pe Schmidt. Aici sări iarăşi pe pervaz şi începu să latre zgomotos şi să schelălăie, vrînd parcă să-l facă pe stăpînul lui să priceapă că cei doi copii au ieşit pe fereastră. Schmidt se supără:

— Vai ce găgăuță, ce javră! Doar nu-ți închipui c-or fi sărit în curte de la etajul patru? Sau poate crezi că au zburat ca nişte muşte sau ca nişte libelule?

— Ce? se cutremură profesorul. Au zburat? Ce fel de libelule?

Fotograful zîmbi.

— N-am ce vă face, Jack al meu aşa crede! Profesorul se apucă cu mîinile de cap.

— Ce grozăvie! șopti el.

Fotograful se uită mirat la Ivan Ghermaghenovici şi-l întrebă:

— Ce-i cu dumneavoastră? Beți puțină apă! Ați pălit atît de tare...

Schmidt făcu un pas spre masa pe care se găsea un pahar cu apă, dar profesorul scoase deodată un strigăt de parcă ar fi călcat cu tălpile goale pe un fier înroşit:

— Stop! Stop! Stați!

Fotograful, speriat, încremeni locului. Profesorul se repezi spre masă, apucă paharul care conținea un lichid incolor, îl duse îndată în dreptul ochilor şi-l privi în zare. Scoase apoi repede din buzunar o lupă mare, cu un mîner negru de os, şi-i strigă lui Schmidt:

— Nu vă mişcați! Vă rog, nu vă mişcați! Şi țineți bine cîinele! Sau, mai bine, luați-l în brațe! Vă rog!

Grăsunul, înspăimîntat, se uită descumpănit la profesor şi, fără să-l mai întrebe ceva, luă cîinele în brațe şi-l strînse tare la piept.

“Mi se pare că bătrînul şi-a pierdut minţile!" se gîndi el.

Staţi aşa! strigă profesorul. Ţinînd lupa la ochi, el se încovoie şi începu să cerceteze cu luare-aminte pătratele parchetului, unul după altul.

— Trebuie să stau mult aşa, profesore? întrebă sfios fotograful, urmărind cu îngrijorare mişcările ciudate ale profesorului.

— Puneţi un picior aici! strigă acesta, arătînd cu degetul pătratele cele mai apropiate ale parchetului.

Schmidt îşi puse cu stîngăcie piciorul în locul arătat şi-l strînse atît de tare pe Jack la piept, încît acesta i se zbătu în braţe şi scheună încetişor.

— Taci! şopti Schmidt, urmărindu-l cu teamă pe Ivan Ghermaghenovici.

— Acum, celălalt picior! Puneţi-l aici! Grăsunul se supuse fără murmur.

Astfel, pas cu pas, profesorul îl conduse pe fotograful amuţit de uimire pînă dincolo de uşă.

— Iar acum - zise profesorul, deschizînd larg uşa - iar acum, vă rog să plecaţi!

Uşa se trînti chiar în nasul lui Schmidt. Broasca se închise cu zgomot. Grăsunul îi dădu drumul lui Jack şi, pierzînd sandalele, se năpusti în jos pe scări, răsuflînd din greu şi privind mereu înapoi.

Jack gonea după el, lătrînd zgomotos. Aşa alergară ei pînă la secţia de miliţie.

Spre seară intră în curte o maşină cu dungi roşii. Cîţiva miliţieni coborîră din maşină, îl chemară pe portar şi urcară la etajul patru, unde locuia profesorul Enotov. Dar acesta nu fu găsit acasă. Pe uşa locuinţei lui sta prins cu piuneze strălucitoare un bilețel:

„Nu mă căutaţi. E inutil. Profesor I. G. Enotov".

CAPITOLUL II. *Lichidul miraculos. Misterioasa comportare a pantalonaşilor şi a sandalelor. O transformare neobişnuită petrecută într-o cameră cum nu se poate mai obişnuită. Aventura de pe pervazul ferestrei. Karik şi Valia pornesc într-o călătorie uimitoare... Iar lucrurile s-au petrecut astfel:*

În seara din ajunul dispariției copiilor, Karik se afla în cabinetul profesorului Enotov. Deseori, lui îi plăcea să stea de vorbă cu Ivan Ghermaghenovici, în ceasurile liniştite ale înserării.

Cabinetul de lucru al profesorului era aproape cufundat în beznă; din ungherele întunecate se ridicau umbre lungi şi negre; ai fi putut crede că cineva care priveşte cercul de lumină aşternut deasupra mesei mari stă ascuns acolo.

Flăcăruile albăstrii ale lămpilor de spirt tresar şi se unduiesc dedesubtul fundurilor înnegrite ale baloanelor de sticlă, în care ceva gîlgîie şi clocoteşte. Picături străvezii se strecoară încet prin filtre şi cad cu zgomot într-un recipient.

Karik se aşază în fotoliul cel mare de piele, strîngîndu-şi picioarele sub el. Lipindu-şi bărbia de masă, el urmăreşte cu atenție mişcările repezi şi îndemînatice ale profesorului, străduindu-se să stea neclintit, ținîndu-şi chiar şi răsuflarea.

În timp ce lucrează, profesorul se plimbă fluierînd, îi povesteşte cu vioiciune băiatului întîmplări hazlii din copilărie sau, mai adeseori, îi vorbeşte despre ce a văzut în Africa, în America, în Australia, fără să uite

aproape nici un amănunt, dar cu atenția mereu ațintită asupra experienței.

Suflecîndu-şi mînecile albe ale halatului, profesorul se apleacă acum deasupra mesei şi, încet, picătură cu picătură, toarnă în nişte păhărele înguste un lichid gros, uleios.

Din cînd în cînd aruncă în aceste păhărele mici cristale lucitoare - în lichid apar atunci un fel de fulgi care, rotindu-se uşor, cad la fund.

Ivan Ghermaghenovici toarnă apoi dintr-un pahar gradat o substanță de culoare albastră, iar lichidul devine îndată, din nu ştiu ce pricină, trandafiriu.

Toate acestea sînt desigur nespus de interesante şi Karik este gata să privească la experiențele profesorului pînă mîine dimineață.

Dar deodată Ivan Ghermaghenovici îşi şterse grăbit mîinile cu prosopul, luă un balon mare de sticlă, apucîndu-l de gît, şi-l înfăşură repede-repede într-o hîrtie albastră.

— Ei - spuse el - pot, în sfîrşit, să primesc felicitări că am izbutit.

— E gata? întrebă Karik, bucuros.

— Da. Acum a mai rămas doar să-l decolorăm şi... Profesorul pocni din degete şi începu să cînte cu glas puternic:

O, mult visată, limpede licoare,
Noi doi vom săvîrşi minuni sub soare!

Karik se încruntă fără să vrea: Ivan Ghermaghenovici cînta mult prea tare şi, fiindcă nu avea ureche muzicală, cînta toate cîntecele pe o singură melodie care semăna cu şuieratul vîntului în burlan.

— Dar dacă iepurele n-are să bea? întrebă Karik. Profesorul dădu din umeri:

— Cum n-are să bea? Îl silim să bea... Dar asta mîine... Iar acum... Ivan Ghermaghenovici se uită la ceas şi începu să se neliniştească: Vai, vai, vai, Karik! Cît de mult am întîrziat!... E ora unsprezece!... Da... Unsprezece şi două minute.

Karik înțelese că e timpul să plece acasă. Cu părere de rău se dădu jos din fotoliu şi, oftînd, întrebă:

— Şi mîine o să începeți fără mine?

— În nici un caz - şi profesorul clătină din cap. Doar ți-am făgăduit!

— Pot s-o aduc şi pe Valia?

— Pe Valia?

Profesorul se gîndi o clipă.

— Ei... Bine, vino cu Valia.

— Şi dacă n-are să iasă nimic?

— Ba are să iasă tot! Spuse profesorul, cu deplină siguranță în glas, stingînd lămpile de spirt.

— Şi iepurele se va preface în purice?

— Nu - rîse profesorul - iepurele va rămîne tot iepure.

— Dar oamenii pot să devină mai mici?

— Şi de ce nu?

— Păi cum? se arătă nedumerit Karik. Omul este stăpînul naturii şi... Deodată...

— Şi deodată, ce?

— Şi deodată... El să devină mai mic decît musca... Asta... Asta nu se cade!

— De ce “nu se cade"?

— Nu ştiu! Bunica zice că nu se cade. Am citit de curînd cu Valia o carte despre Gulliver şi piticii, iar bunica a luat-o şi a rupt-o. Ea zice că nu se cade să-i înfățişezi pe oameni atît de mici. Bunica s-a şi

supărat. Spune că omul este mai mare decît toate celelalte viețuitoare şi de aceea toate i se supun lui.

— Şi de ce se cade ca omul să fie mai mic decît elefantul?

— Păi elefantu' e elefant!

— Prostii, băiatule! Omul este mare nu prin statura sa, ci prin mintea sa! Iar cineva luminat la minte nici măcar nu va sta pe gînduri vreodată ca să se întrebe dacă se cade sau nu să bea dintr-un lichid care îl reduce ca dimensiuni, pentru a putea călători în lumea atît de ciudată a insectelor şi a descoperi astfel nenumărate lucruri atît de trebuincioase şi de folositoare omului. Şi, în afară de asta... Dar, de fapt, e timpul, prietene, să ne cam ducem pe la casele noastre.

— Spuneți-mi, Ivan Ghermaghenovici...

— Nu! Nu! Acum nu-ți mai spun nimic. Ajunge! Amînăm convorbirea pe mîine. Du-te, prietene, acasă! Eu am obosit de-a binelea şi e vremea să te culci şi tu.

*

* *

Toată noaptea Karik s-a răsucit în pat cînd pe o parte, cînd pe alta. În vis el văzu un elefant trandafiriu, dar atît de minuscul, încît ar fi putut încăpea într-un degetar. Elefantul mînca marmeladă. Alerga pe masă în jurul farfuriilor şi făcea tot felul de pozne, răsturnă solnița cu sare şi fu cît pe-aci să se înece în borcănaşul cu muştar. Karik îl scoase de acolo şi se apucă să-l spele într-o farfurioară, dar elefantul se smuci şi-l lovi pe băiat cu trompa în umăr. Apoi îi sări drept în cap şi-i spuse cu un glas cunoscut, de fetiță:

— Karik, ce-i cu tine? De ce strigi?

Karik deschise ochii. Lîngă pat stătea, înfăşurată în pled, Valia.

— Aha! Te-ai şi trezit - spuse el. Foarte bine. Îmbracă-te repede!

— De ce?

— Trebuie să mergem. Să mergem la Ivan Ghermaghenovici. Aoleu, ce-are să fie azi acolo!!! Ce minuni!! Ce minuni!!

— Ce?

— Îmbracă-te mai repede!

— Îmi pun pantalonaşii şi sandalele - spuse Valia, potrivind grăbită aşternutul pe pat.

— Îmbracă-te cu ce vrei, dar mai repede!

Căutîndu-şi sandalele sub pat, Karik povestea în şoaptă:

— Înțelegi tu ce grozăvie a născocit?...

— Ce-a născocit?

— Ivan Ghermaghenovici a născocit... A născocit un lichid... trandafiriu... Înțelegi?

— Gustos? Da? întrebă Valia, încheindu-şi cureluşele sandalelor.

— Foarte gustos... Deşi încă nu se ştie... Un lichid pentru iepuri!... Astăzi el o să le dea din lichidul ăsta şi cînd ei o să-l bea, atunci... O, ho, ho!

— Vai ce interesant e! zise Valia, bătînd din palme.

— Şi ştii ce-o să se întîmple cu ei? Valia făcu ochii mari.

— Ce-o să se întîmple cu ei? întrebă ea, de data asta, nu se ştie din ce pricină, în şoaptă.

— Cu ei?

Karik stătu puțin pe gînduri şi răspunse cinstit:

— Deocamdată nu se ştie dacă o să se întîmple ceva cu ei, ori ba... O să vedem noi numaidecît... Astea sînt doar nişte experienţe. Hai mai repede!

Karik, urmat de Valia, închise uşa şi amîndoi se strecurară încetinel prin camera mamei. Mama strigă ceva în urma lor, dar Karik o apucă pe Valia de mînă şi, ameninţînd-o cu degetul, o trase după el.

— Taci - şopti băiatul - că de nu, are să înceapă îndată: “Spală-te pe dinţi, spală-te, îmbracă-te, mănîncă, nu da din picioare sub masă..." Şi sigur că o să întîrziem.

Traversînd curtea în fugă, ei se strecurară pe furiş spre scara principală şi urcară alergînd, fără să se oprească, pînă la etajul patru. Karik puse cel dintîi mîna pe clanţa uşii, pe care era prins un bileţel cu cuvintele:

„Soneria nu funcţionează. Rog să bateţi".

Karik bătu, dar nu răspunse nimeni. Apăsă atunci pe clanţă şi, dintr-o dată, uşa se deschise.

Copiii pătrunseră în vestibulul aproape cufundat în întuneric. Aici era cam răcoare. Într-un colţ sclipea o oglindă. Sus, de pe un dulap mare, priveau spre copii nişte capete de bronz şi de marmură. În cuier atîrna blana profesorului, un palton şi o haină de ploaie care semăna cu o tablă de şah.

În apartamentul profesorului era linişte. Undeva, mai departe, probabil în bucătărie, se auzea picurînd apa dintr-un robinet. Din sufragerie răsunau bătăile regulate ale pendulei.

— Pesemne că Ivan Ghermaghenovici este în cabinetul lui de lucru - spuse Karik. Hai mai repede! Dar profesorul nu era nici aici. Copiii hotărîră să-l aştepte.

Ferestrele cabinetului de lucru erau larg deschise. Soarele strălucitor de vară lumina cu dărnicie masa mare, albă, ticsită cu fel de fel de borcane pîntecoase, baloane de sticlă şi retorte. Se aflau printre ele şi pahare cu tuburi de sticlă foarte lungi. Talerele nichelate luceau orbitor în soare, mojarele de porţelan răspîndeau o lumină mai difuză, piesele de aramă ale microscopului sclipeau vesel. Neastîmpărate jocuri de lumini săltau zglobii pe tavan, lunecau pe pereţi, săreau pe baloane şi retorte.

De-a lungul pereţilor stăteau, pline de importanţă, dulapuri mari cu uşi de sticlă, ticsite cu tot felul de cărţi mai groase şi mai subţiri.

Titlurile, uneori aproape şterse ale cărţilor, puteau fi încă citite, dar pentru a le înţelege era nevoie probabil de foarte, foarte multă învăţătură. Pe cotoarele cărţilor se aflau scrise, cu litere de aur, titluri ca de pildă: „Ecologia animalelor", „Hidrobiologia", “Chyronomide", „Ascaride"...

Poate că cel mai bun lucru ar fi să nu se atingă de aceste cărţi.

Copiii făcură în tăcere ocolul cabinetului, răsuciră puţin şuruburile microscopului, se aşezară pe rînd în fotoliul de piele, pe speteaza căruia se găsea, cu mînecile date în lături, halatul alb al profesorului, apoi începură să cerceteze borcanele, baloanele de sticlă şi retortele.

— Şi în care borcan se găseşte lichidul acela gustos? întrebă Valia. Ai spus că Ivan Ghermaghenovici a născocit un lichid gustos.

— Of, Valia - rosti sever Karik - ar fi mai bine dacă te-ai depărta de masă şi nu te-ai mai atinge de nimic!

— Nu mă ating! Suspină fetița şi se apropie cît putu de un pahar înalt şi îngust, plin ochi cu un lichid de culoare deschisă, argintie.

De pe fundul paharului se ridicau balonaşe micuțe, luminoase, care plesneau fără zgomot la suprafață. Lichidul se asemăna cu sifonul şi de bună seamă că era la fel de răcoritor. Valia apucă cu grijă paharul. Era rece ca gheața. Şi-l apropie de nas şi mirosi. Apa mirosea a piersică şi încă a ceva necunoscut, dar foarte, foarte gustos.

— Vai, ce frumos miroase! exclamă Valia.

— Pune-l la loc! spuse mînios Karik. Nu pune mîna pe nimic! Poate că e otravă... Pleacă de lîngă masă! Auzi?

Fetița aşează paharul la loc, dar nu se depărta de masă; lichidul mirosea atît de frumos, încît nu se îndura să se urnească de acolo.

— Valka, pleacă! repetă Karik. Altfel am să te spun mamei. Pe cuvîntul meu de pionier!

Valia înconjură masa, se mai trînti o dată în fotoliu, dar se ridică aproape numaidecît şi se pomeni, ca din întîmplare, din nou în fața paharului, care o atrăgea atît de mult.

— Ştii, Karik, ăsta e sifon! Spuse ea şi dintr-o dată i se făcu o sete atît de cumplită, de parcă ar fi mîncat toată ziua numai scrumbii afumate.

— Nu te-atinge! Strigă Karik.

— Şi dacă mi-e sete? întrebă Valia.

— Du-te acasă şi bea ceai!

Valia nu răspunse nimic. Ea se apropie de fereastră, se uită în jos, iar cînd Karik întoarse capul, se repezi la masă şi, apucînd paharul, sorbi puțin.

— Vai ce bun e! şopti Valia.

— Valka, ai înnebunit! strigă Karik.

— Vai, Karik, ce bun e! Gustă! Şi îi trecu paharul fratelui său. E rece şi tare bun. N-am băut niciodată aşa ceva.

— Şi dacă totuşi este otravă? stărui Karik, privind neîncrezător lichidul argintiu.

— Otrava este de obicei amară - rîse Valia - dar asta-i tare bună la gust.

Karik se lăsă de pe un picior pe celălalt.

— Pesemne că-i vreo porcărie! spuse el, întinzînd nehotărît mîna spre pahar.

— Nu-i de loc o porcărie. Gustă! Miroase a piersici, iar la gust seamănă cu citronada. Numai că e şi mai bună.

Karik privi în jur. Dacă în această clipă ar fi intrat profesorul, probabil că ar fi avut cu Karik o discuție foarte neplăcută. Dar în cabinet nu era decît Valia, de aceea Karik sorbi cîteva înghițituri şi apoi puse paharul la loc.

— Într-adevăr e bun! spuse el. Numai să nu bei mai mult, că Ivan Ghermaghenovici are să bage de seamă. Hai mai bine să ne aşezăm pe fereastră. Ivan Ghermaghenovici o să vină îndată şi o să începem experiențele.

— Bine - suspină Valia şi privi cu părere de rău la paharul cu lichidul atît de gustos.

Copiii se cocoțară pe canapeaua ce se găsea lîngă masă şi, de acolo, se cățărară pe fereastră. Cu capetele aplecate, ei stăteau rezemați de pervaz, bălăbănindu-şi picioarele şi cercetînd de sus curtea îndepărtată.

Jos, în curte, se plimba leneşă Aniuta. Părea atît de mică, încît ai fi zis că-i o jucărie.

— Va-ai, ce sus sîntem! se minună Valia şi scuipă. Tu ai sări de aici?

— Aş sări - răspunse Karik. Cu paraşuta, aş sări.

— Dar fără paraşută?

— Fără paraşută?! Nu, nu se sare de la o asemenea înălțime, fără paraşută.

Prin fața ferestrelor zburau rîndunele, prinzînd din zbor musculițe. Porumbei cenuşii se aşezau pe balcoane şi pe prichiciul ferestrelor.

— O libelulă! strigă deodată Valia. Priveşte! Priveşte!

Drept către ei zbura, ferindu-se pesemne de rîndunele, o libelulă albastră. Zărindu-i pe copii, ea încremeni nemişcată în aer, apoi se smuci într-o parte şi se izbi atît de tare de fereastra deschisă, încît căzu moartă pe pervaz.

— Ea mea! strigă Karik.

— Ba a mea! strigă şi Valia. Eu am văzut-o întîi. Libelula zăcea între Karik şi Valia, mişcîndu-şi neputincioasă picioruşele-i minuscule.

Karik întinse mîna spre libelulă şi deodată i se păru că-şi pierde pantalonaşii; se aplecă repede, dar nu izbuti să-i prindă - pantalonaşii lunecau în jos şi, după ei, îi căzură din picioare şi sandalele.

Karik voi să sară de pe pervaz pe canapeaua din dreptul ferestrei; dar dintr-o dată canapeaua zbură repede în jos, ca un lift care coboară vertiginos etajele.

Fără să priceapă nimic, Karik privi buimăcit în jur şi atunci băgă de seamă că întreaga cameră se mărise neobişnuit de mult.

— Ce-i asta? ţipă speriat Karik.

Pereții, podeaua şi tavanul se trăseseră în lături ca burduful unui acordeon uriaş. Policandrul zbură, împreună cu tavanul, în sus. Podeaua se depărta repede în jos. Nu trecuse mai mult de un minut şi încăperea nu mai era de recunoscut.

Mult deasupra capului se legăna un stratostat gigantic de sticlă, împodobit cu ţurţuri străvezii ce sclipeau în soare. Era policandrul.

Jos, la mare adîncime, se întindea un cîmp galben, nemărginit, împărţit în pătrate egale. Pe pătrate zăceau bîrne cu patru muchii, cu capetele arse. Lîngă ele se afla un tub alb, lung, pe care scria cu litere uriaşe: "Belomorkanal" [*Marcă de ţigări sovietice, (n. r.)*]. La capăt, tubul era ars şi acoperit cu un fel de căciulă groasă de cenuşă.

Într-o parte, ca nişte munţi, stăteau fotoliile de piele, pe care halatul alb al profesorului le acoperea aşa precum zăpezile veşnice acoperă crestele munţilor.

Pe locul dulapurilor cu cărţi se înălţau acum nişte zgîrie-nori din sticlă şi grinzi cafenii. Prin geamuri se puteau vedea cărţi uriaşe, cît nişte case cu patru etaje.

— Karik, ce-i asta? întrebă liniştită Valia, cercetînd cu curiozitate transformarea miraculoasă a camerei.

Abia atunci o privi Karik şi pe Valia. Stătea lîngă el, fără sandale şi fără pantalonaşi.

— Uite, Karik, ce caraghios! rîse ea. Am început experienţele? Da?

Dar nu apucă bine Karik să-i răspundă, că şi începu ceva să foşnească şi să bocănească lîngă el. Deasupra pervazului se ridicară nori groşi de praf. Valia se agăţă de umerii lui Karik. În aceeaşi clipă începu să sufle vîntul. Praful zbură în sus şi se risipi încet.

— Ah! ţipă Valia.

Acolo unde cu puţin înainte zăcuse mica libelulă, se mişca un trup unduios, gros şi lung ca o bîrnă cu un cîrlig uriaş la capăt. Stropit cu pete albăstrii de peruzea, trupul brun se strîngea zvîrcolindu-se. Articulaţiile se mişcau, cînd acoperindu-se una pe

cealaltă, cînd curbîndu-se în afară. Cele patru aripi uriaşe, transparente, pe care se vedea o rețea deasă de vinişoare sclipitoare, tremurau în aer. Capul monstruos se lovea de pervaz.

— Kari-ik! șopti Valia. Cine-i ăsta?

Păşind prudent, Karik porni pe pervazul ferestrei, care se asemăna acum cu o autostradă de lemn; dar după cîțiva paşi se opri speriat: se găsea la marginea unei prăpăstii. I se păru că priveşte în jos de la înălțimea catedralei Sf. Isac.

Abia atunci înțelese Karik ce se întîmplase. Se întoarse spre Valia, o luă de mînă şi, bîlbîindu-se de spaimă, îi spuse:

— Asta... Asta era desigur apa pentru iepuri... Înțelegi?... Experiența profesorului a reuşit... Dar nu iepurii au devenit mai mici, ci noi.

Valia nu pricepea nimic.

— Dar asta ce-i? întrebă ea, arătînd spre monstrul care zăcea nemişcat pe pervaz.

— Asta?... E libelula!

— Aşa de mare? E uriaşă!

— Nu-i de loc uriaşă - spuse Karik, abătut - e la fel cum a fost. În schimb, noi am devenit mici... Mici de tot! Ca nişte purici.

— Vai, ce interesant! se bucură Valia.

— Proasto! se supără Karik. Nu-i nimic interesant în toate astea... O să fim puşi acum într-un borcan şi studiați la microscop.

— Eu cred, dimpotrivă - spuse cu convingere Valia - că n-o să ne studieze nimeni. O să vină Ivan Ghermaghenovici şi o să ne facă din nou mari.

— Da-a, mari! Nici n-are să ne observe!

— Atunci o să strigăm!

— N-o să ne-audă!

— N-o să ne-audă? De ce? E surd?

— El nu-i surd, dar probabil că glasurile noastre sînt acum ca ale țînțarilor.

— Ei, nu mai spune! zîmbi neîncrezătoare Valia şi strigă din răsputeri: Ehe-hei! Noi sîntem aici! Apoi se uită la Karik şi-l întrebă: Ei, ce zici? Se-aude?

— Noi da, dar Ivan Ghermaghenovici n-aude.

— Şi-atunci ce-are să se întîmple cu noi?

— Nimic deosebit. Cu o cîrpă o să ne scuture jos de pe pervaz şi o să fim striviți în picioare, asta-i tot...

— Cine o să ne scuture?

— Păi chiar el, Ivan Ghermaghenovici.

— O să ne scuture cu o cîrpă?

— Sigur! O să şteargă praful şi o să ne scuture o dată cu praful!

— Dar noi... Dar noi... Noi... Ascultă, Karik, m-am şi gîndit... Ştii ceva? Să ne urcăm pe libelulă. Ivan Ghermaghenovici o să observe libelula moartă şi sigur o s-o pună pe masa lui, şi-atunci noi o să ne băgăm sub microscop, iar el are să ne vadă... Sigur că are să ne vadă! Şi are să ne facă din nou mari... Urcă-te mai repede pe libelulă!

Valia îl prinse pe Karik de mînă.

Ajutîndu-se unul pe celălalt, copiii se cățărară cu îndemînare pe libelulă. Dar abia se aşezară bine, şi libelula prinse să se mişte, să lovească cu aripile ei, care făceau un zgomot puternic; apoi se întoarse greoaie şi începu să pufăie ca o maşină.

Copiii simțiră cum corpul puternic, musculos al libelulei se îndoaie sub ei.

— Vai, e vie! Coboară mai repede! țipă Valia.

— Nu-i nimic, nu-i nimic! Ține-te bine!

Copiii îşi încleştară zdravăn mîinile şi picioarele de trupul libelulei. Dar insecta se îndoi toată, încercînd

să se elibereze de povară. Karik şi Valia se clătinau şi săreau ca pe arcuri.

— Are să ne-arunce jos! Vai, are să ne azvîrle! ţipă Valia.

— Aşteaptă! strigă Karik. Am să-i... Uite, stai! El se tîrî pînă la capul libelulei, se aplecă şi o lovi din răsputeri de cîteva ori cu pumnii în ochi. Libelula.se cutremură, se îndoi ca un arc şi încremeni.

— Mi se pare că a murit din nou - spuse Valia.

— Vom vedea.

Karik coborî de pe libelulă, îi dădu ocol, apoi apucă cu amîndouă mîinile aripa transparentă, ca de mică, şi încercă s-o ridice. Libelula nu mişcă.

— A murit - spuse convins Karik, cățărîndu-se pe libelulă.

Cîtăva vreme, copiii rămaseră nemişcaţi şi tăcuţi, uitîndu-se mereu către uşă; dar curînd se plictisiră şi se apucară să cerceteze libelula. Karik se cocoţă iar pe aripă şi încercă s-o desprindă de trunchi. Dar aripa se ţinea tare bine. Atunci Karik sări pe corpul insectei şi o lovi cu călcîiele în ochi.

— Măi, ce ochi! Vezi?

— Îhî!

Întinzînd cu frică mîna, Valia atinse prudentă ochii reci, turnaţi parcă din cristal:

— Sînt înfricoşători! Libelula avea într-adevăr nişte ochi uluitori: uriaşi, bombaţi ca nişte becuri de sticlă. Acoperiţi cu mii de fațete egale, ei răspîndeau dinăuntrul lor lumini albastre-verzui. Şi aceşti ochi ciudaţi se uitau în acelaşi timp şi la Karik, şi la Valia, şi în curte, şi la cer, şi la tavanul camerei, şi spre podea. Părea că din fiecare ochi luminează alţi mii de ochişori verzui, şi toţi priveau cu atenţie şi agerime. Iar în fața acestor ochi uriaşi, la marginea capului, se

mai găseau încă trei ochi cafenii, mici, care de asemenea îi urmăreau pe copii cu multă atenție.

— Ştii - spuse Valia - ea totuşi trăieşte. Se uită la mine, Karik, vezi?

— Ei, şi?

— Trebuie s-o mai omorîm o dată. Dacă învie?... Tu ştii cu ce se hrănesc libelulele?

— Mi se pare că cu iarbă sau cu suc de flori - răspunse nesigur Karik. Nu-mi amintesc bine. Dar de ce?

— Mă tem să nu ne mănînce, dacă o să-şi vină în fire. Cine ştie ce mănîncă ea de obicei? Hai mai bine s-o omorîm încă o dată.

Valia tocmai îşi lăsase picioarele în jos, încercînd să coboare de pe libelulă, dar chiar în clipa aceea în apartament bubui ceva ca o explozie. Apoi răsună un tropăit greu şi măsurat.

— Ce-i asta? rosti Valia şi încremeni.

— Asta-i... Ur-ra! Vine Ivan Ghermaghenovici! strigă Karik, bucuros.

Valia se grăbi să-şi ocupe locul pe care stătuse mai înainte.

Se auzi uşa trîntindu-se. Fereastra fu lovită de un val de aer. In cabinet intră un om cit un munte, cu o barbă ce semăna cu un stog de bumbac alb.

Karik şi Valia începură să strige din răsputeri:

— Ivan Ghermaghenovici! Ivan Ghermaghenovici!

Omul cît un munte făcu ochii mari. Palma, cît o masă de sufragerie, zbură în sus şi se opri la pavilionul întortocheat al urechii, unde se zăreau smocuri cărunte de fire de păr, groase cît creioanele de desen. El privi în jur, trase cu urechea şi dădu nedumerit din umeri.

— Ivan Ghermaghenovici! Iva-an Ghe-ermo-o-ghe-eno-vici! Răcneau în cor Karik şi Valia.

Omul cît un munte oftă zgomotos. În cameră totul începu să vuiască. Copiii erau cît p-aci să zboare o dată cu libelula, jos, în curtea pietruită.

— Sîntem aici!

Omul cît un munte păşi spre fereastră.

— Ur-ra! se bucură Karik. Aude!

— Sîntem aici! A-aici! Strigă Valia. Omul cît un munte se opri.

— Noi sîntem! No-oi! Aici! Sîntem aici! Continuau să strige copiii.

Omul cît un munte se apropie de fereastră.

Dar deodată libelula se mişcă, dădu din aripile-i transparente, stîrni pe pervazul ferestrei un nor gros de praf şi, împreună cu Karik şi Valia, se prăbuşi în oceanul albastru de aer.

— Ţin-te! Ţin-te bine! ţipă Valia, apucîndu-l pe Karik de gît.

CAPITOLUL III. *Întîlniri în oceanul de aer. Avionul lacom. Paraşutişti fără voie. Aventurile lui Karik şi ale Valiei în băltoacă. Închisoarea subacvatică. In labele monstrului cu opt ochi.*

Libelula zbura, zornăind din aripile-i tari şi străvezii. Ele scoteau un sunet de parcă ar fi fost făcute din tablă de oţel.

Un vînt puternic îi lovea în faţă, le răvăşea părul, le şuiera strident pe ia urechi. Vîntul le biciuia obrajii, îi orbea. Respirau anevoie. Ţinîndu-se cu putere de

libelulă, pe care o cuprinseseră cu mîinile Şi cu picioarele, copiii erau mai mult morți decît vii.

— Karik! se auzi prin şuieratul vîntului strigătul Valiei. Cum să mă țin? Mă trage... Mă trage în jos... Vîntul!

— Taci! O să cădem! strigă Karik, cu răsuflarea aproape tăiată.

Vîntul sufla într-adevăr atît de puternic, încît părea că-i va smulge pe cei doi din spinarea libelulei şi-i va arunca la pămînt. Copiii se lipiră de spatele insectei, dar nici astfel nu se simțiră mai în siguranță.

— Culcă-te, Valka! Strigă băiatul, întinzîndu-se cît era de lung.

Valia îi urmă exemplul.

— Ei? strigă Karik. E mai bine?

— Puțin!

Şi, într-adevăr, vîntul parcă nu mai sufla atît de puternic. Acum puteau să deschidă ochii şi chiar să privească în jur.

Fără să-şi ridice capul, Valia strigă:

— Aşa nu-i de loc îngrozitor!

Prin şuieratul vîntului, Karik auzi un singur cuvînt: „îngrozitor". El se întoarse puțin şi spuse cît putu mai tare şi mai liniştit:

— Nu-i nimica, țin-te zdravăn! Libelula zbura, plutind lin peste munți de aer şi rostogolindu-se vertiginos în jos.

— Vai, Karik - țipă Valia - vrea să ne dea jos! Dar Karik nu auzea cuvintele Valiei. El urmărea cu atenție felul în care se mişcau aripile străvezii ale insectei. Cele două aripi din față stăteau în aer aproape încremenite. Mişcările lor erau abia perceptibile. Din cînd în cînd, ele se ridicau sau coborau, şi atunci şi libelula se lăsa mai jos sau zbura mai sus. Pe cît se

vede, cu aceste aripi îşi dirija zborul, şi tot ele o susțineau în aer.

În schimb, cele două aripi posterioare se zbăteau ca nişte elice. Ele vuiau şi vîjîiau, vîslind repede prin aerul pe care îl respingeau, împingînd astfel libelula înainte. Dar iată că aripile posterioare începură să se ridice şi luară deodată poziția unor pînze de corabie. Din spate începu să sufle un vînt mai potolit. Libelula pluti prin văzduh fără zgomot, ca un planor.

— Vai, ce interesant! șopti Valia. Dacă am construi şi noi un avion ca ăsta!

Karik se uită chiorîş la soră-sa şi sîsîi nemulțumit. Uşurința cu care privea ea lucrurile începea să-l supere.

— Stai locului şi taci! spuse el, încruntîndu-se. Dar Valia nu putea să stea fără să vorbească; şi într-adevăr, cum ar fi putut să tacă?! Pe lîngă ei treceau în mare viteză, ca nişte trenuri, zvîrlindu-le valuri de aer, uriaşe fiare înaripate. Ele zburau atît de repede, încît copiii nici nu-şi puteau da seama ce anume sînt: păsări? Albine? Libelule? Valia striga într-una:

— Cine-i ăsta? Cine? Tu l-ai văzut, Karik?

Erau cît pe-aci să se ciocnească în aer cu un gîndac gigantic, mare cît un tanc. Împodobit cu culori aurii şi violete, el sclipea atît de orbitor în soare, încît nu era chip să te uiți la dînsul.

Gîndacul zbura drept spre libelulă. Ciocnirea Părea inevitabilă, dar deodată, cu aceeaşi viteză, el o luă îndărăt, fără să se mai întoarcă.

— Merge înapoi ca un automobil! strigă Valia. Poate să zboare şi de-a-ndăratelea. Ai văzut?

Pe neaşteptate, dedesubtul aripilor ceva bîzîi şi vui. De undeva, de jos, se ivi un animal păros şi rotund.

Strîngîndu-şi sub el picioarele, acesta zbura spre ei, vîjîind şi aruncîndu-se ba într-o parte, ba într-alta. Aripile verzi ale animalului sclipeau în soare, aprinzîndu-se cînd în strălucitoare lumini verzi şi albastre, cînd stingîndu-se.

— Cine-i ăsta? întrebă Valia.

— O muscă! Numai că e foarte mare! Ca la microscop.

Distanța dintre muscă şi libelulă devenea din ce în ce mai mică. Valia recunoscu şi ea musca. Era mare întocmai ca pe afişele: "Feriți-vă de muşte! Ele răspîndesc bolile!"

Dar nu apucă bine Valia să se gîndească la bolile pe care musca le poartă cu ea, cînd aceasta coti într-o parte şi zbură undeva în jos.

Libelula îşi întoarse, ca un arc, capul uriaş la dreapta, la stînga, în sus, în jos, îşi sticli cristalinele albastre-verzui ale ochilor ei imenşi şi se năpusti pe urmele muştei.

— Vai! țipă Valia, apucîndu-l pe Karik de picior.

— Țin-te bine! îi răspunse Karik.

Începură nişte viraje bruşte, coborîri şi ascensiuni vertiginoase.

Urmărind musca, libelula ba îşi dădea drumul în jos şi cădea ca un bolovan, ba se rotea în cercuri mari, ba luneca într-o parte, ba într-alta, pînă cînd, în sfîrşit, năpustindu-se asupra muştei, întinse spre ea nişte cleşti uriaşi, acoperiți cu țepi.

Musca se răsturnă şi zbură pe spate, cu picioarele în sus. Picioarele ei se întindeau amenințător, silindu-se să respingă cleştii libelulei, dar fără nici un folos. Libelula o ajunse din urmă. Cleştii se închiseră.

“Prrr!" trosniră aripile muştei.

Cleştii clănțăniră ca nişte foarfeci.

Țac!

Țac!

Şi, rotindu-se încet în aer, aripile şi picioarele nefericitei muşte căzură la pămînt.

Cleştii puternici clănțăniră din nou. Musca fu boțită, strînsă, turtită ca o lipie şi vîrîtă în gura neagră şi largă.

Karik şi Valia se priviră în tăcere.

— Aşadar, iată cu ce se hrăneşte libelula!

— Şi tu spuneai... Cu suc de flori! şopti Valia. I se făcu frică. Dacă libelula mănîncă muşte atît de mari, atunci Karik şi Valia sînt un fleac pentru ea, pe ei îi poate înghiți într-o clipită. Copiii tăcură mîlc.

Departe, drept înainte, se zăriră nişte aripi uriaşe, colorate. Spre margini, aripile aveau pete mari, catifelate, de culoare închisă, iar chiar pe margini se întindeau fîşii drepte, ca un zăbranic de doliu. Aripile dănțuiau, săltau în văzduh, susținînd corpul unduios ce se asemăna cu un dirijabil vărgat. Mustățile lungi, cu măciulii la capete, tremurau îndreptîndu-se cînd în jos, cînd în sus.

Venind mai aproape, copiii observară pe aripi nişte solzi frumoşi, acoperiți cu o pulbere colorată, pufoasă. Aripile se roteau fără rost în aer, fîlfîiau ca pînzele bătute de vînt.

Iată că animalul colorat văzu libelula şi deodată începu să se agite: bătu uşor din aripi, apoi, strîngîndu-le, se prăvăli cu viteză mare în jos, spre întinderea unde se zăreau trecînd în zbor păduri, cîmpii şi lacuri. Dar tot ce făcea nu-i ajuta să scape de libelulă.

Aceasta se năpusti asupra lui, îl lovi din zbor cu pieptul, îl azvîrli într-o parte, iar cînd animalul vărgat se răsturnă în aer, îl prinse, îi răsuci capul şir rupîndu-i aripile, îl înfulecă într-o clipită. Porni apoi din nou ca un avion. Aripile-i puternice începură să vîjîie, şi deasupra capului său vîntul şuiera iarăşi prelung.

— Cine a fost acela?

— Un fluture! strigă Karik, încercînd să se facă auzit prin vîjîitul vîntului. Cred că a fost un fluture!

Pesemne că libelula era în ziua aceea foarte flămîndă.

Curînd ajunse din urmă o muscă şi o înghiţi şi pe ea, apoi încă un fluture - de astă dată unul alb, cu pete albastre - apoi un ţînţar.

— Ce mîncău! strigă Karik.

Valia se zgribuli înfrigurată. Pe cer pluteau nori. Din cînd în cînd ei acopereau soarele şi atunci pămîntul era învăluit de umbre reci, albastre.

Copiii băgară de seamă cu mirare cît de ciudat se comporta libelula cînd soarele intra în nori. De cum se ascundea soarele, libelula părea cuprinsă de amorţeală şi luneca încet în jos, ca un planor. Era însă de ajuns ca soarele să se ivească de după nori, pentru ca libelula să prindă din nou viaţă. Bătînd uşor din aripi, ea se avînta năvalnic în sus şi pornea iar la vînătoare.

— Karik! strigă Valia. Tu observi ce se petrece cu ea?

— Da, da! Şi Karik clătină din cap.

El mai observase şi altceva.

Cînd se găsea în bătaia soarelui, trupul libelulei se umfla, devenea puternic şi neted. Dar de îndată ce se lăsa umbra rece a norilor, el se strîngea, se zbîrcea şi se dezumfla ca fundul unui fotoliu foarte vechi. S-ar fi zis că soarele, încălzind aerul din corpul libelulei, o

face să se umfle ca un balon; dar îndată ce libelula nimerea într-un loc răcoros, umbrit, trupul ei se strîngea, devenea moale, ca şi cum ai înțepa un balon cu acul. De fapt aşa şi era, dar copiii nu ştiau lucrul acesta şi de aceea ei nu puteau înțelege în nici un chip comportarea ciudată a libelulei.

Vînătoarea continua. Libelula devora necontenit muşte, fluturi şi țînțari. Dacă copiii ar fi vrut să dea avionului lor viu un nume, nici c-ar fi putut născoci ceva mai potrivit decît „Moartea țînțarilor şi a muştelor".

În goană după un fluture alb, libelula făcu un viraj brusc. Valia alunecă de pe spatele mîncăului înaripat şi fără îndoială că s-ar fi prăvălit la pămînt dacă nu izbutea să se prindă de picioarele lui Karik. Dar chiar şi Karik abia se mai ținea de libelulă.

— Ajută-mă! țipă Valia.

— Nu... Nu po-ot! horcăi băiatul.

Valia îl trăgea în jos de parcă cineva i-ar fi atîrnat de el zeci de kilograme. Zadarnic se prindea Karik de trupul neted şi elastic al insectei. Mîinile îi amorțiră. Degetele începură să-i alunece. Cu deznădejdea unui om pierdut, el se propti cu bărbia de aripa libelulei şi cuprinse cu un braț trupul elastic al hrăpărețului. Dar îi fu peste putință să se mai cațere pe spinarea insectei.

— Nu! Nu mai pot! strigă Karik.

Jos, la mare depărtare, ca într-o prăpastie fără fund, plutea sub picioare suprafața albastră a unui lac uriaş. Stuful verde se ridica deasupra apei, îngrămădindu-se de-a lungul malurilor. Desişuri albe de nuferi stăteau parcă înfipte în oglinda liniştită a lacului.

Libelula se întoarse brusc. Karik fu lovit în piept de un curent puternic de aer, iar mîinile îi lunecară pentru ultima oară pe trupul neted al insectei. Băiatul închise ochii şi, deodată, după o tresărire a inimii, încremeni; totul se nărui sub picioare, în urechi începu să-i şuiere prelung vîntul.

Copiii zburară în jos.

— I-i-i! țipă Valia.

— A-a-a! strigă Karik.

Ei se prăbuşeau rostogolindu-se.

De cîteva ori cerul şi pămîntul îşi schimbară locul.

Cer.

Pămînt.

Cer.

Pămînt.

Bu-uf!

Împroşcînd mii de stropi, copiii sparseră oglinda iazului şi se duseră la fund ca nişte pietre, tăind apa densă ca gelatina şi străvezie ca sticla. Lovindu-se cu picioarele de fund, zburară ca din puşcă înapoi la suprafață şi, desperați, începură să lovească apa cu mîinile şi cu picioarele. Asurziți din pricina căderii, ei se învîrteau pe loc, fără să priceapă nimic, fără să-şi poată da seama ce se petrece cu ei.

Primul care-şi veni în simțiri fu Karik.

— Trebuie să înotăm mai repede spre țărm! strigă el, scuipînd apa pe care-o înghițise.

— Dar unde-i țărmul? întrebă Valia, înghițind şi ea apa.

Karik întoarse capul spre zidul înalt şi verde al pădurii ce se zărea în depărtare.

— Vai, dar o s-ajungem? scînci Valia.

— Sigur că o s-ajungem - zise Karik, cu convingere. Numai că nu trebuie să te grăbeşti, iar cînd ai să

oboseşti, să-mi spui. O să ne odihnim pe spate. Hai, înoată după mine!

Şi porniră spre mal, împroşcînd apa, sforăind şi gîfîind.

Deodată, Valia strigă:

— Priveşte! Cine-i ăsta? Vine drept spre noi. Un animal ciudat, cu nişte picioare lungi, îndoite de la jumătate, luneca pe apă.

— Cine-i?

— Nu ştiu! şopti Karik, ascunzîndu-şi capul între umeri.

— O muscă?

— Nu ştiu!

Animalul luneca întocmai ca un patinator pe gheață, apropiindu-se tot mai mult de copii.

— Ăsta... Nu-i ca libelula? întrebă Valia, în şoaptă.

— Nu ştiu... Dar, pentru orice eventualitate, pregăteşte-te... Dacă te atacă, scufundă-te cît poți mai adînc.

Desfăcîndu-şi larg picioarele lungi, animalul luneca pe oglinda apei, sărind cu îndemînare, din fugă, peste plantele acvatice.

Labele-i turtite lăsau pe luciul apei o dîră ondulată, abia vizibilă.

— Păi ăsta e fugăul, ploşnița de apă! exclamă Karik. Sigur că da! Un fugău obişnuit. Însă cu mult mai mare.

Fugăul uriaş se apropia cu o viteză de necrezut. Trupul lui brun, acoperit pe dedesubt cu peri albicioşi, se legăna uşor în mers. Ochii mari, ca nişte bile, priveau țintă spre copii. La cotiturile bruşte, fugăul îşi azvîrlea îndărăt şi în lături picioarele posterioare şi apoi şi le trăgea după el, luînd-o cînd la dreapta, cînd

la stînga. Pesemne că îi serveau drept cîrmă. Fugăul înainta drept spre ei.

— Vai! țipă Valia.

Fugăul clătină din cap şi-şi ridică trompa-i lungă ca o lance şi ascuțită ca un ac, acoperită cu sînge uscat, ca o pată de rugină. Vîrful ei tremura aidoma unui arc de oțel încordat.

— Cu asta îşi ucide ea prada! izbucni Valia. Fugăul se apropie şi mai mult. Ridicînd deasupra apei picioarele dinainte, el o ochi cu lancea drept pe Valia.

Într-o clipită, Karik îşi apucă sora de mînă şi o trase sub apă.

Copiii se scufundară. Acolo unde cu o clipă înainte plutiseră Karik şi Valia, rămăseseră pe apă doar nişte cerculețe şi băşicuțe.

Cu ochii lui rotunzi, fugăul privi dezorientat în jur. Nu înțelegea ce se petrecuse. Doar adineauri avusese prada chiar sub nas... Şi, deodată...

Ce însemna asta?

Fugăul mai privi o dată împrejur şi, lipindu-şi strîns trompa de pîntecele alb, plecă mai departe, lunecînd pe luciul apei.

Fornăind şi scuipînd, copiii ieşiră la suprafață.

— Unde-i? întrebă Valia, răsuflînd din greu.

— O-of! Nu ştiu! răspunse încet Karik. Mi se pare că a plecat.

— Încotro?

— Hai spre mal! Înoată şi nu mai vorbi atîta! spuse supărat Karik.

Cîtva timp, copiii înotară în linişte, privind cu frică în jurul lor.

— Vai, ce-i asta? scînci din nou Valia, simțind cum i s-au prins picioarele într-o plasă încîlcită.

Ea se smuci o dată, dar nu scăpă; se smuci mai tare, însă plasa îi învălui degetele şi i se înfăşură pe piciorul stîng, aproape pînă la genunchi. Valia încercă să se ajute cu piciorul drept, dar sute de firicele subțiri şi tari i se împletiră şi pe dreptul.

— Ei, ce faci acolo? se răsti Karik, întorcîndu-se spre sora sa.

— M-am prins într-o plasă - strigă Valia. Parcă mă ține cineva! O plasă pe sub apă...

Pufăind, Karik se întoarse şi-i întinse Valiei o mînă.

— Hai, vino cu mine!

Dar nici n-apucă să o prindă de mînă pe Valia, că îşi simți şi el picioarele încolăcite.

Copiii începură să lovească apa din răsputeri. Apa începu să clocotească ca într-un cazan.

— Vai! Vai! scînci Valia. Nu pot!... Nu pot cu nici un chip!

— Mai tare! Mai tare! Nu te lăsa!

Dar totul era zadarnic. Copiii nu se mai puteau urni din loc. Nişte fire tari şi lipicioase, care li se înfăşuraseră nu numai pe picioare, ci pe tot trupul, îi trăgeau în jos, sub apă.

Un minut, încă unul şi, cu un plescăit lin, apa se închise deasupra capetelor lor.

Înghițind mereu apă şi scoțînd băşici, copiii se scufundau tot mai adînc. Apoi, deodată, nişte tentacule puternice şi elastice lunecară pe brațele şi pe picioarele lor, îi smulseră din capcană şi, strîngîndu-i cu putere, îi traseră undeva în jos, către fundul întunecat.

Copiii înghițeau apa stătută şi rea la gust.

În ochi începură să le joace cercuri galbene, pestrițe, urechile le țiuiau. Auziră un sunet subțire-subțirel: „Ți-i-i-i-i!"

Încă o secundă, şi ei s-ar fi înăbuşit. Dar tocmai atunci ceva îi aruncă pe Karik şi pe Valia în sus şi plămînii lor se umplură numaidecît cu aer. Inspirînd adînc de cîteva ori, băiatul deschise ochii. El zări faţa udă, speriată, a Valiei. Fetiţa căsca larg gura, străduindu-se să spună ceva, dar din gură îi curgea doar apă.

Copiii se bălăbăneau în aer. O uriaşă labă păroasă îi ţinea sus, deasupra apei. Acum puteau, în sfîrşit, să respire. Dar în loc să vadă deasupra capetelor cerul albastru şi soarele cald şi voios, îi acoperea o boltă întunecoasă, plină de mucegai. Din apă se înălţau nişte pereţi umezi, mohorîţi.

Valia izbucni în plîns.

— Ce să-i faci! spuse mîhnit Karik. Toţi oamenii trebuie să moară odată. Nu plînge, Valia!

Dar izbucni şi el într-un plîns cu hohote - plîngea chiar mai tare decît surioara lui.

Apa neagră începu să se agite, apoi se umflă şi se despică deodată; Karik şi Valia văzură ivindu-se încet din ea un trup gras şi rotund de pe care se scurgea în şiroaie o apă neagră. Apărură apoi nişte picioare păroase, apoi alte picioare şi iar altele şi, în sfîrşit, copiii recunoscură, printre lacrimi, un păianjen uriaş. El se legăna pe apă, cercetîndu-i pe Karik şi pe Valia cu ochi reci şi răi.

Fără să clipească, opt ochi mici de viperă se uitau ţintă la copii, le pîndeau fiece mişcare.

Karik şi Valia se smuciră, dar păianjenul îi ţinea atît de strîns în laba lui, încît nu mai putură nici măcar să ţipe.

Monstrul cu opt ochi îi răsturnă cu capetele în jos, apoi îi învîrti repede, repede... Copiii văzură negru

înaintea ochilor, urechile începură să le țiuie. Karik şi Valia îşi pierdură cunoştința.

CAPITOLUL IV. *Profesorul Enotov porneşte spre o lume ciudată. Misterul unei simple pînze de păianjen. Prima vînătoare. Platoşa şi lancea. Capcana. Ivan Ghermaghenovici în primejdie.*

Profesorul Enotov stătea în vîrful unei coline verzi.

Pantalonii lui albi erau mînjiți cu smoală şi lut. Cravata îi lunecase într-o parte. Pălăria boțită îi căzuse pe ceafă, dezvelindu-i fruntea roşie, transpirată. Din barba deasă a profesorului se ițeau crenguțe uscate.

Într-o mînă, Ivan Ghermaghenovici ținea o lădiță din placaj, în cealaltă - o prăjină lungă şi subțire. La capătul acestei prăjini era legată o batistă roşie, care fîlfîia în vînt ca un steag.

— Uff! răsuflă greu profesorul, privind în jur. Cred că aici e...

Jos, la poalele colinei verzi, lucea în soare un iaz liniştit, somnoros. Pe apa albastră, încremenită, se legănau uşurel nuferi. În stufăriş plescăiau peştii. Profesorul puse lada jos şi înfipse alături prăjina.

— Ei, să începem - oftă Ivan Ghermaghenovici şi, zvîrlindu-şi pălăria la pămînt, se apucă să smulgă iarba cu amîndouă mîinile.

După ce rupse un braț întreg, acoperi cu iarbă toată suprafața lădiței de placaj, apoi se apropie de prăjină, o înfipse mai adînc şi o smuci cînd la dreapta, cînd la stînga. Prăjina stătea bine înfiptă.

— Straşnic! spuse Ivan Ghermaghenovici. Vîrî mîna în buzunar şi scoase o sticluță pîntecoasă. De pe fundul sticlei se ridicau balonaşe argintii, care se ciocneau între ele şi plesneau.

Ivan Ghermaghenovici se dezbrăcă, îşi aruncă hainele în iarbă şi luă în mîini sticluța cu lichid argintiu.

— Cred ca atîta este de ajuns! zise el. Privind în jur, oftă cu tristeţe şi, dînd capul pe spate, bău dintr-o dată conținutul flaconului.

— Ei, foarte bine! bolborosi profesorul şi azvîrli cu toată puterea sticla goală în iaz.

Cîtva timp, Ivan Ghermaghenovici rămase neclintit, uitîndu-se îngîndurat la cercurile largi care alergau unul după altul, apoi îşi privi atent mîinile. După aceea coborî spre iaz şi pe urmă parcă se topi.

Pe locul unde, cu o clipă înainte, stătuse un om voinic, străjuia singuratică prăjina cea lungă, cu steguleţul roşu în vîrf, iar jos, lîngă prăjină, zăcea îmbrăcămintea mototolită, pantofii şi şosetele vărgate ale lui Ivan Ghermaghenovici.

*

* *

Ce s-a întîmplat oare cu profesorul?

După ce a băut lichidul, el a rămas locului, desculţ, lăsîndu-se cînd pe un picior, cînd pe celălalt.

Şi dintr-o dată toate începură să se schimbe în mod miraculos.

Iarba se înălța cu o viteză uluitoare. Fiecare firicel creştea, se umfla, devenea tot mai gros şi mai semeț.

Nu trecuse nici un minut, şi în jurul lui Ivan Ghermaghenovici prinse să foşnească o pădure deasă.

Trunchiurile verzi, lucioase îl înconjurară din toate părțile. Fiecare copac semăna cu un bambus gigantic.

Sus, în vîrful copacilor, se legănau încetinel cupele uriaşe ale florilor roşii, galbene, albastre, risipind deasupra pădurii o pulbere de aur ce răspîndea o mireasmă amețitoare.

— Ei, poftim! Ei, poftim - spuse Ivan Ghermaghenovici, frecîndu-şi mîinile - ştiam asta. Sigur că această pădure de iarbă aminteşte întrucîtva de tropice.

Într-adevăr, în locul unde se afla el acum nu era întuneric şi linişte ca într-un bătrîn codru de pini, şi nici nu semăna cu o pădurice de mesteceni, în care frunzişul foşneşte fără încetare.

Nu, era o pădure cu totul deosebită. Luminoasă, verde şi însorită. Tulpinile goale şi lucioase creşteau pe dealuri şi coborau în rîpe. In pădure sclipeau lacuri albastre şi clipoceau încetişor pîraie.

Liniştea era mereu tulburată de foşnete ciudate, părea că pe undeva, foarte aproape, se furişau cu băgare de seamă, în urma profesorului, nişte fiare. Acesta mergea anevoie prin pădure. Frunzele ascuțite îi zgîriau trupul. Ivan Ghermaghenovici se prăbuşea la fiece pas în cîte o rîpă. Soarele ardea cu putere şi profesorul avea impresia că se plimbă printr-un cuptor. Solul pădurii semăna cu un cîmp de luptă, brăzdat de obuze de artilerie. În desişurile dese atîrnau ici şi colo plase lipicioase, şi aceste capcane trebuiau ocolite cu multă grijă.

— Asta e opera păianjenului - bolborosi Ivan Ghermaghenovici, croindu-şi drum prin tufişuri.

Din cînd în cînd, profesorul se oprea locului, cercetînd îndelung şi cu curiozitate lucrul iscusit al țesătorului din pădure. El privea cu o deosebită

atenție nenumăratele noduri risipite pe firele pînzelor de păianjen.

Ivan Ghermaghenovici ştia, desigur, că nu plasa este aceea care prinde insectele, ci tocmai aceste minuscule noduleţe lipicioase. Aripile şi picioruşele gîzelor se lipeau de ele ca de cleiul proaspăt de tîmplărie, şi micile vietăți deveneau astfel prada păianjenului.

Profesorul cunoştea de mult toate acestea. Dar una este să şti şi alta să vezi chiar cu ochii tăi.

Trecuse un ceas încheiat, iar Ivan Ghermaghenovici uitase cu desăvîrşire unde se află, uitase parcă şi pentru ce anume venise aici. I se părea că stă în cabinetul lui, aplecat deasupra microscopului, şi că i se perindă pe dinainte, una după alta, nişte vechi cunoştințe.

Dar ce înseamnă microscopul?! Poți oare vedea prin ocularul microscopului păianjenul în întregime? Desigur că nu.

Microscopul permite să cercetezi fie un singur ochi al păianjenului, fie numai vîrful piciorului lui, sau o gheară ce seamănă cu un pieptene, sau un nod al pînzei de păianjen. Iar aici, în fața profesorului, se afla păianjenul întreg, mare cît un bivol, şi i se puteau vedea în acelaşi timp toți cei opt ochi ai săi, cele două perechi de maxilare, cele opt picioare cu gheare piepteni, precum şi pîntecul său moale şi umflat.

Dar cel mai mult îl bucura pe Ivan Ghermaghenovici faptul că păianjenul era viu şi în plină activitate!

La microscop - chiar la cel mai perfecționat - nu se putea vedea cum îşi prinde păianjenul prada. Acum, profesorul avea putința să-l urmărească, stînd numai la un pas.

Păianjenul vîna. Nemiloasa şi uriaşa fiară se ascundea lîngă plasele întinse. Firul de alarmă se întindea drept spre ea. Păianjenul sta nemişcat, ca pescarul pe mal, şi aştepta.

Acuşi-acuşi, firul se va smuci şi fiara se va arunca asupra prăzii, îşi va înfige într-însa ghearele pline cu otravă, o va ucide şi-i va suge sîngele.

Profesorul se uita atît de atent la pînza întinsă, încît ai fi putut crede că pentru el a încetat să mai existe altceva pe lume.

Pe neaşteptate, deasupra capului său, bîzîi ceva în aer, ca un obuz, şi se înfipse, vuind, în plasă. Plasa tresări şi începu să se legene.

— Aha! strigă Ivan Ghermaghenovici. S-a prins una!

În plasă se zbătea, chircindu-se şi bălăbănindu-se, o uriaşă vietate înaripată. Era mai mare decît păianjenul - în orice caz, mai lungă. Aripile sale transparente, acoperite cu vinişoare, se arcuiau, încercînd să se desprindă de nodurile lipicioase ale pînzei de păianjen, dar nu era atît de uşor să poată scăpa.

— E o viespe! Da. E chiar o viespe! spuse cu convingere Ivan Ghermaghenovici.

El se apropie şi mai mult de plasă şi, tuşind din cînd în cînd, urmări liniştit lupta dintre păianjen şi viespe.

Proptindu-se în crestăturile picioarelor, păianjenul lunecă pe firele pînzei sale, pieptănînd-o cu ghearele. Dădu ocol viespei o dată, încă o dată, şi apoi, cu băgare de seamă, o porni spre ea, apropiindu-se pe furiş pe la spate. Viespea prinse de veste şi se repezi cu acul. Păianjenul sări înapoi şi începu din nou să se rotească în jurul prăzii. Dar de îndată ce se apropia, viespea îşi îndoia pîntecul inelat şi întindea amenințător acul ascuțit şi neted.

Păianjenul încercă iarăşi s-o atace din spate sau dintr-o parte, dar de fiecare dată era întîmpinat de acul viespei, flexibil ca o spadă.

— Interesant, foarte interesant! bolborosi profesorul, urmărind lupta dintre viespe şi păianjen.

În sfîrşit, după încercări zadarnice, păianjenul fu nevoit să renunțe la lupta cu această pradă primejdioasă.

Rotindu-se în cercuri largi, el alergă de colo-colo pe pînza lui, scuturînd-o şi silind astfel viespea să salte ca într-un leagăn. Viespea începu să se zbată şi mai tare. Gonind mereu în jurul ei, păianjenul rupea pînza fir cu fir. În cele din urmă, viespea se prăbuşi, trăgînd după ea plasa la marginea unei rîpe adînci.

Bălăbănindu-se neajutorată şi încurcîndu-se din ce în ce mai mult în firele plasei, ea se rostogoli pe panta abruptă. În urma ei se prăvăliră bulgări de pămînt şi pietre.

— Aha! Aha! se bucură Ivan Ghermaghenovici. Iată tocmai ceea ce îmi convine.

Alergă la rîpă şi privi în jos. Pe fundul rîpei, viespea uriaşă se zbătea şi se chircea învăluită în plasă. Ea îşi îndoia trupul vărgat, se zvîrcolea pe pămînt, străduindu-se să se elibereze din păienjenişul care îi prindea tot mai strîns aripile, picioarele, capul.

Profesorul alerga pe marginea rîpei, privind preocupat în jos.

Şi iată că, în sfîrşit, el găsi ceea ce căuta - un bolovan mare, cu colțuri ascuțite.

Desigur că profesorului nici nu i-ar fi trecut prin minte să-l ridice. Pietroiul era de cîteva ori mai mare decît Ivan Ghermaghenovici. Dar, din fericire, atîrna chiar deasupra rîpei, la marginea ei. Trebuia doar să-l

clatine binişor şi să-l împingă, pentru ca bolovanul să se prăbuşească drept în fund.

Profesorul se înțepeni bine pe picioare şi începu să mişte bolovanul. Nu era o muncă uşoară. Blocul de piatră se urni din loc şi prinse să se clatine ca o măsea stricată. Totuşi se ținea încă bine. Profesorul gîfîia ca o locomotivă.

— Minți! Minți! bolborosea el, împingînd bolovanul cu umărul. Te clatini, asta înseamnă că ai să cazi.

Numai cu puțin timp în urmă, Ivan Ghermaghenovici ar fi putut să arunce în groapă pietricica asta doar cu un simplu bobîrnac; dar acum, treaba nu mai era atît de simplă. Cu obrajii îmbujorați, profesorul gîfîia din ce în ce mai tare. Fața i se acoperise cu năduşeală.

— Să ne odihnim un pic! zise Ivan Ghermaghenovici, răsuflînd anevoie, şi-şi şterse cu palma fața asudată.

Se aşeză pe o piatră.

Aproape, chiar deasupra capului său, păianjenul începuse să-şi țească plasa. Pe pîntecul gînganiei, Ivan Ghermaghenovici zări patru umflături, ca nişte burdufuri cu vin.

— Negii-filierele păianjenului! îşi aminti profesorul.

Acum însă i se părea caraghios să numească negi sacii aceştia. Fiecare dintre ei era cu mult mai mare decît capul profesorului. Pe negii păianjenului, Ivan Ghermaghenovici văzu, fără microscop, sute de găurele din care ieşeau numeroase picături de lichid vîscos. Picăturile se întindeau ca nişte fire, pe măsură ce păianjenul trăgea de ele, şi se răsuceau îndată în nişte funii groase, cu noduri lucitoare şi lipicioase.

În cîteva minute, păianjenul repară plasa ruptă şi, aruncînd peste ea firul de alarmă, se cațără cu capătul acestuia pînă într-un ungher mai ascuns.

— Şi eu nu fac nimic? se supără Ivan Ghermaghenovici.

Sărind în picioare, el îşi adună toate puterile şi se propti cu umărul în pietroiul cel mare:

— Hei, ru-up!

Împinse o dată. Şi încă o dată:

— Hei, rup! Hei, rup!

Bolovanul se clătină, rămase suspendat o clipă deasupra rîpei, stînd parcă pe gînduri şi, deodată, vuind şi bubuind, se prăvăli stîrnind nori de praf. Cînd praful se risipi, Ivan Ghermaghenovici exclamă bucuros:

— Ur-ra-a!

Bolovanul zăcea pe fundul rîpei.

Viespea se răsuci sub pietroi, dînd spasmodic din picioare. Pîntecul ei lung şi vărgat se contracta şi se destindea ca o armonică.

— Straşnic! Foarte bine! spuse Ivan Ghermaghenovici, frecîndu-şi mîinile.

Fără să stea prea mult pe gînduri, se lăsă cu picioarele în rîpă şi, prinzîndu-se cu mîinile de rădăcini şi de colţurile pietrelor, începu să coboare cu grijă. Cînd Ivan Ghermaghenovici ajunse, în sfîrşit, la viespe, aceasta nu mai mişca.

Profesorul o împinse cu piciorul, o atinse cu mîinile, dar degeaba, viespea stătea ţeapănă.

— Ei, bine! spuse Ivan Ghermaghenovici şi, fluierînd nedesluşit un crîmpei de melodie, se apucă în linişte de treabă.

Munci vreme de un ceas încheiat pînă izbuti să scoată din trupul insectei acul lung, ce semăna cu o lance.

— Minunată armă! rosti Ivan Ghermaghenovici, frecînd cu palmele acul-lance.

Cu o asemenea lance nu se mai temea să rătăcească prin jungla de iarbă în căutarea lui Karik şi a Valiei.

În cazul unui atac, profesorul putea nu numai să se apere, dar chiar să atace şi el la rîndul său pe cei cărora le-ar fi trecut prin minte să-şi facă din el o pradă.

Acum urma să se îngrijească şi de îmbrăcăminte. Orice s-ar spune, dar profesorul nu avea de gînd să călătorească prin pădure chiar în pielea goală!

Mînuind cu îndemînare lancea ascuțită, Ivan Ghermaghenovici tăie plasa de păianjen în care era înfăşurată viespea, o curăță cu grijă de nodurile-i lipicioase şi şi-o înfăşură în jurul trupului. Firele moi, mătăsoase îi acoperiră corpul de minune. Desigur, costumul nu era prea frumos, dar, în schimb, era foarte trainic.

"Mă simt în el ca într-o platoşă!" gîndi Ivan Ghermaghenovici, cercetîndu-se cu satisfacție din cap pînă-n picioare.

Aruncîndu-şi lancea pe umăr, el o porni vioi la drum, ocolind gropile adînci, sărind sprinten peste rîpe şi şănțulețe.

Alegîndu-şi drumul, Ivan Ghermaghenovici se oprea mereu, zăbovea mult în cîte un loc, trăgînd cu urechea la zgomotele pădurii, iar uneori se ascundea în spatele trunchiurilor verzi, masive, de unde privea cu teamă în jur. Aceste măsuri de precauție nu erau de prisos. În jungla de iarbă mişuna o sumedenie de animale monstruoase.

Bubuind ca nişte foi de tablă, deasupra lui Ivan Ghermaghenovici zburară libelule, care acum semănau mai degrabă cu nişte avioane gigantice decît cu nişte insecte obişnuite.

Sărind peste vîrfurile copacilor junglei de iarbă, treceau în zbor greieri verzi de cîmp, mari cît un autobuz.

Dînd la o parte cu trupurile lor puternice desişul junglei, se tîrau omizi vărgate. Ele erau atît de mari şi făceau atîta zgomot, încît profesorul avu impresia că pe lîngă el trec, de-a dreptul pe pămînt, nişte trenuri de marfă cu încărcătură grea.

Arareori, tropăind repede-repede din picioare, lipindu-şi de pămînt trupurile lor lungi, treceau în fugă miriapode. Cu un singur picior, acest animal l-ar fi putut acum uşor strivi pe profesor, l-ar fi putut îngropa în pămînt.

Ar fi fost, desigur, o prostie să lupte cu toate jivinele junglei de iarbă. Ivan Ghermaghenovici nu avea pentru asta nici timp, nici chef.

Îndreptîndu-se spre iazul ce se zărea albastru printre copaci, profesorul trecea de la un copac la altul, oprindu-se din cînd în cînd pentru a cerceta mai îndeaproape ba un arbore, ba unele flori uriaşe semănînd cu nişte clopote gigantice. Ivan Ghermaghenovici cunoştea prea bine denumirile florilor, şi cînd el era un om de statură obişnuită, putea spune fără nici o bătaie de cap numele oricărei flori, dar acum pesemne că n-ar mai fi putut rosti cu absolută siguranță numele nici uneia din ele.

Toate florile erau într-adevăr atît de neobişnuit de mari, încît pe cele mai multe dintre ele profesorul nu le mai recunoştea de loc, dar el găsea acest fapt destul de hazliu.

— Ei, de pildă, asta - suspină Ivan Ghermaghenovici, cercetînd globul albastru ce semăna cu un cuib de barză - oare cum se numeşte în lumea noastră?

Dar cine ar fi putut să răspundă acum la întrebările profesorului?

Deasupra pădurii se legănau încet urcioare trandafirii, gigantice stele galbene, globuri roşii, coşuleţe liliachii.

Din globurile ca nişte ace de arici se răsfirau în toate direcţiile tuburi de culoarea sfeclei roşii.

— Ce-o fi asta? fu curios să afle Ivan Ghermaghenovici şi, deodată, plesnindu-se cu palma peste frunte, strigă rîzînd: Trifoi! Trifoi obişnuit!

Lîngă florile de trifoi se legănau în aer, tremurînd şi săltînd, clopote de culoare violetă. Clopotele erau străvezii în soare, iar pămîntul de sub ele părea şi el violet.

— Ei, pe voi vă cunosc! exclamă vesel profesorul. Despre voi s-au scris chiar şi versuri. Şi el începu să cînte cu glas tare:

Clopoţei mititei,
Flori cu chipul tineresc,
Ochii voştri ca sineala
La ce oare mă privesc?

De uitat vă puteţi uita la mine, floricelelor - rîse Ivan Ghermaghenovici - dar dacă una singură dintre voi s-ar rupe şi mi-ar cădea în cap, mă îndoiesc că aş mai rămîne în viaţă.

Cercetînd cu curiozitate toată această lume nouă, necunoscută, Ivan Ghermaghenovici îşi croia drum prin desişul de iarbă.

Curînd, în faţa ochilor i se desfăşură luciul necuprins al apei. Apa sclipea în soare ca o oglindă uriaşă.

— Cred că pe-aici trebuie să-i caut - spuse îngîndurat Ivan Ghermaghenovici.

El ajunse la marginea pădurii de iarbă.

Drumul îi era tăiat de un şanț lung şi îngust, plin cu o apă cafenie. Ivan Ghermaghenovici îşi făcu vînt şi sări uşor peste şanț, dar în aceeaşi clipă simți că pămîntul îi fuge de sub tălpi şi se surpă. Profesorul scoase un strigăt şi, bălăbănindu-şi picioarele în aer, zbură în jos şi nimeri într-o vizuină întunecoasă. Cînd ajunse la fund, sări repede în picioare şi privi în jur.

Deasupra capului se zărea, departe, cerul albastru. O lumină palidă învăluia pereții negri ai vizuinii, acoperiți cu o rețea deasă de rădăcini subterane încîlcite. Drept în fața lui, Ivan Ghermaghenovici văzu gaura neagră a unui tunel.

Profesorul se aplecă. Dinăuntrul tunelului îl izbi în obraji un val de frig umed.

— Mda... - rosti Ivan Ghermaghenovici.

El se depărta de tunel şi se cățără pe peretele vertical al vizuinii, agățîndu-se cu mîinile şi cu picioarele de rădăcinile subterane. Ajunsese pînă aproape de gura viziunii; nu-i mai rămînea decît să întindă mîna, şi soarele i-ar fi strălucit din nou deasupra capului, dar chiar în clipa în care se pregătea să iasă din bîrlog, îi apăru în față chipul hidos al unui monstru.

— Scuzați! spuse politicos profesorul şi, trăgîndu-şi îndată! Capul între umeri, o tuli înapoi în vizuină.

Mişcîndu-şi labele uriaşe, monstrul se întoarse către el şi privirile lor se întîlniră.

“Un gîndac - era cît pe ce să strige Ivan Ghermaghenovici - un gîndac de bălegar!"

Gîndacul rostogolea către vizuină o uriaşă pară cenuşie, care, desigur, n-ar fi încăput nici într-o

cameră, oricît de mare ar fi fost ea, dacă printr-o întîmplare lumea noastră ar fi devenit deodată atît de mică cum devenise Ivan Ghermaghenovici. Împingînd para gîndacul o aduse pînă la marginea vizuinii, şi nici nu apucă profesorul să-şi amintească denumirea latinească a gînganiei, că para gigantică astupă intrarea, ascunzînd astfel cerul cu totul.

În vizuină se făcu întuneric. Speriat, profesorul se cățără repede pe perete şi începu să împingă para din răsputeri cu umerii şi cu capul. El se străduia să-şi deschidă într-un fel o ieşire, dar totul era în zadar.

Para nu ceda.

El o împinse mai tare, dar tocmai atunci gîndacul de bălegar se aruncă asupra perei cu o asemenea putere, încît aceasta astupă vizuina ca un dop înfundat în gîtul unei sticle.

Un brînci puternic îl azvîrli pe profesor la pămînt. Bulgări de țărînă începură să se prăvălească asupră-i, o piatră ascuțită îl lovi în piept.

— A-a-a-ah!... gemu de durere profesorul.

Frecîndu-şi locul lovit, încercă să se ridice, dar deodată avu impresia că nu se află singur în vizuina întunecoasă. Profesorul privi repede în jur. În spatele lui se mişca ceva, furişîndu-se încet şi cu băgare de seamă înspre el.

Ivan Ghermaghenovici pipăi jur împrejur şi degetele lui dibuiră lancea. O strînse cu putere şi, sărind în picioare, se lipi de perete.

„Bang!" răsună ceva lîngă el.

Profesorul auzi o respirație întretăiată. Învîrti de cîteva ori lancea în aer şi strigă răguşit:

— Cine-i? Cine-i acolo?

CAPITOLUL V. *În prizonierat la păianjen. Lupta din închisoarea subacvatică. Planta rătăcitoare. O situație grea... dar Karik găseşte o soluție...*

Karik deschise ochii şi dintr-o dată îşi aminti tot, îşi aminti cum zburase împreună cu Valia pe libelulă, îşi aminti de trompa înfricoşătoare a fugăului, de labele puternice şi păroase ale păianjenului.

În jurul lui era întuneric şi mirosea a umezeală. Undeva, jos sub picioare, plescăia încet apa. Lîngă Karik cineva respira foarte, foarte încet.

Băiatul stătea întins cît era de lung, dar nu putea defel să-şi dea seama pe ce anume se află culcat. Capul îi vuia, mîinile şi picioarele îi erau înțepenite. Gemu şi îndată auzi vocea speriată a Valiei.

— Mai încet! E aici!

Karik întoarse capul şi se ciocni cu fruntea de tîmpla Valiei. Fetița scoase un strigăt înăbuşit. Karik încercă să se îndepărteze de ea, dar nu putu: cineva îi legase fedeleş, pe el şi pe Valia, cu nişte frînghii groase, şi-i legase strîns unul de celălalt.

Karik se smuci şi mai tare şi deodată începu să se legene împreună cu Valia, ca într-un hamac, dintr-o parte într-alta.

— Mai încet! şopti repede fetița. Mai încet, te rog! El e jos...

— Păianjenul?

— Îhî... Acum a umblat pe-acolo... Am auzit...

— Ți-e frică?

— Tare frică. Dar ție?

— Şi mie mi-e frică, numai nu plînge. O să încercăm într-un fel să ne eliberăm.

Karik dădu la o parte cu capul plasa făcută din frînghii şi privi în jur. Jos se vedea apa neagră din care se ridicau nişte pereţi întunecaţi, netezi, iar deasupra capului un tavan înclinat.

Copiii stăteau atîrnaţi în mijlocul vizuinii.

— Înţelegi - şopti Karik - el ne-a atîrnat. Ne-a agăţat de tavan.

— Îhî - încuviinţă Valia - mi-am dat seama de mult.

— Şi oare de ce?

— Şi eu mă gîndesc: de ce oare?

— Şi n-ai găsit nici o explicaţie?

— Nu.

Karik îşi smulse cu greu o mînă din ochiurile plasei de păianjen, apoi cealaltă.

— Ce faci, Karik?

— Linişte! Taci!

Ţinîndu-şi răsuflarea, băiatul îşi eliberă definitiv capul şi privi în jos: chiar dedesubtul lor se agita păianjenul. El alerga neliniştit pe apă, de-a lungul pereţilor lăcaşului său, şi se oprea din cînd în cînd, părînd că trage cu urechea.

De sus, de pe tavan, se desprindeau nişte baloane, care erau de fapt picături de apă. Ele cădeau cu zgomot pe suprafaţa neagră a băltoacei, împroşcînd spre tavan stropi de apă.

Un zgomot surd ajunse pînă la urechile lui Karik. Undeva, foarte aproape, parcă în dosul peretelui, se auzea ceva asemănător cu un ciocănit sau cu un rîcîit. Părea că rătăceşte pe acolo un om, care pipăie pereţii cu mîinile, căutînd uşa.

Era limpede că zgomotul acesta îl neliniştea pe păianjen. Gîngania se repezea tot timpul într-acolo, aşteptînd să se întîmple ceva; apoi, mişcîndu-şi picioarele-i lungi, se dădea la o parte.

— Ai auzit? rosti încet Valia. E cineva dincolo de perete, care face zgomotul ăsta...

— Da, da - şopti Karik - aud.

Zgomotul devenea din ce în ce mai puternic. Parcă bătea cineva în perete, cu nişte pumni moi, dar grei.

— E cineva care vrea să vină încoace! şopti Valia.

În aceeaşi clipă, pereţii casei subacvatice se zguduiră cu atît a putere, încît copiii fură azvîrliţi în sus cu hamacul lor de păienjeniş cu tot. Hamacul se lovi de perete şi începu să se legene ca o pendulă.

— Uită-te la păianjen, la păianjen! şopti Valia. Păianjenul sărise în mijlocul vizuinii şi îşi mişca nelinişti picioarele, cu privirea pironită pe peretele care deodată trosni. Bulgări de pămînt căzură în apă. În spărtura făcută se iviră nişte labe mari, păroase, ce zgîlţîiau cu putere peretele găurit. Casa subacvatică se cutremura, se clătina. Hamacul în care se aflau copiii era aruncat dintr-un capăt în altul al vizuinii.

Zidul spart se nărui. În locuinţa subacvatică dădu buzna, cu zgomot mare şi plescăind, un păianjen gras, semănînd ca două picături de apă cu cel în a cărui plasă fuseseră prinşi copiii. Îşi adună sub el picioarele îndoite, pregătindu-se parcă să sară, şi începu să înainteze încet-încet.

Stăpînul casei subacvatice îşi agită cele două cîngi ascuţite ale lui, numite chelicere. Păianjenii se uitau unul la celălalt, stînd în aşteptare. Apoi stăpînul îşi înalţă cîngile deasupra capului şi se repezi asupra musafirului nepoftit. O luptă cruntă se încinse în întuneric.

Cîngile şuierau prin aer, plesneau apa, stropii zburau pînă în tavan şi, curînd, pereţii se acoperiră de sus pînă jos cu picături tremurătoare de apă.

Păianjenii se luptau cu atîta înfocare, că pereții lăcaşului subacvatic se cutremurau, tavanul se legăna, iar jos, apa clocotea ca într-un cazan încins.

Din pricina loviturilor puternice, hamacul în care se aflau copiii începu iar să se legene şi, cu fiecare nouă izbitură, zbura tot mai sus şi se lovea din ce în ce mai des cînd de un perete, cînd de celălalt.

În fața ochilor lui Karik şi ai Valiei se perindau, ca la cinematograf, pereții, bolta, păianjenii, apoi din nou pereții, tavanul, apa.

Păianjenii se luptau în tăcere.

Ei se înşfăcaseră unul pe altul cu cängile lor puternice; legănîndu-se ca luptătorii de circ, săreau brusc înapoi, se priveau încordați, cu ochi fioroşi, şi din nou, ca la comandă, se aruncau unul asupra celuilalt. Apa clocotea şi se înspuma jos, iar pereții casei subacvatice se zguduiau din pricina izbiturilor violente, de parcă se cutremura pămîntul.

Copiii urmăreau lupta fioroşilor păianjeni, nemaiîndrăznind nici măcar să respire.

— Vai, Karik - scînci deodată Valia - vai! Unde am nimerit? Nimeni n-are să afle acum... Nici mama... Nimeni, nimeni...

— Mai încet! şuieră Karik. Trebuie să fugim... Să ne eliberăm într-un fel, iar tu stai şi trăncăneşti! Taci, te rog! Cred că am să izbutesc îndată să-mi desprind picioarele.

Din pricina izbiturilor şi a zguduiturilor, frînghiile plasei slăbiră. Ajutîndu-se unul pe celălalt, copiii reuşiră, cu multă greutate, să se smulgă din păienjeniş.

Karik şi Valia aveau acum mîinile şi picioarele libere. Dar oare ce s-ar fi făcut dacă ar fi fost atacați de păianjeni? Nu stătea în puterea lor să lupte cu

asemenea monştri. N-aveau nici încotro să fugă, n-aveau nici unde să se ascundă.

— Nu-i nimic, nu-i nimic, Valia! Nu te teme! șopti Karik, cu buzele tremurînde. O să ieşim într-un fel de aici. Numai, te rog, nu plînge!

— Ba nu plîng de loc! suspină încetişor Valia şi, fără ca fratele ei să bage de seamă, îşi trecu repede palma peste ochi.

În timp ce se uita la păianjeni, Karik ieşi prudent din hamac, întinse mîna spre funia groasă ce cobora din tavan spre hamac şi, ținîndu-se de ea, se ridică în picioare.

Jos era linişte.

Întinzîndu-şi gîtul, băiatul se uită la păianjeni şi bolborosi ceva, ca pentru sine. În clipa aceea era aidoma unui arbitru care stă pe ring aplecat deasupra unui boxer doborît la pămînt şi numără:

— Unu, doi, trei... Cinci... Şapte... Nouă!

Dacă boxerul doborît nu se poate ridica după ce arbitrul a rostit cu glas tare: nouă, el este considerat învins.

Şi Karik numără din ce în ce mai tare:

— O sută unu, o sută doi, o sută trei, o sută patru... Ura! strigă el deodată. Amîndoi sînt gata! Priveşte, Valia, nu mai mişcă! Ridică-te! Ți-am spus doar că nu trebuie să plîngi. Acum nu ne mai rămîne decît să ieşim cît mai repede de aici!

Valia se ridică în picioare, lîngă fratele său.

— Da - spuse ea, oftînd şi privind în jur - dar cum să ieşim? Tu ştii?

— Fleacuri! rosti sigur de sine Karik. O intrare şi o ieşire trebuie să existe!

— Dar poate că nu există!

— Ei, asta-i! rîse Karik. Dar cum crezi că ne-a adus păianjenul aici? Să căutăm numaidecît ieşirea! Trebuie să fie una pe-aici! Uită-te mai bine!

Copiii îşi aplecară capetele, dar Valia nu vedea nimic în afară de cei doi păianjeni. Nici nu era de mirare, deoarece ea nu se uita decît la ei, tot nevenindu-i să creadă că, într-adevăr, muriseră în toiul luptei...

Trupurile neînsufleţite ale păianjenilor se legănau pe apa neagră, cu capetele scufundate. Valurile îi purtaseră pe cei doi vrăjmaşi pînă aproape de spărtura din perete; ei zăceau acum alături, fără să se mai sinchisească unul de celălalt.

În casa subacvatică se aşternu o linişte atît de desăvîrşită, încît se auzea plescăitul liniştit al apei şi stropii ce picurau de pe pereţi şi de pe boltă.

— Au crăpat! strigă bucuros Karik.

Băiatul se aplecă, întinse gîtul şi scuipă mai întîi pe unul, apoi pe celălalt păianjen. Păianjenii nu se mişcară.

Copiii se priviră lung: au murit sau n-au murit? Karik strigă:

— Ehe-he-hei!

Păianjenii pluteau ca nişte perne de piele, pline cu aer.

— Au crăpat! spuse Karik, de astă dată cu toată siguranţa, şi măsurînd din ochi distanţa pînă la suprafaţa apei, dădu drumul la funie. Prin aer se zăriră doar o clipă zburînd nişte mîini şi nişte picioare, şi Karik se prăvăli ca un pietroi în apă.

— Karik! Nebunule! strigă Valia, privind îngrijorată ploaia de stropi ce ţîşni în sus.

Capul lui Karik se ivi la suprafaţa apei. Ieşind deasupra, băiatul privi în jur şi înotă voinicеşte pînă în apropierea celor doi păianjeni.

— Karik! țipă Valia. Întoarce-te! Uite că mai respiră!

Dar băiatul, fără să se sinchisească de strigătele surioarei sale, se îndreptă înot către una din cele două gîngănii şi, ridicînd mîna, o plesni cu putere peste pîntece. Pîntecul păianjenului bubui ca o tobă. Karik se îndepărtă repede, dar, după ce se mai uită o dată la păianjen, se întoarse şi-l lovi cu călcîiul în cap. Păianjenul nu mai mişca. Atunci Karik se urcă pe leşul insectei ca pe o plută şi se ridică în picioare.

— Sări! strigă Karik, făcîndu-i Valiei semn cu mîna.

— Nu! și Valia clătină din cap. E tare înalt!

— Şi ce, ai să rămîi toată viața acolo sus? De sărit tot trebuie să sari. Hai!

Valia suspină din adîncul pieptului.

— Sări mai repede, că poate or să mai vină şi alți păianjeni pe aici şi atunci o să ne fie şi mai rău.

Valia închise ochii, desfăcu brațele şi, scîncind, se aruncă în jos. Karik fu împroşcat de o ploaie de stropi. Leşurile păianjenilor prinseră să se legene pe valuri.

Pufăind şi gîfîind, Valia ieşi la suprafața apei.

— Vino-ncoace! strigă Karik, tropăind cu picioarele pe pîntecul umflat al uneia dintre gîngănii. Nu-ți fie frică! Dă-mi mîna!

Palidă şi tremurînd, fetița înotă pînă la hoitul înfricoşător şi, dibuind cu mîinile, dădu de trupul masiv şi păros al păianjenului; îndată îşi retrase mîna, strigînd speriată:

— Se mi-işcă!

— De ce minți! Nu se mişcă nimeni! se mînie Karik. Hai mai repede!

În sfîrşit, după multe îndemnuri, Valia apucă mîna pe care i-o întinsese Karik, iar el îşi trase sora pe îngrozitoarea insulă plutitoare.

Păianjenul nu mai mişca de fel. N-avea de ce să le mai fie teamă. Valia se lăsă pe călcîie şi începu să-şi stoarcă părul ud, în vreme ce Karik se ridică în picioare ca să cerceteze cu luare-aminte vizuina întunecoasă a păianjenului.

— Trebuie să plecăm de aici - suspină Valia. Trebuie să găsim uşa.

— Păi uite pe-acolo! Şi Karik arătă cu mîna spre spărtura neagră din perete.

Împreunîndu-şi palmele deasupra capului, el sări în apă şi porni iute înot spre gaura din perete. Neliniştită, Valia îl urmări cu privirea şi, îndată ce acesta dispăru în întuneric, strigă:

— Ei, ce-i acolo? Karik tăcea.

Valia se uită în jos şi păli. I se păru că păianjenul începe să se mişte.

— Ka-ari-ik! strigă ea.

Glasul i se rostogoli pe sub bolți şi se stinse.

— Ka-a-ri-ik! strigă Valia şi mai tare.

Se şi pregătea să sară în apă şi să înoate în urma fratelui ei, dar chiar atunci Karik se ivi în spărtura întunecoasă.

— De ce țipi? întrebă el, supărat.

Văzîndu-şi frățiorul viu şi nevătămat, Valia se linişti. Ii întinse mîinile şi, ajutîndu-l să se suie iar pe păianjen, îl întrebă:

— Ei, ce-ai văzut? Este vreo uşă acolo?

— Nu. E o vizuină la fel cu a noastră - răspunse Karik, înălțînd din umeri.

— Şi e cineva acolo?

— Nimeni!

Karik se aşează, îşi aduse genunchii sub bărbie şi, cuprinzîndu-şi-i cu brațele, căzu pe gînduri.

— Şi nici uşă nu-i?

— Nu!...

— Ce-ar fi, Karik, dacă am înota pe sub perete?

— Pe sub perete?

Karik se aplecă. Cu capul în jos, el începu să cerceteze apa neagră. Prin apă se vedea fundul nămolos al iazului. Frînghiile argintii ale plasei de păianjen se ridicau din mîlul negru către marginile clopotului subacvatic, ținîndu-l să nu se ridice la suprafață.

— Trebuie să ne vîrîm pe dedesubt! stărui Valia.

— Dar tu vezi asta?

Şi Karik arătă cu mîna plasele întinse sub apă, care păzeau intrarea şi ieşirea din închisoarea subacvatică.

Nu! Era primejdios să te scufunzi.

— Trebuie să existe o uşă! spuse Karik. Doar şi noi am intrat aici într-un fel.

Valia gemu. Karik îşi privi îngrijorat sora şi o apucă repede de mînă.

— Valia, ce-i cu tine?

Fata era palidă, cu gura larg deschisă, şi îşi duse amîndouă mîinile la gît.

— Mă înăbuş - rosti ea, cu glasul stins - nu-mi... ajunge... aerul...

— Îndată, îndată! bolborosi descumpănit Karik.

Dar băiatul nu ştia cum ar putea să-şi ajute surioara - şi apoi, şi lui parcă i se umfla ceva în coşul pieptului, apăsîndu-i dureros coastele. Capul îi vuia, inima-i bătea să se spargă, ca atunci cînd urci un munte înalt, în pantă abruptă şi anevoioasă. În plămîni îi pătrundea un aer umed şi apăsător, ca un abur fierbinte, care-i împiedica respirația.

Trebuia să facă ceva.

— Nu-ți fie frică! spuse Karik, atingînd mîna Valiei. O să ieşim într-un fel!

Şi cercetă din nou, pentru a suta oară, capcana subacvatică în care căzuseră. Lui Karik i se învîrtea capul. El se aplecă, luă un pumn de apă, o stropi pe Valia pe față şi încremeni cu mîna în aer: pe fundul negru şi mîlos zărise nişte ouă verzi, uriaşe, crăpate la un capăt. Unul din ele se mişcă, se desprinse încet din mîl şi, lovindu-se de marginea casei de sub apă, zbură undeva în sus. Cu al doilea ou se întîmplă la fel.

Karik întinse mîna spre Valia.

— Iarba broaştelor! Vezi? spuse el, cu glas tremurat.

Karik nu se înşelase: erau muguri de iarba-broaştelor - o plantă acvatică. În lumea unde trăise pînă atunci, el văzuse adesea aceşti muguri şi acum îi recunoscuse fără prea mare greutate. Împreună cu alți colegi, el adunase odinioară asemenea muguri pentru colțul tinerilor naturalişti din şcoală şi, nu de mult, şi scrisese despre această plantă uimitoare o notiță pentru „Pionierskaia Pravda".

Iarba-broaştelor este o plantă nomadă, care călătoreşte toată vara pe lacuri şi heleşteie, gonită de vînt de la un mal la celălalt. Rădăcinile ei, care se aseamănă cu cîrceii fragilor, îşi trag hrana de-a dreptul din apă. Către sfîrşitul verii, pe cîrcei apar lăstare tinere. Acestea ies deasupra apei şi dau frunze în formă de inimă. În timpul iernii, iarba-broaştelor îngheață şi piere. Dar înainte de a pieri, izbuteşte să arunce la fund mugurii săi ciudați.

Mugurii - ouăle acelea verzi - stau la fund toată iarna. Dar îndată ce se încălzeşte vremea, înăuntrul lor iau naştere nişte substanțe gazoase care îi ridică de pe fundul apei. Ei ies astfel, unul după altul, la

suprafață, unde se prefac în plante plutitoare. Ceea ce văzuse Karik erau chiar mugurii acestei plante.

Apucînd-o pe Valia de mînă, el începu să-i vorbească foarte repede:

— Ascultă! Astea verzi, pe care le vezi aici, zboară în sus ca dopurile de şampanie... Trebuie să ne scufundăm şi să ne prindem fiecare de cîte unul din ele. Au să ne ridice singure la suprafață.

— Dar pînza de păianjen? Uite cîte sfori sînt sub apă!

— Oricum, trebuie să încercăm... Scufundă-te mai repede!

Chiar atunci se mişcă la fund un ou verde, gigantic. Nu mai era timp de pierdut. Mugur ele se desprinse din mîlul negru şi începu să se ridice.

— Scufundă-te! strigă Karik.

Valia îşi adună toate puterile. Suspinînd adînc, ea părăsi spinarea păianjenului şi dispăru sub apă. Karik văzu cum, ajungînd sub perete, Valia s-a prins cu amîndouă mîinile de mugurele gros al ierbii-broaştelor şi cum a zburat în sus o dată cu el.

Băiatul se lăsă şi el la fund. Deschizînd ochii sub apă, izbuti să ajungă pînă la torpila verde, care se mişcă din loc. Karik cuprinse cu brațele şi picioarele oul lunecos şi imediat începu să se învîrtească o dată cu el, ca un titirez. Mugurele se rostogoli mai întîi de cîteva ori şi apoi, brusc, o porni iute în sus, străpungînd pătura groasă de apă.

Dar pesemne că a durat destul de mult pînă ce Karik a izbutit să ajungă sus, deoarece băiatul abia-abia mai sufla. Încă un minut, şi i-ar fi plesnit inima din pricina lipsei de aer; dar, din fericire, țîşnind ca un dop, a ieşit la timp deasupra. Razele fierbinți ale soarelui îl loveau drept în față. Orbit de lumina puternică, Karik se bălăcea în apă şi respira.

Respira adînc, din tot pieptul. Lîngă el înota Valia, înghiţind şi ea cu lăcomie aerul proaspăt, curat.

— Hei, Valia - rîse Karik - mai trăieşti? Respiri?

— Respir!

— Principalul e să nu ne temem de nimic - spuse bucuros Karik - să nu ne pierdem firea, să nu scîncim şi să nu plîngem. Dacă noi doi am reuşit să scăpăm de un păianjen atît de fioros, asta înseamnă că o să reuşim să ajungem şi acasă.

Bieţii copii nici nu bănuiau cîte încercări îi mai aşteptau în această lume necunoscută şi prin ce primejdii aveau să treacă în drumul lor spre casă.

CAPITOLUL VI. *Curajoşii înotători. Nişte pasageri ciudaţi. Karik şi Valia îşi croiesc drum prin jungla acvatică. În căutarea hranei. Copiii găsesc poame uimitoare. La un pas de pieire.*

Înălţînd capul deasupra apei, copiii priviră în jur. Pretutindeni cît vedeai cu ochii se întindea luciul albastru al iazului, şi numai spre apus, unde tocmai asfinţea soarele, se zărea, mohorît, zidul zimţat al pădurii, deasupra căreia se învîrtejeau norii.

— Trebuie să ajungem într-un fel pe uscat - spuse Karik - şi apoi, acasă.

— Crezi că o să pot înota pînă acolo? întrebă Valia, privind spre malul îndepărtat.

— O să putem! o asigură Karik. Cu drăcoveniile astea verzi ajungem negreşit. Urcă-te pe corabia ta!

Cei doi copii se aşezară călare pe torpilele lor. Karik strigă:

— Vîsleşte cu picioarele!

Amîndoi începură să bată apa cu picioarele, străduindu-se s-o ia din loc, dar mugurii uriaşi se legănau doar, fără să se urnească.

— Stai - strigă din nou Karik. Mută-te pe corabia mea! O să vîslim împreună.

Valia trecu lîngă fratele ei. Mugurele se afundă mai mult de jumătate.

— Vîsleşte! zise Karik.

Copiii începură să lovească amîndoi apa, folosindu-se de mîini ca de nişte vîsle. În sfîrşit, mugurele o luă din loc şi prinse să lunece încet pe unde.

— Plutim! strigă Valia, bucuroasă.

— Cu toată viteza, înainte! dădu comanda Karik. La început, mugurele se rotea cînd la dreapta, cînd la stînga, dar curînd se aşternu la drum. Tăind cu botul său ascuțit apa, torpila verde se îndreptă spre mal. Copiii o mînau tot înainte, vîslind zeloşi cu mîinile.

Dinspre mal le ajungea la urechi un zgomot tare ciudat. Părea că cineva plesneşte apa cu o scîndură sau cu lopețile şi, cu cît se apropiau mai mult de mal, cu atît mai limpede se auzea zgomotul acesta.

Deodată, foarte aproape de ei, un monstru verde mugi asurzitor.

“Oa-a-ac, oa-ac-oac!" răsună deasupra apei.

Valia se cutremură, gata-gata să se prăvălească de pe mugure.

— Cine face aşa? şopti fata, oprindu-se din vîslit.

— Broasca!... Probabil că broasca... O broască obişnuită, numai că e mai mare decît o casă cu patru etaje. Nu te teme!

— Da - zise Valia, pe un ton plîngăreț - o broască obişnuită... Acum putem fi mîncați pînă şi de-o muscă, darămite de o broască înaltă cît patru etaje!

— Nu-i nimic - încercă băiatul să-şi liniştească sora. Broaşte ca asta nici măcar nu ne bagă în seamă. Valia tăcu.

Copiii înotau ocolind malurile verzi scobite de golfuri. Din apă se ridicau insule cărnoase, de un verde deschis, ce se legănau uşor ca nişte plute priponite de țărm. Ei trebuiau să aibă multă grijă, ca să nu dea peste ele.

— Tu ce crezi, ce-i asta? întrebă Valia, arătînd spre una din insule.

— Nu ştiu - răspunse nesigur Karik - cred că-s frunze... Pesemne un fel de plante acvatice.

Cînd în stînga, cînd în dreapta, săreau din apă nişte animale rotunde, cu spatele neted, lustruit ca un automobil. De fapt, ele nici nu erau mai mici decît un automobil. Desfăcîndu-şi aripile, animalele acestea zburau în văzduh şi apoi cădeau din nou în apă, împroşcînd puzderie de stropi.

În trecătoarea largă dintre insule, copiii zăriră un monstru păros, cafeniu, cu nişte picioare lungi, îndoite, care umbla de colo-colo, lunecînd pe apă cu pîntecele-i rotund şi gros. Pe spatele dihaniei şedeau cuminți cinci pui la fel cu ea, însă foarte mici.

Din cînd în cînd, animalul cel păros prindea pentru ei ceva din apă. Atunci puii lunecau îndată în apă, dar tot atît de repede se întorceau înapoi, strîngînd între labe hrana pe care o înghițeau numaidecît.

— Şi ăsta e tot un soi de păianjen! șopti Valia, încetînd să mai vîslească.

Mugurele se opri, legănîndu-se alene pe valuri.

— Iar pe spatele lui sînt puii de păianjen - spuse Karik. Mai bine să aşteptăm puțin, să plece mai departe.

Dar tocmai atunci sări dindărătul insulei un alt păianjen, la fel de cafeniu şi de păros. Şi pe spinarea acestuia mişunau puii.

Păianjenii se năpustiră unul asupra celuilalt. Erau păianjeni răpitori, ce trăiesc la suprafaţa apei.

Gîngăniile se băteau cu înverşunare. Puii se rostogoliseră toţi în apă. Pe cînd cei doi se luptau, ei alergau fără rost pe apă, se adunau repede grămadă şi se împrăştiau iarăşi care încotro.

Dar iată că bătălia s-a sfîrşit.

Unul dintre păianjeni începu să se scufunde încet. Puii prinseră să se legene pe undele apei ce se învolbura în cercuri largi. Ei începură să salte pe valuri ca nişte boboci de raţă jumuliţi de pene.

— Acuşi or să se ia la bătaie! Spuse Valia încet. Dar era puţin probabil ca prichindeii să fie în stare să se lupte. Ei începură să alerge de colo-colo, se năpustiră unul asupra celuilalt, se dădură peste cap şi apoi se avîntară spre păianjenul învingător; îmbrîncindu-se, se căţărară sprinteni pe spatele lui.. Karik şi Valia se priviră.

— Tu ce crezi - întrebă Valia - o să-i arunce pe: cei străini de pe spate, sau nu?

Dar păianjenul nici nu băgă de seamă că duce în spinare aproape de două ori mai mulţi pui decît înainte. El rămase pe apă liniştit, cu picioarele lungi desfăcute, şi aşteptă pînă se potoliră toţi puii. Iar după ce se liniştiră toţi pînă la ultimul, o porni mai departe, ca şi cum nimic nu s-ar fi întîmplat, şi dispăru curînd în labirintul de insule.

Copiii înotară mai departe.

— Interesant... - spuse îngîndurată Valia.

— Ce-i interesant?

— Interesant ce-au mîncat puii ăştia de păianjen. Karik dădu din umeri:

— Vreo porcărie!

Valia oftă. Ea îşi aminti că n-a pus nimic în gura din ajun şi zise încet:

— Poate că nu era de loc o porcărie. La început s-ar putea să nu fie prea gustos, dar apoi te obişnuieşti şi nu mai contează. Pînă la urmă, totul devine gustos.

Era ora prînzului. Copiii căzură pe gînduri.

Oare ce-or fi făcînd cei de acasă? Acum pesemne, bunica pune masa. Mama a spus ieri: „Avem la prînz o mîncare foarte bună. Vedeți să nu întîrziați".

— Tu ce crezi - întrebă Valia - ce-avem azi la masă?

— Mi se pare că ghiveci şi pateu cu ouă şi ceapă. Valia înghiți în sec.

— Sau poate că ciorbă cu carne de porc, sau şuncă, sau crenvurşti. Iar felul doi, biftec cu ceapă şi cu cartofi prăjiți. Tu ce-ai vrea să mănînci? Ce ți-ar plăcea?

Valia se gîndi puțin şi zise:

— Aş mînca acum o coajă de pîine şi... puțină brînză.

— Iar eu - spuse Karik - aş mînca un biftec. Dar unul mare... Cît o farfurie... Şi mulți-mulți cartofi, cu salată verde şi...Şi p-ormă aş mai putea mînca un pateu întreg şi un tort de fragi... Şi p-ormă...

Valia încetă să mai vîslească. Ea se întoarse către Karik şi întrebă:

— Dar noi ce mîncăm azi?

— La prînz n-o să mîncăm nimic!

— Dar deseară?

— Nici!

— Dar micul dejun?

— Nici!

— Şi atunci ce-o să ne facem?

— Nimic - spuse mohorît Karik. Nu trebuie să ne gîndim la asta.

Valia oftă.

— Hai, vîsleşte! Hai mai repede spre mal! strigă Karik. Pe mal o să găsim ceva.

— Ar fi bine să găsim o fragă. Fraga-i acum de zece ori mai mare decît noi. De bună seamă că-i mare cît o căpiță de fîn. Ştii? În miezul ei o să ne scobim o peşteră şi o să locuim acolo, şi o să putem mînca pereții şi tavanul peşterii.

— Da' taci din gură! se stropşi Karik. Mai bine vîsleşte şi-om vedea noi ce-o mai fi pe urmă.

Valia tăcu.

Mînat de mişcările armonioase ale brațelor şi picioarelor, mugurele zbura spre mal, înspumînd apa; în urmă, ca nişte mustăți de apă, se întindea o dîră lungă.

Țărmul se apropia tot mai mult. Pădurea se ridica tot mai sus din apă şi părea că se apropie ea singură de ei.

— Ei, dă-i drumul! strigă Karik.

— Cu toată viteza! gîfîi Valia. Mugurele zbura ca săgeata.

Nu trecuse nici un ceas, şi în fața tinerilor călători se ivise, acoperind soarele, o pădure înaltă de trestie. Umbra deasă şi răcoroasă stătea culcată pe ape; iar apa aici era rece, nu ca acolo unde bătea soarele.

Mugurele plutea printre trunchiurile întortocheate, puternice; ele creşteau de-a dreptul din apă, iar vîrfurile lor se înălțau spre cer.

— Vîsleşte mai încet! porunci Karik.

— De ce?

— E cineva aici! Auzi?

Copiii încetară să mai vîslească. Karik îşi lipi degetul de buze. Privindu-se speriaţi, ascultau amîndoi în tăcere zgomotul nelămurit care ajungea pînă la ei, venind din pădure.

Trunchiurile strîmbe se legănau, se frecau unul de altul şi trosneau puternic. În desişul întunecat al pădurii, de unde venea pînă la ei un aer rece şi umed, se auzea un zgomot ciudat, un fel de plescăit şi un ţîrîit strident, în acelaşi timp.

Pădurea părea inundată. Prin luminişuri se străvedeau din loc în loc ochiuri albastre de cer, iar undeva, mai în depărtare, se înălţau tufişuri dese.

Pe apă, printre trunchiurile de trestie, mişunau nişte animale ciudate, ce-şi mişcau picioarele cu o iuţeală nemaivăzută, iar în urma lor alergau altele încă şi mai mari, şi mai înfricoşătoare. Acestea îşi ajungeau din urmă prada şi o înghiţeau pe loc.

— Da-a-a! zise Karik, fluierînd încetişor. Valia înţelese fără cuvinte. Privindu-şi speriată fratele, fata îl întrebă în şoaptă:

— Ne întoarcem înapoi? Da?

— Încotro înapoi? zise Karik, după o scurtă pauză. Trebuie să ajungem undeva la mal unde nu există sperietoare de-astea. Hai să căutăm alt loc!

Ieşiră din tufişuri şi minară mugurele de-a lungul pădurii de trestii, privind mereu în jur şi străduindu-se să se îndepărteze cît mai mult de locul acela.

— Ştii - spuse Valia - propun să numim malul ăsta „Jungla groazei".

— Ce prostie! exclamă Karik.

— De ce prostie?! se miră Valia. Toţi călătorii dau nume locurilor pe unde trec. Am citit chiar eu, în Jules Verne.

Karik nu răspunse. Privind pădurea de trestie pe lîngă care treceau, băiatul fluieră o melodie nespus de tristă.

— Sau - zise iar Valia - s-ar mai putea numi şi „Pădurea tainelor sîngeroase".

— Bine, bine - mormăi Karik - vezi-ți de vîslit! Pădurea de trestii se rărea treptat-treptat şi curînd ea se sfîrşi de-a binelea. În dreapta se întindea malul pustiu, presărat cu pietre galbene, ce luceau în soare.

Era atît de cald, încît aproape toate vietățile se ascunseseră sub frunze şi pe sub pietre; copiii pluteau fără să întîlnească nici o viețuitoare.

Drumul era liber.

Karik se înveseli.

— Uite, vezi malul ăsta '- zise el, arătînd cu mîna mormanele de pietre - eu l-aş numi: „Capul bunelor speranțe".

— De ce „capul"? Nu văd nici un cap.

— Asta n-are importanță - răspunse băiatul, îndreptînd mugurele spre mal - poate că în drumul nostru o să întîlnim vreun cap.

— Iar eu... Iar eu acostez! strigă Karik, stropind-o pe Valia cu apă drept în față. U-u-u!

Copiii vîsliră cu mîinile încă puțin şi torpila verde se înfipse în țărmul stîncos.

Din pricina izbiturii puternice, mugurele se răsturnă. Karik şi Valia zburară în apă, dar ieşiră îndată afară şi, agățîndu-se cu mîinile de ieşiturile pietrelor galbene, ajunseră pe țărm.

Pietrele erau înfierbîntate de razele soarelui. Valia se aşează pe una din ele, dar sări imediat în sus.

— Ce-i? Muşcă? o întrebă Karik, rîzînd. Cum propui să numim piatra asta?

Băiatul îşi duse palma streaşină la ochi, cercetă orizontul şi spuse:

— Ştii ceva?

— Ce? întrebă cu teamă Valia.

— Pietrele astea nu-s decît fire de nisip. Cînd eram mari, nisipul ni se părea foarte mărunt, dar acum fiece fir de nisip a devenit pentru noi mare cît o piatră.

— Ei şi?

Karik oftă şi zise:

— Se spune că în Africa băştinaşii coc ouăle îngropîndu-le în nisip. Mă tem să nu ne prăjim pe pietrele astea. Băiatul atinse una dintre ele cu mîna şi clătină din cap: Nu, aici n-avem voie să acostăm! Trebuie să plecăm mai departe.

Copiii se întoarseră pe torpila lor verde şi porniră din nou la drum.

— Propun - spuse Valia - să numim acest mal...

— „Taina pietrelor îngrozitoare" - îi luă Karik vorba din gură şi izbucni într-un hohot de rîs.

Valia tăcu jignită. Ea şedea încruntată, conducînd zeloasă torpila verde cu mîinile şi cu picioarele. Tăcea şi Karik.

Cîtă vreme trecuse de cînd tot mînau mugurele de iarba-broaştelor de-a lungul malului galben, nici ei singuri n-ar fi ştiut s-o spună, dar ceea ce ştiau sigur e că începuseră să simtă oboseala.

— Vai ce foame mi-este! începu Valia, tulburînd liniştea care de la un timp se lăsase între ei.

— Şi mie îmi chiorăie mațele... - răspunse Karik.

— Ce bine ar fi - spuse Valia - să prindem vreo vietate pe care s-o prăjim pe pietrele astea...

— Ce anume?

— Ei, să zicem... Un fluture... O libelulă...

— Crezi că au să fie gustoase?

— Mai încape vorbă?! Dacă le prăjim, au să fie cu siguranță gustoase.

— Eu - mărturisi Karik - cred că le-aş putea mînca şi crude. Uite un fluture!... Numai că nu prea cred s-o scoatem la capăt cu el.

Tot vorbind astfel, ajunseră la malul pe care creştea o pădure deasă de iarbă. Deasupra pădurii se înălța aburul fierbinte al acelei zile de vară. Din loc în loc se ridicau trunchiuri noduroase de copaci ce semănau cu boababul, pe care Karik şi Valia îl ştiau din poze.

— Pe aici - zise Valia - trebuie să fie şi fructe. Asta ți-o spun eu. In pădure se găsesc întotdeauna fructe. Hai să acostăm mai iute!

Mugurele se opri lîngă malul înclinat. Copiii săriră pe pămînt şi, poticnindu-se de bolovani, o luară la fugă înspre pădure.

În pădure era cald. Copacii răspîndeau un miros de ierburi de baltă. Trunchiurile lor verzi, lucioase nu aveau scoarță. Strecurîndu-se prin desiş, razele soarelui aruncau pe pămînt pete galbene, rare.

Copiii simțeau sub tălpi țărîna umedă şi cleioasă...

— Ei! strigă Valia, pătrunzînd mai adînc în desişul pădurii. Să vedem cine găseşte primul demîncare.

— Bine - spuse Karik - caută! Numai să nu te duci prea departe, să nu ne pierdem unul de celălalt.

Copiii o luară prin pădure, chemîndu-se mereu pe nume şi privind cu luare-aminte în jur. Ei se opreau într-una, dădeau la o parte cu amîndouă mîinile frunzele grele, ca să vadă dacă nu cumva găsesc sub ele ceva fructe. Se cățărau apoi pe copacii de iarbă şi căutau pe tulpinile lor fructe. Dar nu descoperiră nimic.

Ce pădure ciudată! Oare vor sfîrşi prin a muri de foame?

Deodată copiii auziră un zgomot surd ce venea de undeva, din apropiere. Se opriră. Karik ridică mîna. - Auzi?

— Îhî - încuviință Valia, dînd din cap. E o apă! Clipoceşte un pîrău. Haidem! Lîngă pîraie se găsesc întotdeauna fructe. Eu ştiu prea bine!

Valia o porni în fugă. Karik se luă repede după ea.

— Mai încet! strigă el. Poate că nu-i vorba de un pîrău, poate că-i doar răsuflarea unei broaşte.

O prinse pe Valia de mînă.

Copiii porniră în direcția de unde venea zgomotul, trăgînd cu urechea la fiece foşnet care li se părea suspect.

Grămezi de trunchiuri doborîte, acoperite cu un strat de noroi uscat, le închideau drumul. Frunzele uscate se ridicau ca nişte ziduri înaintea lor. Încercînd să ocolească o frunzuliță, aceasta se desprinse şi căzu peste ei; bieții copii, abia de mai putură ieşi de sub ea.

În sfîrşit, Karik şi Valia ajunseră în fața unui deal înalt. Alergară pînă în vîrful lui şi deodată îi izbi o boare de vînt rece. Undeva, în fața lor, curgea o apă.

Dînd la o parte tufişurile cu mîinile, zăriră un pîrău.

Nu era prea mare. Clocotind şi făcînd spume, apa sărea peste pietre, alerga cînd la dreapta, cînd la stînga, aruncîndu-se în cascade vîjîitoare.

— Văd! strigă Valia.

Fata îşi smulse mîna din mîna fratelui său şi o rupse la fugă.

— Valka! Stai! înapoi!

Dar Valia şi dispăruse după trunchiurile copacilor.

— Aici! Aici! îi auzi Karik glasul. Mai repede! Aici sînt fructe! Şi ce mari sînt! Mai repede, Karik!

La strigătele surioarei sale, Karik dădu fuga.

— Valka!

— Aici! Aici!

Valia stătea sub un copac înalt şi, cu capul ridicat, arăta în sus.

Karik veni într-un suflet lîngă ea:

— Fructe? Da?

— Îhî! Uite! D-alea mari!

Fetița lovi cu palma în copacul verde, încovoiat.

Karik privi în sus. La mare înălțime atîrnau, lipite de trunchi, nişte fructe de culoare închisă, mari cît nişte butoaie de bere. Pline cu un miez zemos, ele se ascundeau la umbra frunzelor lungi şi înguste.

— Ei?! și Valiei îi scînteiară ochii.

— Ce “ei"? Înainte! strigă Karik, repezindu-se spre copac.

Fără să-şi ia ochii de la fructele de culoare închisă, copiii - mai întîi Karik şi apoi Valia - se cățărară pe trunchi, cuprinzîndu-l cu mîinile şi cu picioarele.

Trunchiul se legăna uşor, frunzele tremurau. În rîpă vuia pîrăul înspumat. Valia privi în jos.

— Ah, dacă ne prăbuşim, e vai de noi! Spuse ea.

— Urcă! strigă Karik, de sus. N-o să cădem! Cățărîndu-se sprinteni cu ajutorul mîinilor şi al picioarelor, ajunseră, în sfîrşit, la fructele acelea ademenitoare.

Karik întinse mîna şi deodată văzu negru înaintea ochilor. Palmele i se desprinseră de pe trunchiul copacului...

— Ce-i cu tine? întrebă Valia repede și, în aceeași clipă, un vuiet asurzitor îi răsună în urechi. Capul începu să i se învîrtească.

Dînd din mîini, copiii se prăbuşiră în gol, zburînd vertiginos spre undele repezi şi clocotitoare ale pîrăului.

Curentul puternic îi prinse pe Karik şi Valia în vîrtejul lui şi, izbindu-i de pietre, îi purtă spre cascada ce vîjîia înaintea lor.

CAPITOLUL VII. *Lupta subterană. Animalul cu urechi ia picioare. O pădure neobişnuită. Ivan Ghermaghenovici devine pilot. O neaşteptată întîlnire.*

Ivan Ghermaghenovici şedea în vizuină. Cînd ochii i se obişnuiră cu întunericul, el văzu în adîncul negru al peşterii un cap imens, cu mustăţi lungi.

— Ce mutră de husar! Cine-o fi ăsta? mormăi nedumerit Ivan Ghermaghenovici.

Capul şi partea din faţă a trupului erau acoperite de o carapace bombată, de sub care ieşeau afară nişte labe crestate, scurte dar foarte late. Profesorul înţelese îndată că nu-i stă în puteri să lupte cu acea fiară subpămînteană, înţelese că ea îl poate ucide u o singură lovitură de labă. Cu toate acestea, Ivan Ghermaghenovici se hotărî să se apere.

El se lipi cu spatele de peretele rece şi umed al subteranei şi-şi propti în faţă acul viespei.

Dihania se mişcă. Trupul mare şi rigid, alcătuit parcă din inele largi de os, se urni din loc. De pe pereţii peşterii începură să cadă, cu zgomot, bulgări de pămînt.

“Şi ce-ar fi dacă l-aş ataca din spate?" se gîndi Ivan Ghermaghenovici.

Dar şi din spate, fiara era invulnerabilă. Două aripi membranoase, strînse la un loc, îi acopereau corpul ca o platoşă puternică.

— Dar ce să fie ăsta? Ce?

Profesorul se înălță în vîrful picioarelor, întinse gîtul şi deodată zări cu groază două sulițe cu vîrfuri ascuțite, ce se tîrau pe jos ca două cozi.

— Greierele subteran! Coropişnița! şopti Ivan Ghermaghenovici.

Coropişnița se foia zgomotos în subterană, scormonea pămîntul cu labele şi se apropia tot mai mult de profesor.

“Se hrăneşte cu larve de insecte, cu rîme - îşi aminti profesorul - asta înseamnă că mă va mînca şi pe mine"...

Privind neajutorat în jur, Ivan Ghermaghenovici începu să se retragă prudent către un ungher întunecos al peşterii, străduindu-se să se țină cît mai departe de coropişnița.

„Trebuie s-o ocolesc!" gîndi profesorul, strecurîndu-se de-a lungul peretelui, în spatele duşmanului său.

Coropişnița se întoarse. Ea îşi roti mustățile, parcă adulmecînd sau trăgînd cu urechea.

Profesorul îşi ținu răsuflarea.

Coropişnița îşi coborî mustățile şi, mişcîndu-şi greoi labele-lopeți, se năpusti drept spre profesor.

Ivan Ghermoghenovici o zbughi înapoi şi se opri în colțul de unde plecase.

Nu! Nu-i chiar atît de uşor să înşeli coropişnița cînd o întîlneşti sub pămînt.Ea se simte aici ca peştele în apă.

„Nu! N-am să pot fugi! Va trebui să lupt!"

Ivan Ghermoghenovici se opri şi, ridicînd cu hotărîre lancea, se pregăti de luptă. Se dădu cîțiva paşi înapoi. Cu coatele atinse peretele, dar, pe neaşteptate, simți în spate un gol. Se întoarse sprinten: drept în fața lui se căsca larg gura unei vizuini întunecoase.

Profesorul respiră uşurat.

„Unde duce oare acest tunel? Cine l-a săpat? Oare nu se ascunde aici o nouă primejdie?"

Dar nu avea vreme de pierdut... Un singur gînd îi stăruia în minte:

„Să mă ascund, să fug, să mă îngrop cît mai adînc în pămînt!"

Şi, fără să mai piardă o clipă, se furişă în vizuină. Poticnindu-se şi rănindu-se de pietre, Ivan Ghermoghenovici îşi croi drum bîjbîind prin beznă. Tunelul era lung. Ba cobora, ba suia, ba cotea la dreapta, ba o apuca brusc la stînga şi se îngusta din ce în ce.

Curînd, profesorul fu nevoit să meargă încovoiat şi, pe alocuri, să se şi tîrască în patru labe, trăgînd după el lancea. Dar toate astea erau fleacuri, mici neajunsuri cu care ar fi fost gata să se împace. Ar fi consimțit chiar să se tîrască toată ziua, fie şi pe burtă, numai să scape de coropişnița aceea afurisită! Să se poată ascunde undeva!

Dar, după cîte se părea, nu era chip să scape de coropişnița. Ea îl urmărea cu înverşunare şi Ivan Ghermoghenovici auzea limpede în urma lui, din ce în ce mai aproape, zgomotul pe care îl făcea dihania.

Abia apucase profesorul să se strecoare în tunel, şi coropişnița se opri, îşi roti mustățile atingînd cu ele pereții peşterii, apoi deodată încremeni ca şi cum ar fi căzut pe gînduri şi s-ar fi întrebat încotro a dispărut viermele acela atît de ciudat şi atît de sprinten?

Mustățile coropişniței se mişcară neliniştite. Ele pipăiau podeaua, pereții, tavanul şi curînd descoperiră intrarea în vizuină.

Dihania îşi vîrî capul în gaură şi începu să răsufle din greu.

„Aici o fi?"

Stătu puțin locului, ciocănind cu labele, apoi îşi înghesui cu hotărîre trupul greoi în vizuină şi, dînd repede pămîntul la o parte, se tîrî de-a lungul tunelului, înainta aşa cum înaintează un cui fierbinte în unt. Pătrundea în pămîntul afinat, străpungîndu-l cu trupul şi sfredelindu-l cu o iuțeală de necrezut.

Profesorul auzi în spatele său respirația întretăiată a coropişniței şi, pe dată, mustățile aspre ale acesteia se lăsară pe umerii lui. Ele îl pipăiau, îi umblau pe față, pe mîini.

Ivan Ghermoghenovici scoase un strigăt. Întorcîndu-se iute, izbi cu lancea în mustățile gînganiei şi se tîrî mai departe cît putu de repede.

Tunelul era îngust, cu pereții foarte zgrunțuroşi, de care, lovindu-se, cel urmărit îşi rănea şoldurile, umerii, coatele. La un moment dat, tunelul deveni atît de strîmt, încît Ivan Ghermoghenovici nu mai putu înainta decît cu mare greutate. Din pricina mucegaiului şi a umezelii, abia mai respira.

Profesorul îşi simțea trupul scăldat în sudori. Inima îi bătea cu putere. Mîinile şi picioarele îi tremurau. Cu cît înainta, cu atît îi venea mai greu să-şi croiască drum prin acest îngust coridor subteran. Totuşi, el băgă de seamă că dihania rămînea tot mai în urmă, ceea ce îl făcea să spere că se va putea salva.

Zgomotele pe care le făcea coropişnița se auzeau din ce în ce mai slab. Ea rămăsese undeva departe.

„Am scăpat! Am scăpat!" se bucura Ivan Ghermoghenovici, răsuflînd uşurat.

Proptindu-şi în pămînt coatele şi genunchii, el se tîra mereu înainte, încordîndu-şi toate puterile, dar deodată se lovi, din viteză, cu capul de un perete. Drum mai departe nu mai era. Tunelul se sfîrşea într-o fundătură. Ivan Ghermoghenovici ce cutremură. „Asta să fie moartea? Dar atunci cine îi va salva pe Karik şi pe Valia?"

Acoperit de sudoare, el scormoni repede prin întuneric, dar pretutindeni mîinile lui întîlneau pereți tari de pămînt.

Ce-i rămînea de făcut?

Se afla prins ca într-o capcană. Din spate se apropia mereu coropişniţa, în faţă se ridica peretele de pămînt.

Ce mai putea face într-o situaţie atît de desperată?

Ivan Ghermoghenovici se înfioră. Simți cum i se taie mîinile şi picioarele. Gura i se uscă.

— Ei bine, nu! spuse cu hotărîre profesorul. O să vedem noi, care pe care. Ce-i drept, eşti tu ditai dihania puternică, dar eu sînt totuşi om. O să mă lupt cu tine şi o să te birui!

Numai cu un ceas în urmă, Ivan Ghermoghenovici ar fi putut-o strivi cu un singur deget, iar acum era nevoit să-şi adune toate puterile ca să-i vină de hac, şi nici aşa nu putea şti cum avea să se sfîrşească lupta.

Ivan Ghermoghenovici se întoarse şi, lipindu-se de peretele de pămînt, îşi puse lancea dinainte-i.

— Am s-o lovesc drept în ganglion, sub ochi! spuse cu glas tare profesorul.

Dar îndată îi trecu prin minte un gînd care îl făcu să se cutremure:

„Dar cum o să mai ies de aici, după ce-oi ucide coropişniţa? Hoitul ei uriaş o să astupe ieşirea tunelului. Cum să dau la o parte un monstru ca ăsta?"

Nu avea însă vreme de pierdut. Zgomotul subteran creştea din ce în ce. Coropişniţa se afla foarte aproape.

Încă un minut, apoi altul.

— La o parte! La o parte! strigă Ivan Ghermoghenovici, agitînd lancea şi încercînd să sperie coropişniţa.

Pămîntul se surpă cu vuiet. Un foşnet străbătu în tunel. Mustăţile aspre ale insectei se întinseră către profesor, pipăindu-i în întuneric capul şi umerii. Ivan Ghermoghenovici se dădu înapoi şi se porni să-i care monstrului, cu lancea, nenumărate lovituri în cap. - Aşa! Aşa! Aşa! striga răguşit profesorul.

Coropişniţa nu se aşteptase la un asemenea atac. Începu să se tîrască înapoi.

— Aha! Aha! chiui Ivan Ghermoghenovici, năpustindu-se cu curaj asupra duşmanului.

Dihania întinse mustăţile. Profesorul izbi în ele din plin cu pumnul şi, ocărind cu glas tare, porni pe urmele animalului, de-a lungul tunelului.

Fără a se opri, el lovea din mers coropişniţa în cap cu lancea, căznindu-se s-o nimerească în ganglion. Dar coropişniţa îşi trase deodată capul sub platoşă, astfel încît lancea atinse doar învelişul cornos, fără să-i poată pricinui gînganiei nici un rău.

Monstrul se opri locului. Se vedea că lancea nu-l mai înspăimîntă. Ivan Ghermoghenovici înţelese că a pierdut lupta.

Mişcîndu-şi labele-i late, coropişniţa trecu la ofensivă. Profesorul fu din nou nevoit să dea înapoi. Continuînd să-şi agite lancea, el începu să se retragă

înspre capătul tunelului, pînă simți în spate peretele gros din fundul vizuinii.

“Mi-a sunat ceasul!" gîndi Ivan Ghermoghenovici.

Istovit, închise ochii şi îşi trase capul între umeri, ghemuindu-se tot.

Deodată auzi de sus un zgomot. Bolta vizuinii trosni de parcă ar fi străpuns-o cineva. Bulgări de pămînt se prăvăliră peste capul său. Bolta crăpă. În tunel pătrunse, pentru o clipă, o lumină tulbure; profesorul zări un petic îndepărtat de cer albastru, dar după o clipă, ceva ce semăna cu o păstaie uriaşă se lăsă în vizuină astupînd crăpătura.

— Ce-i asta? strigă profesorul, apucînd păstaia cu mîinile.

Păstaia tresări şi începu să urce repede înapoi. Profesorul înțelese un singur lucru: păstaia venise din lumea unde străluceşte soarele şi el trebuia să iasă de sub pămînt, din nou la soare, o dată cu ea. Ivan Ghermoghenovici se prinse şi mai zdravăn de păstaie cu mîinile şi cu picioarele şi țîşni ca un dop afară.

Soarele îl orbi. Profesorul închise ochii.

„Sînt salvat! Sînt salvat!"se bucură el.

Dar n-apucă să-şi desprindă mîinile, şi o forță - n-ar fi putut spune de unde vine - îl zvîrli în sus, apoi în jos, şi iar în sus, şi iar în jos.

Profesorul sărea ca o minge.

Trebuia să scape cît mai repede de păstaia săltăreață. De aceea îşi desprinse mîinile de pe ea şi, învîrtindu-se o dată prin văzduh, se prăbuşi pe pietre, în cădere se lovi atît de tare, încît pentru o clipă îşi pierdu cunoştința.

Cînd Ivan Ghermoghenovici îşi veni în simțire, primul lucru pe care-l văzu fu un animal mare, de culoare verde, cu picioarele lungi acoperite de țepi în

chip de pinteni. Avea gambe puternice, care urcau mai sus de trunchi şi erau îndoite în unghiuri egale. Coada-i groasă, răsucită ca o păstaie, zăcea pe pămînt şi era cu mult mai lungă decît însăşi gîngania.

— Aha - zise Ivan Ghermoghenovici, proptindu-se în coate - înțeleg. M-am ținut de coada asta. Minunată coadă!

Auzind glasul profesorului, animalul întoarse spre el capu-i turtit, cu gura largă, şi-şi agită mustățile, nemaipomenit de lungi.

— Din ce familie faci tu parte, salvatorule? întrebă politicos Ivan Ghermoghenovici.

Gîngania, care părea acoperită cu un lac verde, lucios, îşi mişcă picioarele.

— A, iată cine-mi eşti! strigă profesorul. Va să zică mă auzi cu picioarele?! Aşa, aşa! Se înțelege. Eşti lăcusta verde codată. Ei, îți mulțumesc, dragă! Îți mulțumesc că m-ai salvat dintr-o mare nenorocire!

Lăcusta îşi mişcă din nou picioarele. Orificiile auditive, aşezate de-a lungul picioarelor din față, se întoarseră către Ivan Ghermoghenovici. Pesemne că lăcusta asculta.

Profesorul îşi dădu seama de tot ceea ce se întîmplase.

În această perioadă, femelele lăcustelor fac găuri în pămînt, unde îşi ascund ouăle. Primăvara, din aceste ouă ies larvele, care încep să distrugă omizile, fluturii, muştele. Spre norocul lui Ivan Ghermoghenovici, femela scobise pămîntul tocmai în locul unde-l încolțise coropişnița, numai că ea nu izbutise să-şi depună ouăle acolo. Cînd profesorul s-a agățat de coada insectei, aceasta de bună seamă că s-a speriat, din care pricină şi-a şi smuls atît de iute din pămînt coada, cu ajutorul căreia îşi depune ouăle.

— Iartă-mă, rogu-te - rosti vesel Ivan Ghermoghenovici - iartă-mă că te-am deranjat.

Insecta făcu o săritură. Desfăcîndu-şi aripile-i strălucitoare, ea dispăru în desişul verde al pădurii de iarbă.

— Adio! Drum bun! strigă în urma ei Ivan Ghermoghenovici şi-i făcu un semn prietenesc cu mîna.

Profesorul rămase singur. Cu ochii aţintiţi în pămînt, îşi mîngîia barba căruntă.

— Totuşi - mormăi el - unde m-ai adus, săltărețule verde? Unde o fi acum iazul? Cum s-ajung acolo? S-o iau la dreapta, s-o iau la stînga?

În jur foşnea pădurea. Dar abia acum îşi dădu sema profesorul că pădurea în care se găsea nu semăna de loc cu jungla de iarbă. Aici, copacii nu erau strîmbi ca bambuşii. Trunchiurile lungi şi uşor îndoite se înălțau ca nişte luminări gigantice.

Profesorul privi coroanele arborilor şi clipi mirat din ochi. Sus, la o înălțime ameţitoare, se legănau încet uriaşe căciuli albe. Fiecare copac părea o prăjină lungă, în vîrful căreia stătea îndesată o imensă căciulă albă.

— Ce soi de plantă o mai fi şi asta? se întrebă Ivan Ghermoghenovici, mijindu-şi ochii.

Se apropie de trunchiuri şi se opri deodată locului. Din vîrful unui copac se desprinse un norişor alb, pufos, care dispăru deodată de parcă s-ar fi topit în văzduh.

Profesorul ridică din umeri. Nu pricepea nimic. Vîntul sufla din spate şi căciulile albe se desprinseră numaidecît de trunchiuri, plutind încet prin aer.

Pe neaşteptate, la picioarele lui Ivan Ghermoghenovici căzu de undeva, de sus, un

sîmbure greu, lunguieț. Profesorul se aplecă. Din măciulia sîmburelui ieşea o vergea lungă şi subțire, la capătul căreia vibra un fel de paraşută pufoasă.

— Ah, iată cum stau lucrurile! exclamă Ivan Ghermoghenovici. Păi ăsta-i... Cum de n-am ghicit îndată?!

Alergă repede spre cel mai înalt dintre copaci şi, ridicîndu-şi capul, îl cercetă cu privirea din vîrf pînă la rădăcină:

— Aşa, aşa! Minunat! Hotărît lucru, astăzi am noroc!

Profesorul îşi strînse mai bine pe trup costumul său confecționat din pînză de păianjen şi, făcîndu-şi vînt, se prinse de trunchiul copacului.

Trunchiul era gros. Ivan Ghermoghenovici abia putea să-l cuprindă cu brațele şi cu picioarele, dar, de cum îl atinse, simți că palmele şi genunchii îi rămîn lipite de copac.

— Nu-i nimic, nu-i nimic - bolborosi el - numai să ajung pînă la mijlocul lui, că după aia treaba o să meargă mai bine.

Desprinzîndu-şi anevoie mîinile şi picioarele de pe trunchiul arborelui, abia răsuflînd şi ud leoarcă de năduşeală, profesorul se cățăra ca musca pe o hîrtie cu lipici. La început îi fu foarte greu, dar cu cît urca mai sus, cu atît trunchiul se subția, ajutîndu-l să suie mai lesne. Vîntul legăna copacul şi, o dată cu copacul, se legăna şi Ivan Ghermoghenovici, fără măcar să îndrăznească a se uita în jos.

— Iată şi vîrful copacului, cu căciula lui albă, pufoasă!

Profesorul întinse mîna, pregătindu-se să treacă de pe trunchi pe coroană, dar deodată simți alunecîndu-i pe mînă ceva moale. Ivan Ghermoghenovici se lipi de copac. În jurul lui începură, ca din senin, să fîlfîie

nişte aripi şi să se audă un vîjîit! În faţa profesorului prinseră să zboare, săltînd, un soi de dihănii înaripate.

Înspăimîntat, el îşi trase capul între umeri. "Mă vor înghiţi! Cu siguranţă că mă vor înghiţi bandiţii ăştia!" gîndi el, cu tristeţe. Dar curînd după aceea, uitîndu-se mai bine la animalele acelea înaripate, se linişti.

— Of! Că mare fricos mai sînt şi eu! răsuflă uşurat Ivan Ghermoghenovici.

Desfăcîndu-şi în aer picioarele lungi şi subţiri, gîngăniile se roteau în jurul copacului, tremurîndu-şi aripile aspre, străvezii. Cozile lor lungi atingeau faţa profesorului, îi alunecau de-a lungul trupului.

— Nişte efemeride! Nimic mai mult decît nişte efemeride! mormăi Ivan Ghermoghenovici şi, apucîndu-se cu mîinile de frunzele cărnoase ale copacului minunat, se sui liniştit pînă în vîrf.

Efemeridele păreau uriaşe doar la prima vedere, în realitate însă, ele erau numai cu puţin mai mari decît profesorul. Păreau gigantice datorită faptului că, în prelungirea spatelui lor, fîlfîiau firele cozilor, care semănau, la unele, cu o furcă, la altele, cu un compas. Aceste fire ale efemeridelor erau de două ori mai lungi decît trupul lor.

“Ia te uită la ele cum dănţuiesc în aer! gîndi profesorul. Oare se întunecă curînd?"

Şi, fără să mai ia seama la jucăuşii înaripaţi, Ivan Ghermoghenovici se caţără pe coroana copacului. N-avea de ce să se teamă de efemeride. Natura nu le-a înzestrat cu gură; viaţa lor este atît de scurtă, încît nici nu au nevoie să se îngrijească de hrană. Ele intră în viaţă doar ca să desfăşoare în aerul cald acel unic dans al existenţei lor atît de scurte.

Efemeridele se rotesc toată ziua într-o horă voioasă, fluturîndu-şi aripioarele, iar cînd coboară amurgul serii de vară, ele se lasă pe apă, îşi depun acolo ouăle şi nu se mai ridică niciodată. În aceste zile, trupurile efemeridelor acoperă cu covoare roşiatice fața rîurilor.

Curentul apei poartă miliarde de asemenea ființe nevătămătoare de-a lungul malurilor înclinate şi abrupte. Dar pînă la gura rîului nu ajunge nici una dintre ele: pe toate le mănîncă în drum peştii şi păsările.

Soarta efemeridei nu este de invidiat. Ea vine pe lume doar ca să dănțuiască şi apoi să piară înghițită de vie.

Înconjurat de roiuri de efemeride, Ivan Ghermoghenovici stătea în vîrful copacului. Suprafața înclinată a coroanei în formă de cupolă era toată acoperită cu sîmburi lucioşi de culoare închisă. Din fiece sîmbure se ridicau în sus peduncule flexibile, purtînd la capete un fel de paraşute. Ele foşneau deasupra profesorului ca o livadă în timpul primăverii.

Din cînd în cînd, cîte un sîmbure, tresărind şi legănîndu-se, se desprindea de cupolă şi rămînea o clipă deasupra coroanei. O boare de vînt prindea paraşuta, şi sîmburele plutea în aer împreună cu paraşuta-i pufoasă şi cu pedunculul.

Profesorul întinse mîinile spre pedunculele acelea şi se puse pe treabă. Alese vreo zece dintre paraşutele cele mai răsărite şi le desprinse de sîmburi. Astfel se pomeni cu un maldăr de umbrele cu norişori pufoşi la capete. Paraşutele acestea îl trăgeau în sus, ridicîndu-l deasupra coroanei. Ca să poată rămîne pe loc, fu nevoit să-şi încordeze toate puterile.

Ivan Ghermoghenovici rupse apoi încă o pereche de paraşute şi, sărind sprinten, rămase suspendat în aer.

El atîrnă astfel un timp, bălăbănindu-şi picioarele, dar îndată ce vîntul începu să adie, paraşutele foşniră voioase deasupra capului său.

O pală de vînt îl prinse pe profesor în vîrtejul ei şi-l purtă prin văzduh.

— Minunat! Într-adevăr e minunat! rîse Ivan Ghermoghenovici, legănîndu-se ca o pendulă. Niciodată n-aş fi crezut că voi avea prilejul să zbor purtat de puful păpădiei.

Ciudaţii copaci cu căciuli albe arătau acum, priviţi din înaltul cerului, ca cele mai obişnuite păpădii. Pădurea nu mai era decît o obişnuită iarbă de luncă.

Profesorul privi în jos. De jur împrejur se întindeau junglele de iarbă şi pustiurile de nisip. In depărtare, pe un munte înalt, Ivan Ghermoghenovici zări un stîlp semeţ, în vîrful căruia fîlfîia un steag roşu.

— Aha! Prăjina mea! şopti el, zîmbind mulţumit.

Şi mai departe, şi mai la dreapta, se zărea luciul întins al unei ape albastre.

— Iată şi iazul! Minunat! Acum cunosc direcţia. Vîntul purta pe aripile lui paraşutele de puf. Ivan Ghermoghenovici zbura deasupra pădurilor şi cîmpiilor, privind cu luare-aminte în jos. Dar iată că o pală de vînt, suflînd din faţă, îl duse valvîrtej drept spre iaz.

— Oho-ho! în felul ăsta s-ar putea chiar să mă şi înec! se burzului profesorul. Trebuie să cobor numaidecît, pînă nu mă pomenesc în larg.

Ivan Ghermoghenovici zbura tocmai pe deasupra unei poieni însorite. Era un loc parcă anume făcut pentru coborîre. Se hotărî deci să aterizeze neîntîrziat.

Dînd drumul paraşutelor, una după alta, profesorul trecu în zbor razant pe deasupra pămîntului şi se pregăti să aterizeze. Pe măsură ce se apropia de

pământ, iarba se prefăcea din nou în codru des, iar pîrîiaşul mititel într-un rîu larg, cu ape spumegînde.

— Ho-pa! strigă profesorul, dînd drumul la două paraşute deodată.

Plutea acum deasupra rîului. Cînd privi în jos, căutînd tocmai un loc potrivit pentru a ateriza, îi văzu pe Karik şi pe Valia înotînd în apa rîului.

Valurile îi zvîrleau pe pietre, curentul îi tîra cu el. Bieții copii se rostogoleau în mijlocul albiei ca nişte buşteni.

— Țineți-vă bine! strigă de sus profesorul. Dînd drumul ultimei paraşute, el se prăvăli ca un bolovan în apa înspumată.

CAPITOLUL VIII. *Salvarea naufragiaților. Drumul către lada de placaj. Ferestruile vii. Călătorii întîlnesc o cireada de vaci de iarbă. Amintiri triste. Atacul broaştei țestoase aeriene.*

Curentul, nespus de puternic, îl dobora pe profesor la fiece pas. El cădea cînd pe un genunchi, cînd pe celălalt, apa îl izbea, îi acoperea capul, dar Ivan Ghermoghenovici se ridica îndată şi, păşind cu băgare de seamă din piatră în piatră, izbutea astfel să înainteze.

Karik şi Valia zăceau pe brațele lui ca morți. Îşi țineau ochii închişi, brațele le atîrnau neputincioase, picioarele li se tîrau prin apă.

— Nu-i nimic, nu-i nimic! şoptea profesorul, răsuflînd greu. O să fie bine! Şi-i strîngea şi mai tare pe cei doi copii la pieptul său.

Iată în sfîrşit şi malul.

Ivan Ghermoghenovici îi aşeză binişor pe țărm, se lăsă pe călcîie şi începu să-i fricționeze.

— Ei, ce-i! Ce-i cu voi? bolborosi el.

Le îndoia cu mişcări repezi brațele şi picioarele, îi întorcea cînd cu fața în sus, cînd cu fața în jos. Dar totul era zadarnic. Copiii zăceau nemişcați, cu ochii închişi, cu buzele livide, puternic încleştate.

— Ei, ce să mă fac cu voi? se încruntă profesorul, îşi trecu palma peste frunte şi deodată fața i se lumină; îşi aminti de un procedeu vechi, care pentru o clipă îi fugise din minte, bun pentru a readuce la viață un înecat. Dintr-o săritură, fu lîngă Valia, o prinse de picioare, i le ridică în sus şi începu să i le scuture cu putere. Din gura şi din nările fetei se porni să țîşnească apa pe care o înghițise. Copila gemu.

— Gemi! se bucură Ivan Ghermoghenovici. Minunat! Asta înseamnă că ai să trăieşti!

Culcă fetița pe pămînt şi se apropie apoi de Karik.

— U-nu! Doi!

Din gura lui Karik se porniră de asemenea şuvoaie tulburi de apă.

— Acum, culcă-te şi tu!

Scuipînd şi tuşind, copiii deschiseră ochii. Ei priveau în jur, fără să înțeleagă nimic. În fața lor stătea Ivan Ghermoghenovici. Ivan Ghermoghenovici în carne şi oase. Mare, cu barbă - aşa cum erau ei obişnuiți să-l vadă în toate zilele.

De bucurie, copiii nici nu băgară de seamă cît de ciudat era îmbrăcat profesorul. Îi vedeau fața, îi vedeau ochii lui buni, plini de voioşie, barba-i căruntă, zbîrlită.

— Ivan Ghermoghenovici! exclamă Valia. Se aruncă în brațele profesorului şi, de bucurie, izbucni în hohote de plîns.

— Ei, ei, ei! tuşi profesorul, tulburat, şi o mîngîie pe fetiţă pe cap. Ce rost are să plîngi?

Copila îşi şterse cu pumnii ei mici lacrimile de pe obraji şi zîmbi.

— Asta... asta-i... apa care iese... Cît a curs!...

— Multă - răspunse Ivan Ghermoghenovici. Ei, şi acum, dragii mei prieteni, rogu-vă să-mi spuneţi cine v-a dat voie să cotrobăiţi prin cabinetul meu?

Copiii îşi plecară capetele.

— Aha, tăceţi! Aţi uitat să vorbiţi? Copiii suspinară.

Uzi leoarcă, nefericiţi, ei stăteau în faţa profesorului, neîndrăznind să-l privească în ochi. Ruşinat, Karik îşi plecă atît de mult capul în jos, încît bărbia i se propti în pieptul mînjit tot cu un fel de noroi cleios. Valia, gata să izbucnească iar în plîns, se întorsese cu spatele.

— Ei, de ce tăceţi?

Karik se smiorcăi, iar Valia oftă din greu. Lui Ivan Ghermoghenovici i se făcu milă de copii, îi cuprinse cu braţele şi, strîngîndu-i tare la piept, începu să rîdă:

— Ştrengarilor! Cînd te gîndeşti ce ispravă aţi făcut... Ah, iezilor! Era cît pe-aci să-mi pierd minţile!

— Am făcut-o din greşeală! bîigui Valia, răsucindu-şi pe degete cîrlionţii uzi.

Karik o privi mirat şi gîndi în sinea lui: "Ia te uită cum minte!", dar nu zise nimic.

— Ei, ei! O să veniţi voi acasă şi o să v-arate mama ce e aia: "din greşeală"! Ba, chiar mă tem să nu vă tragă din greşeală şi o bătaie.

— Mama nu ne bate niciodată! ţinu să precizeze Karik, ridicîndu-şi capul.

Profesorul îşi ciupi mustăţile cărunte şi spuse cu întristare:

— Ba pe mine mă băteau cînd eram mic. Mă băteau şi cu cureaua, şi cu ciomagul. Pe atunci, Rusia era încă înapoiată... Ei bine, haideţi să mergem la mama voastră, care nu vă bate niciodată! Cred că face să vezi o asemenea mamă chiar de cîteva ori pe zi. Ce, nu-i adevărat?

— Dar încotro?...

— Cum încotro? Încotro să mergem? Acasă, bineînţeles!

— Acasă, acasă! strigă Valia cu voioşie şi începu să bată din palme, ţopăind.

— Şi e mult pînă acasă, Ivan Ghermoghenovici? întrebă Karik. Într-o oră ajungem?

— Într-o oră?! Ei, nu chiar! Profesorul clătină din cap: în starea noastră de acum nu ajungem nici în zece ore... Ne aflăm doar la aproape zece kilometri de casă!

— Vai, ce bine! Şi Valia sări în sus de bucurie. Distanţa asta o străbatem într-o fugă. Dacă alergăm, ajungem într-un ceas.

— Hm... - tuşi tulburat Ivan Ghermoghenovici. Cîndva, adică nu mai devreme decît azi dimineaţă, desigur că am fi putut parcurge zece kilometri numai în două ore. E foarte adevărat! Dar aşa cum sîntem acum, va trebui să mergem luni în şir.

— Cum?! se miră Karik.

— De ce? Şi Valia căscă ochii mari.

— Pentru că într-o oră nu vom putea parcurge decît cel mult un metru, sau unul şi jumătate. Voi uitaţi că, mai înainte, pasul nostru măsura o jumătate de metru, pe cînd acum nu putem străbate cu pasul decît o părticică mică, mică, dintr-un centimetru..

— Cum adică? Şi acum sîntem tot mici? Karik privi repede în jur.

În jur creşteau arbori ciudaţi, cu trunchiuri verzi, noduroase. Pe malul rîului rătăcea o vietate înaripată, ceva mai mică decît un viţel, dar mult mai mare decît un miel. Prin văzduh zbura, parcă dinadins, pe deasupra capetelor lor, un soi de dihanie uriaşă, mare cît un autobuz, acoperită cu lînă neagră. Copiii se priviră miraţi.

Ce putea să însemne asta? Profesorul era, într-adevăr, aşa cum îl ştiau ei, dar în jurul lor toate aveau, ca şi pînă acum, o înfăţişare neobişnuită, de necrezut.

— Păi... Păi cum aşa? Şi Karik clipi dezorientat din ochi. Dumneavoastră păreţi normal, de statură obişnuită... Dar, spuneţi-ne, sînteţi, de fapt, normal, sau nu?

Profesorul zîmbi.

— Şi „normal" şi „anormal" - spuse el. Gîndeşte-te: eu eram mai înalt decît voi şi înainte, ceea ce înseamnă că şi în lumea asta mică am dreptul să fiu la fel. E limpede?

— Limpede! răspunse copilul, destul de şovăielnic.

Dar Ivan Ghermoghenovici pricepu, după cum se uita Karik la el, că băieţelului nu-i prea era nimic limpede.

— Închipuie-ţi - explică profesorul - că din lichidul pe care l-am descoperit în urma cercetărilor mele, ai fi băut şi tu, şi eu, de asemenea şi un elefant, şi un cal, şi un şoarece, şi un cîine. Se înţelege că, în acest caz, fiecare dintre ei s-ar micşora în aceeaşi proporţie, de pildă, de o sută de mii de ori; dar pentru noi, oamenii, elefantul ar continua să apară la fel de mare cum eram obişnuiţi să-l vedem în grădina zoologică, iar şoarecele... Ei bine! Şoarecele ar rămîne tot atît de mititel, numai că de o sută de mii de ori mai mic decît

şoarecele obişnuit. Dar pe noi toţi la un loc, toţi împreună cu elefantul, calul, cîinele şi şoarecele, un om de statură normală ne-ar putea ţine în palmă, fără nici o greutate.

— Înţeleg - zise Karik, dînd din cap.

— Eu tot n-am înţeles... - spuse Valia.

— Ce n-ai înţeles?

— N-am înţeles cum aţi putut să daţi de urma noastră.

— Am să vă povestesc şi asta, dar nu chiar acum - răspunse profesorul, bătînd-o pe Valia pe umăr. Avem o bucată bună de drum pînă acasă, aşa c-o să putem vorbi în tihnă despre toate. Voi o să-mi povestiţi mie tot ce-aţi văzut şi ce-aţi aflat, iar eu am să vă povestesc cum v-am găsit... Acum însă, iată despre ce-i vorba, dragii mei... În drum spre casă e foarte posibil să ne pierdem unul de altul; de aceea, fiecare din voi trebuie să ştie cum să descopere singur drumul ce duce acasă... Veniţi cu mine... Înainte de a porni, trebuie să vă mai spun cîte ceva.

— Dar noi nu vrem să ne pierdem! spuse Valia, apucîndu-l pe Ivan Ghermoghenovici de mînă.

— Foarte bine. Şi totuşi... pentru orice eventualitate... se poate întîmpla orice...

Profesorul îi luă de mînă pe copii şi, cu paşi repezi, urcă pe o colină. Copiii mai mult alergau, ca să poată ţine pasul cu el.

— Vedeţi? îi întrebă profesorul, întinzînd mîna. În depărtare, deasupra junglei de iarbă, se înălţa spre cer un stîlp uriaş. Sus, în văzduhul albastru, fîlfîia un uriaş steag roşu. Stîlpul stătea în mijlocul pădurii, dar putea fi văzut tot atît de limpede ca un pin singuratic în stepă.

— E catargul meu! zise Ivan Ghermoghenovici. L-am pus acolo în chip de far.

— De ce?

— Ascultați... Oriunde ne-am afla, putem vedea întotdeauna farul nostru. Pentru asta nu trebuie decît să ne cățărăm în vîrful unui fir de iarbă şi...

— Am înțeles, am înțeles! strigară copiii.

— Ei, şi restul e cît se poate de simplu... Jos, lîngă catarg, am lăsat o ladă din placaj, închisă ermetic, astfel încît nu-i pasă de ploi sau de arşița soarelui. Şi pentru ca să putem pătrunde înăuntrul ei, am făcut, într-o parte, într-unul din pereții lăzii, o găurică.

— Şi de ce-i nevoie să pătrundem?

— Cînd o să ajungem la ladă, o să intrăm în ea şi acolo o să găsim o cutie cu un praf alb... Acesta este, dragii mei, praful care o să ne redea înfățişarea noastră obişnuită. E de ajuns ca fiecare din noi să înghită doar un pumn din praful acela, pentru ca să se transforme dintr-o dată într-un om de dimensiuni normale. Ați înțeles?

— Vai! exclamă fără să vrea Valia. Şi dacă cineva o să ne ia lada?

Ivan Ghermoghenovici rămase cam încurcat. Şi el se gîndise la asta. Dar era oare potrivit să le împărtăşească tocmai acum copiilor îngrijorările sale?

Mîngîindu-şi barba, profesorul răspunse cu deplină siguranță:

— Fleacuri! Cine să aibă nevoie de o ladă veche, făcută din placaj? După cîte ştiu, pe-aici, prin locurile astea, în general nu prea trec oameni. Şi... și... la urma urmei am trăncănit destul, să nu ne mai pierdem vremea de pomană. La drum, prieteni! înainte! Ei, capul sus! Mîna, Karik! Mîna, Valia!

— Şi-acum, încotro pornim?

— Într-acolo! Şi Ivan Ghermoghenovici arătă cu mîna. Direcţia lada de placaj!

Şi porni îndată prin pădure, cu capul sus. Copiii mergeau după el şi tot şopteau ceva între ei, cu multă însufleţire. Profesorul auzi:

— Spune tu!

— De ce eu? Spune singură!

— Despre ce-i vorba? întrebă Ivan Ghermoghenovici, oprindu-se.

— Păi cum o să dormim noi acum şi cînd o să mîncăm... La prînz... Seara... Dimineaţa? întrebă Valia.

Ivan Ghermoghenovici dădu din umeri:

— Fleacuri! O să dormim tot aşa cum au dormit toţi strămoşii noştri. În copaci, în colibe, în peşteri. Şi să ştiţi că, de fapt, aşa e cu mult mai interesant decît să dormi într-o încăpere închisă, înăbuşitoare, închipuiţi-vă că ne-am mutat la ţară. Nu e mai bine aşa?

— Şi ce-o să mîncăm?

— Ei, demîncare se găseşte pe aici îndeajuns. Putem să prînzim, să cinăm şi,să dejunăm chiar şi de zece ori pe zi.

— Astăzi - spuse Valia - cînd am vrut să culegem un fruct, cineva ne-a lovit şi ne-a aruncat în rîu.

— V-a lovit? se miră profesorul.

— Da.

Şi Valia povesti cum au încercat ei să rupă un fruct dintr-un pom şi cum nici n-au ajuns bine să-l rupă, şi au şi căzut în rîul cel repede.

— Aţi mîncat din poamele acelea? întrebă alarmat Ivan Ghermoghenovici.

— Nu! N-am apucat să mîncăm! Profesorul răsuflă uşurat:

— Şi bine aţi făcut. Fructul acela era, după toate probabilităţile, daphne sau tulichina, cum i se spune în mod obişnuit acestei plante otrăvitoare.

— Dar n-am pus gura pe ea.

— Totuşi aţi tras în piept emanaţiile ei otrăvitoare şi de aceea v-aţi pierdut cunoştinţa.

— Ştiţi, Ivan Ghermoghenovici - spuse cu hotărîre Karik - noi sîntem gata să înnoptăm chiar şi pe o creangă sau oriunde ar fi, numai...

— Numai ce? Karik înghiţi în sec:

— Numai că noi n-am mîncat încă nimic, de ieri. Şi... Şi nu prea mai putem umbla aproape de loc... Noi am...

— Of, of - se agită profesorul. Cum de nu mi-a dat prin cap?... Desigur, dragii mei, desigur... Înainte de a porni la drum, o să luăm o gustare bună... Vreţi lapte?

— Lapte adevărat?

— Hm!... Nu chiar din cel adevărat, dar totuşi lapte.

— Daţi-ne! şi Karik întinse mîna.

— Numai să fie cît mai mult! Adăugă Valia.

— Haidem! spuse profesorul.

Ivan Ghermoghenovici îşi înălţă capul, cercetînd copacii de iarbă şi căutînd parcă ceva cu ochii. În sfîrşit se opri la umbra unui boabab ierbos, ale cărui frunze erau atît de mari, încît pe fiecare din ele s-ar fi putut amenaja, fără nici o greutate, un teren de fotbal şi ar mai fi rămas destul loc şi pentru spectatori.

— Iată! zise profesorul, arătînd în sus cu mîna. Aici pasc cirezi de vaci.

— Vaci în copac?

— Desigur... Ele au aici un fel de păşuni alpine... Care dintre voi se urcă primul?

— Dar... dar vacile astea nu muşcă?

— Nu muşcă şi nici nu împung, fiindcă, dragii mei prieteni, n-au nici dinți şi nici coarne.

Karik şi Valia se năpustiră amîndoi deodată înspre copac. Ivan Ghermoghenovici începu să urce şi el în urma lor.

Prinzîndu-se de crengile verzi şi moi, ei se cățărau ajutîndu-se unul pe altul. Curînd ajunseră în vîrful acelui falnic copac.

Frunzele late, lucioase, ce semănau mai degrabă cu nişte pajişti netede şi verzi, se legănau încet, strălucind în lumina soarelui. Călătorii noştri se urcară pe una din aceste frunze gigantice şi o porniră de-a lungul ei, călcînd cu picioarele goale pe suprafața-i moale şi cărnoasă. Dar abia făcură cîțiva paşi, şi copiii rămaseră în loc, nehotărîți.

— Ce s-a întîmplat? întrebă profesorul, oprindu-se şi el.

Valia întinse degetul, tremurînd:

— Ce-i asta? şi arătă spre suprafața frunzei.

— Da, da, ce-i asta? întrebă şi Karik, dîndu-se un pas înapoi.

Frunza părea o ființă vie. Suprafața-i lucioasă se mişca, strîngîndu-se şi destinzîndu-se. Ea era acoperită cu mii de orificii, ca un fel de guri, care parcă mestecau ceva şi care păreau că încearcă să-l prindă de.călcîiele goale pe Karik şi pe Valia.

— Ei? Ce vă nelinişteşte?! se miră profesorul.

— Asta e frunză? întrebă Valia. Uitați-vă ce face, parcă vrea să ne muşte de picior. Mi-e frică de frunzele astea...

— Prostii! Să vă fie ruşine! Gurile acestea sînt nişte stomate dintre cele mai obişnuite.

— Stomate?

— De bună seamă. Astea-s ferestruile frunzei, prin care se face aerisirea. Ele sînt plămînii prin care respiră planta.

— Dar... Nu ne înhață de picior?

— Se înțelege că nu. Nu vă temeți! Veniți după mine! Curaj!

Şi profesorul porni de-a lungul nervurilor groase, care străbăteau pajiştea verde în toate direcțiile. Copiii îl urmară.

*

* *

Valia zări cea dintîi vacile.

— Vai, uitați-vă! strigă ea. Astea să fie într-adevăr vaci? Nu seamănă de loc! Şi ce verzi sînt!

Pe marginile frunzei-pajişti umblau, mişcîndu-şi picioarele subțiri şi lungi, nişte vietăți verzi ce semănau cu un fel de pere gigantice. Unele îşi coborau pe suprafața cărnoasă a frunzei mustățile, înfigîndu-şi adînc în ea trompa lor îndoită.

— Ei - spuse profesorul - faceți cunoştință. Vaci de iarbă. Să nu vă neliniştiți dacă nu seamănă cu vacile. În schimb, laptele lor e minunat. Nu-i cu nimic mai prejos decît al vacilor adevărate.

— Dar cum le cheamă? întrebă Valia.

— Cum de n-ați ghicit? Păi ăştia-s păduchii de frunză. Insecta cea mai obişnuită. Dacă ai citit cîndva despre furnici, atunci trebuie să ştii desigur şi despre păduchii de frunză.

— Aha, mi-aduc aminte! zise băiatul. Pe ei îi cresc furnicile.

— Aşa, aşa, ai dreptate, Karik! făcu Ivan Ghermoghenovici. Furnicile i-aduc adeseori la ele în furnicar, îi hrănesc şi le poartă de grijă.

— Ca în sovhozul producător de lapte!

— Da. Aproape... La furnici, păduchii de frunze sînt la loc de cinste. Cam tot aşa cum e vaca la oameni. Furnicile îi mulg, se hrănesc cu laptele lor şi... Vă rog, mai cu grijă! Nu călcați în lapte! Profesorul se opri dinaintea unei băltoace de lichid gros. Cred - vorbi Ivan Ghermoghenovici - că nici nu e nevoie să mulgem vacile astea verzi. Aici, oricum, curg rîuri de lapte. Serviți-vă, dragii mei!

El se culcă pe burtă, îşi lipi buzele de băltoaca de lapte verde şi, muindu-şi toată barba, sorbi cu poftă cîteva înghițituri.

— Foarte gustos! Vă rog! Serviți-vă!

Copiii îi urmară exemplul, năpustindu-se cu lăcomie asupra laptelui, într-adevăr dulce şi gros.

— Ei? întrebă profesorul. E gustos? V-a plăcut?

— E chiar mai bun decît laptele adevărat! răspunse Karik, ştergîndu-şi mulțumit gura cu dosul palmei.

Valia clefăia de zor, fără să-şi ridice capul, şi mormăia într-una.

În cele din urmă se saturară cu toții.

Copiii se îndepărtară tîrîş de băltoaca de lapte şi se întinseră pe frunză ca la plajă. Valia stătea culcată şi-şi mîngîia burta, iar Karik îşi zvîrlise în lături mîinile şi picioarele.

— Ce bine e! rosti el.

— Dacă v-ați săturat, să mergem! Să nu pierdem o clipă.

— Vai, încă nu! se grăbi să spună Valia. Mai întîi să ne odihnim puțintel.

— Măcar o jumătate de ceas! îi ținu isonul Karik surorii lui.

Din pricina oboselii îşi simțeau picioarele grele şi li se părea că nu mai sînt ale lor. Brațele zăceau pe frunza cărnoasă de parcă ar fi fost de plumb. Copiilor le era lene să facă cea mai mică mişcare.

— Ei, bine! se învoi în sfîrşit Ivan Ghermoghenovici. Dacă-i aşa, să ne odihnim!

Şi se culcă şi el alături de cei doi copii.

După toate peripețiile din acea zi, nu se da nici el în lături de la o odihnă bună de o jumătate de ceas. Căscînd cu o rară plăcere, bătrînul profesor îşi puse mîinile sub cap şi închise ochii, care i se lipeau de somn.

Cîtăva vreme, cei trei călători rămaseră aşa, în tăcere, cu ochii închişi, în lumina orbitoare a soarelui, întorcîndu-se alene cînd pe o parte, cînd pe alta.

Deasupra capetelor lor adia vîntul. Frunza se legăna ca un hamac.

— Ce bine e! murmură profesorul.

Îngăimă două, trei vorbe, dar îndată îşi lăsă capul pe frunză şi începu să sforăie încet, fluierînd uşor pe nas.

— A adormit - spuse Valia.

— Lasă-l să doarmă. O să ne odihnim şi noi. Valia tăcu o clipă.

— Cred că mama plînge acum! suspină ea.

— Sigur că plînge! spuse Karik, încruntîndu-se. Fetița oftă şi mai tare, gata parcă să izbucnească în plîns... Dar deodată ceva vîjîi repede prin aer şi se lovi cu zgomot de frunză. Frunza începu să tremure.

— Cine-i ăsta? țipă Valia.

Profesorul îşi întredeschise ochii somnoroşi.

Pe frunză se tîra o broască țestoasă uriaşă, poate numai cu ceva mai mică decît un tanc. Spinarea

broaştei lucea de parcă ar fi fost dată cu lac roşu; pe ea se vedeau nişte pete negre ce străluceau ca nişte farfurioare japoneze lăcuite.

Profesorul căscă şi iar închise ochii, continuînd să sforăie în tihnă.

Copiii priveau neliniştiți monstrul roşu care alerga sprinten - nu greoi şi încet cum ar fi fost firesc să se mişte o broască țestoasă - îndreptîndu-se glonț spre ei. Înfricoşați, se lipiră strîns unul de celălalt.

Broasca țestoasă de culoare roşie ajunse repede pînă la ei, îi privi de sus, ca de pe acoperişul unui şopron, şi-şi agită amenințător mustățile.

Karik şi Valia săriră în picioare şi o luară la goană țipînd cît îi ținea gura. Alergară fără să se oprească pe lîngă vacile verzi, care păşteau liniştite pe pajişte, şi se pomeniră curînd la marginea frunzei.

Mai departe n-aveau unde fugi.

CAPITOLUL IX. *Un marş greu. Cafeneaua-bufet din jungla de iarbă. Asaltul cetății din pădure. Lupta cu furnicile. Sub ciupercă. Inundația.*

Karik şi Valia se opriră nehotărîți la marginea frunzei. Jos, sub picioarele lor, se legănau vîrfurile copacilor; printre frunze se zărea, departe, pămîntul.

Să sară jos? Oare poți sări de la asemenea înălțime?

Valia se agăță cu putere de brațul lui Karik.

Broasca țestoasă roşie se întoarse şi veni încetinel foarte aproape de copii. Încă o clipă, şi ea se va năpusti asupra lor, îi va doborî, îi va înşfăca şi-i va hăpăi...

— Nu vă fie frică! Nu vă fie frică! auziră deodată copiii glasul lui Ivan Ghermoghenovici. Asta e „buburuza". Nu vă face nici un rău, nici nu s-atinge de voi. Veniți încoace!

— Nu s-atinge de noi! șopti Valia, ascunzîndu-se în spatele frățiorului său.

Fără să-şi ia ochii de la gigantica broască țestoasă, Karik se îndepărtă binişor de ea.

— Ei, hai! Mai mult curaj! îi îndemnă profesorul. Copiii se întoarseră brusc şi o luară la sănătoasa, gonind iar înspre vacile verzi. Gîfîind, veniră în fugă lîngă Ivan Ghermoghenovici şi se pitiră îndată după spatele lat al profesorului.

— Păi nu v-am spus că e inofensivă? le zise el. Degeaba vă temeți!

— O fi inofensivă, dar e tare înfricoşătoare! rosti gîfîind Valia.

— Vai! Priviți ce face „inofensiva" asta! strigă deodată Karik.

Buburuza se furişă pînă la cireada vacilor verzi, stătu cîteva clipe locului, apoi deodată, ca un leu furios, doborî una din ele cu o singură lovitură de labă şi, aruncîndu-se cu tot trupul asupra ei, începu s-o mănînce. Într-o clipită nu mai rămase nimic din biata vacă decît pielea-i verde.

Buburuza se apucă să le devoreze şi pe celelalte. Le prindea, le aduna laolaltă şi le strivea sub trupul său uriaş, le rontăia repede ca pe nişte semințe şi apoi, scîrbită, le arunca pielea la o parte.

Nici nu apucară copiii să-şi vină bine în fire, şi pe frunză nu mai rămăsese nici un păduche verde.

După ce isprăvi cu toți păduchii verzi, buburuza îşi trecu laba-i uriaşă peste mustăți şi, scuturînd

pielicelele ce-i rămăseseră lipite de picioare, se duse pînă la marginea frunzei.

Aici, îşi ridică în sus carapacea, scoţînd de sub ea o trenă străvezie, de culoare galbenă. Cu un trosnet uşor, carapacea se frînse în două aripi grele, ce semănau cu nişte albii. Foşnind zgomotos, se desfăcură încă două aripi subţiri, transparente. Ele prinseră a se învîrti, bîzîind ca nişte elice. Călătorii noştri simţiră o adiere de vînt. Buburuza se desprinse încet de frunză, pluti în zbor deasupra pădurii şi se îndepărtă.

— Uite ce ispravă a făcut! zise Valia. A înfulecat toţi păduchii şi a zburat.

— Foarte bine! răspunse Ivan Ghermoghenovici.. Aşa şi trebuie. E cît se poate de bine.

— Bine?!

— Da, sigur că da!... Păduchele verde trebuie distrus prin toate mijloacele. Dar pesemne că cel mai bun mijloc de luptă împotriva păduchilor verzi este tocmai buburuza.

— Şi de ce trebuie distruşi păduchii verzi? întrebă nedumerită Valia. Au doar un lapte atît de gustos!

— Laptele e bun, ce-i drept - recunoscu Ivan Ghermoghenovici - dar păduchele verde este o insectă foarte vătămătoare şi, în afară de asta, este vietatea cea mai fecundă din lume. Dacă această insectă dăunătoare n-ar fi distrusă de buburuză, nouă, oamenilor, ne-ar fi foarte greu să luptăm împotriva păduchilor verzi.

— Şi prin ce sînt ei vătămători?

— Ei năpădesc frunzele pomilor fructiferi, florile, frunzele legumelor. Într-un cuvînt, în timpul verii, e aproape cu neputinţă să găseşti vreo plantă care să nu aibă păduchi verzi.

— Şi ce rău fac?

— Păduchele verde suge seva din plante. Dar nu-i ăsta tot necazul. Mai rău este altceva. Prin laptele său verde, care v-a plăcut atît de mult, păduchele astupă stomatele frunzei şi o împiedică să respire şi să crească. Se înțelege că din pricina asta frunza piere, iar dacă pier frunzele, înseamnă că nu vor mai fi nici fructe, nici legume. Dar am flecărit destul. De odihnit ne-am odihnit şi e timpul să pornim la drum. Haideți, dragii mei!

Înainte însă de a coborî din copac, Ivan Ghermoghenovici scrută zarea înspre locul unde se afla farul îndepărtat. La asfințit, deasupra junglei de iarbă, flutura în văzduh uriaşul steag roşu.

— Aha - murmură Ivan Ghermoghenovici, coborînd - drumul nostru se aşterne către asfințit. Trebuie să ne ținem după soare.

Profesorul sări la pămînt.

— Haidem! strigă el şi, păşind prin poieniță, începu să cînte, cam ca vîntul prin horn:

'Nainte marş, răsună goarna!
Copiii mei, voinicii mei,
Sus fruntea, şoimi cutezători,
In ochi vă scapere scîntei!

Valia se încruntă şi îşi astupă urechile cu degetele.

Karik îi făcu semn cu mîna: "Lasă-l să cînte!" Orice om are cusurul lui. Iar profesorul era şi el tot om.

*
* *

Călătorii noştri mergeau prin pădure. Copacii semeți, fără crengi, se înălțau spre cer ca nişte uriaşe antene de radio. Razele soarelui cădeau aşternînd fîşii de aur pe pămîntul ce părea astfel aidoma unei pături galbene vărgate.

Drumeții noştri ba se cățărau pe munți abrupți, aproape verticali, ba se rostogoleau la vale, stîrnind nori groşi de praf.

Rîpe adînci alternau cu dealuri înalte. Pădurea cobora pînă în fundul rîpelor şi apoi urca pe crestele semețe ale munților. Pretutindeni pămîntul era scormonit, brăzdat.

Mîinile şi picioarele profesorului şi ale copiilor erau pline de julituri şi zgîrieturi. Valia avea în frunte un cucui mare, vînăt. Lui Karik i se umflase nasul şi o cicatrice roşie i se lățea de-a curmezişul pieptului. Copiii gîfîiau, dar nu rămîneau nici măcar cu un pas în urma profesorului.

Soarele le ardea umerii şi brațele. Ivan Ghermoghenovici îşi ştergea mereu cu palmele fața udă. Valia era atît de roşie, de-ai fi zis că s-a opărit.

— Vai, ce Africă! încercă să glumească Karik. Încă o zi ca asta şi o să începem să năpîrlim. O să devenim vărgați ca zebrele.

Ivan Ghermoghenovici şi Valia tăceau. Ei mergeau în frunte, umezindu-şi buzele crăpate şi privind tot timpul în jur, doar-doar s-o ivi pe undeva vreun iaz sau vreun rîuleț. Dar apă nu era nicăieri.

— Mi-e o sete că mi s-a uscat gîtlejul! nu se mai putu stăpîni Valia să nu se vaiete.

— Şi mie! spuse cu glas stins Karik. Şi mie mi-e gura parcă presărată cu piper.

— Ei, ei, nu vă pierdeți cu firea! îi încuraja profesorul. Trebuie să fie pe undeva, pe-aproape, şi apă de băut.

Mai trecu o bucată de vreme şi Valia se simți cu desăvîrşire istovită.

— Să ne mai odihnim puțin! spunea ea din zece în zece minute.

Călătorii se opreau din mers şi se aşezau ca să-şi mai revină din oboseală, dar era şi mai rău cînd stăteau locului, pe pămîntul încins, decît atunci cînd mergeau. Popasul lor abia dacă dura un minut, apoi săreau deodată în sus şi porneau iar la drum.

— Mda... - murmură profesorul - parcă am fi în pustiul Karakum.

Valia se clătina pe picioare.

— Apă! Apă! scîncea ea.

Karik umbla ca prin vis, poticnindu-se şi ciocnindu-se de arbori.

Deodată, printre copaci se zări o fîşie albastră.

— Apă! strigă Valia, repezindu-se înainte. Profesorul şi Karik uitară de oboseală. Luîndu-se la întrecere, ei alergară după Valia.

Pădurea, se trăsese în lături. În locul ei rămăseseră doar nişte uriaşe flori albastre care atîrnau printre tufişurile verzi. Dar nici aici nu era apă.

Valia căzu la pămînt.

— Eu... Nu mai pot! gemu ea.

— Îndată, îndată! bolborosi profesorul, prinzînd-o pe fetiță de braț: Trebuie să mergem înainte!

— Hai, Valiok!

Apa rece şi înviorătoare le apărea copiilor şi profesorului la fiece pas, ca o arătare, ba din față, ba din dreapta, ba din stînga, dar nu era de găsit nicăieri.

Istoviți, sleiți de ultimele puteri, ei alergau spre izvorul ce li se arăta înaintea ochilor, dar de fiecare dată nu aflau decît flori albastre.

— Mi-e sete! Mi-e se-e-te! gemu, aproape fără glas, Valia.

— Mi-e sete! șopti cu buzele uscate Karik. Ivan Ghermoghenovici se clătină şi căzu cu fața la pămînt. Copiii se prăbuşiră şi ei lîngă el. Zăceau tustrei toropiți de căldură, cu gura arsă de sete.

În jurul lor alergau monştrii junglei de iarbă, forfotind de colo-colo, de parcă în locul acela ar fi fost răspîntia unor străzi centrale foarte aglomerate. Dar călătorii nu dădeau nici o atenție jivinelor. O omidă trecu chiar pe lîngă ei şi o calcă pe Valia pe mînă, dar fetița nu făcu nici o mişcare.

— Mi-e se-ete! Mi-e se-e-te! gemeau copiii. Profesorul se ridică clătinîndu-se. Trebuia să meargă mai departe. Dar încotro? Unde ar fi putut găsi apă?

Ivan Ghermoghenovici se rezemă de un copac şi, plecîndu-şi neputincios capul în piept, privea în jos cu ochii tulburi. Şi iată că, pe neaşteptate, chiar lîngă el, o ridicătură de pămînt, ca un deal, începu să se clatine. Pietrele se rostogoliră cu zgomot mare la poalele movilei şi vîrful ei se despică în două. Apărură nişte mustăți lungi, apoi din pămînt se ivi un cap uriaş, în urma căruia se arătă un trup de culoare închisă, cu o dungă galbenă pe margini.

— Sîntem salvați! exclamă profesorul. Copiii îşi înălțară ochii.

— Sculați-vă! Avem apă! strigă Ivan Ghermoghenovici.

Adunîndu-şi ultimele puteri, Karik şi Valia izbutiră să se ridice de jos.

— Dați-ne... O picătu-tu-tură!

— N-o să treacă nici un minut, şi o să aveţi un rîu întreg. O să ne conducă acolo o bună cunoştinţă de-a mea.

Profesorul arătă cu mîna spre locul unde, curăţîndu-se de pulbere şi noroi, poposise monstrul acela tivit cu galben. El semăna cu un gîndac, dar părea mare cît o locomotivă.

— Cine-i ăsta? şopti Karik.

— Este cel mai obişnuit bou de baltă! Un gîndac înotător! spuse Ivan Ghermoghenovici, cu un glas plin de voioşie, de parcă ar fi vorbit despre una din vechile lui cunoştinţe. O întîlnire cît se poate de fericită! El o să ne călăuzească îndată pînă la locul unde vom găsi apă. Numai să nu rămîneţi în urmă!

Vechiul cunoscut al lui Ivan Ghermoghenovici îşi roti plin de importanţă mustăţile, de parcă ar fi înţeles că despre el era vorba, şi, întorcîndu-se spre dreapta, o porni cu hotărîre, strivind sub greutatea sa copacii de iarbă.

Se înveseliră pe dată cu toţii.

— Dar de ce stă sub pămînt? Să fie acolo vreun rîu subteran? întrebă Karik.

Cu multă înflăcărare, Ivan Ghermoghenovici începu să le povestească copiilor despre viaţa şi obiceiurile acestei insecte ciudate. Descrierea îl prinse într-atît, încît uită de toate: nu mai luă în seamă nici căldura istovitoare, nici drumul mizerabil pe care mergeau şi pe care Karik şi Valia se poticneau şi cădeau mereu în şanţuri.

Copiii îl ascultau pe profesor cu gîndurile aiurea, şi doar la cuvintele: „apă, de apă, acvatic" suspinau cu năduf şi grăbeau pasul.

Iar profesorul, fără să observe nimic, povestea mai departe:

— Şi aceste insecte ciudate se înmulțesc prin ouă, pe care le lipesc de plantele acvatice. După o lună de zile, iese o larvă foarte asemănătoare la înfățişare cu o omidă, dar după apucăturile sale seamănă mai degrabă cu un tigru. Larvele astea îndrăznețe şi lacome atacă aproape toate vietățile de apă, chiar şi peştii, deşi peştii sînt mai mari de mii de ori decît ele. După ce a crescut mare, larva iese din apă pe mal, îşi caută un loc bun şi liniştit şi se îngroapă adînc în pămînt. Aici, ea se transformă mai întîi într-o crisalidă, iar apoi într-un gîndac, într-adevăr foarte mare. Gîndacul iese de sub pămînt - ați văzut asta chiar voi - şi porneşte la atac în elementul său, în apă.

— Dar de unde ştie el unde se găseşte apa? întrebă Valia, cu buzele uscate.

— Dar păsările cum de ştiu încotro e miazăzi, atunci cînd îşi iau toamna zborul înspre țările calde, pentru iernat? Profesorul vorbea fără încetare; el ştia că drumul pare mai scurt cînd povesteşti într-una. Acest gîndac - continuă Ivan Ghermoghenovici - este de bună seamă cea mai grozavă vietate de pe pămînt. El poate fi întîlnit în orice fel de apă. Cînd o să-l vedeți, să-l cercetați cu cea mai mare atenție!... Țineți minte, dragii mei, el înoată în apă ca un glisor, se scufundă ca o lişiță, poate să stea pe fundul iazului mai mult decît un scafandru, circulă pe sub apă tot atît de bine ca un submarin, zboară prin aer ca un avion şi umblă pe pămînt ca un om. Asemenea făpturi nu prea se găsesc în lumea noastră... Odată, eu...

— Apă! strigă Valia.

Fără să-l mai asculte pe profesor, copiii se năpustiră glonț înainte. Printre tufişurile verzi se zărea, ca încremenită, oglinda albastră a unui lac.

Gîndacul ajunse la mal, se azvîrli în jos şi dispăru. Luciul apei se încreți în cercuri.

— Apă!

— Apă!

Pe malul lacului creşteau nişte copaci cu flori mari, albastre. Frunzele de culoare închisă aruncau pe pămînt o umbră deasă, răcoroasă. Karik coborî malul fără să se oprească din fugă şi, cu brațele întinse, sări în apă, aşa cum făcuse şi gîndacul.

Băiatul se bălăcea, lua apă în gură, o împroşca în toate părțile şi rîdea în hohote. Oboseala îi pierise, parcă luată cu mîna.

— Mai repede! strigă el voios. Veniți mai repede încoace, pînă ce nu beau toată apa!

Şchiopătînd şi poticnindu-se, ajunse la mal şi Ivan Ghermoghenovici cu Valia. Săriră şi ei în lac, împroşcînd puzderie de stropi, şi începură îndată să bea, lipindu-şi de apă buzele crăpate din pricina căldurii...

— Vai, ce bine e! spuse Valia, ridicînd capul. Nasul îi era ud, pe obraji şi pe bărbie i se scurgeau picături de apă.

— Să ne scăldăm! Să ne scăldăm! porunci profesorul, storcîndu-şi barba udă leoarcă.

După ce se bălăciră pe săturate, călătorii noştri ieşiră din apă, se uscară la soare şi pătrunseră apoi în desişul pădurii de iarbă, unde se întinseră la umbra răcoroasă sub copacii cu flori albastre.

Au stat aşa, aproape nemişcați, fără să-şi vorbească, privind, printre flori şi printre frunze, cerul albastru şi ascultînd foşnetul junglei de iarbă.

Deodată, Ivan Ghermoghenovici se ridică, îşi potrivi îmbrăcămintea, se apropie de un arbore şi se prinse cu amîndouă mîinile de o creangă verde.

— Încotro? strigară copiii.

— Staţi liniştiţi! Acuşi...

Profesorul se caţără în copac. Copiii se uitară unul la celălalt.

— Să ne căţărăm şi noi! spuse Valia.

— Să ne căţărăm!

Alergară spre copac, dar nici n-apucară să se prindă de crengile de jos, şi sus trosni ceva de parcă acolo cineva ar fi sfîşiat o pînză tare.

— Prindeţi-o, copii!

Karik şi Valia întinseră braţele. Prin aer se zări ceva de culoare albastră. Rotindu-se şi legănîndu-se alene în văzduh, se lăsă drept peste capetele copiilor o pătură mare, albăstrie.

— Ce-i asta? strigă Karik.

— O petală de nu-mă-uita! răspunse de sus profesorul.

— Şi... Pentru ce?

— Cum pentru ce? O să ne coasem din petale costume, o să ne facem umbrele... Nu ştiu dacă şi voi aţi păţit la fel, dar mie, din pricina arşiţei, mi s-a băşicat tot spatele!

Profesorul mai zvîrli cîteva petale. Copiii le ridicară şi le puseră grămadă.

Valia îşi potrivi una pe cap. Petala era mare, lată. Alunecîndu-i pe umeri, ea îi acoperi spinarea înfierbîntată, ca o pelerină de cauciuc.

— Ei, cum e? întrebă Ivan Ghermoghenovici, sărind din pom.

— E foarte mare! răspunse Valia.

Profesorul luă petala, o întoarse, o împături în două, apoi o mai îndoi o dată şi muşcă cu dinţii dintr-o margine.

— Ia te uită ce tare e! spuse el, despăturind cu grijă petala din care muşcase. În mijlocul ei apăru o gaură neregulată, cu marginile zdrenţuite. Ia vîră capul aici! spuse Ivan Ghermoghenovici.

Pe umerii arşi de soare ai Valiei se aşternu un veşmînt moale, răcoros. Petala o acoperi pe fetiţă de la umeri pînă la genunchi.

— Nu-i nimic! o încuraja Karik. E ca o foaie de cort.

— Nu o foaie de cort - spuse profesorul - ci o simplă pelerină făcută din flori. Şi îi dădu şi lui Karik o petală întocmai ca a Valiei: Ia împodobeşte-te şi tu! Aceste pelerine ne vor apăra în timpul zilei de dogoarea soarelui, iar noaptea de frig.

Îmbrăcaţi în mantale albastre, profesorul şi copiii mergeau în şir indian. Păreau acum o trupă a unui circ ambulant.

În mîini ţineau nişte beţe lungi, în vîrful cărora se legănau uşor bucăţi de petale de nu-mă-uita. Umbrelele albastre le răcoriră feţele. Erau cum nu se poate mai bine apăraţi de razele dogoritoare ale soarelui. Profesorul mergea fluierînd un marş. Karik şi Valia îi ţineau încet isonul.

Curînd, pădurea se rări. Drumeţii ieşiră într-o poiană însorită.

Deasupra capetelor zburau vuind un fel de dihănii înaripate, mari cît nişte vaci. Sclipind din aripile lor străvezii, ele treceau atît de jos, încît Karik şi Valia erau mereu nevoiţi să se aplece. Uneori se opreau din mers speriaţi.

— Degeaba vă temeţi de insecte - zîmbi Ivan Ghermoghenovici. Ţineţi minte: fiecare dintre ele are hrana ei specială, cu care e obişnuită. Libelulele, de pildă, se hrănesc cu muşte şi cu fluturi, albinele, cu suc de flori. În general, multe insecte zburătoare nu

mănîncă nimic. Ele apar pe lume numai ca să-şi depună ouăle, iar curînd după aceea mor. Multe dintre ele n-au nici gură. După cum vedeți, aici sîntem întocmai ca pe o stradă a oricărui oraş: nu ne pîndeşte nici o primejdie. Sînt sigur că nici una dintre insecte n-are de gînd să-şi facă ospăț din ciolanele noastre...

Dar profesorul nici nu-şi sfîrşi bine vorba, şi pe neaşteptate îi luă pe Karik şi pe Valia de mînă şi-i trase din răsputeri spre el. Copiii zburară pînă la Ivan Ghermoghenovici, care se lungi pe jos, alături de ei.

— S-s-s! sîsîi profesorul, lipindu-se de pămînt. Deasupra capetelor lor şuieră deodată ceva şi bufni cu o detunătură puternică în desişul pădurii. Călătorii se acoperiră în grabă cu umbrelele.

— Cine-i?

— Cine-i ăsta?

Profesorul privi cu băgare de seamă de sub umbrelă.

Nu departe, din spatele unui muşuroi negru, lucea în lumina soarelui, mişcîndu-se prin jungla de iarbă, o spinare verde, lucioasă, care se tot ridica şi se cobora. Jivina se tîrî apoi într-o parte, sări şi, deschizîndu-şi cu trosnet aripile, dispăru.

— Lăcusta verde! spuse profesorul, sculîndu-se de jos şi scuturîndu-se.

Karik îi dădu Valiei un ghiont uşor în coastă.

— Dar oare lăcustele sînt canibali? întrebă el.

— Vezi - bolborosi cam încurcat Ivan Ghermoghenovici - lăcusta este o insectă de pradă, şi de unde să ştiu ce-i poate trece prin cap? Prudența n-a dăunat încă nimănui, dragii mei!

Cei trei o porniră mai departe, fără grabă.

Ei mergeau tot înainte, trecînd pîraiele prin vad, străbătînd înot iazurile, croindu-şi drum prin desişul

des al junglelor. Ivan Ghermoghenovici arăta cîte un copac din pădurea de iarbă şi le povestea tot timpul copiilor istorioare interesante despre cele mai felurite plante. Şi se părea, din ceea ce spunea el, că nu e fir de iarbă sau de floricică să crească aşa, la întîmplare, fără să-i aducă omului vreun folos.

Valia îl apucă deodată pe profesor de mînă.

— Priviți! strigă ea. Priviți!... Cine-i acolo? se opriră cu toții în fața unor tufişuri dese.

— Unde? Ce-ai văzut?

— Uite! Uite-i! Stau la pîndă!

— Nu văd nimic! se încruntă Ivan Ghermoghenovici.

Ducîndu-şi palma streaşină la ochi, el îşi întinse grumazul şi se ridică în vîrful picioarelor, cercetînd cu atenție tufişurile dese.

— Şi eu văd! Şi eu văd! spuse Karik. Sînt rotunzi şi se mişcă.

— Dar unde îi vedeți? întrebă alarmat Ivan Ghermoghenovici.

El făcu un pas înainte şi izbucni deodată într-un rîs plin de veselie.

— Nu-i nimic de capul lor! O să rîdeți şi voi cînd o să vă apropiați de „aceşti monştri ai pădurii". Haidem!

Şi, cu paşi mari, profesorul se îndreptă spre vizuina înfricoşătoarelor dihănii. Copiii se luară după el.

Cu cît se apropiau de monştrii pădurii, cu atît mai limpede se desluşeau baloanele cafenii care atîrnau în copacii de iarbă. Privite din depărtare, ele semănau cu nişte mingi de fotbal; dar cînd s-au apropiat, şi-au putut da seama că fiecare era de mărimea unui aerostat. Pereții acestor aerostate erau făcuți din bîrne şi din bulgări de pămînt.

— Ghiciți ce-i asta? întrebă Ivan Ghermoghenovici, oprindu-se.

— Oh! exclamă Valia. Nişte case rotunde! Priviți cîți locatari sînt aici! Asta e hotelul pădurii, "Adăpost pentru insecte".

— Sau restaurantul pădurii: „Misterul casei rotunde" - zise rîzînd Karik.

Deasupra pereților groşi, bombați, se tîrau nişte vietăți galbene, cu cîte şase picioare. Cînd ajungeau în dreptul orificiilor întunecoase ale casei rotunde, ele se îmbulzeau şi se ciocneau între ele, împrăştiindu-se agale în diferite direcții; apoi se adunau din nou, se pipăiau unele pe celelalte cu antenele lor şi, şchiopătînd caraghios, dispăreau în bezna coridoarelor.

— Păi ăştia-s păduchi de frunză! exclamă Karik. Dar de ce-s aşa galbeni?

— Foarte simplu - răspunse Ivan Ghermoghenovici. Acest soi de păduche de frunză s-a adaptat la culoarea locuinței în care se adăposteşte... În nord, toate păsările şi animalele sînt albe ca zăpada, iar în sud, animalele au un colorit pestriț, aidoma cu acela al pădurilor şi al stepelor sudice. Nu ştiai?

— Asta pentru ca să se poată ascunde mai bine? întrebă Karik.

Profesorul încuviință, dînd din cap:

— Unele, pentru ca să se poată ascunde, iar altele pentru a se furişa mai lesne spre prada lor. Pielea tărcată a girafei o ajută să se ascundă mai uşor, iar blana dungată a tigrului îi îngăduie să se strecoare pe furiş pînă la victima lui.

Ivan Ghermoghenovici se apropie de una din casele acelea rotunde, o cercetă pe toate părțile şi chiar ciocăni în pereții cafenii cu minerul umbrelei.

— Minunat lucru! Excelent! Ce făpturi conştiincioase! Bravo furnicilor!

— Care furnici?! Păi ele au construit-o?

— Desigur.

— Şi atunci, de ce locuiesc aici păduchii ăştia de frunză?

— Pentru că astea-s fermele de lapte ale furnicilor... Profesorul îşi agită umbrela albastră şi continuă: Tot aşa cum omul are grijă să-şi sporească numărul vacilor, furnicile se îngrijesc să aibă cîți mai mulți păduchi de frunză. Ele nu numai că-i cresc, dar îi şi apără de duşmani. Şi pentru ca păduchii de frunză să nu fie măturați de ploi, furnicile le construiesc aceste case, ca un fel de ferme.

— Şi cum cară furnicile laptele de aici?

— De ce să-l care? Furnicile vin ele aici să bea lapte.

Karik rîse înveselit:

— Păi atunci, asta nu-i o fermă, ci mai degrabă o lăptărie.

— Unele specii de furnici - continuă Ivan Ghermoghenovici - mînă păduchii de frunză în muşuroiul lor şi se hrănesc astfel toată iarna cu lapte proaspăt, fără să mai iasă din muşuroi.

— Grozav! fluieră Karik. Dar eu am citit că furnicile dorm în timpul iernii şi nu mănîncă nimic.

— E perfect adevărat. Totuşi nu toate furnicile fac aşa. În unele muşuroaie, o parte dintre ele stau de veghe. Sînt tocmai acelea care se hrănesc cu laptele păduchilor de frunză.

— Pesemne că furnicile albe se hrănesc iarna! zise Valia. Şi eu am citit despre ele. Trăiesc în Africa. Se numesc termite.

— Valia, ai cam încurcat lucrurile! Furnici albe nu există. Iar termitele nu sînt furnici, deşi locuințele pe care le construiesc se aseamănă foarte mult cu ale

furnicilor. Termitele se apropie mai mult de libelule decît de furnici.

— Va să zică, nu există furnici albe?

— Nu! Dar există negre, roşcate, roşii, sîngerii, galbene. Există furnici-sculptori, furnici-mineri, zidari, crescători de vite, agricultori, furnici-apicultori, furnici-singuratice. Pesemne că nici nu pot fi înşirate toate speciile cîte sînt pe lumea asta.

Tot discutînd despre furnici, profesorul şi copiii ajunseră la o rîpă ce cobora în pantă abruptă într-o vale verde, înconjurată de munți nu prea înalți. Deasupra munților pluteau nori uşori. Piscurile erau învăluite în lumina portocalie a soarelui ce asfințea.

— Priviți! strigă deodată Valia. Nişte piramide egiptene! Ei, priviți! Dar uitați-vă odată!

În mijlocul văii se înălța un munte rotund, alcătuit din bîrne înnegrite, presărate cu pămînt. Piramida era înconjurată cu un fel de galerii suspendate ce coborau în spirală.

— Furnici! zise Ivan Ghermoghenovici. Furnici negre. Stăpînele fermelor de lapte pe lîngă care am trecut adineauri.

Cu trupul lung ca al unor copoi, furnicile forfoteau în jurul muşuroiului.Ele umblau de colo-colo, alergau îmbrîncindu-se pe galeriile suspendate, se răsturnau adesea una pe alta, apoi iar săreau şi iar porneau în goană. Păreau speriate de ceva. Apucau grăbite nişte gogoşi uriaşe şi le cărau repede prin intrările întunecoase ale locuinței lor. Gogoşile albe şi lungi pluteau deasupra capetelor negre ale furnicilor.

— Îşi cară ouăle! Dar de ce? întrebă Valia. Profesorul dădu din umeri.

— S-ar părea - spuse ei, ridicîndu-şi privirea spre cer - că în curînd o să plouă. De obicei, cu puțin

înainte de ploaie, furnicile îşi ascund gogoşile sau, cum le spui tu, ouăle, şi închid toate intrările şi ieşirile... Dar să nu ne pierdem vremea de pomană. În timp ce furnicile sînt ocupate cu treburile lor, să încercăm să străbatem valea. Trebuie să ne căutăm şi noi, dragii mei, un locşor mai ferit, unde să ne putem adăposti de ploaie.

Călătorii începură să coboare. Dar abia făcură cîțiva paşi şi auziră un zgomot nelămurit, ce creştea mereu. Profesorul se opri în loc:

— Să fie răpăit de ploaie?

El privi cerul, care se întunecase. Nori negri şi grei, prevestitori de furtună, se rostogoleau pe sus. Jungla de iarbă stătea încremenită, aşteptînd parcă să se întîmple ceva. Dar ploaia nu se dezlănțui încă. Totuşi, de unde venea zgomotul acela?

Călătorii noştri ciuliră urechile. Copiii se uitau neliniştiți la profesor, care, mîngîindu-şi barba căruntă, asculta cu luare-aminte zgomotul ce creştea într-una.

— Ciudat... Foarte ciudat! murmură Ivan Ghermoghenovici. Nu-mi prea place gălăgia asta, dragii mei!

Profesorul şi copiii se ascunseră, pentru orice eventualitate, îndărătul copacilor de iarbă.

— Parcă aleargă cineva încoace! zise Karik, privind cu băgare de seamă din spatele unui trunchi gros.

Zgomotul se apropia tot mai mult. Acum se putea chiar desluşi tropăitul unor picioare grăbite. Părea că năvăleşte spre ei o cireada de vaci speriate.

Vîrfurile munților îndepărtați începură să fumege şi fură acoperiți de un nor de praf.

— Văd! Strigă Valia. Uite-i! Uite-i! Priviți! Vin! Vai, cîți sînt!

Pe crestele învolburate se iviră nişte puncte negre. Mai întîi ele se împrăştiară de-a lungul crestelor, apoi se opriră pentru o clipă şi se rostogoliră pe povîrniş în jos.

Munții se întunecară dintr-o dată. Jivinele, în hoarde nenumărate, se năpustiră ca o avalanşă în jos şi, foarte curînd, întreaga vale începu să freamăte de. Parcă ar fi fost vie. Iar din urmă, dinspre munți, veneau mereu noi şi noi coloane.

— Furnici roşii! exclamă Ivan Ghermoghenovici.

Profesorul nu greşise. Erau, într-adevăr, nişte uriaşe furnici roşii. Culoarea trupurilor lor puternice bătea în arămiu. Erau de două ori mai mari decît cele negre. Şi ce înfăţişare fioroasă şi războinică aveau!

Fără să se oprească, furnicile venetice luară cu asalt muşuroaiele furnicilor negre. Ele se prindeau cu putere de traverse şi, curînd, inundară ca un torent viu toate galeriile.

Stăpînii muşuroiului ieşiră în fugă în întîmpinarea vrăjmaşilor dezlănțuiți. Pe galeriile furnicarului se încinse o luptă aprigă. Ca o haită de cîini hămesiți, furnicile roşii îi sfîşiau pe paşnicii crescători de vite, îi omorau şi îi azvîrleau de pe galerii.

Furnicile roşii atacau din toate părțile. Crescătorii de vite se împotriveau cu desperare. Ei piereau cu sutele, apărînd vitejeşte fiecare intrare a muşuroiului. Dar forțele erau inegale.

Furnicile roşii înaintau pas cu pas peste cadavrele furnicilor negre schilodite şi, pînă la urmă, doborîndu-i pe micii apărători ai furnicarului, năvăliră cu larmă mare înăuntru.

Pretutindeni, pe galerii, zăceau ucise furnici negre. Jos, la poalele muşuroiului, pîlcuri-pîlcuri de furnici negre luptau încă vitejeşte împotriva atacatorilor. Dar

lupta era aproape de sfîrşit. Furnicile roşii le nimiciră pe cele negre şi începură să devasteze muşuroiul.

Învingătorii cărau din tuneluri gogoşile albe şi coborau repede din galerii, se adunau fără nici o rînduială în mulțimi zgomotoase. Erau ca nişte bandiți, care, după ce au distrus casa pe care au atacat-o, cară în boccele averea jefuită.

— Ce au avut de împărțit? întrebă nedumerit Karik.

— Tu nu vezi? răspunse în şoaptă Ivan Ghermoghenovici. Furnicile roşii le-au răpit celor negre gogoşile, care sînt copiii lor. Ele vor duce aceste gogoşi în muşuroiul lor şi cînd vor ieşi furnicile, vor face din ele robii lor.

— Ce-e? Karik sări ca ars. Atunci de ce ați tăcut tot timpul? Aceşti stăpînitori de robi atacă şi jefuiesc, iar noi stăm cu brațele încrucişate?!

Băiatul ridică de jos o piatră şi, făcîndu-şi vînt, o trimise cu putere în mulțimea de tîlhari care jefuiau gogoşile albe din furnicar.

— Loviți-i! Valka, ce mai stai? Nu vezi ce se întîmplă? Ah, exploatatori netrebnici!

În grămada de furnici roşii zburară pietre şi bulgări de pămînt. Fără să mai țină seama de primejdie, copiii ieşiră dindărătul copacilor.

— Foc! comandă Karik.

Şi două pietre loviră şuierînd în gloata bandiților. Speriat, Ivan Ghermoghenovici îi apucă pe copii de mîini:

— Stați! Nebunilor! Ce faceți? Vreți să ne atace?

— Ei, şi? Fie! Se încruntă Valia. Las' să ne-atace! O să-i învățăm noi minte să mai facă robi!

— Noi nu le putem ține piept! încercă să-i convingă profesorul.

— O să vedem noi care pe care! răspunse cu un aer războinic Karik, ținîndu-şi agresorul sub tirul pietrelor sale.

Copiii erau atît de dezlănțuiți, încît nimic nu-i mai putea potoli.

— Dar dumneavoastră? strigă Valia către profesor. Cum puteți să stați aşa, cu brațele încrucişate? Ajutați-ne! Şi-i dădu o piatră.

Dar profesorul nu se hotărî să ia parte la luptă şi se aşează pe marginea rîpei. Bălăbănindu-şi picioarele, el începu să numere furnicile doborîte de cei doi.

Unul dintre copii nimeri cu precizie drept în capul unei furnici. Furnica se clătină şi, încetişor, ca şi cum ar fi stat pe gînduri, se răsturnă pe o parte. După cîteva clipe, vîjîind, i se înfipse în piept altă piatră. Furnica se zgîrci toată şi rămase aşa. Gogoaşa îi căzu din labe şi se rostogoli la vale. Dar numaidecît alt bandit veni în goană pînă la ea.

— Trageți! strigă Valia.

Pe neaşteptate - aproape chiar fără voia lui - profesorul îşi făcu vînt şi azvîrli proiectilul, țintind într-una din furnicile roşii. Furnica tocmai ajunsese la gogoaşă şi o şi apucase zdravăn, dar piatra trimisă de Ivan Ghermoghenovici o lovi chiar peste labe. Insecta se răsuci şi căzu pe o rînă, apoi se îndepărtă şchiopătînd.

— Aha, nu-ți place! rîse profesorul şi se aplecă să ia o piatră.

Dar o a treia furnică se şi apropia în goană de gogoaşa părăsită şi, înşfăcînd-o, porni repede să-şi ajungă din urmă banda-i de tîlhari.

— Pune-ți pofta-n cui! strigă profesorul. Nu ți-o dau!

Şi trimise cu atîta precizie o piatră, încît dintr-o singură lovitură o doborî şi pe aceasta. Gogoaşa se rostogoli departe.

— Trageți! strigă Karik. Nemernicii ăştia trebuie nimiciți fără cruțare. Ah, dacă am putea aduce aici detaşamentul nostru de pionieri, le-am arăta noi acestor stăpîni de robi... Ce nemernici! Nimeni nu se-atinge de ei, iar ei dau năvală peste alții... Haidem cu toții deodată! Baterie, foc!

O ploaie de pietre grele se abătu asupra furnicilor roşii.

— Ura! Au luat-o la fugă! strigă bucuroasă Valia. Fetița se aplecă să ia de jos o piatră, dar drept în față îi apăru o furnică cu un cap fioros.

Cum o fi izbutit să treacă rîpa? Cum de n-a observat-o nimeni?

Apucînd un bulgăre de pămînt şi ridicîndu-l, Valia izbi furnica în cap şi strigă:

— Ajutor! Veniți încoace!

Furnica se clătină o clipă, dar se îndreptă glonț spre curajoasa copilă. Profesorul şi Karik veniră în fugă lîngă ea.

Profesorul comandă:

— Voi din părți, iar eu din față. Aruncați cu pietre în ea!

— Ur-r-ra-a! strigară copiii şi se năpustiră fără frică asupra furnicii.

Ivan Ghermoghenovici o lovi în plin peste ochi. Furnica se cutremură, se clătină şi începu să se zvîrcolească dînd din picioare. Karik îi mai trimise un proiectil în spate, iar Valia, sărind mai aproape de ea, o izbi cu o piatră în cap. Furnica se prăbuşi la pămînt.

— Ur-a-a! strigă fetița.

Ţinînd în mînă un bolovan, ea stătea îmbujorată, privind cu mîndrie la profesor şi la Karik.

Dar se bucurară prea devreme. O ceată întreagă de furnici fioroase se şi pornise, peste rîpă, în ajutorul tîlharului. Ele alergau sprintene şi vînjoase, iar în lumina soarelui trupurile lor roşii străluceau ca îmbrăcate în zale de aramă. Jungla de iarbă se cutremura din pricina vuietului greu pe care furnicile îl făceau înaintînd.

— Valka, Valka! Ia priveşte... În spate! strigă Karik.

Valia se întoarse.

— Vai, sînt vreo sută! strigă ea. Ba nu, chiar mai multe. Vin! Uite-le cum vin!

Prinzîndu-se cu labele de marginile rîpei, hoardele de furnici se cățărau năvalnic în sus.

— Să fugim! strigă profesorul.

El îi apucă pe copii de mînă şi o luară la goană încotro vedeau cu ochii, sărind peste gropi, poticnindu-se de pietre.

Vîntul le ţiuia pe la urechi, cu glas subțirel: „Ţiiu-ți-u-u-u-u!"

Cu un tropăit puternic, furnicile alergau cît puteau de repede pe urmele nefericiților călători.

Numai o clipă, şi cei trei vor fi ajunşi din urmă, prinşi şi sfîşiați în bucățele.

Gîfîind de atîta alergătură, Ivan Ghermoghenovici se tot uita înapoi la furnici, apoi îi cerceta neliniştit pe copii: putea-vor oare să facă față acestei întreceri?

„Nu scăpăm! se gîndi mîhnit profesorul. Cu nici un preț, nu scăpăm!"

Dar ce-i de făcut? Să se lase aşa să piară cu toții - el şi copiii?

Nu, nu e cu putință!

Ce-ar fi dacă s-ar opri şi ar ține în loc furnicile? Poate că, în timp ce el va lupta cu furnicile, copiii vor izbuti să se ascundă.

Ivan Ghermoghenovici se prefăcu deodată că se împiedică şi se opri locului. Karik şi Valia observară mişcarea şi făcură îndată şi ei la fel.

— Fugiți! Fugiți! îi îndemnă profesorul.

Cei doi o luară la goană, dar se opriră îndată din nou.

— Fugiți, ce naiba! se mînie Ivan Ghermoghenovici. Fugiți! Ce mai stați? Ei, ce-i? Ce-i acolo?

— Un rîu! Aici e un rîu!

— Unde?

Profesorul alergă spre copii. În față se întindea un şir de dealuri nu prea înalte, în spatele cărora se zărea într-adevăr un rîu albastru.

— Îl puteți trece înot? întrebă repede Ivan Ghermoghenovici, respirînd anevoie.

Karik şi Valia schimbară o privire şi răspunseră într-un glas:

— Îl trecem! Sigur că-l trecem!

— Atunci, înainte! Sîntem salvați! Profesorul urcă în goană panta abruptă.

— Săriți în apă! comandă el. Înotați spre malul celălalt! Şi, ridicîndu-şi brațele, se zvîrli primul în rîu. După mine! Auziră copiii.

Fără să mai stea o clipă pe gînduri, Karik şi Valia se aruncară în valuri în urma lui Ivan Ghermoghenovici. Apa rece le tăia răsuflarea. Karik ieşi ca un dop la suprafață şi privi repede în jur.

Înaintea lor, gîfîind şi pufăind ca o focă, înota profesorul. Capul lui chel strălucea în bătaia soarelui ca o bilă de biliard bine lustruită. Karik şi Valia veneau înot după el, mişcîndu-şi repede mîinile. Dar

el pesemne că nu-i vedea pe copii, căci îşi întorcea mereu capul şi, săltîndu-se deasupra apei, privea în jur.

— Ehe-he-hei! strigă Ivan Ghermoghenovici. Unde sînteţi?

— Aici! Aici!

— Nu rămîneţi în urmă!

Karik şi Valia loveau apa cu nădejde. Încordîndu-şi toate puterile, ei se străduiau să-l ajungă din urmă pe profesor, dar acesta, după cum se vedea, era un înotător excelent. Distanţa dintre el şi copii creştea cu fiecare minut. Profesorul ajunsese aproape de mal, în vreme ce Karik şi Valia se aflau abia la mijlocul rîului.

Valia strigă ceva. Ivan Ghermoghenovici se întoarse înapoi şi începu să înoate alături de cei doi copii.

— Ei? întrebă el, îngrijorat. N-aţi obosit? Puteţi ajunge pînă la mal?

— Ajungem, ajungem - zise fetiţa, abia suflînd. Karik întoarse capul. Teama lui cea mai mare era ca nu cumva furnicile roşii să pornească înot în urmărirea lor. El le văzu cum forfoteau pe mal, cum se apropiau de rîu, cum se aplecau deasupra apei, întinzîndu-şi cu precauţie picioarele, ca şi cum într-adevăr ar fi voit să pornească înot, pentru ca apoi să bată numaidecît în retragere. Nici una nu se hotăra să intre în apă.

Istoviţi, călătorii noştri ajunseră pe celălalt ţărm şi, abia mai ţinîndu-se pe picioare de oboseală, se îndreptară spre pietrele vărgate.

Karik şi Valia se aşezară jos.

— Ce război! spuse profesorul, storcîndu-şi barba udă.

Copiii nu răspunseră nimic. Ei priveau ţintă spre celălalt mal, unde alergau încoace şi încolo furnicile roşii.

— Dar astea... furnicile... nu înoată? întrebă Valia, ştergîndu-şi faţa cu palmele.

— Nu! Astea nu înoată! o linişti Ivan Ghermoghenovici.

— Dar eu - zise Karik, abia suflînd - eu am citit undeva că ele ştiu să construiască un fel de poduri, agăţîndu-se una de cealaltă, şi că în felul ăsta izbutesc să treacă peste ape.

— Aşa este! încuviinţă dînd din cap profesorul. Dar de astă dată ele nu-s chiar atît de numeroase, încît să poată construi un asemenea pod... Şi, în general...

Ivan Ghermoghenovici se uită îngrijorat la cerul acoperit de nori grei, prevestitori de furtună, şi se întoarse brusc înspre mal.

— Pe noi, dragii mei, ne ameninţă acum o altă primejdie. În curînd o să înceapă să plouă... Vai-vai-vai, şi ce ploaie! Trebuie să ne adăpostim numaidecît undeva... Cît se poate de repede!

Valia rîse:

— Păi noi oricum sîntem uzi. De ce trebuie să ne mai temem de ploaie?

— Uiţi - spuse bătrînul profesor - că la proporţiile noastre de acum putem fi doborîţi de prima picătură, iar următoarele ne vor îngropa în pămînt. Hai, dragii mei, mai bine priviţi în jur, dacă nu se află pe undeva, pe-aproape, vreun adăpost de nădejde unde să putem aştepta pînă trece ploaia!

Nici nu apucară bine drumeţii să se îndepărteze de rîu, că cerul se şi întunecă. Deasupra vîrfurilor junglei de iarbă foşni un vînt rece şi o ploaie deasă, cu picături mari, începu să răpăie pe frunze. Dar nu erau decît primii stropi.

— Mai repede! strigă Ivan Ghermoghenovici. După mine, dragii mei!

El se dădu de-a rostogolul pe povîrnişul repede, apoi sări sprinten în picioare şi alergă mai departe. Copiii o luară şi ei la fugă în urma lui. Pelerinele albastre fîlfîiau în vînt. Umbrelele tremurau în mîinile lor, mînerele subțiri se îndoiau ca un arc.

Deodată, profesorul coti brusc.

— Încoace, copii! strigă el, alergînd spre o stîncă înaltă, cenuşie, ce se ridica deasupra văii ca un turn de siloz.

În vîrful stîncii se vedea un fel de bolovan uriaş, de culoarea cafelei cu lapte. De departe, namila aceasta semăna uluitor cu o ciupercă gigantică.

Ivan Ghermoghenovici alergă pînă la poalele ciudatei stînci şi, cu capul dat pe spate, o cercetă iute din priviri.

— Într-adevăr, e grozav! spuse el, frecîndu-şi mîinile.

Karik şi Valia se apropiară de profesor şi strigară amîndoi deodată:

— Ce-i asta? Ce fel de stîncă?

— Nu o recunoaşteți? întrebă Ivan Ghermoghenovici. Ia uitați-vă mai bine la această minunăție!

Stîncă se înălța spre cer şi se subția din ce în ce spre vîrf.

Deasupra-i, la înălțimea unei case cu nouă etaje, sta proptit un fel de acoperiş rotund, poros. Marginile lui atîrnau în jos ca borurile unei pălării uriaşe, udate de ploaie. O umbră mare, neagră cădea de pe acest acoperiş pînă la mijlocul stîlpului.

— O ciupercă! exclamă Valia.

— Păi sigur că-i o ciupercă - rîse profesorul.

— Ar fi interesant Să aflăm ce fel de ciupercă e asta, zise Karik. Mînătarcă, pitarcă, muscariță sau pîinişoară?

Ivan Ghermoghenovici deschise gura, pregătindu-se să răspundă, dar tocmai atunci se porni o ploaie torențială. Glasul profesorului fu cu totul acoperit de răpăitul asurzitor al potopului.

Asemenea ploaie, nici profesorul şi nici copiii nu mai văzuseră nicicînd în viața lor. Pe cer zburau şuierînd un fel de bile grele de apă ce cădeau cu zgomot la pămînt. Bulgări de pămînt săreau în toate părțile, ca şi cînd acolo ar fi explodat mii de obuze. Nici nu se aşternea bine noroiul, şi alte nenumărate bile de apă se înfigeau în țărînă. Huruind şi bubuind, ele aruncau iar în sus bulgării, îm-proşcîndu-i în toate părțile.

Torente de ploaie se năpustiră asupra pămîntului şi, foarte curînd, o perdea de apă tulbure îi despărți pe drumeții noştri de restul lumii.

Aerul se răci dintr-o dată. Zgribulindu-se şi strîngîndu-şi sub ei picioarele, profesorul şi copiii stăteau ghemuiți ca gîştele pe gheață. Un vînt tăios sufla dintr-o parte, împroşcînd stropi reci în obrajii nefericiților călători.

Lui Karik îi clănțăneau dinții:

— Mi-e fri-i-ig! gemu el.

— E rău de tot, dragii mei - spuse Ivan Ghermoghenovici, dîrdîind. Dacă rămînem aici, putem înțepeni de tot. Trebuie să ne adăpostim în partea ferită de vînt a ciupercii. Uite ce... Tu, Karik, ia-o la dreapta, iar tu, Valia, la stînga. Locul de întîlnire este aici. Vedeți, poate găsiți pe undeva vreun locşor mai bun... Ei, înainte, marş!

Clănțănind din dinți, copiii o porniră alergînd în jurul ciupercii gigantice.

Valia ocoli o proeminență a stîncii-ciupercă. Mai simți o dată vîntul suflîndu-i din spate, şi apoi, ca

prin farmec, furtuna parcă se potoli. De partea cealaltă a proeminenței era liniște. Pe jos se găseau nuiele şi trunchiuri uscate. Aici, pămîntul era aproape cald. Călcînd deasupră-i cu picioarele înghețate, fetița simți îndată cum începe să se încălzească.

Aceasta era partea cea mai uscată şi mai caldă de sub umbrela ciupercii, dar şi cea mai întunecoasă. La mică distanță deasupra pămîntului, scoarța groasă a ciupercii plesnise şi atîrna ca o streaşină peste un cerdac, umbrind locul de sub ea.

Valia se vîrî sub streaşină.

— Încoace! La mine! Strigă ea. Am găsit un cort! E un cort aici! Veniți la mine!

Dintr-o parte şi alta a ciupercii, profesorul şi Karik porniră în fugă spre Valia.

Colțişorul ferit de sub streaşină le plăcu şi lor îndată.

— Nu-i rău de loc - declară Ivan Ghermoghenovici, privind în jur. În acest pavilion putem aştepta în tihnă pînă trece ploaia.

El rostogoli în adăpost trunchiuri groase şi uscate de iarbă şi călătorii se instalară comod.

— Propun - se înveseli Karik - să numim acest adăpost „Ciuperca Valia".

— Eu n-am nimic împotrivă - - răspunse copila, foarte mulțumită de propunerea frățiorului său.

— Ei - zise profesorul - acum ne-ar mai trebui cîte un pahar de ceai fierbinte şi...

Dar nu-şi sfîrşi bine vorba, că ceva căzu greu pe acoperişul adăpostului lor şi, bubuind, se rostogoli peste capetele lor. Prin aer zbura, unduindu-se şi încolăcindu-se, un şarpe alb şi gros, cu capul negru. El se lăsă la pămînt şi prinse a se foi la picioarele drumeților, ca şi cum ar fi vrut să-i atace.

Copiii veniră repede lîngă Ivan Ghermoghenovici şi se ascunseră într-o clipă după spatele lui lat. Dar şi profesorul se dădu înapoi speriat.

Şarpele era aproape de două ori mai mare decît Ivan Ghermoghenovici şi cu mult mai voluminos decît el. Înfigîndu-şi capul în pămînt şi învîrtindu-şi-l ca pe un sfredel, el se roti de cîteva ori, îşi mlădie trupul şi dispăru.

— Ah, despre asta-i vorba - murmură mai mult pentru sine profesorul.

Călătorii nici nu apucară să-şi vină în fire din spaima prin care trecuseră, şi de sus se porni o ploaie de şerpi albi, dar care se ascunseră şi ei îndată în pămînt.

Copiii o luară la fugă.

— Încotro? Încotro? strigă Ivan Ghermoghenovici. Staţi pe loc!

El îi apucă de mînă.

— Vin şerpii! scînci Valia.

— Ce şerpi? Fleacuri! Ăştia nu-s şerpi, fetiţo dragă, sînt cele mai obişnuite larve de ţînţari.

— Larve de ţînţari?!

— Chiar aşa! Larvele ţînţarului de ciuperci. Vedeţi? Şi profesorul arătă cu mîna pălăria ciupercii. Vedeţi cum i-au ros-o? Nu vă temeţi, dragii mei! Ele nici măcar nu se uită la voi. Îşi au acum grijile lor... Cîtă vreme pămîntul este încă umed, afînat, se grăbesc să pătrundă cît mai adînc, ca să se prefacă acolo în crisalide.

Copiii se liniştiră. Se instalară cu toţii sub acoperişul cerdacului, strîngîndu-se unul lîngă altul.

De jur împrejur curgea dezlănţuită ploaia torenţială. Pădurea de iarbă se apleca la pămînt sub apăsarea şuvoaielor de apă. Ploaia biciuia cu atîta putere

pălăria ciupercii, încît deasupra capetelor celor trei călători totul vuia de parcă se rostogoleau tunete.

Profesorul şi copiii priveau îngrijoraţi în sus, trăgîndu-şi fără să vrea capetele între umeri.

Deodată Karik strigă:

— Dar ăsta?! Vai ce mare e! Priviţi! Vine către noi!

Sus, pe umbrela cărnoasă a ciupercii, se tîra alene, în pielea goală, o jivină grasă, ce semăna cu o saltea murdară, bine umplută. Spinarea monstrului strălucea de parcă ar fi fost unsă cu untură.

— Cine-i ăsta? întrebă Valia, ascunzîndu-se, pentru orice eventualitate, în spatele profesorului.

— Un melc golaş, limaxul! răspunse foarte liniştit Ivan Ghermoghenovici. Moluscă cea mai obişnuită.

— Şi nu cade de acolo?

— În nici un caz! rîse profesorul. Ăsta nu cade! Să nu vă aşteptaţi la una ca asta! Se ţine foarte bine.

— Şi nu face nici un rău?

— Limaxul? Ce tot vorbeşti! Este cel mai bun prieten al ciupercii. Ce-i drept, el distruge ciuperca, dar tot el îi dă şi o nouă viaţă.

— Cum e cu putinţă ca o fiinţă să fie, în acelaşi timp, şi folositoare, şi dăunătoare?

Profesorul îşi mîngîie barba şi răspunse tacticos:

— În bucăţelele de ciupercă pe care le mănîncă limaxul se află sporii, seminţele ciupercii; aceşti spori trec prin stomacul lui şi, cînd ajung pe pămînt, încolţesc. Dacă n-ar fi melcul, s-ar găsi mult mai puţine ciuperci decît sînt acuma.

— Ei, Valka - zise Karik, rîzînd - noi am dat ciupercii numele tău, dar pălăriei ciupercii va trebui să-i dăm numele de... „Pălăria limaxului".

Fetița voi să răspundă ceva, dar deodată Ivan Ghermoghenovici le făcu semn să fie atenți şi, trăgînd cu urechea, întrebă neliniştit:

— Ce-i asta? Auziți? Se ridicară cu toții.

Prin răpăitul şi bubuitul ploii torențiale se auzi un vuiet nelămurit, asemenea celui pe care îl fac valurile mării cînd se izbesc de stînci. Vuietul se apropia mereu, se auzea tot mai tare.

— Să fie tunetul? şopti Valia, trăgînd cu urechea. Văzduhul vui deodată. De undeva începură să se reverse torente de apă clocotitoare. Jur împrejur spumegau valurile furioase ale mării.

Ivan Ghermoghenovici şi cei doi copii stăteau ca pe un fel de insuliță, lipindu-se strîns de trunchiul ciupercii.

Doborînd totul în cale, apa năvălea furioasă, mugind, frîngînd copacii de iarbă, culcîndu-i la pămînt.

Ciuperca stătea dreaptă ca un turn pe o insulă, dar apa urca tot mai sus, amenințînd să inunde şi insula, şi turnul. Clipocea aproape, sub picioarele lor.

— Pe undeva, pe-aici, prin apropiere, curge un rîu - spuse profesorul - care pesemne că s-a revărsat, şi acum...

El îşi desfăcu neputincios brațele.

— Dar n-o să ne tîrască şi pe noi? întrebă neliniştită Valia.

Ivan Ghermoghenovici nu răspunse nimic. Încruntîndu-şi sprîncenele, îşi privea în tăcere degetele învinețite ale picioarelor şi încerca să le mişte ca să şi le dezmorțească.

Apa creştea mereu. Se umfla ca aluatul, gata-gata să-i mături pe bieții călători de pe insulița lor, să-i tîrască spre junglele de iarbă, înecîndu-i acolo în vreo rîpă adîncă.

Karik se uită la Ivan Ghermoghenovici şi înțelese că, de emoție, acesta îşi pierduse prezența de spirit; nu mai era în stare să scornească nimic pentru salvarea lor.

— Ascultați-mă, Ivan Ghermoghenovici - spuse cu hotărîre Karik, atingînd mîna rece a profesorului - cred că situația noastră nu-i chiar atît de desperată.

— Şi ce soluție propui?

— Trebuie să ne suim pe ciupercă! răspunse băiatul.

— Da, da - bolborosi descumpănit profesorul - să încercăm să ne cățărăm pe ciupercă. Dar uitîndu-se la trunchiul gros şi rotund care se înălța drept în sus, el suspină şi clătină cu tristețe din cap: Nu, n-o să izbutim, dragii mei, n-o să izbutim să ne urcăm pînă acolo. E cu neputință!

— Dar dacă ne-am sui pe acoperişul cerdacului nostru? întrebă Valia, privind scoarța groasă ce atîrna într-o parte a ciupercii. O să ne țină, sau nu?

Profesorul se uită în sus.

— Straşnic! Se bucură el. Într-adevăr... Asta e o idee minunată! Mai repede, dragii mei! E într-adevăr minunat!

Le ajută copiilor să i se urce pe umeri şi de pe umeri ei trecură pe acoperişul cerdacului. Mai întîi Valia, apoi Karik.

Valia îngenunche, se aplecă şi-i întinse o mînă profesorului.

— Dați-mi mîna - zise ea.

Ivan Ghermoghenovici clipi blînd din ochi.

— Ei, ce-i cu dumneavoastră? strigă fetița.

— Nimic! Nu-i nimic! O să rămîn aici - răspunse el.

Ştia bine că nu le stă în putere copiilor să-l tragă pînă sus, pe acoperiş - şi, afară de asta, nici acoperişul nu putea să reziste la o asemenea greutate.

În timpul acesta apa creştea mereu. Ea inundă cu desăvîrşire insulița pe care se afla ciuperca şi ajunse pînă sub picioarele profesorului.

Valurile loveau trunchiul ciupercii şi îl stropeau pe Ivan Ghermoghenovici, care tremura tot de frig.

Ce-i de făcut? Să înoate? Dar încotro? Pînă să ajungi la uscat, înțepeneşti, îngheți. Şi-apoi, cum să-i lase singuri pe copii?

Profesorul stătea clănțănind din dinți şi privind plin de amărăciune puhoaiele de ape ce se zvîrcoleau în jurul său. Apa îi ajunsese pînă la genunchi şi năvălea atît de repede şi cu atîta putere, încît era gata să-l doboare. Drept spre el, veneau plutind nişte bîrne. Lemnele îl loviră rău la genunchi. Picioarele i se acoperiră de răni adînci, care îl dureau. Apa îi ajunse pînă la brîu.

Ivan Ghermoghenovici îşi ținea buzele strînse din pricina frigului, străduindu-se să nu se gîndească la nimic.

“S-ar părea - îi trecu lui prin minte - că bieții copii vor fi nevoiți să ajungă singuri acasă."

CAPITOLUL X. *Pădurea moartă. În căutarea unui adăpost pentru o noapte. Valia găseşte o cabană. Profesorul atacă un țînțăroi. Prima noapte într-o lume necunoscută.*

— Urcați-vă aici! strigară copiii, privind neliniştiți de sus la Ivan Ghermoghenovici.

— Nu face nimic, nu face nimic! răspunse el, dîrdîind de frig.

Cu gîtul întins şi cu gura întredeschisă, Valia sta gata să plîngă, privindu-l pe bătrînul profesor. Încruntîndu-se, Karik îşi muşcă buza şi întoarse capul. Nu-l putea ajuta cu nimic pe Ivan Ghermoghenovici şi nu se mai simţea în stare să se uite la chipul acestui om atît de bun, care pierea sub ochii lui.

— Dragii mei - zise profesorul - dacă se va întîmpla ceva cu mine, să nu uitaţi de far. Grăbiţi-vă să ajungeţi la el. Nu puteţi să vă întoarceţi acasă, decît aşa cum v-am spus. Altă cale nu aveţi.

Nici Karik, nici Valia nu-i răspunseră nimic. Ei priveau buimăciţi în jos. Păreau că nici n-aud cuvintele lui. Dar amîndoi aveau ochii plini de lacrimi.

Ivan Ghermoghenovici se pregătea să-şi întîmpine sfîrşitul. Şi fără îndoială că bătrînul ar fi murit fără să mai apuce seara, dacă ploaia n-ar fi încetat deodată.

Într-o clipă, totul în jur se linişti. Cîţiva nori destrămaţi mai zburau pe cer, dar zarea se înseninase. Un soare uriaş, roşu cobora în spatele dealurilor. Picuri grei şi rari mai cădeau încă, răsunînd pe acoperişul ciupercii, dar seara senină de vară, înviorată de razele soarelui ce apunea, învăluia pămîntul, din care se ridicau aburi uşori şi calzi.

La picioarele lui Ivan Ghermoghenovici tălăzuiau încă valurile. Erau deopotrivă roşii ca soarele ce asfinţea şi violete ca cerul în amurg.

Şuvoaiele tulburi duceau cu ele, rostogolind, bîrne şi copaci de iarbă smulşi din rădăcină.

Profesorul, parcă însufleţit, stătea cu picioarele larg desfăcute şi, cu mîinile aproape înţepenite, împingea trunchiurile ude şi lunecoase ce se îmbulzeau spre el.

Apa începu să scadă.

Un copac uriaş care plutea aproape de ciupercă mai săltă de cîteva ori pe valuri şi apoi se lăsă domol la pămînt. Ivan Ghermoghenovici se sui cu picioarele înghețate pe trunchiul ud.

— A încetat ploaia! exclamă bucuros Karik.

— Se retrage! Se retrage! bătu din palme Valia. Uitați-vă, apa s-a dus. Putem coborî.

Înfrigurat, Ivan Ghermoghenovici îşi încovoie umerii. Lăsîndu-se cînd pe un picior, cînd pe celălalt, el tuşi răguşit şi încuviință:

— Da, da, dați-vă jos!... Trebuie să mergem. Copiii coborîră sprinteni.

— Vai, o să înghețați de tot! zise Valia. Haideți să fugim. Cînd omul aleargă, se încălzeşte.

— Bine - şi Ivan Ghermoghenovici clătină din cap - dar mai întîi să vedem în ce direcție trebuie să mergem. Ei, Karik! Urcă-te, prietene, în copac şi vezi unde-i farul.

— Îndată, Ivan Ghermoghenovici!

Karik alergă spre un trunchi înalt, acoperit cu ghimpi uzi, pe care se cațără iute. Copacul se clătină. De pe frunze, ca de pe nişte jgheaburi, se revărsară asupra băiatului şuvoaie reci de apă. Karik se cutremură, se lipi de trunchi, dar se scutură îndată ca o pisică şi se cățără mai departe.

Iată şi vîrful copacului de iarbă; el se aplecă sub greutatea lui Karik, care, întorcîndu-şi capul cînd la dreapta, cînd la stînga, se legăna uşurel.

Jos, cît vedeai cu ochii, se întindea pădurea, pădure şi iar pădure, dar acum nu mai semăna cu cea

dinainte. Toți copacii stăteau aplecați într-o parte, de parcă fuseseră retezați. Frunzele late se îndoiau sub greutatea uriaşelor bile de apă, ce păreau turnate dintr-un cristal de mare preț. Soarele ce apunea îşi oglindea pe suprafața lor lumina-i purpurie.

Pădurea toată părea cuprinsă de vîlvătăi.

Sus, în copac, tremurînd de frig, Karik se întoarse şi privi înapoi. Departe, spre apus, el zări farul singuratic, în vîrful lui atîrna nemişcat steagul ud.

— Iată-l! strigă Karik, arătînd cu mîna spre asfințit, într-acolo. În partea aceea!

— Se vede, se vede! strigă Valia de jos. Karik coborî repede.

Călătorii noştri porniră la drum şi curînd pătrunseră adînc în desişul junglei de iarbă.

*

* *

În pădure era linişte.

Din cînd în cînd cădeau la pămînt, pocnind şi bubuind, bile de apă, apoi se aşternea iar, o linişte ca de mormînt. Nicăieri nu se zărea nici o făptură. Totul în jur părea cufundat într-un somn fără sfîrşit, ca într-o împărăție vrăjită din basme.

— Dar unde-au dispărut alea?... Le-a omorît ploaia? întrebă Valia.

— Care alea?

— Păi alea... Fiarele sălbatice...

— Insectele?... Pe-undeva, pe-aici! răspunse profesorul, zgribulindu-se. S-or fi ascuns.

— Dorm?

— Se zvîntă!

Ivan Ghermoghenovici îşi frecă zdravăn mîinile înghețate şi grăbi pasul.

— Acum, după ploaie - spuse el din mers - tot ce zboară şi tot ce mişună prin pădurile de iarbă, toate vietățile aşteaptă să iasă soarele ca să se usuce. Numai atunci vor putea din nou să alerge, să sară şi să zboare... La fel de răbdătoare, ele aşteaptă dimineața răsăritul soarelui, stînd în iarbă acoperite de roua bine, rîse Karik, din parte-mi n-au decît să se zvînte tot anul! Nu mi-ar părea rău de loc.

— Asta înseamnă că sîntem singuri în pădure? întrebă Valia. Iar eu mă temeam că la noapte, după ce o să ne culcăm, o să fim atacați pe întuneric! Ei, dar acum nu mai mi-e frică de nimic.

Copiii se înveseliră. Mergeau sporovăind într-una, ba după un timp născociră şi o joacă: se fugăreau prin pădure, se strigau şi se piteau îndărătul trunchiurilor vînjoase ale copacilor de iarbă. Karik alerga mereu înainte, iar Valia îl căuta curajoasă în orice crăpătură care putea fi un ascunziş. Ea voia să vadă cum arată după ploaie monştrii junglei de iarbă.

Profesorul îi urmărea pe copii din ce în ce mai nelinişti şi, pînă la urmă, le spuse îngrijorat:

— Să nu vă închipuiți, dragii mei, că chiar toate insectele or să stea cuminți pînă în zori... Îndată ce se întunecă, din vizuini şi din crăpături ies răpitoarele de noapte. Şi se pare că aceste insecte de pradă ale nopții sînt mai fioroase decît cele de zi... De aceea nu vă sfătuiesc să vă băgați în fiece crăpătură...

Copiii schimbară o privire între ei.

— Noi - zise Valia, potolindu-se - nu ştiam despre răpitoarele de noapte.

Se luară de mînă şi porniră o dată cu Ivan Ghermoghenovici, fără să rămînă nici măcar cu un pas în urmă sau s-o ia înainte.

Soarele apusese.

În pădure se făcu întuneric beznă şi se aşternu o linişte ciudată. Copacii negri se ridicau ca un zid în faţa călătorilor. Sus, deasupra capetelor, sufla un vînt trist. Din cînd în cînd, ca nişte bolovani mari, cădeau la pămînt picături grele de ploaie.

Mersul era anevoios prin întuneric. Profesorul şi copiii se ciocneau tot mai des de copaci, se împiedicau mereu şi cădeau.

— Aşteptaţi - zise în cele din urmă Ivan Ghermoghenovici, oprindu-se. Dacă mai mergem aşa, pe întuneric, fără doar şi poate c-o să ne rătăcim şi, oricum, e timpul să ne îngrijim de un adăpost pentru noapte. Cred că cel mai bine e să mergem în lanţ, bineînţeles fără să ne pierdem din vedere unul pe celălalt.

— Dar e întuneric - şopti Valia. Putem să ne rătăcim.

— O să ne strigăm.

— Şi pe urmă ce-o să facem?

— Pe urmă o să trebuiască să ne căutăm vreun locşor mai ferit... Cine găseşte un loc potrivit pentru înnoptat să strige... Ne-am înţeles?

— Înţeles! răspunse într-un glas Karik şi Valia. Drumeţii noştri se împrăştiară.

Valia porni de-a lungul unui pîrău lat, Karik o luă puţin mai la stînga, iar cu cîţiva paşi mai încolo mergea Ivan Ghermoghenovici.

— Priviţi cu luare-aminte! se auzi glasul profesorului.

— Uu-u! strigă Valia.

— Uu-u! răspunse Karik.

Deodată, Valiei i se păru că lîngă ea se mişcă cineva. O luă îndată la fugă, dar auzi în spatele ei nişte paşi grăbiți. Fetița se opri şi se ascunse îndărătul unui copac. I se făcu frică.

— Uu-u! strigă ea.

— Ehe-he-hei! răspunseră de undeva, de după copaci, două voci.

Profesorul şi Karik erau pe-aproape. Valia se linişti şi porni iar, dar auzi din nou în urma ei paşi prudenți.

— Cine-i? Cine-i acolo? strigă ea şi, fără să mai aştepte răspuns, o rupse la fugă în desişul întunecat al pădurii.

Fata alerga poticnindu-se într-una; se temea să se mai oprească şi nici nu îndrăznea să privească îndărăt.

Deodată, din beznă îi răsări în față un perete înalt. Fetița fugea atît de repede, încît fu cît pe-aci să se izbească de el. Din fericire apucase să întindă brațele înainte. Palmele i se proptiră de o lespede rece de piatră.

— Uu-u! strigă Valia.

— Uu-u! răspunse îndată Karik.

Respirînd greu, ea o luă iar înainte, ținîndu-se cu mîna de blocul de piatră. Pămîntul clefăia sub paşii ei. Picioarele i se afundau în noroi. După cîțiva paşi se opri. În față se întindea o băltoacă mare şi adîncă.

„Am să ocolesc zidul ăsta prin partea cealaltă" - îşi spuse ea şi, întorcîndu-se, porni înapoi.

Ieşi într-un loc uscat şi, pipăind pe întuneric cu mîinile blocul de granit, încercă să-l ocolească, dar după ce făcu cîțiva paşi, simți deodată că nimereşte cu mîna într-un gol.

Valia se opri.

Pe întuneric se zărea, neagră, intrarea unei peşteri.

— Veniți încoace! strigă, ieşind în fugă dindărătul copacilor. Aici! La mine! Am găsit!

Karik se uită la blocul de piatră, apoi la Valia şi spuse mînios:

— De ce zbieri de pomană? Păi asta-i o piatră... Un bolovan... Vrei să înnoptăm sub bolovan, sau unde?

— Înăuntru! spuse Valia. Priveşte!

Ea îl împinse pe frate-său spre intrarea largă şi neagră ce ducea în inima blocului de piatră. Karik se dădu cîțiva paşi înapoi, se opri şi, cu mîinile în şold, începu să cerceteze bolovanul cu luare-aminte, ca omul care are de gînd să facă o cumpărătură şi o prețuieşte mai întîi din ochi.

— Mda! încuviință din cap băiatul, pătruns de importanța lui. Nimic de zis! Un adăpost destul de încăpător.

Era un bloc de piatră lunguieț, avînd oarecum forma unei țigări de foi. El atîrna între trunchiurile unor copaci mari şi noduroşi, de parcă ar fi fost adus şi aşezat acolo de un uriaş din poveste. Aproape că era suspendat în aer. Între bloc şi pămînt exista un gol în care cu greu puteai băga mîna.

Karik îşi duse palmele pîlnie la gură şi strigă:

— Ivan Ghermo-ghe-no-vi-i-ici! Am găsi-i-it!

— Da-a! Vin! Vi-i-n îndată!

Karik se întoarse spre Valia şi, bătînd-o pe umăr, îi spuse plin de ifose:

— Bravo! Parcă e un hangar de piatră... Cred că aici putem să înnoptăm... Hai să încercăm să pătrundem înăuntru!

Chiar la intrarea peşterii zăcea un trunchi gros, doborît de ploaie. Karik se cațără pe el şi privi în deschizătura largă şi întunecoasă.

— Păcat că n-avem chibrituri! zise el. Nu se vede nimic.

Se săltă în mîini şi îşi vîrî capul şi umerii în peşteră.

— Ei, ce-i acolo? întrebă nerăbdătoare Valia, trăgîndu-l de picior.

Deodată. Karik se dădu înapoi şi se rostogoli de pe trunchiul ud. Dintr-o săritură se depărta de peşteră şi, apucînd-o pe Valia de mînă, se ascunse repede îndărătul copacului.

— E ocupat! şopti Karik. Stă cineva acolo... Un uriaş... E fioros!...

Din văgăuna întunecoasă apărură două tentacule lungi, apoi un cap negru, rotund. Capul privi la dreapta, la stînga, se clătină şi se trase încet înapoi.

— Ai văzut?

— Îhî! Ce mustăcios! Ce erau alea? Mustăți? Da?

— Cred că mustăți! Pe-aici toți sînt mustăcioşi.

— Trebuie să-l chemăm pe Ivan Ghermoghenovici! zise Valia încet.

— Uu-u! strigă Karik.

— Uu-u! auziră copiii glasul lui Ivan Ghermoghenovici. Dar unde sînteți? Pe unde s-o iau?

— Aici! Aici!

— Încoace!

Se auzi întîi foşnetul frunzelor din pădure, apoi, nişte paşi grei şi o tuse răguşită.

Dindărătul copacilor apăru profesorul:

— Ei? Ați găsit ceva?

— Am găsit!

— Aproape c-am găsit! Valia arătă peştera cu mîna.

— Eu am descoperit-o! spuse ea, cu mîndrie. Profesorul se apropie şi lovi cu un bețişor în peretele de piatră:

— Ce-i drept... Cum nu se poate mai bine... Într-adevăr, e minunat! Tocmai ce ne trebuie nouă acum... Este un hotel admirabil pentru nişte călători ca noi.

Ivan Ghermoghenovici se sui pe un trunchi răsturnat şi privi în peşteră.

— Staţi, staţi! strigă speriat Karik, apucîndu-l de mînă.

— Ce este? Ce s-a întîmplat, copii?

— Hotelul ăsta e ocupat... E cineva înăuntru... Cineva care a intrat înaintea noastră.

— Unul cu capul mare... Tare înfricoşător! zise Valia în şoaptă.

— Nu-i nimic, nu-i nimic - răspunse calm profesorul - pe locatarul ăsta îl cunosc prea bine... E o veche cunoştinţă... În mai puţin de un minut vom elibera încăperea.

Trecu înot băltoaca şi se opri la capătul mai îngust al blocului de piatră. Lăsîndu-se apoi în jos, pipăi pereţii cu mîinile.

— Aşa! Aşa! auziră copiii. Totul e în ordine! Mormăind ceva pe sub nas, Ivan Ghermoghenovici se îndreptă spre desişul pădurii.

— Unde s-o fi ducînd? întrebă Valia.

— Nu ştiu.

— Încotro, Ivan Ghermoghenovici? strigă fetiţa.

— Staţi locului! Vin îndată... O clipă! răsună în beznă glasul profesorului.

Trecu un minut fără ca bătrînul să se înapoieze. Copiii îi auzeau paşii şi mormăitul, dar era greu să ghiceşti ce făcea el în pădure. În sfîrşit, îl văzură întorcîndu-se.

— Ei, iată-mă-s! exclamă el, tîrînd în urma lui o prăjină lungă, pe care o duse pînă la blocul de piatră.

Profesorul pipăi din nou peretele şi, dibuind o gaură rotundă, vîrî acolo capătul ascuțit al prăjinii. Karik şi Valia îi urmăreau fiecare mişcare, dar nici unul nu pricepea ce avea el de gînd să facă.

— Mi se pare - spuse Valia - că trebuie să ne pregătim de luptă.

— Îhî!

Copiii se aplecară dibuind cu mîinile pe jos. Karik ridică un ciomag greu. Valia apucă o piatră şi o strînse cu putere. Acum puteau veni în orice clipă în ajutorul profesorului.

— Ei, dragii mei, dați-vă la o parte! zise Ivan Ghermoghenovici, îndreptîndu-şi spatele.

Copiii se depărtară fără grabă de peşteră şi, ținîndu-se de mînă, se opriră la cîțiva paşi.

— Şi acum - rîse el - priviți cum o să-şi ia tălpăşița această uriaşă şi îngrozitoare dihanie!

Ivan Ghermoghenovici răsuci prăjina la dreapta şi la stînga, apoi o înfipse adînc în crăpătura îngustă, mînuind-o ca pe un vătrai în jeratic. Dihania începu să dea semne de nelinişte. Capul negru, acoperit cu țepi, se ivi sus, la intrare şi, clătinîndu-se de cîteva ori, se aplecă în jos.

— Ei? strigă profesorul, lăsîndu-se cu toată greutatea corpului pe capătul gros al prăjinii.

Monstrul tresări ca ars şi azvîrli în față trei perechi de picioare; mişcîndu-le cu repeziciune, ieşi din peşteră. Apoi, tîrîndu-şi pe pămînt trupul articulat şi flexibil, o porni spre pîrău.

Nici nu apucară copiii s-o vadă cum trebuie, că ciudata jivină se rostogoli pe pantă şi, cu un plescăit surd, căzu în apă. Curentul repede o prinse îndată şi m cîteva clipe dispăru în întuneric.

— Grozav! rîse Karik. Altă dată n-o să se mai bage în apartamentul altuia.

— E bine, bine! mormăi împăciuitor Ivan Ghermoghenovici. N-o să ne-apucăm acum să facem investigații asupra dreptului de întîietate, ca să vedem dacă noi am încălcat teritoriul lui, sau el pe al nostru. În orice caz n-are să se judece cu noi. - Cum? încercă să ghicească Karik. Vreți să spuneți că noi i-am încălcat monstrului propria lui locuință?

— Chiar aşa! zise profesorul. Dar acum e prea tîrziu să ne mai căim pentru treaba asta şi, de altfel, cred că nici nu prea merită... Acum, dragii mei, hai să facem pregătirile necesare ca să putem înnopta. Adunați ramuri, frunze, crengi şi aduceți-le pe toate la gura peşterii.

O activitate febrilă prinse să se desfăşoare în întunericul nopții. Profesorul şi cei doi copii cărau de zor frunze, rădăcini şi trunchiuri de iarbă la intrarea adăpostului lor de o noapte.

Nu era de fel o treabă uşoară. O frunză era pentru ei atît de grea, încît se vedeau nevoiți s-o care doi. Iar tustrei laolaltă, abia izbutiră să ducă o petală umedă şi groasă.

Pesemne că Ivan Ghermoghenovici se grăbea şi, muncind fără răgaz, îi zorea într-una şi pe copii:

— Ei, ei, mai repede, mai repede!... Valia, nu te băga în apă! Karik lasă frunza aia, că tot nu poți s-o ridici... Ia ajutați-mi să car crengile astea!

Bătrînul profesor era mulțumit. El se temuse că vor fi nevoiți să-şi petreacă noaptea sub cerul liber, şi cînd colo dăduseră peste adăpostul ăsta grozav!

— Ah, dragii mei - rosti Ivan Ghermoghenovici avem azi un noroc nemaivăzut. Probabil că, aşa cum spun englezii, ne-am născut cu lingura de argint în gură...

Aşteptaţi numai s-ajungem sub acoperişul căsuţei noastre şi atunci să vedeţi voi într-adevăr ce norocoşi sîntem...

— Dar inundaţia? întrebă Karik. Br-r!... Mi-e şi groază să-mi aduc aminte. Nu prea seamănă de loc cu lingura de argint.

— Inundaţia?... Da, e adevărat, acelea au fost ceasurile noastre cele mai grele. Totuşi nu ne-am înecat... Dar, pe de altă parte, dragii mei, inundaţia ne-a adus şi un mare folos... Căci altfel nici nu ştiu unde am fi înnoptat şi ce s-ar mai fi putut întîmpla cu noi... Şi tocmai inundaţia l-a azvîrlit pe ţînţăroi în căsuţa sa, aici pe malul pîrăiaşului.

— Şi nici măcar nu s-a apărat! Zise Valia, amintindu-şi de fostul locatar. Ce mare şi ce paşnic era!

— Cine? Cine era paşnic? Ivan Ghermoghenovici rîse. - Ei, nu-i el o făptură chiar atît de blajină - îi lămuri profesorul. Sub apă nu dă nimănui pace! E lacom, atacă racii minusculi, larvele insectelor, şi nu arareori îşi devorează propriile sale odrasle.

— E un tîlhar chiar atît de fioros?

— Da, e un adevărat tîlhar... Dar să-l vedeţi cînd pleacă la vînătoare! E nemaipomenit de bine înarmat! Netrebnicul ăsta se îmbracă într-un fel de platoşă de nepătruns, de parcă ar fi un cavaler medieval. Ce zic, cavaler! Cavalerii îşi puneau doar zale şi coifuri, dar acest domn duce în spinare o adevărată fortăreaţă!

— Adică el şade înăuntru ca într-un tanc? întrebă Valia.

— Nu chiar aşa - răspunse profesorul - deoarece tanchiştii stau în interiorul tancului lor, pe cînd banditul ăsta îşi cară tancul în cîrcă.

Valia se uită la blocul de piatră şi clătină din cap:

— Atîta greutate! Vai-vai-vai!

— Dar nu toți au case aşa de grele! spuse Ivan Ghermoghenovici. În regiunile unde creşte stuful, ei îşi amenajează locuința în interiorul tulpinilor de trestie, care cad, uscate, la fundul apei. Acolo, ei adună laolaltă pietricele, scoici, boabe de nisip, şi astfel îşi construiesc casele, adevărate fortărețe. De fapt se pot întîlni căsuțe de țînțăroi construite din cele mai simple frunzulițe căzute în apă.

— Dar de ce are căsuța două intrări, una mare şi una mică?

— Pentru ca apa să poată trece prin toată căsuța - răspunse profesorul.

— Şi de ce trebuie să treacă prin toată căsuța?

— Cum de ce?! se miră Ivan Ghermoghenovici. Casa este mereu plină de apă. Şi dacă apa nu se împrospătează, pereții se acoperă de mucegai şi atunci fortăreața hrăpărețului ăstuia poate fi luată cu asalt de milioane de bacterii de tot soiul. Fiindcă pentru bacterii, apa stătută este la fel de necesară cum e aerul pentru noi.

— Dar ce grozavă idee v-a venit ca să-l goniți! zise cu admirație Karik.

— O - răspunse modest profesorul - asta nu-i chiar invenția mea. Îmi amintesc că în copilărie noi, copiii, îi prindeam adesea în felul acesta. Uneori viram cîte un fir de pai în intrarea de serviciu, iar țînțăroiul îşi şi scotea capul prin intrarea principală. Atunci era de ajuns să-i clatini doar puțintel căsuța, ca să-ți şi pice în palmă.

— Şi la ce vă foloseau? întrebă Karik, mirat.

— Cu ajutorul lor prindeam peşti! răspunse profesorul. Ca momeală, e o vietate foarte prețioasă.

— Prindeați peşti? întrebă Karik, ridicîndu-se deodată. Şi se pescuieşte bine cu momeala asta?

Profesorul rîse.

— Nu cumva eşti pescar? Ia te uită cum s-a înflăcărat!

— Oho! și Karik bătu voios din palme. Grozav îmi place să pescuiesc!... Păi aş putea să țin undița în apă şi o lună întreagă.

— Şi... ai succes la pescuit?

— Nu - mărturisi Karik. Nu ştiu de ce, dar nu prea am noroc.

— Aha! Atunci ascultă ce-ți spun: pescuieşte cît mai des cu larve de țînțăroi. O momeală mai bună decît larva asta nici nu există şi nici n-a existat vreodată.

— Trebuie să încerc!

— Şi ce-o să se întîmple acum cu el, după ce a rămas fără adăpost? întrebă Valia. O să piară?

— Ba nu piere de loc! spuse liniştit Ivan Ghermoghenovici. Cît noi am stat de vorbă, el şi-a şi construit pesemne o jumătate de căsuță... Nu te teme. Nu moare... O să crească şi o să se transforme într-o insectă zburătoare.

— El? În insectă zburătoare?

— De bună seamă - răspunse profesorul, tîrînd pe jos o petală grea. Se va transforma într-o insectă foarte asemănătoare cu un fluture de noapte... De altfel, el este meşter nu numai la zburat, ci ştie să şi alerge foarte bine pe pămînt şi să meargă pe apă. Iar cînd vine vremea să-şi depună ouăle, coboară la fund Şi îşi fixează icrele-ouă pe plantele acvatice.

Profesorul aruncă o privire asupra mormanului de crengi, frunze şi petale pe care le căraseră în timp ce vorbiseră şi zise:

— Ei, ajunge! Am astupat atît de bine intrarea, că nici noi n-o să mai putem intra în peşteră... Acum, haideți înăuntru!

Karik şi Valia nu se lăsară prea mult rugați. Ei săriră peste grămada de crengi şi pătrunseră cu băgare de seamă în coridorul scund, cufundat aproape cu desăvîrşire în beznă. La capătul lui abia se zărea o crăpătură îngustă.

Copiii mergeau prin întuneric, pipăind mereu pereții. Parcă alunecau pe un covor moale, mătăsos. Pereții coridorului erau de asemenea noi şi mătăsoşi.

Karik ridică mîna şi pipăi tavanul.

— Şi aici e moale! se miră el.

Ajunseră la capătul coridorului şi se opriră în fața găurii rotunde, de unde le sufla pe sub picioare un vînt rece.

— Ferestruia asta trebuie închisă! spuse Karik. Mama nu ne lasă să stăm în curent.

Băiețelul se întoarse, aduse o petală moale, o mototoli şi astupă bine orificiul.

— Acum nu mai suflă, în schimb e întuneric de-a binelea. Haidem înapoi - propuse Valia.

Copiii se întoarseră la intrarea peşterii, unde printre ramuri, frunze şi petale se foia neastîmpărat profesorul.

— Ei? V-a plăcut casa? întrebă Ivan Ghermoghenovici. Se poate locui într-însa?

— Numai covoare şi covoare pretutindeni! Observă Karik, cu veselie. Dumnealui duce o viață dintre cele mai plăcute!

— Aşa e! încuviință profesorul. De altfel, acestea nu-s numai nişte simple covoare. Atunci cînd cineva vrea să-l scoată pe proprietar din căsuța lui, el se agață de ele cu un fel de cîrlige şi nici o putere din

lume nu-l mai poate urni... Dar e timpul să ne apucăm de treabă, dragii mei! Ajutați-mă să astup intrarea, că... cine ştie?... Poate la noapte îşi vîră nasul în bîrlogul nostru vreun musafir nepoftit.

Cu ajutorul copiilor, Ivan Ghermoghenovici îngrămădi la intrare o mulțime de rădăcini, deasupra lor aşternu un maldăr de crengi, iar peste crengi presără nenumărate petale. Izbutiră astfel să facă o adevărată baricadă. Numai în partea de sus rămăsese o crăpătură îngustă, pe unde se strecura lumina albastră a nopții.

— Minunat! spuse profesorul. Acum nimeni n-are să mai poată intra aici. Culcați-vă, dragii mei, şi odihniți-vă!

Copiii îşi aleseră un locşor bun într-un colț, lîngă perete, se întinseră pe covoraşul pufos şi se ghemuiră strîns unul lîngă celălalt.

Ivan Ghermoghenovici se culcă şi el lîngă ei. Curajoşii drumeți rămaseră tăcuți, ascultînd în noapte foşnetul trist al vîntului şi vuietul jalnic al pădurii de iarbă. De sus, de pe frunzele ude, cădeau pe acoperiş picături de apă, grele ca nişte bile de plumb. Dar în adăpost era uscat şi cald. Deşi întinşi pe covoarele moi ca nişte saltele de puf, călătorii noştri nu Putură adormi multă vreme.

Era prima lor noapte în această lume ciudată şi nouă pentru ei, în care, numai într-o singură zi, trecuseră prin atîtea întîmplări şi întîmpinaseră atîtea Primejdii.

Prin crăpăturile baricadei se zăreau crîmpeie de cer, pe care stele uriaşe sclipeau în noapte.

Valia stătea culcată, cu ochii deschişi. Ea nu-şi dezlipea privirea de la o stea albastră ce se afla chiar

deasupra intrării peşterii. Steaua era mare cît o lună plină şi sclipea mereu.

La fel şi acasă, cînd se întindea în pat şi privea pe fereastră, în faţa ochilor ei se legăna becul vesel al străzii, mare cît o lună. Fetiţa îşi aduse aminte de zăngănitul scurt şi repede al tramvaielor, de claxoanele răguşite şi furioase ale automobilelor, de fîşiile de lumină ce alergau grăbite pe ziduri, de parcă ar fi vrut să se ajungă din urmă una pe cealaltă. Închise ochii. Pentru o clipă i se păru că se află acasă, în patul ei cald, şi că ascultă larma voioasă a străzii. Uşa care dă în camera vecină este închisă, dar pe sub prag se zăreşte o fîşie galbenă de lumină. În sufragerie, mama strînge vasele. Se aude zgomotul farfuriilor şi al ceştilor şi clinchetul linguriţelor de ceai. După ce spală vasele, mama scutură firimiturile de pe masă, apoi pune faţa de masă albă, curată.

Valia oftă. Îşi aminti de bucăţelele de brînză care rămîneau dimineaţa pe masă, după micul dejun, şi înghiţi în sec. Ah, de-ar avea aici, în peştera asta, măcar o fărîmiţă din brînza aceea proaspătă şi atît de gustoasă! Fără îndoială că o fărîmiţă i-ar ajunge pentru cină şi ei, şi lui Karik, şi profesorului, ba ar mai putea pune deoparte puţintică şi pentru dejun.

Valia oftă iar.

E cu putinţă să rămînă pentru totdeauna în această lume înfricoşătoare? se vor mai întoarce ei vreodată acasă? Vor mai vedea cîndva chipul mamei lor?

— Cred că mama plînge - rosti Valia în şoaptă.

— Plînge - răspunse Karik - sigur că plînge. Copiii căzură pe gînduri. Oare ce face mama acum?

Poate că s-a culcat îmbrăcată în pat şi, la cel mai neînsemnat zgomot, îşi ridică de pe pernă capul şi trage cu urechea: nu cumva sînt copiii?

Pe masă se află mîncarea, pe care le-a păstrat-o de aseară, acoperită cu un şervet. În sufragerie se aude tic-tacul uşor al ceasornicului. Într-un colţ întunecos se tot foieşte pisica.

Pe Valia o podidesc lacrimile. Fetiţa şi le şterge pe furiş cu pumnul şi-şi strînge tare pleoapele. „Nu! Totuşi n-am să plîng!" Afară şuieră vîntul trist al nopţii. Culcaţi în adăpostul lor, cei trei se gîndesc, fiecare în felul său, la lumea cealaltă, în care au trăit pînă nu de mult.

— Toate-s fleacuri! spuse în cele din urmă profesorul, oftînd din adîncul pieptului. Nu se poate să nu ne întoarcem... Ne vom întoarce, dragii mei, nu vă pierdeţi curajul.

Karik şi Valia nu răspund nimic. Un somn adînc, sănătos îi şi cuprinsese pe amîndoi.

Văzîndu-i, Ivan Ghermoghenovici cască alene, se întoarce pe o parte şi, punîndu-şi sub cap, în loc de pernă, pumnul, începe să sforăie zgomotos.

*

* *

Călătorii noştri dormiră atît de adînc, încît nici nu auziră cea de-a doua ploaie torenţială din aceeaşi noapte.

CAPITOLUL XI. *Un aer... neobişnuit. Profesorul îi tratează pe copii cu omletă. Ivan Ghermoghenovici deschide o fabrică de îmbrăcăminte. Albina Andreevna. Profesorul şi Karik dispar.*

Deasupra pămîntului rece, o ceață albă se rostogolea în valuri. Albă ca laptele, ceața inundă pădurea întunecoasă şi tăcută, umplu rîpele şi văile adînci.

Vîrfurile copacilor ba se învăluiau în vălătuci de negură, ba se arătau din nou. Frigul şi umezeala dimineții se strecurau printre golurile baricadei şi, în scurtă vreme, înăuntru se făcu la fel de frig ca afară.

Zgribuliți, copiii se răsuceau în somn cînd pe o parte, cînd pe alta, îşi.aduceau genunchii sub bărbie, dar nu izbuteau de loc să se încălzească. Pînă la urmă, Karik nu mai putu să rabde, sări din culcuş, îşi frecă ochii somnoroşi şi, tremurînd de frig, se uită nedumerit la pereții înclinați, care aveau o culoare alb-argin-tie, de parcă ar fi fost acoperiți de brumă. Karik îi atinse cu mîna.

— Nu, asta nu-i brumă. Astea-s covoare. Covoare argintii. Br-r, mi-e fri-ig!

Pe jos dormea ghemuită Valia, cu genunchii aduşi la gură. Capul şi-l acoperise cu mîinile. Fetița gemea şi suspina încetişor prin somn.

Karik începu să țopăie pe loc, străduindu-se să s& încălzească, apoi alergă de-a lungul peretelui, spre capătul coridorului. Parcă îi era ceva mai cald acum. Băiatul se întoarse înapoi şi, din viteză, făcu o tumbă, două, şi la a treia se pomeni deodată drept peste picioarele Valiei.

— Ce-i? Ce s-a întîmplat? țipă fata, sărind în sus. Ne-au atacat?

Tremurînd, ea îl privea pe Karik cu nişte ochi speriați şi somnoroşi.

— Ce-i cu tine? se miră Karik. Eu sînt. Trezeşte-te! Ai înghețat de-a binelea... Eşti vînătă toată... Hai să ne luptăm! Ai să te încălzeşti îndată. Începem!

El sări la Valia şi, ţopăind în jurul ei, începu s-o aţîţe.

— Lasă-mă! zise Valia, împingîndu-l.

Gata să cadă, Karik se agăţă de sora lui şi o trase fără să vrea după el. Amîndoi se rostogoliră pe podeaua moale, pufoasă.

Fetiţa scînci:

— Fugi de-aici! Nu s-a legat nimeni de tine, nu te lega nici tu de alţii.

— Of, parcă ai fi un melc, de care nu te poţi atinge! Nu vreau decît să te încălzesc.

— Iar eu vreau să dorm - bombăni Valia şi se culcă din nou.

— Ei, atunci n-ai decît să dormi! se supără Karik. In dosul peretelui se auzi umblînd cineva, care tuşi şi începu deodată să cînte foarte voios, cu o voce puternică:

Tu, vrăbiuţo, azi unde-ai mîncat?
Într-o grădină cu animale fel şi fel.
De prînz la vulpe-am ospătat,
Apă-mi dădu o focă: „Bea niţel!"

Era glasul îngrozitor al profesorului.

— Uite - zise Karik - toţi s-au sculat, unii chiar cîntă, numai tu mai zaci în aşternut.

El alergă spre ieşirea peşterii împodobite cu covoare şi strigă:

— Ivan Ghermoghenovici, unde sînteţi?

— Aici! Aici! Sculaţi-vă, dragii mei! Dejunul v-aşteaptă!

— Dar ce-avem la masă?

— O omletă minunată.

— Omletă? Valia sări imediat în picioare. Ceea ce aflase o interesa foarte mult. Fireşte, că e mai plăcut să mănînci omletă decît să dîrdîi de frig.

— Haidem!

Copiii dădură la o parte crengile şi ramurile care astupau intrarea în casa ţînţăroiului şi ieşiră afară. Dar Valia abia făcu cîţiva paşi şi se trase înapoi speriată.

— Ce-i asta, Karik? Unde ne aflăm? şopti ea, strîngînd cu putere mîna fratelui ei.

Nu se vedea nici pămîntul, nici cerul, nici pădurea. In aer pluteau un fel de nori făcuţi din nişte băşicuţe lucitoare, care se roteau, se ciocneau, se lăsau încet în jos şi apoi iar zburau în sus. Jur împrejur viscolea cu aceste băşicuţe luminoase, care se învîrteau în toate direcţiile.

— Ivan Ghermoghenovici! strigă Karik. Ce sînt astea care se învîrtesc? Ce-i asta?

— Ceaţă! auziră copiii glasul profesorului. Ivan Ghermoghenovici era pe undeva, foarte aproape, chiar lîngă ei, dar copiii nu-l puteau vedea de loc.

— Păi cum, aşa arată ceaţa? întrebă Valia, neîncrezătoare.

— Da, Valiok, aşa arată. Aşa se vede la microscop.

Glasul profesorului părea înfundat, ca şi cum ar fi venit de sub pămînt.

Copiii întinseră mîinile, încercînd să prindă băşicuţele, dar ele plesneau şi se prefăceau dintr-o dată în picături de apă rece, care li se scurgeau printre degete.

— Ei, unde v-aţi împotmolit? strigă Ivan Ghermoghenovici, de undeva din negura deasă. Hai mai repede!... Am aici ceva mult mai interesant pentru voi.

Păşind cu grijă, Karik şi Valia porniră în direcţia de unde venea glasul.

— Şi aveţi multă omletă? strigă Valia.

— Dacă ai să te grăbeşti, poate că ai să ajungi să guşti şi tu din ea - răspunse Ivan Ghermoghenovici. Vino mai repede, pînă n-o mănînc singur toată!

Prin ceaţă, străluci undeva, departe, o flăcăruie albastră.

— Foc! strigă Karik.

Nu cumva profesorul a izbutit să aprindă focul? Dar de unde o fi luat chibrituri?

Valia alergă cît putu de repede spre locul unde văzuse flacăra.

— Foc, foc! Avem foc! strigă ea.

Limbile de foc albăstrui jucau în faţa lor; şi, împrăştiind băşicuţele de ceaţă, se ridicau pînă în vîrful copacilor uzi şi negri. Profesorul şedea încovoiat şi răscolea cu un băţ gros vreascurile ce trosneau vesel.

— Ura! strigară copiii şi, luîndu-se de mînă, începură să joace ca sălbaticii în jurul rugului.

— Tra-la-la! cînta Valia, dănţuind de zor.

— Tra-la-la-la! cînta şi Karik, cu obrajii aprinşi de dansul îndrăcit.

— Mai încet, mai încet! încercă profesorul să-i potolească pe copii. Dacă o ţineţi mereu aşa, o să-mi spargeţi toate vasele. Mai bine aşezaţi-vă şi mîncaţi.

Focul dogorea de nu te puteai apropia de el, cu toate că profesorul nu folosise prea multe vreascuri ca să-l întreţină. Valia luă un braţ de crengi uscate şi voi să le arunce pe jeratic, dar Ivan Ghermoghenovici o opri:

— Nu-i nevoie! Omleta e gata.

— Dar focul? Stă să se stingă.

— Nu, nu se stinge... Aşezaţi-vă, dragii mei, să mîncaţi - îi îmbie profesorul şi puse dinaintea celor doi copii, de-a dreptul pe pămînt, o uriaşă tigaie albă, cu marginile neregulate, plină cu omletă fierbinte, din care ieşeau aburi.

Fără să mai aştepte altă invitaţie, copiii se năpustiră cu lăcomie asupra mîncării. Suflînd din răsputeri ca să-şi răcorească degetele fripte cu omleta abia luată de pe foc, înfulecau de zor o bucată după alta.

Valia se aprinsese toată la faţă. Fruntea lui Karik se acoperise cu broboane de sudoare. Numai Ivan Ghermoghenovici mînca fără grabă, mînuind, ca pe o lingură, o bucată de petală împăturită în două.

Copiii nu mîncară nici jumătate din omletă şi se şi simţiră sătui pînă în gît.

— Ei - vorbi profesorul, ştergîndu-şi barba cu o bucăţică de petală - cred că, în sfîrşit, v-aţi potolit foamea.

— Şi încă cum! rîse Karik. Simt că-mi plesneşte burta de sătul ce sînt.

— Şi mie! zise Valia.

— Perfect! Minunat! Sînt foarte bucuros că v-a plăcut omleta.

— Dar din ce aţi preparat-o? întrebă Valia.

— E limpede. Din ce se fac omletele? Din ouă! o întrerupse Karik. Asta-i simplu. Dar problema e: cum aţi aprins focul? De unde aţi făcut rost de chibrituri? Şi apoi, de ce arde focul cu flacără dreaptă ca o luminare, de ce e verde-albăstrui şi cum arde fără vreascuri?

— Nu-ţi place că arde fără vreascuri? Ei, atunci să aruncăm cîteva găteje din grămada asta.

Ivan Ghermoghenovici puse pe foc crengi şi, potrivindu-le cu un băţ, făcu vesel cu ochiul spre copii.

— Voi credeţi că am stat toată noaptea degeaba? Nicidecum! Toată noaptea am mîncat şuncă friptă cu mazăre verde, pateuri calde, biftec, ciorbă, fructe, torturi... Dar, din nefericire, toate astea mi-au fost servite în vis... M-am trezit flămînd ca un lup. Ei, atunci am sărit în sus şi am pornit degrabă să caut ceva de mîncare. Totuşi mi-a fost frică să mă depărtez prea mult de luxoasa noastră locuinţă... Vedeţi ce ceaţă e... Nu vezi nimic la doi paşi. Mai ştii? Poţi să te rătăceşti sau să cazi în vreo prăpastie... Ce era să fac?... Să aştept ivirea zorilor?... Să merg la întîmplare?... M-am gîndit ce m-am gîndit şi m-am hotărît să aprind focul. Din fericire, încă de aseară am găsit în pădure două pietricele de cremene. Ele m-au salvat... Am adunat crengi uscate, le-am aşezat grămadă şi m-am pus pe lucru...

— Ca omul preistoric! şopti Valia.

— Întocmai! zîmbi profesorul. Pot să vă spun că n-a fost o treabă uşoară şi m-am chinuit destul pînă am izbutit să aprind focul numai de la scînteile cremenei... Abia acum mi-am dat seama cît de greu au trăit, în vremurile îndepărtate, strămoşii noştri.

— Dar de ce este focul verde? întrebă Karik.

— De ce? Pentru că aici arde un gaz. Un gaz de turbă foarte obişnuit, metanul, care în multe locuri emană de sub pămînt... Am avut noroc... Întîmplător am aprins focul într-un loc unde se adunase sub pămînt o mare cantitate din gazul acesta... Iar în ceea ce priveşte omleta, ea a venit singură la foc.

Valia rămase ca trăsnită:

— A venit singură?!

Ivan Ghermoghenovici se uită la fetiță, îşi mîngîie barba cu importanță şi spuse:

— De îndată ce s-a aprins focul, cineva a început lîngă mine să facă zgomot şi să se frămînte într-una, pînă cînd deodată am simțit un vînt puternic care m-a trîntit jos. Totul a început să vuiască de parcă aş fi dat drumul, din pămînt, uraganului. Era o pasăre. Iar uraganul fusese stîrnit de aripile ei. Pesemne că focul a alungat-o din cuib.

— Şi n-a luat foc pasărea?

— Nu, a zburat - spuse Ivan Ghermoghenovici şi atunci am început să-i caut cuibul. Doar nu degeaba stătuse ea atît de liniştită.

— Şi l-ați găsit?

— Desigur... Din cuibul acesta am luat oul.

— Şi nu-i cumva un ou de cioară?

— Nu. După toate semnele este un ou de măcăleandru, alb, cu picățele. Voi ați văzut vreodată un ou de măcăleandru? E doar cu puțin mai mare decît un bob de mazăre. Dar am avut destulă bătaie de cap cu el. Ca să-l aduc aici a trebuit să-l rostogolesc ca pe un butoi. Pe drum am fost nevoit să mă odihnesc, cred, de vreo zece ori. Dar şi mai greu mi-a fost să-i sparg coaja. Mi-a dat de furcă aproape un ceas. Pînă la urmă am izbutit s-o sparg, dar era cît pe-aci să mă înec în albuş... Bine c-am apucat la timp să sar la o parte. Profesorul se uita la copii, rîzînd: Ei, în rest a fost simplu. Albuşul s-a vărsat singur, iar gălbenuşul l-am prăjit în coajă ca în tigaie.

Karik se aplecă spre Valia şi-i şopti ceva la ureche. Valia încuviință din cap:

— Negreşit!

Băiatul se ridică, îşi potrivi cămaşa de nu-mă-uita şi, în poziție de drepți, raportă cu un aer solemn:

— În numele a doi pionieri din detaşamentul "M. V. Frunze" vă mulțumesc pentru gustoasa omletă şi pentru foc!

Profesorul se înclină.

— Nădăjduiesc să vă pot fi de folos şi pe viitor! răspunse el, bine dispus. Şi, aruncînd în foc încă un braț de crengi, continuă: La urma urmei; dragii mei, şi aici, în această lume liliputană, se poate trăi foarte bine! Aşteptați să ne obişnuim încă puțin şi atunci o să ne instalăm mai comod.

— Cum adică? întrebă Karik, cu îngrijorare în glas. Nu cumva credeți că n-o să ne mai întoarcem acasă şi că o să rămînem mereu aşa cum sîntem acum?

— Nu cred asta - răspunse profesorul - totuşi trebuie să fim pregătiți pentru orice... Farul nostru poate fi doborît de furtună... Vreun flăcăiaş curios poate să ia acasă lădița din placaj, ca să vadă ce-i înăuntru... În sfîrşit, multe se pot întîmpla pe lume...

— Şi-atunci?

— Şi-atunci, nimic! Şi Ivan Ghermoghenovici dădu din umeri. O să trăim ca nişte robinsoni ai ierburilor... Şi fiindcă veni vorba, situația noastră este cu mult mai bună decît a adevăratului Robinson! El a fost nevoit să-şi înjghebeze o întreagă gospodărie, pe cînd noi avem aici totul la îndemînă: lapte, ouă, miere, nectar parfumat, fructe, carne. Vara o să trăim aproape fără nici o grijă. Iar pentru iarnă o să uscam afine, fragi, ciuperci, o să ne facem rezerve de miere, dulceață, pîine...

— Pîine?

— Da. O să sădim un singur bob şi recolta o să ne-ajungă pentru toată iarna...

— Da' de unde o să luăm carne?

— O să mîncăm insecte.

— Insecte? Păi ce, îs bune de mîncat?

— Închipuieşte-ţi că da - răspunse Ivan Ghermoghenovici. Chiar şi în lumea în care am trăit înainte se obişnuieşte, pe-alocuri, să se mănînce foarte multe insecte... De pildă, lăcuste. Se mănîncă şi prăjite, şi afumate, şi uscate, şi sărate, şi marinate. Profesorul îşi aminti de ceva şi zîmbi: Cînd califul din Bagdad, Omar Ben-el-Kotal, a fost întrebat ce crede despre lăcuste, a răspuns: "Aş dori să am un coş plin cu asemenea bunătăţi; atunci ştiu că măselele mele ar avea serios de lucru!" Pe vremuri, cînd în Arabia năvăleau nori întregi de lăcuste, la Bagdad scădea preţul cărnii... De altfel, din lăcuste se face şi o făină din care se prăjesc în ulei nişte lipii straşnic de bune.

— Vai ce porcărie! Şi Valia scuipă cu dezgust.

— Poftim, porcărie! rîse Ivan Ghermoghenovici. Este un aliment cu care nu eşti obişnuită, şi atîta tot... Doar mîncăm homari, crevete, crabi, ba şi raci, animale care se hrănesc cu stîrvuri... Ii mîncăm şi chiar grozav ne mai plac... În schimb, arabii îi privesc cu scîrbă pe cei ce mănîncă crabi şi raci... În afară de lăcuste, omul se mai hrăneşte şi cu alte insecte. In Mexic, de pildă, băştinaşii adună ouăle boului vărgat de baltă, care lor li se pare cea mai delicioasă mîncare... După părerea cunoscătorilor, nici cicada nu-i rea la gust, cicada pe care a cîntat-o în oda sa Anacreon, vestitul poet al Greciei antice. Ivan Ghermoghenovici tuşi uşor şi, ridicînd braţul deasupra capului, recită cu glas cîntător:

O, tu, cicadă, fericită eşti,
Cu zeii te asemuieşti!

Profesorul îşi mîngîie barba, îngîndurat: Iar grecii, prozaici, prăjeau în ulei această cicadă ce semăna cu zeii şi o mîncau cu mare poftă... Chiar şi furnicilor li s-a întîmplat uneori să nimerească pe mîna bucătarilor. Cîndva, în Franța se prepara, din furnici, un sos pentru mîncărurile cu carne şi cu peşte... În treacăt fie zis, indienilor le place foarte mult o anumită specie de furnici. De obicei, ei le prăjesc cu puțină sare în tigaie, dar se întîmplă să le mănînce şi crude.

— Dar gîndacii se mănîncă? întrebă Valia. După părerea mea, sînt cei mai dezgustători.

— În Egipt - răspunse Ivan Ghermoghenovici - din gîndacul pămîntiu se prepară o mîncare specială pentru femeile care vor să se îngraşe.

— Asta-i grozav - zise Karik. Abia acum îmi dau seama c-o să ne meargă bine... O să afumăm jamboane de greiere, o să preparăm cîrnați din fluturi, o să punem la sărat un butoi de libelule... O să trebuiască să ne construim un adevărat hambar. De tavan o să agățăm şuncile şi cîrnații, iar de-a lungul pereților o să punem butoaie cu păduchi de frunză marinați.

— Dar furnicile? întrebă Valia. Ele-s cam acrişoare!

— Din furnici o să facem murături... Nu, mai bine tot soiul de condimente pentru prepararea mîncărurilor.

— Excelent! încuviință Ivan Ghermoghenovici. Pur şi simplu excelent!... Precum vedeți, dragii mei, viitorul nostru e minunat. De se va-ntîmpla să nu ne mai putem întoarce acasă, vom trăi aici mai bine decît toți robinsonii din lume.

— Toate bune - zise Valia - dar la iarnă o să înghețăm, şi şuncile, şi marinatele or să se prăpădească degeaba.

— Nu-ți face griji - o linişti profesorul - o să găsim o peşteră cu gaz metan. La urma urmei, gazul se poate transporta şi pe țevile de stuf şi trestie, pînă unde trebuie.

— Sigur că da! Gazul de turbă o să ne dea căldură şi lumină şi... Ivan Ghermoghenovici, noi o să putem construi aici fabrici şi uzine întregi... Nu-i aşa? întrebă Karik.

— Chiar asta, nu, dragul meu - zîmbi Ivan Ghermoghenovici. Dar am putea să ne ocupăm de domesticirea insectelor...

— Ura! strigă Karik. O să zburăm pe ele, o să traversăm lacuri...

— Noi - interveni Valia - o să le punem să sape tuneluri, canale şi... În sfîrşit, las' să muncească!

— Prea bine! spuse Karik. Cu omizile o să arăm, pe gîndaci îi punem să ne aprovizioneze cu lemne, iar cu libelulele vom zbura.

— Şi ca să nu fim mîncați - adăugă Valia, suspinînd - ar fi bine să ne confecționăm nişte case ca ale țînțăroiului şi să le purtăm în spinare.

— Ce-i trece prin minte! rîse de ea Karik. Ți-am spus că eşti un melc. Un melc, asta eşti!

— Dar cum să ne apărăm? întrebă Valia.

— Ivan Ghermoghenovici o să inventeze o pulbere explozivă! răspunse Karik, întorcîndu-se spre profesor. Ivan Ghermoghenovici, dumneavoastră puteți inventa o astfel de pulbere?

— Asta nu... Probabil că pulberea n-o s-o pot inventa - răspunse rîzînd profesorul - dar şi fără ea sper să nu pierim. Sînt biolog, doar, dragii, mei!

Cunosc bine viața lumii ce ne înconjoară şi aceste cunoştințe sînt mai puternice decît toate substanțele explozive... Iar acum, Karik, aruncă vreo cîteva vreascuri pe foc. E plăcut să stai la taifas şi să auzi cum trosnesc lemnele în vatră.

Karik aduse un braț de crengi uscate, le aruncă în flăcările verzi şi se întinse pe jos, privind îngîndurat rugul.

Tăcură cu toții.

Crengile şi ramurile trosneau voios. Fumul se înălța drept spre cer. Călătorii şedeau în jurul focului, gîndindu-se fiecare la ale lui. N-aveau de ce să se grăbească. Atîta vreme cît mai stăruia încă ceața, nu puteau pleca. Şi-apoi, încotro, în ce direcție să pornească? Unde se afla acum farul? Înainte? În urmă?

— Ei - spuse profesorul - deocamdată tot n-avem ce face, propun să cîntăm un cîntec.

Copiii se priviră speriați.

„Orice, dar numai asta nu!" se putea citi pe fețele lor. Adevărul e că numai morții ar fi putut asculta liniştiți cum cîntă Ivan Ghermoghenovici. Asupra oricărei ființe vii, glasul profesorului avea efectul unei lovituri de măciucă în cap.

Strîngîndu-şi pleoapele din pricina fumului şi acoperindu-şi fața cu mîinile, Karik se întoarse piezişş spre focul ce fumega şi-l întrebă repede pe profesor, care era gata să înceapă să cînte:

— Dar spuneți-ne, Ivan Ghermoghenovici, cum ați ghicit ce s-a întîmplat cu noi şi cum de ne-ați găsit?

— Foarte simplu - răspunse profesorul. Voi ați băut în laboratorul meu aproape o jumătate de pahar de lichid... Iar eu, desigur, am observat numaidecît...

— Dar...

— Şi eu am avut un „dar" - rîse Ivan Ghermoghenovici. De băut aţi băut, dar unde aţi dispărut după asta?... Un ceas încheiat m-am tîrît pe podea cu lupa în mînă, dar... Nimic... Înţelegeţi? Nici un fel de urme. Ceea ce însemna că...

— Însemna că noi am zburat! spuse Valia.

— E o concluzie prea pripită - o întrerupse Ivan Ghermoghenovici.

— Şi totuşi noi am zburat de-adevăratelea - întări Valia.

— Cu toate acestea eu n-am avut temeiuri să fac o asemenea presupunere, pînă cînd cîinele stimatului fotograf Schmidt nu v-a găsit pantalonaşii şi nu s-a repezit la pervazul ferestrei... Atunci mi-am amintit că, în momentul cînd am intrat în cabinet, pe pervaz tocmai se afla o libelulă. Şi eram gata să pun rămăşag că am auzit nişte glasuri subţirele, ca de ţînţar, care strigau: „La noi! Aici!"

— Da, da... Noi am strigat.

— La început am crezut că mi s-a părut, dar apoi, cercetînd mai bine, am înţeles că pe şţrengarii mei i-a luat libelula şi că, dacă vreau să-i salvez, trebuie să alerg aici, la Dubki, la iazul numit „Balta putredă".

— Dar de ce aţi venit tocmai încoace? întrebă Karik. Libelula putea să ne ducă în altă parte, undeva în pădure sau pe cîmp...

— Nu, asta nu s-ar fi putut întîmpla - zîmbi îngăduitor Ivan Ghermoghenovici. Libelulele trăiesc pe lîngă apă. In apă îşi depun ouăle, în apă se nasc, trăiesc şi cresc larvele lor. Şi, de regulă, libelulele vînează tot pe lîngă apă. Dar uneori, urmărindu-şi prada, ele se îndepărtează de locul lor obişnuit de vînătoare.

— Şi ce departe zboară! întregi Valia. De acasă de la noi pînă la Dubki sînt mai mult de cincisprezece kilometri...

— Pentru o libelulă, asta-i un fleac. Ea parcurge în zbor şaptezeci-nouăzeci de kilometri pe oră. De aceea cincisprezece kilometri nu înseamnă pentru ea decît o mică plimbare.

— Şi v-aţi dus la „Balta putredă"...

— Da - răspunse Ivan Ghermoghenovici, mîngîindu-şi barba. Ştiind că, mai devreme sau mai tîrziu, libelula se va întoarce la locul obişnuit de vînătoare, am hotărît să mă duc la „Balta putredă". Din fericire pentru noi toţi, acesta e singurul iaz din apropierea oraşului nostru. Ce-i drept, mai este unul, dar e aşezat tocmai la trei sute de kilometri de aici. Iată de ce am ştiut cu atîta precizie unde să vă caut... Asta-i tot. Iar acum - şi profesorul tuşi - să cîntăm, dragii mei!

— Staţi! strigă Valia.

— Ce, ce-i? rosti speriat Ivan Ghermoghenovici, uitîndu-se la ea.

— Dar dumneavoastră nu vreţi să aflaţi ce s-a întîmplat cu noi? îl întrebă fetiţa.

— Ah, da... Bineînţeles... Am să fiu foarte bucuros să vă ascult istorisirea - răspunse Ivan Ghermoghenovici. Ei, hai, povestiţi-mi! Trebuie să fie cît se poate de interesant.

Îi cuprinse pe amîndoi copiii pe după umeri şi-şi întinse picioarele ca să-şi încălzească tălpile la foc. Karik şi Valia începură de îndată, care mai de care, să-i povestească ce s-a întîmplat cu ei după ce au băut lichidul miraculos.

Ascultîndu-i, profesorul clătina din cap, semn că era atent la spusele lor şi că pricepea totul. Spunea foarte des:

— Prea bine... Se-nțelege...

— Şi eu înțeleg aproape tot, numai un singur lucru nu înțeleg - mărturisi în cele din urmă Karik.

— Da? Ce anume?

— De ce în cuibul păianjenului de apă am putut respira mai întîi foarte uşor, iar apoi am fost aproape gata să ne sufocăm.

— E foarte simplu - se grăbi Ivan Ghermoghenovici să-i explice. Judecind după cele istorisite de tine, dragul meu, cred că voi ați nimerit în labele păianjenului de apă, argyroneta... Ceea ce înseamnă „fire de argint". El mai este denumit şi „păianjenul argintiu "...Păianjenul acesta îşi construieşte sub apă un cuib care se aseamănă cu un clopot de scafandru, înainte vreme, scafandrii coborau pe fundul apelor cu ajutorul unor asemenea clopote. Dar acest clopot al păianjenului nu-i mai mare decît o nucă şi nu se ridică la suprafață din pricină că este priponit de firele pînzei de păianjen prinse de plantele subacvatice...

— Oho! se minună Karik. Abia am izbutit să răzbim printre firele astea!

— în clopotul său, păianjenul îşi aduce aer de la suprafața iazului. El se ridică şi-şi scoate afară pîntecele acoperit cu peri foarte subțiri. Între perişorii aceştia el captează aerul. Cînd spațiul dintre perişori se umple cu aer, păianjenul îşi trage pînza peste pîntece şi-şi poartă balonul cu aer sub poală, pînă la căsuța lui. Şi, fiindcă veni vorba, mulți gîndaci acvatici călătoresc sub apă cu geamantanul lor plin cu aer.

— Şi-i ajunge pentru multă vreme aerul? întrebă Karik.

— Nu - răspunse Ivan Ghermoghenovici - nu-i ajunge pentru multă vreme această rezervă. Aerul din căsuță devine curînd de nerespirat. N-ai spus chiar tu, adineauri, că ați simțit că începeți să vă sufocați?

— Da, da!

— De obicei, argyroneta - păianjenul subacvatic de pradă - se ridică foarte des la suprafața iazului, ca să ia o nouă rezervă de aer proaspăt... Dacă e linişte şi-ți propui să ai răbdare şi să stai pe malul iazului, poți vedea cum argyroneta - „fire de argint" - îşi face asemenea rezerve de aer.

— Şi cum îi poți recunoaşte? întrebă Valia.

— Aceşti păianjeni argintii - explică Ivan Ghermoghenovici - seamănă cu un fel de bile de mercur, cu puncte negre. Ei ies la suprafața apei mai mult pe lîngă tufişuri, ridicîndu-se cu pîntecele în sus şi cu capul în jos. Rămîn la suprafață cîteva secunde, apoi se lasă iar, încet, sub apă... La prima vedere, păianjenii ăştia mici par ființele cele mai inofensive. În realitate însă, argyroneta este o insectă de pradă fioroasă... E de dorit să nu-l întîlneşti nici la fundul apei, nici la suprafață; e la fel de primejdios!

— Atunci cum de nu ne-a mîncat şi pe noi şi s-a mulțumit doar să ne atîrne de tavan? întrebă Valia.

— Da, da. Asta mă interesează şi pe mine! se grăbi să adauge şi Karik.

— Spre norocul vostru, păianjenul era atunci sătul - răspunse Ivan Ghermoghenovici. De aceea v-a şi atîrnat, ca să vă păstreze pentru zile negre... Tot aşa, de altfel, procedează şi vulpile, veveriţele, nenumărate păsări, ba chiar şi omul, şi nu-i de loc de

mirare. El v-ar fi mîncat abia în ziua în care frigul sau căldura puternică i-ar fi nimicit toată prada.

— Aha! Acum înțeleg! zise Valia. Păianjenul nostru era sătul, dar cel care locuia alături de el stătea prost cu proviziile şi de aceea a venit să ne mănînce!

— O, nu! preciza Ivan Ghermoghenovici. La păianjenul vostru a venit... Ştiți cine?

— Ştiu! strigă Karik. Duşmanul lui.

— Nu! zîmbi Ivan Ghermoghenovici. A venit... logodnicul.

— Logodnicul? De unde ştiți? se mirară copiii.

— Aceşti păianjeni îşi construiesc căsuțele lor subacvatice întotdeauna una lîngă alta: păianjenul îşi fixează casa lui de aceea a păienjeniței. După un timp, roade peretele şi vine în vizită.

— O vizită - interveni Karik - care se transformă într-o luptă pe viață şi pe moarte.

— Da. Uneori, logodnica, mînioasă din cine ştie ce pricină, se aruncă asupra logodnicului şi-l devorează; alteori, biruindu-şi logodnica, o devorează el pe ea. De cele mai multe ori însă, logodnica îşi întîmpină logodnicul cu bunăvoință şi ei încep să trăiască în cea mai desăvîrşită armonie. Profesorul se ridică. Cred - spuse el - că e timpul să ne pregătim de drum. Ei, hai să ne strîngem calabalîcul.

Cotrobăi cu mîinile prin tufişuri şi scoase de acolo o minunată raniță de piele.

— Vai! se minună Valia, făcînd ochii mari. Unde ați cumpărat-o?

— N-am cumpărat-o - zîmbi Ivan Ghermoghenovici - am primit-o în dar de la o bine cunoscută artropodă minusculă, macrobiotus... În timp ce voi dormeați, eu am tăiat o bucată din sacul ăsta şi, după cum vedeți, a ieşit o raniță excelentă.

— Aha - încuviință Karik, dînd din cap - ați fost atacat de un animal, l-ați omorît şi l-ați jupuit de piele.

— Da' de unde! răspunse Ivan Ghermoghenovici. „Animalul" nu mă putea ataca de fel... E o ființă foarte minusculă, nu. Mai mare de un milimetru! Nici eu n-am atacat-o!

— Dar sacul de piele?

— Sacul... Vedeți, dragii mei, vietatea asta se înmulțeşte prin ouă, dar, ca să nu i le mănînce nimeni, îşi scoate pielea şi-şi pune în ea ouăle, ca într-un geamantan.

— Şi-apoi moare? întrebă Valia.

— Nu.

— Ca şerpii - zise Karik. Şi ei îşi schimbă pielea.

— Da - şi Ivan Ghermoghenovici dădu din cap. Numai că şerpii îşi aruncă pielea cea veche, pe cînd animalul acesta o foloseşte ca să-şi apere urmaşii de frig, de arşiță şi de ploaie.

— De bună seamă că ouăle le-ați aruncat?

— Bineînțeles: din păcate, nu sînt comestibile.

Profesorul deschise sacul şi puse înăuntru vasele făcute din coajă de ou şi resturile de omletă, pe care le împacheta cu multă grijă într-o petală.

*

* *

Începu să sufle o adiere răcoroasă. Ceața prinse să se destrame; vîntul o purta peste cîmpii ca pe nişte nori de fum, împrăştiind-o prin rîpe şi prin văi.

Profesorul acoperi focul cu pămînt.

— Ei - zise el cred că acum putem porni. Pregătiți-vă de drum, dragii mei!

— Sîntem gata! sări Valia.

— Hm! făcu Ivan Ghermoghenovici. Se uită întîi la fată, apoi la băiat şi, gîndindu-se puţin, rosti: Cred că o să trebuiască să vă schimbaţi îmbrăcămintea.

— Cu ce să ne-o schimbăm? întrebă Valia, cercetîndu-şi rochiţa de nu-mă-uita, care se boţise în timpul nopţii, se rupsese şi acum atîrna în zdrenţe.

— Într-un costum ca al meu - răspunse Ivan Ghermoghenovici.

Îşi aruncă de pe umeri pelerina-i albastră, mototolită, şi rămase în costumul său argintiu, făcut din pînză de păianjen.

Abia acum îşi amintiră copiii că Ivan Ghermoghenovici apăruse, cu o zi în urmă, îmbrăcat într-un ciudat costum argintiu. Atunci însă ei n-au dat atenţie acestui fapt. Începură de îndată să cerceteze îmbrăcămintea profesorului, de parcă atunci îl vedeau pentru întîia oară.

— Vai, ce frumos! Din ce e făcut? întrebă Valia.

— Din fire de păianjen.

— Şi eu vreau unul ca ăsta! spuse Karik.

— Şi eu! strigă Valia.

— Să mergem - propuse Karik. Chiar ieri am văzut, pe aici, prin apropiere, o pînză de păianjen.

— Ei, asta nu! rîse Ivan Ghermoghenovici. N-am să m-apuc să-i iau păianjenului pînza şi nici pe voi nu vă sfătuiesc s-o faceţi. O să găsim haine potrivite pentru voi în alt magazin... Haideţi cu mine!

Şi profesorul se îndreptă spre casa ţînţăroiului.

În lumina palidă a dimineţii se putea totuşi observa că pereţii, podeaua şi tavanul erau acoperiţi cu păienjeniş des şi gros.

— Iată-vă hainele - zise Ivan Ghermoghenovici. Se apropie de un perete şi se prinse cu mîinile de el. Hei,

rup! strigă profesorul şi trase cu putere tot păienjenişul. Peretele trosni. Încă o dată! strigă şi mai tare Ivan Ghermoghenovici.

Păienjenişul se desprindea în fîşii, ca un tapet jupuit. Profesorul le aruncă celor doi copii cîteva fîşii de păienjeniş.

— Desfaceţi-le, dragii mei, şi curăţaţi-le de clei! Copiii începură să frămînte păienjenişul cu mîinile.

Cleiul uscat se fărîmiţa şi, desprinzîndu-se, cădea în bulgăraşi minusculi. Karik găsi apoi capătul unui fir de care începu să tragă.

Firele mătăsoase se aşezau în spirale egale şi, curînd, la picioarele copiilor crescu un morman argintiu de păienjeniş descurcat.

— Ce lung e! se minună Karik, trăgînd de firul ce nu se mai sfîrşea.

— Sînt altele şi mai lungi - spuse rîzînd Ivan Ghermoghenovici. Firul viermelui de mătase, de pildă, are o lungime de trei kilometri. Profesorul se aplecă, apucă un capăt al firului argintiu şi-l dădu Valiei: Îmbracă-te!

— În aţă?... Cum să mă îmbrac?

— Uite aşa...

Ivan Ghermoghenovici făcu din firul de păianjen un laţ, îl aruncă peste capul Valiei ca pe un arcan, apoi prinse fetiţa de umeri şi începu s-o învîrtească repede într-o singură direcţie.

Firul din grămadă tresări, apoi începu să alerge grăbit, înfăşurîndu-se pe trupul fetiţei ca pe un mosor.

— Minunat!... Excelent! se entuziasmă Ivan Ghermoghenovici, uitîndu-se la Valia. Trainic, călduros şi comod. Ei, acum e rîndul tău, Karik!

Dar băiatul îşi şi legase de mijloc capătul firului de păianjen şi începuse să se învîrtească ca un titirez.

Nu trecură nici cinci minute, şi copiii erau gata îmbrăcaţi cu nişte pufoaice lungi, argintii.

— Asta-i tot! zise Ivan Ghermoghenovici. Acum plimbaţi-vă în jurul căsuţei, iar în timpul acesta o să-mi schimb şi eu îmbrăcămintea.

Copiii ieşiră.

Ceaţa se risipise de-a binelea. Jur împrejur se vedea pădurea udă. Pe copacii de iarbă rămăseseră atîrnate uriaşe picături de apă, ca nişte bile de cristal.

Cînd Karik şi Valia trecură pragul casei, peste vîrfurile arborilor lunecau primele raze ale soarelui de dimineaţă. Şi, deodată, totul se aprinse, sclipi arzînd în mii de focuri colorate.

Totul se petrecu pe neaşteptate, aşa încît copiii mijiră ochii şi, fără să vrea, se dădură înapoi. Cîteva minute priviră în tăcere, printre pleoapele strînse, ciudata pădure împodobită cu puzderia de bile lucitoare.

— Ce păcat că nu e şi mama aici să vadă şi ea toate astea! suspină Valia.

Karik oftă şi el:

— Mama face acum cafeaua!

— De bună seamă că a venit şi lăptăreasa - adăugă întristată fetiţa.

— Nu - zise Karik, clătinînd din cap. E încă devreme. Lăptăreasa vine la şapte.

— Dar acum cît e?

— Habar n-am.

— Ei, totuna-i... Ştii ceva, Karik, hai să ne urcăm în copacul ăsta, să vedem dacă nu cumva găsim niscai vaci verzi.

— Bine! Haidem!

Copiii alergară spre copacul ce semăna cu un boabab, dar tocmai cînd să se cațăre, Ivan Ghermoghenovici scoase capul din căsuță şi strigă:

— Muncă zadarnică, dragii mei!

— De ce?

Chiar de ați căuta cu lumînarea, aci n-o să găsiți nici măcar o singură vacă verde.

— Dar unde sînt? se miră Karik. Abia ieri ne-ați spus că nu e copac pe care să nu pască păduchii de frunze.

— Păi asta era ieri! răspunse Ivan Ghermoghenovici. Ieri, în cursul zilei, dar seara a plouat şi ploaia a măturat, cu siguranță, toți păduchii de frunză... Ei, acum sînt gata şi eu. Să mergem!

Copiii se întoarseră spre profesor şi, uitîndu-se la el, izbucniră deodată amîndoi în hohote de rîs.

— Ce s-a întîmplat? întrebă Ivan Ghermoghenovici şi începu să-şi cerceteze nedumerit ținuta.

— Vai!... Cum arătați!...

— Cum v-ați îmbrăcat?... hohoteau copiii.

Ivan Ghermoghenovici se acoperise cu firul mătăsos, de la gît pînă la călcîie. Tot păienjenişul care se găsise în căsuța țînțăroiului şi-l înfăşurase pe burtă, peste umeri, pe gît.

— Parcă ați fi o gogoaşă! exclamă fetița, nemaiputîndu-şi stăpîni rîsul.

Profesorul zîmbi:

— Dar tu ce crezi, că semeni cu un fluture? Şi tu, şi Karik semănați perfect de bine cu nişte omizi mici... Haidem, dragii mei!

— Încotro o luăm? întrebă Karik, privind în jur. Peste noapte, apa inundase totul.

Se putea merge doar într-o singură direcție. De la căsuța țîntăroiului se întindea o limbă îngustă de pămînt, acoperită cu un tufăriş verde, des.

Profesorul îşi aruncă sacul pe umăr şi zise:

— După cum se vede, mai întîi o să trebuiască să ieşim din mlaştina asta şi abia după aceea o să ne gîndim ce-avem de făcut. Înainte! Şi fluturîndu-şi mîna, Ivan Ghermoghenovici începu:

'Nainte marş, răsună goarna!
Copiii mei, voinicii mei,
Sus fruntea, şoimi cutezători,
În ochi vă scapere scîntei!

*
* *

Tufişurile dese ale pădurii de iarbă erau cufundate în tăcere. Bilele grele de apă atîrnau deasupra capetelor celor trei călători, care trebuiau să meargă cu multă băgare de seamă, ca să nu fie doborîți de picăturile uriaşe ce se prăvăleau mereu în calea lor.

În pădurea pustie, bilele de apă cădeau la pămînt, bubuind ca şi cum ar fi explodat nişte bombe. O picătură se rostogoli chiar peste drumeții noştri.

— Vai! țipă Valia, prăbuşindu-se.

— Aoleu! strigă Karik, azvîrlit într-o parte.

— Nu-i nimic, nu-i nimic! Dimineața, duşul e foarte sănătos! spuse rîzînd Ivan Ghermoghenovici şi se ridică de jos.

Soarele se înălță sus, deasupra pădurii. Razele fierbinți parcă aprinseră pămîntul, care începu să fumege. Aburii învăluiră curînd toată jungla de iarbă. Se făcu cald ca într-o baie.

Către amiază, călătorii ajunseră în marginea pădurii, înaintea lor, printre copacii rari, se vedeau nişte movile galbene. Una din ele semăna cu o căpăţînă de zahăr, pudrată din belşug cu aur.

— Ei - spuse Ivan Ghermoghenovici - de pe vîrful acela vom putea descoperi farul nostru.

— Repede! strigă Valia şi o luă înainte. O să dau vîrfului acestuia numele de „Vezuviul de aur".

Profesorul şi Karik porniră de îndată în urma fetiţei.

Numai că „Vezuviul de aur" nu era chiar atît de aproape după cum li se păruse lor. Cînd ajunseră la cîţiva paşi de el, gîfîiau frînţi de oboseală şi îşi ştergeau cu palmele feţele asudate.

— Ce Vezuviu! spuse cu respiraţia întretăiată Karik.

La faţa locului se dovedi că ceea ce numiseră ei „Vezuviu", nu era în realitate decît un munte foarte obişnuit, alcătuit din pietre galbene. Iar pietrele ciudate, care străluceau în bătaia soarelui de parcă ar fi fost aur, erau fire de nisip, de asemenea din cel mai obişnuit nisip.

Prinzîndu-se cu mîinile de aceste aşa zise pietre, călătorii începură să urce spre vîrful „Vezuviului de Aur".

Soarele se înălţase sus de tot. Valuri fierbinţi de zăpuşeală pluteau deasupra pămîntului, ca nişte transparente rîuri aeriene. Pietrele galbene, încinse, le ardeau tălpile.

Ivan Ghermoghenovici se poticnea la fiece pas. Pămîntul se sfărîma sub paşii lui, transformîndu-se într-un torent de pietre fierbinţi ce se rostogoleau vuind. Aşadar, cel ce venea în urma profesorului se afla în primejdie. Karik şi Valia îl ajunseră pe Ivan Ghermoghenovici şi merseră apoi alături de el.

Urcuşul devenea tot mai abrupt, tot mai anevoios. Minusculii alpinişti fură nevoiți să înainteze tîrîş, în patru labe, agățîndu-se cu mîinile de colțurile de piatră.

— Parcă e o ascensiune pe Everest! spuse gîfîind profesorul.

Nici Karik, nici Valia nu auziseră vreodată despre Everest, dar amîndoi ghiciră în acea clipă că Everestul este un munte la fel cu cel pe care urcau ei acum...

În sfîrşit, iată-i ajunşi în vîrf! Toți trei erau scăldați în sudoare.

Ivan Ghermoghenovici se îndreptă din şale, îşi duse palma streaşină la ochi şi, întorcîndu-şi capul, cercetă locurile jur împrejur.

— Ei - mormăi el - ia să ne uităm şi să vedem acum unde se află farul nostru, ia...

Nu-şi sfîrşi vorba, că pămîntul de sub picioarele lui începu să lunece, iar cel de deasupra să-l acopere. Profesorul se afundă în pămînt pînă la brîu. Copiii se repeziră să-l ajute, dar chiar în clipa aceea movila se cutremură şi se deschise deodată ca o gură. Bătrînul şi, după el, copiii se prăvăliră în jos printr-un fel de canal înclinat. În urma lor se rostogoliră huruind pietre şi bulgări grei de pămînt.

Valia țipă. Karik căzu peste profesor şi toți trei rămaseră bine înfipți în fundul umed şi mlăştinos al canalului.

Cel dintîi îşi veni în fire profesorul. Gemînd şi văicărindu-se, el ieşi din noroiul gros şi lipicios şi, frecîndu-şi şalele, glumi cu tristețe:

— O săritură cu deschidere întîrziată, fără paraşută, îngăduiți-mi să vă felicit cu prilejul acestei reuşite aterizări. Ridicați-vă, dragii mei! Îşi şterse mîinile pe

costumul său cel nou, îi privi îngrijorat pe cei doi copii, care se bălăceau în noroi, şi întrebă: Nădăjduiesc că totu-i în ordine. Te-ai lovit, Valia? Ce-i cu tine?

— Nimic - răspunse fetița, ridicîndu-se de jos - mi se pare că m-am julit nițel la cot.

— Şi tu, Karik?

— M-am lovit la genunchi.

Frecîndu-şi locul lovit, copiii cercetau speriați pereții mohorîți ai puțului îngust în care căzuseră.

— Ei, astea-s fleacuri! zise Ivan Ghermoghenovici. În schimb mi-am pierdut sacul cu provizii şi vasele de bucătărie. Asta e, într-adevăr, o mare nenorocire.

— Dar unde sîntem? întrebă Valia.

— O să aflăm îndată - murmură Ivan Ghermoghenovici, ridicîndu-şi barba în sus.

Deasupra capetelor lor strălucea, departe, cerul. Lumina palidă a zilei cădea pe pereții înalți şi înclinați, dar în fundul clisos al acestui puț adînc şi mohorît era aproape beznă.

— Cred - zise Karik - că am nimerit în vizuina păianjenului săpător. Ăştia-s nişte păianjeni nemaipomenit de fioroşi. Am citit despre ei.

Cum? se cutremură Valia. Iar la păianjeni? Şi în aer, şi pe pămînt, şi în apă, şi sub pămînt, peste tot, păianjeni?

— Linişteşte-te - interveni Ivan Ghermoghenovici - păianjenii săpători despre care vorbeşte Karik trăiesc în Italia şi în sudul Franței. La noi nu există.

— Dar atunci a cui e vizuina asta? Profesorul tăcu cîteva clipe. El făcu ocolul puțului, ciupindu-şi barba şi ciocănind cu pumnul în pereți, apoi spuse îngîndurat:

— Da, da... ea este... Andrena!

— Ce fel de Andreevna? scînci Valia.

— Da, da... Aşa cum am bănuit... Totul e în ordine, dragii mei. Nu-i nici o primejdie. De astă dată am... picat cum nici nu se poate mai bine, chiar unde trebuia. Am nimerit la cofetărie.

Valia a făcut ochii mari, uimită.

— Şi aici - întrebă ea - putem să mîncăm torturi şi prăjituri?

— Da! zîmbi profesorul.

— Dar unde-s toate astea? Nu văd decît noroi.

— Răbdare, o clipă! Profesorul ciocăni cu pumnul în perete.

— Sesam, deschide-te! Lovit, peretele vui ca un butoi gol.

— Nu se deschide! zise Valia, lingîndu-şi buzele.

— Nici nu-i de mirare! zîmbi profesorul. Numai în basme e destul să dea ştiuca o poruncă, pentru ca totul să se îndeplinească! Noi însă trebuie să muncim puţin. Săpaţi pămîntul aici, în locul acesta.

Ivan Ghermoghenovici se apropie de perete şi începu să sfredelească pămîntul ca o coropişniţă, dînd în lături cu mîinile bulgării grei, lipicioşi. Karik şi Valia săriră în ajutorul profesorului. Băiatul lucra cu mult zel; de sub mîinile lui harnice zburau în viteză bulgări de pămînt şi pietre.

— Mai încet, mai încet! strigă Ivan Ghermoghenovici. În felul ăsta poţi să ne îngropi şi pe noi. Mai cu grijă! Te rog să nu te grăbeşti.

Karik tocmai voia să răspundă, dar în clipa aceea peretele se cutremură şi, la picioarele lor, căzură cîteva pietre; tustrei văzură în perete o nişă adîncă. În aer se răspîndi un miros de turtă dulce.

— Ce-i asta? întrebă Valia, lingîndu-se pe buze. Miroase ca la pomul de iarnă.

— Iată cofetăria! răspunse Ivan Ghermoghenovici, aplecîndu-se. Şi acum, daţi-vă la o parte... Aşa! Minunat! El îşi vîrî în nişă amîndouă mîinile şi, depărtîndu-şi bine picioarele unul de celălalt, începu să tragă ceva spre el. Asta este! Am găsit! rosti rîzînd profesorul. Se opinti şi scoase din nişă o bilă mare, cenuşie, presărată cu un fel de nisip mărunt ce semăna cu o pudră galbenă. Ei, asta-i tot! Zise el, punînd cu grijă bila jos.

Cu o piatră ascuţită, el o curăţă de pietricelele mărunte şi smulse cu greu de pe bilă ceva alb. Era un ou ca de gîscă, însă mult mai mare.

— Oho! exclamă Karik. Din nou omletă!

— Nu, din oul acesta - spuse rîzînd profesorul - nu se poate face omletă. Să ne ocupăm, mai bine, de asta! Şi lovi cu palma bila, care semăna cu o tortă uriaşă. Un tort de flori! îi lămuri Ivan Ghermoghenovici. Îşi şterse iar mîinile pe costumul său cel nou, ciupi o bucăţică din miezul tortei şi o vîrî în gură. Sprîncenele i se arcuiră şi pe faţa sa apăru un zîmbet de mulţumire. Nu-i rău! Spuse el, mestecînd. Nu-i rău de loc! Serviţi-vă, dragii mei!

Aluatul aromat şi lipicios mirosea a miere şi a flori şi era atît de fraged, încît se topea în gură.

— Vai ce gustos e! zise Valia. E mai bun decît tortul cu cremă.

— Asta înseamnă că te-a răzbit foamea - răspunse Ivan Ghermoghenovici, zîmbind. Şi nici nu-i de mirare... Cînd am luat dejunul era... Aproape noapte, iar acum e cam vremea prînzului.

— Nu, nu! E într-adevăr foarte gustos! îl încredinţa Valia.

— Dar, la urma urmei, ce-i asta din care mîncăm? întrebă Karik, înfulecînd de zor din miezul cu miros atît de plăcut.

— Polen de flori cu miere! răspunse profesorul.

— Şi de ce se află în puț?

Ivan Ghermoghenovici ridică de jos oul cel alb, acoperit cu o pieliță elastică, şi îl aruncă în palmă.

— Iată de ce - explică el. Totul a fost pregătit pentru larva ce va ieşi din acest ou, iar tortul şi ouăle au fost aşezate aici de albina subterană, andrena.

— Dacă e subterană - zise Valia - atunci trebuie să plecăm de aici cît mai repede.

Profesorul zîmbi:

— Andrena este numită albina subterană numai pentru faptul că îşi instalează cuibul sub pămînt, ea însă trăieşte în aer, unde trăiesc şi libelulele, şi muştele, şi țînțarii... Ce-i drept, uneori cuibul ei poate fi întîlnit şi la suprafața pămîntului, în butuci putrezi, în trunchiurile copacilor doborîți, dar, de cele mai multe ori, el se află în pămînt. De aceea oamenii de ştiință i-au spus andrenei şi „albina subterană".

Profesorul îi explică apoi Valiei şi lui Karik cum ies larvele din ouă, cum se hrănesc cu prăjiturile gustoase anume preparate pentru ele şi cum se transformă apoi în albine andrena.

— Din prăjiturile astea - spuse Ivan Ghermoghenovici - se găsesc în fiecare cuib de andrenă cîteva bucăți. Dacă vreți, am să vă mai dau.

Copiii rîseră.

— Da' ce sîntem noi? Elefanți? zise Karik. Nici p-asta n-o putem mînca... Mai bine haideți să fugim de aici, pînă nu apucă să se întoarcă acasă albina asta, Andreevna.

— În primul rînd, andrena şi nu Andreevna - îl corectă Ivan Ghermoghenovici - iar în al doilea rînd, v-am mai spus că după ce andrena îşi sapă cuibul, după ce îşi depune acolo ouăle şi pregăteşte hrana pentru urmaşii săi, ea şi-a isprăvit treaba. Nu mai dă pe aici... De altfel, nici noi nu mai avem ce căuta. Ne-am împrospătat forțele... și-acum... La revedere!

Profesorul se apropie de peretele înclinat şi, agățîndu-se de rădăcinile plantelor, începu să se cațăre. Ca nişte maimuțe, copiii porniră dibaci în urma lui: înaintau încet, pas cu pas, pe peretele puțului, spre deschizătura mare şi rotundă deasupra căreia strălucea cerul albastru. Din cînd în cînd se opreau cîteva clipe, se odihneau, apoi îşi continuau urcuşul.

Desprinzîndu-se de sub picioarele lor, pietrele cădeau vuind pînă la fundul cuibului.

Profesorul ajunse primul la gura puțului. Afară era o lumină orbitoare. Soarele dogorea nemilos.

— Of! oftă din greu Ivan Ghermoghenovici. Ce urcuş! Ce-i cu voi de-ați rămas în urmă? Eu mi-s bătrîn şi uite că am izbutit să mă descurc mai repede decît voi. Se aplecă peste marginea puțului întunecat şi întinse mîinile spre cei doi copii. - Haideți să v-ajut!

Dar Karik n-apucă să se prindă de mîna lui. Ivan Ghermoghenovici sări dintr-o dată în sus ca o minge de cauciuc. O clipă îi văzură picioarele plutind deasupra puțului, apoi profesorul dispăru.

De spaimă, Karik se lipi de perete.

— Ssst!

— Ce-i? întrebă Valia.

— L-a înhățat o pasăre! șopti Karik. Una mare de tot. Cu aripi.

Valia se cutremură.

— Ai văzut-o?

— Da, i-am văzut aripile... Uriaşe... Ca nişte pînze!

Copiii se uitară unul la celălalt. Pe Valia o podidiră lacrimile. Karik spuse:

— Pînă la urmă tot o să scape din ghearele ei. Valia începu să plîngă încetişor.

— Ei, te rog, nu plînge! O să scape! căuta Karik să-şi liniştească sora şi, privind îngrijorat afară, strigă tare: Ivan Ghermoghenovici!

Dar nu veni nici un răspuns.

Valia îşi şterse lacrimile cu pumnul şi zise cu hotărîre:

— Trebuie să ieşim!

— Trebuie! se învoi băiatul.

Şi ajutîndu-se unul pe celălalt, copiii ieşiră în sfîrşit afară din puț.

Se aflau în vîrful „Vezuviului de aur". Lîngă ei, jos pe pămînt, zăcea sacul lui Ivan Ghermoghenovici, cu resturile de omletă şi cu vesela din coajă de ou. În fața lor se întindea un pustiu galben, deluros. În spate, verde ca marea, foşnea jungla de iarbă, prin care călătorii noştri îşi croiseră drum toată dimineața, în dreapta şi în stînga se zăreau lacuri albastre, pe malurile cărora se înălțau păduri de stuf. Dar profesorul nu se zărea nicăieri.

— Ivan Ghermoghenovici, unde sînteți?! strigă Valia.

Apoi trase cu urechea. Nici un sunet.

— Ivan Ghermoghenovici!

Drept răspuns, doar vîntul foşni trist peste vîrful muntelui, iar ecoul, ca un glas străin şi îndepărtat, se rostogoli pierzîndu-se peste dealuri.

— Hai să strigăm împreună! propuse Karik.

Copiii se luară de mînă.

— I-van Gher-mo-ghe-no-vi-ci! strigară ei într-un glas.

“O-o-v-i-ici!" răspunse doar ecoul, şi apoi tăcere...

Din ochii Valiei lacrimile curgeau şiroaie. Ea îşi acoperi faţa cu mîinile şi începu să plîngă în hohote. Dar chiar în clipa aceea, deasupra ei se stîrni deodată cu vuiet o vijelie care o luă pe sus şi o rostogoli peste pietrele uriaşe.

Cînd izbuti să se ridice, privi în jur şi băgă de seamă că fratele ei dispăruse din vîrful muntelui. Şi doar adineauri stătuse acolo, lîngă piatra aceea rotundă!

— Karik! ţipă îngrozită Valia. Karik, unde eşti? De ce mă sperii?

De sus de tot, parcă de sub nori, cineva răspunse cu glas stins:

— Va-lia!

CAPITOLUL XII. *În labele monstrului înaripat. Călătorii se întîlnesc într-un urcior. Mont Blanc-ul de lemn. Conserve vii. Karik şi Valia se despart de profesor.*

Înspăimîntată, Valia se zbuciuma în căutarea celor dispăruţi, gonind pe povîrnişurile muntelui. Ea alerga în jos, apoi se întorcea iar pe creastă şi se uita în fundul întunecos al puţului.

— Karik! striga fata mereu. Ivan Ghermoghenovici!

Dar de nicăieri nu venea nici un răspuns.

— Vai, unde or fi? murmură Valia.

Biata fetiţă ajunsese la capătul puterilor. Se aşeză pe o piatră fierbinte, îşi luă capul în mîini şi plînse îndelung.

Prin ceața lacrimilor - ca printr-un geam scăldat de ploaie - ea văzu zburînd, undeva foarte aproape, nişte uriaşe vietăți înaripate. Ele zburau chiar lîngă Valia. Aripile lor stîrneau o adevărată vijelie. Copila îşi trase capul între umeri şi se plecă la pămînt, urmărind cu groază zborul monştrilor înaripați.

Aceştia zburau cînd pe sus, cînd se prăvăleau cu şuier la pămînt. Strîngîndu-şi aripile transparente şi lucioase şi îndoindu-şi trupurile vărgate, ei se tîrau o vreme greoi pe nisip, pentru ca apoi, înşfăcînd ceva de jos, să îşi ia din nou zborul.

Una dintre jivine veni lîngă Valia. Ba chiar o împinse cu aripa, izbind-o cu putere. Fetița se rostogoli de pe piatră şi căzu la pămînt. Dihania vărgată se întoarse repede spre ea şi începu s-o sfredelească cu privirea ochilor ei bulbucați şi lucitori. Valia încremeni de spaimă. Fără grabă, fiara se tîrî mai departe. Dar îndată ce o văzu pe copilă făcînd o mişcare, sări iar la ea. Apoi se opri, plimbîndu-şi mustățile deasupra capului Valiei.

Fetei îi îngheță sîngele în vine. Ținîndu-şi respirația, ea se uita țintă, cu ochii larg deschişi de groază, la mustățile lungi ale monstrului. Nu-l vedea, dar simțea că e aproape, foarte aproape.

Se aşternu o linişte adîncă, tulburată doar de răsuflarea întretăiată a fetei. Apoi Valia auzi cum monstrul începe să se tîrască mai departe, urnindu-şi anevoie trupul, dar îndepărtîndu-se cu fiece clipă.

Valia sări iute în picioare. Tremura toată. O sudoare rece îi scălda trupul. Dînd din mîini, copila se năpusti la vale, spre poalele muntelui. Dar îşi simți deodată trupul cuprins de nişte labe păroase, puternice... Un ac ascuțit îi străpunse pufoaica din pînză de păianjen. Acul o înțepa în spate. O durea tare, dar Valia nici nu

apucă să țipe. Deasupra capului ei începură să vîjîie şi să trosnească nişte aripi uriaşe, şi copila se pomeni întîi smucită din loc, apoi ridicată în aer.

Labele puternice ale monstrului o țineau lipită de pîntecele lui păros, care se umfla şi se dezumfla ca nişte foaie de fier. Valia încercă să întoarcă puțin capul, să poată vedea dihania care o înhățase, dar abia făcu o mişcare, şi labele bestiei o strînseră ca un cleşte de fier. Fetița gemu de durere.

— Ajutor! strigă ea.

Şuieratul vîntului îi acoperi glasul. Ea continuă să strige pînă ce răguşi, dar nu-şi auzi strigătul.

Din înălțimile văzduhului se vedeau desfăşurîndu-se pe mari întinderi lunci verzi şi păduri, rîuri şi lacuri albastre, nesfîrşite nisipuri.

Valia se depărta tot mai mult de puțul unde profesorul şi Karik ar fi putut-o găsi.

În ce ascunziş o s-o ducă fioroasa dihanie înaripată? Ce-o să facă ea singură în codrii deşi de iarbă? Cum o să găsească drumul înapoi spre casă? Oare o să se mai întoarcă vreodată în lumea din care făcea parte, în lumea unde peripețiile şi primejdiile prin care trecea ea acum nu sînt cu putință?

Valia izbuti să-şi întoarcă totuşi capul şi-şi înfipse cu furie dinții în laba puternică şi inflexibilă a dihaniei. În zadar! Laba era tare şi netedă ca o bucată de lemn lustruit. Dinții îi lunecară pe deasupra, fără să poată pătrunde în carne, în timp ce labele, ca nişte cleşti, o strîngeau din ce în ce mai puternic. Era de prisos să lupte cu monstrul, deoarece el putea s-o strivească în orice clipă ca pe o muscă.

— O să mor! gemu Valia. O să mor aşa, şi nici măcar n-o să afle nimeni c-am murit!

Într-atît se înduioşa de propria-i soartă, încît izbucni în hohote de plîns. Apoi lacrimile i se zvîntară şi îşi simți ochii uscați, secătuiți de atîta plîns. Fetița începu să se zbată din nou şi să strige:

— Lasă-mă! Ce te-ai legat de mine? Ți-am făcut eu ție vreun rău? Lasă-mă! Pleacă! Pleacă şi lasă-mă-n pace!

Dar monstrul înaripat îşi vedea de drum; aripile lui tari zbîrnîiau şi vîjîiau, scoțînd un hîrşîit ca al unui gater. Deodată însă dihania începu să coboare spre pămînt şi, fîlfîind încă de cîteva ori din aripi, se opri în fața unei văgăuni întunecoase, întinse înainte labele în care o ținea strîns pe Valia şi o vîrî înăuntru ca într-un cuptor.

Valia se lovi cu capul de ceva tare şi într-o clipită se rostogoli ca pe un derdeluş.

„Sînt pierdută!" îi fulgeră prin minte fetei.

Închise ochii de spaimă şi deodată simți din nou nişte labe prinzînd-o.

— Vai! țipă Valia, zbătîndu-se cu tot trupul, dînd din mîini şi din picioare.

Deschise îngrozită ochii şi, cu nespusă uimire, văzu că nu se află în labele monstrului, ci în brațele bătrînului profesor.

— Ivan Ghermoghenovici, dumneavoastră sînteți?! exclamă ea.

— Eu, Valecika, eu! îi răspunse cu blîndețe profesorul, aşezînd-o pe podeaua înclinată.

— Şi eu sînt tot aici! auzi Valia glasul lui Karik.

— Dar unde ne aflăm? întrebă fata, suspinînd.

— Lasă asta acum, o să ne lămurim noi mai tîrziu! zise Ivan Ghermoghenovici. Bine că sîntem cu toții împreună, deocamdată ăsta-i lucrul cel mai de seamă.

Copila privi buimăcită în semiîntunericul din jur şi mai mult ghici, decît văzu, nişte pereţi netezi ce porneau în pantă abruptă.

Încăperea nu avea tavan. De sus, prin gura largă şi rotundă, ajungeau pînă la ei cîteva raze palide de soare. În fîşiile de lumină pluteau puzderie de firicele de praf.

Temniţa în care se pomeniseră Valia, Karik şi profesorul semăna cu un fel de urcior lunguieţ, numai că acest urcior nu stătea drept, ci oblic, ca şi cum în cădere s-ar fi agăţat de ceva şi ar fi rămas atîrnat în aer.

Valia se uită la pereţii întunecaţi, se uită la Karik, apoi la profesor.

Cum de nimeriseră ei tocmai aici? Cine îi vîrîse oare în urciorul acesta uriaş? Nu cumva acelaşi monstru care o adusese şi pe ea?

Valia începu să-i descoasă punîndu-le tot felul de întrebări, dar Ivan Ghermoghenovici o întrerupse:

— Mai tîrziu, mai tîrziu! zise el, încruntînd sprîncenele. Acum nu-i vreme de flecărit, Dacă nu izbutim să ieşim de aici chiar în clipa asta, sîntem pierduţi. Ei, copii... Să încercăm!

Profesorul se lăsă în patru labe şi începu să se tîrască încet în sus, pe peretele neted şi înclinat. Copiii porniră în urma lui. Urcuşul era tare anevoios. Mîinile şi picioarele le alunecau întocmai ca pe gheaţă. Profesorul ajunsese aproape pînă la gura urciorului, cînd, deodată, genunchii prinseră să-i tremure şi palmele să-i lunece. Într-o clipă se rostogoli cu zgomot spre fund, trăgîndu-i şi pe copii după el.

— N-am reuşit! spuse el, ridicîndu-se în picioare. Să mai încercăm o dată!

Şi prietenii noştri porniră din nou tîrîş pe peretele neted, dar din nou se prăvăliră la fund.

— Să încercăm şi a treia oară!

Mai încercară încă de cîteva ori, dar toată truda lor rămase zadarnică.

— N-o să putem ieşi niciodată de aici - rosti mîhnită Valia.

— Taci! se supără profesorul. El măsură din ochi distanța de la gura urciorului pînă la fund, îl cercetă pe Karik din cap pînă-n picioare, apoi zise cu un glas ce nu admitea împotrivire: Ia suie-te pe umerii mei!

Karik sări ca o minge, îl prinse pe profesor de gît şi i se cațără sprinten pe umeri.

— Încearcă să ajungi pînă sus! îl îndemnă Ivan Ghermoghenovici.

Băiatul înțelese ce avea de făcut. Ținîndu-se cu mîinile de perete, el îşi dezdoi binişor genunchii şi, în sfîrşit, se ridică în picioare.

— Acum pune picioarele în palmele mele! zise profesorul, întinzînd amîndouă mîinile.

Karik puse mai întîi un picior, apoi şi pe celălalt în palmele profesorului.

— N-ai să cazi? întrebă acesta.

— Nu cad!

Profesorul îşi încorda muşchii şi, opintindu-se din răsputeri, începu să-l ridice în sus pe Karik, ca pe o bară grea de fier.

— Am ajuns! strigă băiatul, prinzîndu-se de marginile inegale ale urciorului.

— Minunat! Caută să ajungi şi mai sus! încordîndu-şi tot trupul, Karik se ridică în mîini, proptindu-şi cu putere călcîiele în palmele lui Ivan Ghermoghenovici.

— Hai, hai, hai! îl încurajă profesorul.

În cele din urmă, Karik sări şi se aşeză cu dibăcie călare pe marginea urciorului.

— Minunat! exclamă profesorul. Acum ia-o în primire pe Valia.

El o ridică în mîini pe fetiță şi i-o trecu lui Karik. Apoi începu să tragă repede de firul de păianjen cu care se înfăşurase. Cînd ajunse să-şi deşire costumul pe jumătate, făcu la capătul firului un laț.

— Prindeți-l! strigă Ivan Ghermoghenovici, aruncînd copiilor lațul.

Karik îl prinse şi-l agăță de o ieşitură a urciorului.

— Gata! zise voios băiatul.

Profesorul trase cu putere de firul de păianjen, ca să-i încerce rezistența, apoi se prinse de el cu amîndouă mîinile şi începu să se cațăre încet, înaintînd puțin cîte puțin. Gîfîind, ajunse în cele din urmă la marginea urciorului.

Călătorii priviră în jos.

Urciorul din care ieşiseră era fixat pe o bîrnă gigantică, acoperită cu muşuroaie de culoare roşcată. Din această bîrnă porneau lateral alte bîrne mai subțiri, cu mănunchiuri verzi de sulițe uriaşe pe ele. Printre bîrne se zărea, departe de tot, pămîntul.

— Dar unde am nimerit? întrebă Valia, privind cu groază în jur.

Profesorul zîmbi.

— Ne aflăm pe o simplă şi obişnuită creangă de pin.

— Pe o creangă?! întrebă Valia, clătinînd din cap neîncrezătoare.

— Da, o creangă de pin, din acelea din care presupun că ai văzut de nenumărate ori în viața ta. Creanga e aşa cum o ştii dintotdeauna. Ți se pare gigantică şi te uluieşte, numai pentru că tu ai devenit între timp atît de mică.

— Bine, creanga o fi ea creangă, dar cum o să coborîm de-aici? întrebă Karik.

— Fără paraşută n-o să fie chip!

— O să ne descurcăm noi şi fără paraşută - răspunse Ivan Ghermoghenovici. Se plesni cu palma peste şold şi făcu vesel cu ochiul spre copii: Aţi rîs la început de hainele astea ale mele! Ei bine, dragii mei, aflaţi că pentru nişte călători atît de săraci ca noi, fiecare firicel este o adevărată comoară.

Şi profesorul începu din nou să tragă de firul argintiu de păianjen în care era înfăşurat.

— Să ne dezbrăcăm şi noi? întrebă Valia.

— Sigur că da! Pentru ce avem noi nevoie, nu ajunge numai costumul meu.

Karik şi Valia se apucară de treabă: ei desfăşurau, ca de pe un mosor, firele de păianjen cu care se acoperiseră de la umeri pînă în călcîie, şi le aşezau cu grijă, în formă de colac.

— Grăbiţi-vă! Grăbiţi-vă, dragii mei! îi zorea Ivan Ghermoghenovici. Fiara care ne-a adus aici se poate întoarce din clipă în clipă, şi atunci sîntem pierduţi!

— Noi sîntem gata! strigă Valia.

— Minunat! încercaţi acum să răsuciţi firele şi să faceţi din ele nişte sfori groase.

— Şi cum se face asta?

— Foarte simplu! Uite aşa! Şi profesorul le arătă cum trebuie răsucite firele.

Ajutîndu-se unul pe altul, cei trei călători răsuciră în grabă firele de păianjen. Din sforile obţinute, ei făcură o funie groasă. În sfîrşit, totul fu gata pentru coborîre.

Ivan Ghermoghenovici strînse ghem funia, înfăşură apoi un capăt în jurul ieşiturii ascuţite a urciorului, iar colacului de frînghie îi făcu vînt cu piciorul...

Funia grea lunecă printre crengi şi zbură în jos, desfăşurîndu-se în cădere cît era de lungă şi de noduroasă. Un capăt rămase atîrnat de o creangă a pinului.

— Valia coboară prima! hotărî Ivan Ghermoghenovici.

— Da' de ce eu?

— N-avem vreme acum de discuţii! se încruntă profesorul.

— Ei, bine - zise repede Valia - o să cobor eu cea dintîi, numai vă rog să nu vă supăraţi.

Ea se prinse vitejeşte de frînghie şi lunecă repede în jos.

— Drum bun! şi Ivan Ghermoghenovici îi făcu semn cu mîna. După ce ai s-ajungi, să nu dai drumul capătului de funie! Să-l ţii bine, auzi?

— Am să-l ţi-in! strigă Valia, lunecînd mai departe pe frînghie.

Profesorul şi Karik se aplecară şi urmăriră în tăcere cum coboară mica lor tovarăşă de drum şi de peripeţii.

— Nu te teme! îi strigă Karik.

— Nici prin gînd nu-mi trece! se auzi de jos glăsciorul Valiei.

Fetiţa luneca liniştită de-a lungul funiei, de la un nod la altul, dar abia ajunse cam pe la mijlocul ei, cînd simţi pe neaşteptate că începe să sufle vîntul. Valia se lăsă fără voia ei legănată ca o pendulă. Se prinse cu desperare de un nod al frînghiei şi, ridicîndu-şi înspăimîntată capul, îl căută cu privirea pe Ivan Ghermoghenovici.

— Coboară! strigară într-un glas profesorul şi Karik.

Vîntul legăna frînghia din ce în ce mai puternic. Valia se rotea în cercuri largi deasupra abisului.

— Coboară!

Valia închise ochii şi îşi dădu iar drumul pe frînghie, din nod în nod. În sfîrşit, picioarele ei atinseră un postament solid. Era creanga cea mai de jos a pinului, mai lată şi mai groasă decît cele de deasupra. Valia putea să se plimbe pe ea tot atît de nestingherită cum se plimbă oamenii pe un bulevard larg.

— Am ajuns! anunță cu glas puternic fetița, privind în sus.

Departe, deasupra capului ei, atîrna urciorul gigantic. Pe marginea lui şedeau Ivan Ghermoghenovici şi Karik şi-i strigau ceva.

Valia îşi încorda auzul.

— Ține funia! striga de sus Karik.

Valia prinse capătul funiei, care zbîrnîi şi se întinse. Băiatul şi, în urma lui, profesorul coborîră repede lîngă Valia.

— De aici pînă la pămînt distanța nu mai este chiar atît de mare - spuse Ivan Ghermoghenovici, privind în jos. Hai să ne uităm în ce direcție se află farul nostru. Privi la dreapta, apoi la stîngă şi deodată exclamă: Iată-l!

— Unde? Unde? întrebară Karik şi Valia, întinzîndu-şi gîturile.

Printre pini, călătorii noştri zăriră în depărtare, la orizont, prăjina cu steagul roşu. Dar cît de departe era el acum! Părea mititel de tot! Ca steguleţul unui vaporaş de jucărie!

Mijindu-şi ochii, Valia se uită la far, la Karik, la profesor şi suspină adînc.

— Acum nu mai putem ajunge pînă acolo! Zise ea. Nici într-un an nu mai ajungem. Noi sîntem atît de mici, iar el atît de departe!

— Mda - rosti profesorul printre dinți - probabil că vom fi nevoiți să mergem cam vreo două luni, poate chiar trei...

— Trei luni? Păi asta înseamnă că o să ne-apuce iarna aici! Trebuie să ne facem o casă - spuse Valia.

— Hm... E posibil... Dar de ce stăm? Haideți s-o luăm pe creangă, pînă la trunchiul pinului.

Profesorul mai privi o dată în jur şi porni hotărît înainte. Copiii se luară după el. Se cățărară pe movilele de un roşu închis de pe scoarța pinului, săriră peste numeroase crăpături înguste, dar adînci. În sfîrşit, cei trei ajunseră în dreptul unui perete vertical. Era trunchiul copacului. Stîncile roşii-brune ale scoarței erau îngrămădite unele peste altele şi străbătute, ici-colo, de cîte un şanț adînc. În unele locuri, aceste şanțuri erau năpădite de tufişuri cenuşii, cărunte.

— Deocamdată să ne odihnim, dragii mei! zise Ivan Ghermoghenovici, aşezîndu-se. Apoi o să coborîm de-a lungul trunchiului, aşa cum fac furnicile.

Copiii se uitară în jos şi, fără să vrea, făcură un pas înapoi.

— Mi-e frică! mărturisi Valia.

— Şi totuşi va trebui să coborîm! stărui profesorul.

Valia se lipi de o stîncă roşie şi clătină din cap.

— Nu face nimic, nu face nimic! căută s-o liniştească Ivan Ghermoghenovici. În Caucaz şi pe Pamir, alpiniştii noştri izbutesc să se cațăre pe munți şi mai abrupți decît trunchiul ăsta. Şi, desigur, că ei şi coboară de-acolo. Crezi oare că în munții aceia se află poteci ca să urci şi să cobori? Acolo întîlneşti la tot pasul numai ghețari. Ochii îți lăcrimează din pricina vîntului şi lacrimile îți îngheață pe obraji din cauza frigului. Brr!... E destul să te gîndeşti şi te-apucă

groaza! Ei, dar de pe Mont Blanc-ul ăsta al nostru de lemn nu-i chiar atît de primejdios să cobori.

— Într-un fel o să coborîm noi! suspină tristă Valia.

— Negreşit - interveni Karik. Oricum, alt drum nu există. Asta înseamnă că trebuie să coborîm pe trunchi.

Profesorul îşi mai deşiră o parte din costum, răsuci încă o funie groasă şi-i încredința Valiei un capăt.

— Ai să porneşti din nou prima! o anunță el. Înfăşoară-ți frînghia în jurul mijlocului şi ține-te de ea cît poți de zdravăn. Karik va veni în urma ta. Eu o să cobor ultimul.

Ivan Ghermoghenovici făcu un laț şi-l aruncă pe după umerii lui Karik.

— Scoate mîinile! Aşa-a!

Băiatul ridică brațele, lăsă să-i alunece lațul pînă la brîu şi-l strînse cu putere.

— Asta-i tot - zise profesorul.

Călătorii începură să coboare. Valia se afla în frunte. Ea căută cu picioarele o ieşitură a scoarței şi, cînd o zări, strigă:

— Stați! Dați puțin drumul la funie! Slăbiți puțin strînsoarea!

Ceilalți doi făcură întocmai. În urma Valiei porni îndată Karik. Ivan Ghermoghenovici aştepta sus, cu picioarele larg desfăcute, ținînd funia cu amîndouă mîinile. El urmărea fiece mişcare a copiilor.

În clipa în care Valia şi Karik se puteau opri pe o platformă, Ivan Ghermoghenovici le arunca funia şi, ținîndu-se cu putere de fiecare proeminență a trunchiului, cobora cu băgare de seamă şi el.

Parcurseră astfel aproape jumătate din drumul acela primejdios. Cu fiece pas, pămîntul era tot mai

aproape. Curînd începură să desluşească destul de bine chiar trunchiurile noduroase ale pădurii de iarbă.

— Şi totuşi e încă departe! zise Ivan Ghermoghenovici. Probabil că nu vom ajunge jos decît peste două ore.

Cu toţii erau nespus de obosiţi. Pe umeri şi pe genunchi, alpiniştii noştri aveau numai vînătăi, julituri şi zgîrieturi. Mîinile şi picioarele le tremurau. Era timpul să se odihnească. Profesorul şi copiii se opriră pe una dintre platformele mai late.

— Popas! comandă Ivan Ghermoghenovici, căzînd istovit pe locul presărat.cu movilite.

Deodată, Valia sări în picioare şi-şi flutură mîinile speriată.

— Vai, priviţi! Cine-i ăsta?

— Ce-i? Ce-i? întrebă Ivan Ghermoghenovici, ridicîndu-se.

Profesorul zări un cap uriaş, acoperit cu o adevărată pădure de păr aspru şi des. Labele scurte, dar puternice, se ţineau bine de marginea platformei. În sfîrşit, jivina izbuti să se cațere şi, îndoindu-şi mereu trupul lung şi păros, se tîrî în sus, mişcîndu-şi numeroasele sale picioare. Apoi apăru încă una, la fel de păroasă şi de lungă, şi pe urmă altele şi altele la fel.

— Nu vă fie frică - le spuse Ivan Ghermoghenovici, aşezîndu-se pe o ieşitură a scoarței. Astea nu-s altceva decît omizile păroase ale pinului. Nu ne fac nici un rău.

— Vai! Mie tot mi-e frică de ele! şopti Valia.

— Ce tot tremuri? se supără Karik. Dacă ţi se spune că nu se-ating de noi, înseamnă că nu se-ating... Cu ce se hrănesc? îl întrebă el pe profesor.

— Cu cetină verde şi cu lăstarele tinere şi moi ale pinului - răspunse Ivan Ghermoghenovici.

— Ei, vezi? Astea sînt omizi vegetariene. Poți chiar să le mîngîi.

Dar fetița se îndepărtă. Profesorul veni zîmbind lîngă ea, o bătu pe umăr şi-i spuse:

— Nu te teme, nu te teme, mica mea prietenă! Ele or să plece îndată mai departe. N-au nevoie de noi. Se duc la cetină, la lăstarele tinere ale pinului. Dac-ai şti ce pățeşte frumusețea de verdeață de la vegetarienele astea păroase! Ah, cît de bine le cunosc! Cîndva am scris o carte despre ele.

— O carte despre omizi?! se minună Valia.

— Ce-i de mirare?! și Ivan Ghermoghenovici ridică din umeri. Omizile astea sînt nişte adevărate lăcuste ale pădurii. Ele se adună în cîrduri nenumărate şi devorează pădurile de conifere, aşa cum lăcustele nimicesc grînele. Am văzut odată o pădure prin care au trecut omizile. Era toată roasă de făpturile astea. Am mers zeci de kilometri, dar nicăieri n-am văzut o urmă cît de mică de verdeață; pretutindeni se întindeau doar ramuri golaşe.

Profesorul îşi întrerupse povestirea, privi în sus şi zîmbi, de parcă ar fi zărit deodată pe unul dintre cei mai buni prieteni ai săi.

— Iată-l şi pe Microgaster nemorum! rosti bucuros Ivan Ghermoghenovici. Bine ai venit! Bine ai venit!

— Unde-i? Pe cine ați văzut?

— Voi nu vedeți?

În văzduh, deasupra omizilor, pluteau în tăcere nişte animale uriaşe, cu trupuri înguste şi aripi lungi, transparente.

— Țînțari! strigă Valia.

— Microgaster nemorum! repetă Ivan Ghermoghenovici. Viespi parazite, denumite şi călăreți! Prietenii pădurilor şi ai ogoarelor. Vă

sfătuiesc, copii, să luați aminte la cele ce-or să se întîmple. Mulți savanți ne-ar invidia acum! Una! Numără profesorul. Una-i gata! încă una! A doua! Minunat! încă una!! A treia! Bravo! Priviți! Priviți!

Călărețiii înaripați se repezeau asupra omizilor aşa cum se reped cîinii asupra vînatului şi li se aşezau pe spate.

— Călăresc! Uite-i cum călăresc! zise fetița, rîzînd. Adevărați călărești!

Părea o hazlie reprezentație de circ, un număr în care cîinii călăresc pe cai, iar pe spatele pisicilor aleargă şoareci speriați. Copiii bătură din palme. Dar după o clipă, Valia îşi lăsă deodată mîinile în jos, se uită la profesor şi-l întrebă nedumerită:

— Dar... micro... ăştia... ce fac ei acum?

Ea văzu cum călărețiii îşi ridică repede pîntecele prevăzut cu o spadă ascuțită la capăt, pe care o înfigeau cu toată puterea în spinarea omizii. După ce începau omizile, ei îşi luau îndată zborul.

— Se luptă! spuse Valia. Se luptă, nu călăresc!

— Nici nu se luptă, nici nu călăresc! răspunse Ivan Ghermoghenovici. Călărețul străpunge omida şi-şi depune ouăle sub pielea ei. Peste cîtva timp, din ouă ies larvele călărețului şi încep să distrugă omida... Presupun că ele mănîncă omida înainte ca aceasta să devină fluture... Dacă n-ar exista, dragii mei, călărețiii, omida păroasă ar distruge toate pădurile, dar microgasterul nu o lasă să se înmulțească prea mult. De aceea îl putem socoti pe microgaster cel mai bun paznic al pădurilor noastre.

— Şi nu se pot înmulți artificial? întrebă Karik.

— Microgasterii?... Ba se pot! răspunse profesorul.

— Şi atunci de ce nu se face asta?

— Se încearcă, dar aceste experienţe nu reuşesc întotdeauna - răspunse Ivan Ghermoghenovici. Din nefericire, în larvele acestor călăreţi îşi depun ouăle alţi călăreţi. Cei drept, micuţi de tot, dar aceste ouă îl omoară pe microgaster.

— Ce paraziţi! Şi ei nu pot fi distruşi?

— Ba da! Călăreţii aceştia mai mititei îşi au şi ei duşmanii lor. Sînt minusculi de tot.

— Ei, poftim! zise Karik. Asta înseamnă că trebuie înmulţiţi călăreţii ăştia mici de tot!

— Da, desigur, aşa e bine - încuviinţă profesorul - numai că nenorocirea face să existe pe lume şi alţi călăreţi, care, la rîndul lor, depun ouăle în larvele acestor mititei atît de folositori.

Karik se scarpină în ceafă, vădit încurcat.

— Ca... în povestea vițelului alb. Începutul există, dar s-a pierdut sfîrşitul.

— Întocmai, întocmai! încuviinţă Ivan Ghermoghenovici. Uneori ţi se pare că ai şi ajuns la capăt şi că ai aflat tot ce se poate şti despre animalul pe care îl studiezi, dar e destul să pătrunzi mai adînc şi mai temeinic în miezul problemei, ca să te convingi lesne că ţii în mîini nu sfîrşitul, ci abia începutul unui nou şi pasionant capitol al cercetărilor.

Profesorul uită cu desăvîrşire că stă pe o bucăţică de scoarţă. El sări în picioare şi începu să vorbească înflăcărat, amintind cum, asemenea lui Columb, oamenii de ştiinţă călătoresc mereu prin ţări necunoscute şi descoperă neîncetat noi şi noi continente.

Pe scoarţă, ca pe un larg drum de ţară, se căţărau în sus omizile. În întîmpinarea lor coborau nişte gîndaci gigantici. Deasupra drumului de pe pin zburau vietăţi înaripate.

Omizile, care-şi vedeau de drum, îl îmbrînceau fără sfială pe profesor. Un gîndac negru era cît pe-aci să-l răstoarne, dar Ivan Ghermoghenovici vorbea... vorbea într-una.

Şi nu se ştie cît ar mai fi continuat, stînd cocoţat pe locşorul acela, ca la catedră! Poate că expunerea lui ar fi durat pînă seara. Dar, pe neaşteptate, interveni tocmai una din vietăţile înaripate despre care vorbea! Ea se prăvăli ca un bolovan alături de profesor şi-l îmbrînci la o parte, lovindu-l cu aripa. Apoi, ridicîndu-şi pîntecele cu sulița-i ascuțită, dihania străpunse, cu o mişcare scurtă, dar puternică, scoarța copacului, tocmai lîngă capul profesorului. Sulița pătrunse adînc în scoarță. Copiii nici n-apucară să țipe, că jivina îşi şi smulse sulița şi dispăru la fel de fulgerător cum apăruse.

Karik şi Valia se lipiră de stîncă roşie. Erau galbeni de spaimă şi abia mai respirau.

— Ei - rosti Ivan Ghermoghenovici, ridicîndu-se de la catedra lui de pin - mi se pare că ne-am cam luat cu vorba! Şi doar pînă la noapte trebuie negreşit să coborîm pe pămînt. Apoi, uitîndu-se la Karik şi la Valia, spuse: Nu-i nici o primejdie! Această insectă e specia Thallesa, una dintre cele mai obişnuite. Sau, ca să vorbim mai pe înțeles, şi ăsta-i tot un fel de călăreț.

— Păi el îşi depune ouăle în scoarță?

— De ce în scoarță? făcu profesorul. El şi-a depus ouăle în larva acestor duşmani ai pinului.

— În larvă? şi băiatul se uită în jur. Dar unde-i larva?

— Sub scoarță!

— Cum, o vedeți?

— N-o văd, dar sînt gata să pun prinsoare pe ce vreți că sub noi, dedesubtul scoarței, se mişcă larva vreunui croitor.

— Da' ce, călăreții ăştia văd prin scoarță?

— Nu. Nici ei nu văd larva, dar o simt... De altfel, noi nu prea putem înțelege treaba asta. În general cunoaştem destul de puțin obiceiurile şi viața insectelor. Şi multe lucruri din viața acestor făpturi uimitoare ne sînt cu totul necunoscute. Aşa, de pildă, nu ştim prea bine de ce insectele au nevoie de antene - spuse Ivan Ghermoghenovici. Apoi se ridică şi-şi înfăşură tacticos pe mînă capătul funiei:

— Ei, acum, dragii mei, să mergem mai departe!

Şi iar începu coborîşul acela anevoios şi plin de primejdii de pe stîncile scoarței de pin. Din cînd în cînd, alegîndu-şi un loc de odihnă, profesorul şi copiii se culcau în tăcere pe stîncile roşii. După ce-şi frecau mîinile şi picioarele înțepenite, ei cercetau dacă funiile sînt întregi, dacă nu cumva s-au ros la noduri, apoi se ridicau şi porneau din nou la drum, sărind, aidoma caprelor, de pe o stîncă pe alta.

La unul din aceste popasuri, călătorii noştri fură nevoiți să rămînă destul de multă vreme în loc... Ajunseră foarte aproape de pămînt şi, după o scurtă odihnă, profesorul şi copiii se pregăteau tocmai să coboare... Dar deodată, deasupra capetelor lor se auzi un foşnet de aripi... Ivan Ghermoghenovici privi în sus şi păli. Apucîndu-i repede pe cei doi copii de mînă, se furişă împreună cu ei într-o crăpătură îngustă.

— Stați cuminți! le şopti el.

Pe lîngă ei zbură o dihanie vărgată, cu trupul îngust şi lung. Dungile de pe trupul ei erau galbene şi negre ca blana tigrului. Tăind aerul cu aripile-i

transparente, jivina zbura strîngînd sub pîntece ceva ce se încolăcea şi semăna cu un şarpe.

— Viespea! şopti profesorul. E viespea-eumena!

Viespea zbură drept spre urciorul din care abia ieşiseră Ivan Ghermoghenovici, Karik şi Valia, îşi aruncă înăuntru prada şi apoi intră şi ea.

— Ea ne-a vîrît şi pe noi în urcior? întrebă Valia.

— Ea! şi Ivan Ghermoghenovici clătină din cap. Mi se pare, dragii mei, că viespea ne-a luat drept omizi. Dar uitaţi-vă ce face!

Viespea ieşi din urcior, se năpusti mai întîi la pămînt şi apoi zbură imediat în sus. Stîrnind un vîrtej de vînt în jurul călătorilor, ea ţîşni ca o săgeată pe lîngă ei şi, rotindu-se în cerc, se aşeză pe urcior. Agitîndu-se în jurul intrării, viespea dădea sprintenă din picioruşe, ciocănind preocupată, cu capul, marginile urciorului. Apoi îşi luă iar zborul.

Călătorii văzură că gura urciorului era blocată: o piatră cenuşie şi ascuţită astupa intrarea, ca un dop.

— Vedeţi - li se adresă Ivan Ghermoghenovici - cum şi-a zidit viespea urciorul! Ei, dragii mei, dacă n-am fi ieşit la timp de acolo, am fi pierit înăuntru, am fi murit de foame.

— Şi peretele acela nu poate fi spart?

— Nu! Viespea fabrică din praf şi din propria-i salivă un ciment atît de tare, atît de rezistent, încît şi oamenilor le e greu să-l spargă.

— Totuşi nu înţeleg! spuse Karik. Ne-a adus aici, ne-a vîrît în urcior... Dar pentru ce? De ce nu ne-a mîncat numaidecît?

— Nici n-avea de gînd să ne mănînce - răspunse Ivan Ghermoghenovici. Viespea se hrăneşte cu nectar de flori! Omizile sînt proviziile pe care le aduce pentru urmaşii ei, pentru viitorii săi copii... Observaţi că ea

nu-şi omoară prada. Cu împunsătura acului nu face altceva decît să adoarmă omizile... În felul acesta, ea le conservă. Cu alte cuvinte, prepară din omizi conserve vii...

— Da' pe noi de ce nu ne-a adormit? întrebă Valia.

— Nu ştiu! și profesorul dădu din umeri. Nu înțeleg nimic! Poate că acul n-a putut pătrunde prin pufoaicele noastre făcute din păienjeniş, sau poate că otrava ei n-a avut nici un efect asupra noastră! Nu ştiu! Şi, de fapt, toate astea sînt foarte surprinzătoare... Drept să vă spun, nici nu pricep cum a putut să ne confunde cu omizile... De obicei, viespile nu prea greşesc în asemenea cazuri... Pentru ştiință, întîmplarea asta rămîne o enigmă.

— Şi cine i-a făcut urciorul? întrebă Valia.

— Singură şi l-a făcut - răspunse Ivan Ghermoghenovici. Din cimentul ei. Apărată de aceşti pereți foarte tari, larva viespei poate să crească în tihnă, fără să se teamă că va fi înghițită sau strivită de careva, în ceea ce priveşte hrana, i-a fost dinainte pregătită, atît cît are nevoie... Iar cînd larva iese din ou, ea coboară pe un fir de păianjen, cade deasupra omizilor şi începe să le devoreze. Şi dacă ați şti în ce chip le devorează! Săptămîni întregi îşi roade larva victima, dar omida rămîne vie pînă în ultima zi, iar carnea ei, proaspătă... Apoi larva se preface in crisalidă şi, după cîtăva vreme, din gogoaşă îşi ia zborul masculul sau femela eumena. Din urciorul nostru trebuia să-şi iar zborul un mascul, dar acum...

— De unde ştiți că trebuia să fie un mascul?

— Ştiu! răspunse Ivan Ghermoghenovici. Viespea ne-a adus mai întîi pe noi trei în urcior, apoi a mai adus o omidă. Patru omizi constituie rezerva de hrană pentru un viitor mascul. Pentru oul din care trebuie

să iasă o femelă, viespea lasă zece omizi. Aşa e firesc, viitoarea femelă de viespe e mai mare decît masculul, şi de aceea trebuie să i se pregătească mai multă hrană.

— Cum, viespile ştiu să numere pînă la zece? întrebă Valia.

— N-aş crede că ele ştiu să numere nici măcar pînă la doi - răspunse zîmbind Ivan Ghermoghenovici. Aţi văzut că viespea a intrat în urcior după ce am ieşit noi de acolo. Nu-i aşa?

— Da, a intrat.

— Dar ştiţi de ce? Ca să-şi depună ouăle. Va să zică, ea a putut să vadă că în urcior nu sînt patru omizi, ci numai una. Şi totuşi nici prin cap nu i-a trecut să mai aducă alte trei omizi, ba mai mult decît atît, s-a apucat şi şi-a zidit urciorul. De bună seamă că larva va pieri! Profesorul ieşi afară din crăpătură, se uită în dreapta şi în stînga şi zise: A plecat. Acum putem merge în linişte.

Pămîntul era destul de aproape şi, în scurtă vreme, călătorii noştri ajunseră la capătul drumului, fără nici un alt neajuns. În faţa lor se afla o întindere pustie, acoperită de pietre şi bolovani. În stînga se zărea, în depărtare, pădurea de iarbă. Deasupra copacilor se înălţa farul lui Ivan Ghermoghenovici - prăjina cu steguleţul roşu care, la distanţa aceea, părea subţire ca un fir de pai.

Călătorii porniră la drum. Merseră toată ziua prin nisipuri, prin păduri şi peste munţi. Trecură rîpe adînci, străbătură pîraie prin vaduri. Pe înserat, obosiţi şi flămînzi, se opriră pe malul unui rîu foarte repede. Copiii nu mai aveau putere să treacă şi apa aceasta.

Valia se întinse pe mal.

— Nu mai pot! suspină ea.

Se lăsa amurgul. Cerul se întunecase. Nori purpurii se învălătuceau peste creştetul pădurii. Sus, deasupra capetelor lor, zburau ţipînd cîrduri de păsări.

— Ei - spuse Ivan Ghermoghenovici - va trebui să înnoptăm aici.

— Chiar aici, pe mal?

— Să încercăm să găsim o peşteră sau vreun bîrlog.

După căutări nu prea îndelungi, Karik dădu peste un bolovan de culoare cafenie, mare cît un stog de fîn. Într-o parte a peretelui său masiv se zărea o gaură rotundă, neagră.

Băiatul aruncă o privire înăuntru şi strigă:

— Veniţi încoace! Cred c-am găsit o casă. Profesorul veni mai aproape, cercetă din toate părţile adăpostul descoperit de Karik şi, după ce se gîndi puţin, spuse:

— E o coajă de nucă, goală! O locuinţă părăsită, în care s-a adăpostit larva gărgăriţei de nuc. Intraţi, copii! E un hotel întrutotul acceptabil...

Se întunecase de-a binelea. Copiilor li se lipeau ochii de somn. Picioarele îi dureau. Strecurîndu-se repede prin gaura cojii de nucă, Valia şi Karik se prăbuşiră pe podeaua aspră şi adormiră îndată, ca morţi. În timpul acesta, profesorul rătăcea în jurul nucii, oftînd într-una. Gaura care slujise Valiei şi fratelui ei de intrare în adăpost era atît de strimtă, încît el, bietul, nu putea să-şi vîre pe acolo decît capul. Umerii nu-i mai încăpeau.

— Ce necaz! bombănea Ivan Ghermoghenovici. Bodogănind supărat, mai aruncă o privire înăuntrul cojii de nucă, ascultă cît de regulat respiră copiii şi porni să-şi caute alt adăpost. Nu după mult timp, găsi într-o groapă din apropiere căsuţa unui melc.

Privi înăuntru: era goală. Gemînd şi oftînd, profesorul intră.

Podeaua înclinată a căsuței era aspră şi rece, dar Ivan Ghermoghenovici era prea obosit ca să mai țină scama de asemenea neajunsuri. Punîndu-şi pumnul sub cap, el se întinse cît era de lung şi adormi îndată. Pe la miezul nopții, auzi nelămurit prin somn vuind ceva în aer. Îşi spuse că pesemne se stîrnise vîntul. Trezindu-se din pricina frigului, deschise ochii.

Cerul era negru, norii acopereau stelele şi luna. Profesorul, zgribulit de frig, îşi strînse picioarele sub el şi ațipi iar, foindu-se mereu nelinişstit.

Afară se dezlănțuise furtuna. Fire de praf, de iarbă, petale zburau în toate părțile, luate de vîrtej. Zgîlțîind mereu nuca, vîntul o smulse la un moment dat din loc, o ridică în sus, apoi îi dădu drumul să lunece spre rîu. O nouă răbufnire împinse nuca şi ea începu să salte pe valuri, plutind în josul apei.

Fără a se trezi din somn, copiii se simțeau ca într-un leagăn. Strîngîndu-se unul lîngă celălalt, ei dormeau mai departe, zîmbind în somn. Iar apa repede a rîului gonea, gonea mereu, ducîndu-i pe copii tot mai departe de căsuța melcului în care se adăpostise pe mal profesorul.

CAPITOLUL XIII. *Karik şi Valia debarcă într-un golf necunoscut. Din nou în captivitate. Ivan Ghermoghenovici merge pe urme proaspete. Un animal care respiră prin coadă. O descoperire neaşteptată.*

Înainte de revărsatul zorilor se stîrni iar un vînt puternic. Cufundîndu-se în valuri, nuca ba zbura pe crestele lor înalte, ba dispărea în spuma albă,

clocotitoare. Valurile se rostogoleau cu zgomot deasupra ei, o aruncau în sus, o zvîrleau în toate părțile. Prin gaura nucii cădeau stropi reci peste Karik şi Valia. Cei doi copii se răsuceau neliniştiți în somn, îşi acopereau fața şi gîtul cu mîinile şi se trăgeau mai la fund, depărtîndu-se de gaura prin care intraseră. Erau atît de istoviți, încît nici un duş rece ca gheața n-ar fi putut să-i trezească.

Curentul repede al apei prinse nuca în viitoare, învîrtind-o pe loc. Nuca se zgudui tare şi se aplecă într-o parte. Karik se rostogoli peste sora lui şi se lovi zdravăn cu capul de perete.

— Ce-i? Ce s-a întîmplat? strigă băiatul.

El încercă să se ridice, dar în clipa aceea nuca fu zgîlțîită din nou de valuri şi Karik se rostogoli iar pe jos. Prinzîndu-se cu mîinile de pereții aspri ai cojii de nucă, băiatul se ridică cu greu şi strigă:

— Valka, s-a întîmplat ceva! Scoală-te! Cineva tîrăşte nuca noastră.

Frecîndu-şi ochii somnoroşi, Valia se uită buimăcită la fratele ei.

— Poate că ne-atacă vreo fiară? Trebuie să-l trezim numaidecît pe Ivan Ghermoghenovici... Ivan Ghermoghenovici! strigă Valia, sărind în sus.

Dar abia se ridică şi simți podeau mişcîndu-se sub picioarele ei. Apoi fetița fu izbită de perete. Veni peste Karik, îl răsturnă şi se rostogoli împreună cu el pe podeaua aspră.

De jur împrejur era întuneric. Numai prin deschizătura rotundă pătrundea de sus lumina albăstrie a nopții.

Ținîndu-se de pereții nucii, Karik se cățără spre ieşire şi scoase capul afară. Un val puternic îl plesni peste față. Vîntul se zbătea şuierînd deasupra apei şi

stîrnind valuri înalte, spumegînde. De jur împrejur se zbuciumau talazuri, clocotind ca într-un cazan pe foc.

Karik strigă:

— Valia! Hai repede!... Ia te uită! Priveşte ce s-a întîmplat! Plutim pe apă!...

Copila ajunse anevoie pînă la deschizătura nucii şi se agăță cu mîinile de marginile ei.

— Vai! țipă fata, speriată. Ne-a luat apa! Zdruncinăturile erau atît de puternice, încît li se părea că plutesc pe un adevărat ocean.

Valia privi în jur. Apoi se uită la Karik, cercetă din nou cu privirea împrejurimile şi păli:

— Dar unde-i Ivan Ghermoghenovici?

— Nu ştiu... Poate că undeva, prin apropiere! răspunse şovăind băiatul.

— Unde prin apropiere? Ce tot vorbeşti? strigă alarmată surioara lui. Noi sîntem în coaja de nucă! În coaja de nucă, înțelegi? Iar peste tot împrejurul nostru, e numai apă.

O izbitură puternică îi aruncă pe copii la fundul adăpostului. Podeaua începu să se învîrtească şi să danseze sub picioarele lor.

Karik şi Valia căzură jos.

Şuierînd cu furie, vîntul zbura deasupra rîului. Văzduhul începu să vuiască. Valurile izbiră în deschizătura nucii şi copiii fură scăldați din cap pînă în picioare de apa rece. Uzi şi dîrdîind, se aşezară într-un ungher mai ferit, strîns îmbrățişați. Ei priveau cu spaimă prin borta rotundă, pe unde vedeau alergînd nori negri pe cerul tulbure.

Deodată nuca se înclină într-o parte, cu deschizătura spre valurile spumegînde ce săltau în jur. Apoi se aplecă pe partea cealaltă, dînd iar la iveală priveliştea norilor care zburau grăbiți,

acoperind cu totul fața palidă a lunei. La fiecare nouă izbitură, copiii zburau în lături, dar Valia se tîra îndată lîngă fratele ei şi se agăța cu putere de el. Bieții copii nu pricepeau nimic. Unde o fi acum Ivan Ghermoghenovici? Cum de-a nimerit nuca în apa rîului? Încotro îi poartă valurile?...

Iar nuca gonea mereu înainte, tot înainte, cînd săltînd pe crestele valurilor, cînd afundîndu-se.

Dar furtuna parcă începea să se domolească. De la o vreme, nuca nu mai era azvîrlită, ci doar clătinată uşor, ca într-un leagăn.

Copiii se ridicară.

— Cred că s-a sfîrşit cu zgîlțiiala! spuse Karik. Băiatul se apropie de gaura prin care intraseră şi privi afară. Nu departe de el văzu desfăşurîndu-se lin malurile împădurite. Valurile clipoceau liniştit.

Deodată nuca se opri. Bulgări negri de pămînt se ridicau în dreptul deschizăturii ca nişte ziduri. Malul era acum atît de aproape, încît puteai să-l atingi cu mîna. Nuca acostă într-un loc necunoscut.

— Undeva totuşi am ajuns! rosti încet Valia.

— Ieşi afară mai repede! porunci Karik, prinzîndu-se cu mîinile de marginea deschizăturii.

Ajutîndu-se unul pe celălalt, Karik şi Valia părăsiră coaja de nucă şi săriră pe mal.

*
* *

Era dis-de-dimineață.

În lumina cenuşie dinainte de ivirea zorilor se înălțau nişte dealuri tăcute, mohorîte. Departe, în zare, mijea o fîşie de lumină trandafirie.

Nuca neagră şi udă plutea, legănîndu-se uşor, în golful liniştit, chiar lîngă ţărm.

Curentul puternic ducea nuiele, crengi uscate şi frunze. Rîul curgea zgomotos... Ele erau mînate spre golf pînă la mal; acolo se roteau şi, plutind pe lîngă nucă, o împingeau uşurel încercînd parcă s-o urnească din loc.

Golful era plin de uscături ce săltau pe apă ca nişte cozi de semințe. Copiii urcară pe o colină şi se opriră nehotărîți. Zgribuliți de frig rămaseră locului privindu-se întrebător unul pe altul.

Încotro să meargă?

Ce să facă?

Ah, dacă ar fi aici Ivan Ghermoghenovici!

— O fi murit? suspină Valia.

— Îl găsim noi! spuse cu convingere Karik. E aici. Sînt sigur că e pe undeva, pe-aici... Îşi duse mîna pîlnie la gură, se ridică în vîrful picioarelor şi strigă din răsputeri: Ivan Gher-mo-ghe-e-e-no-vici!

Undeva, dincolo de dealurile întunecate, frunzişul foşni.

Copiii traseră cu urechea. Să fie paşi?

Nu. Era vîntul. Foşneau frunzele copacilor. Valia oftă iar din greu.

— Nu-i nimic, nu-i nimic! O să-l găsim noi, o să vezi! Nu ne părăseşte el pe noi.

Karik îşi luă surioara de mînă şi o porni de-a lungul malului. La fiecare cinci-şase paşi se opreau amîndoi şi strigau cît puteau de tare:

— Ivan Gher-mo-ghe-no-vici! Dar profesorul nu răspundea.

— Ştii ce? propuse Karik. Eu o iau de-a lungul malului, iar tu mergi puțin mai departe. Vezi, acolo, în dosul dealurilor, un crîng? Ei bine, du-te în crîngul

acela şi strigă, dar tare, tare de tot! Întîi am să strig eu, pe urmă tu... Şi din nou eu, şi-apoi iar tu! Bine?

— Bine.

— Numai să nu te depărtezi prea mult... Şi să te uiți mereu de jur împrejur. Fii atentă! Hai du-te!

Karik porni de-a lungul malului, iar Valia se îndreptă spre crîngul întunecat. Din cînd în cînd, copiii se opreau, strigau şi apoi mergeau iar mai departe.

Valia ajunse în crîng. Din trunchiurile negre şi noduroase porneau în sus crengi îndoite şi răsucite, cu frunze late ce atîrnau pînă la pămînt.

— Hei, Va-alia-a! se auzi un glas venind dinspre rîu.

— Uu-u! răspunse Valia. Sînt aici!

Fetița se apropie de un copac întunecat, cu ramuri mari şi dese ce răspîndeau o mireasmă deosebit de plăcută. Era însă foarte ciudat că mirosul acesta îmbietor semăna întocmai cu cel pe care îl răspîndeau în toată casa prăjiturile cu migdale, pe care le scotea proaspete din cuptor mama, în ajunul sărbătorilor.

Dintr-o dată, Valia îşi aminti că de ieri n-a mai mîncat nimic.

„Trebuie să văd ce miroase atît de frumos - se gîndi ea, apropiindu-se hotărîtă de copac. O să mă urc în el şi o să mă lămuresc eu..."

— Hei, Karik! strigă ea. Mă urc în pom şi o să strig de acolo. Mă auzi?

— Suie-te şi strigă! Dar mai tare. Vin îndată la tine! răspunse băiatul.

Valia se prinse cu mîinile de crengile ude, lunecoase, şi se cățără repede ca o maimuță. Dînd la o parte frunzele late ce atîrnau de pe ramuri şi îi stăteau în drum, fetița se cățără mereu de-a lungul trunchiului,

privind din cînd în cînd în sus. Deasupra capului se zărea ceva ce semăna cu o cupă uriaşă.

Valia ajunse la ceaşcă, se agăţă de pereţii ei umezi, ca de cauciuc, şi privi înăuntru. Văzu legănîndu-se foarte aproape de ea, un fel de bile pufoase. Atîrnau pe nişte nuiele lungi şi groase ce se înălţau din fundul cupei. De aci venea mirosul acela puternic şi atît de plăcut.

Valia simţi că va muri pe loc de foame dacă nu va mînca îndată, chiar în clipa aceea, bila ce i se legăna sub nas. Ea se întinse şi se aşează călare pe marginea petalei, ca pe un gard. Bila cu miros îmbietor era aproape de tot. Fetiţa se agăţă cu mîinile de ea şi o smuci cu putere. Dar nu izbuti s-o desprindă. Trase de ea şi mai tare, dar tot degeaba.

Petala pe care şedea se clătină şi fetiţa fu cit pe-aci să-şi piardă echilibrul. Ca să nu cadă, ea trebui să dea drumul bilei şi să se prindă zdravăn de marginea petalei. Bila zbură într-o parte, se lovi de celălalt perete al cupei şi începu de îndată să se legene în faţa ochilor uimiţi ai Valiei, care o smuci atunci; cu atîta putere, încît toată cupa se cutremură. Bila se rupse de pe nuia, iar fetiţa se prăbuşi, împreună cu prada ei, în fundul cupei.

Fără să dea drumul bilei, Valia sări în picioare şi privi în toate părţile. Se afla în inima unei flori uriaşe. Petalele umede se ridicau de jur împrejur, ca zidurile netede ale unui tura; prin crăpăturile lor se strecura lumina trandafirie a dimineţii.

Undeva, în depărtare, începură să ciripească păsărelele. Jos, stîrnind foşnetul frunzişului, cineva trecu în fugă, mişcîndu-şi repede picioarele uşoare.

„Trebuie să cobor!" gîndi Valia.

Strîngînd cu nădejde la piept bila ce mirosea atît de plăcut, făcu ocolul cupei şi se opri în faţa unei crăpături înguste dintre două petale. Încercă să se strecoare pe acolo, dar locul era prea strimt. Fetiţa se strădui atunci să se caţăre pe nuia, dar abia o atinse cu mîinile, şi pereţii cupei începură să se mişte de parcă prinseseră viaţă, apropiindu-se încet, dar din ce în ce mai mult, unul de celălalt. Floarea uriaşă în care intrase copila îşi împreună petalele deasupra capului ei şi se închise. Înăuntru se făcu întuneric.

În zadar încercă Valia să desfacă petalele şi să iasă afară: ele se strînseră cu putere, reţinînd-o în temniţa înmiresmată.

— Karik! Ka-arik! începu să ţipe fetiţa speriată. Vino aici! Aici! La mine!

Ea striga din răsputeri, dar glasul ei nu putea străbate prin pereţii moi şi groşi; era ca şi cum ar fi stat cu faţa ascunsă într-o pernă de puf.

Glasul înăbuşit care se auzea doar ca un ecou îndepărtat ajunse totuşi pînă la urechile lui Karik. El se opri şi ascultă atent. I se păru că de undeva, din spatele dealurilor, foarte departe, strigă Ivan Ghermoghenovici.

„Aha! Se bucură Karik. Vine încoace. Tot ne-a găsit!"

Băieţelul se urcă repede pe o colină înaltă şi, făcîndu-şi iar mîna pîlnie, strigă:

— A-aici! Încoa-ace! Sîntem aici!

Nici un răspuns. Doar o pasăre de noapte ţipă pe undeva.

La poalele dealului curgea gălăgios rîul. Valurile loveau neîncetat malul. Nisipul se desprindea şi aluneca în apă, scîrţîind uşor.

„Oare din ce parte venea vocea pe care am auzit-o? se gîndi Karik. Din dreapta sau din stînga?"

Aşteptă puțin, apoi chemă din nou. Dar nu răspunse nimeni. Mai strigă o dată şi încă o dată, întorcîndu-se în toate direcțiile. Zadarnic! Nimeni nu-i răspundea.

Karik se încruntă.

„Nu. Pesemne că mi s-a părut".

Privi spre crîngul întunecos, unde rămăsese Valia, şi întrebă cu glas puternic:

— Valia, tu ai auzit? Parcă a strigat Ivan Ghermoghenovici. Ai auzit, sau nu?

De astă dată, Karik nu primi răspuns nici de la Valia.

„Ei, atîta mai lipsea, să dispară şi Valia!" - se gîndi Karik şi strigă şi mai tare:

— Va-alia!

De pe mal căzu în apă o piatră. Băiatul tresări, privi în jur, mai aşteptă cîteva clipe şi apoi chemă iar:

— Va-alka-a-a! Fetița nu răspundea.

„Ei, poftim! I-am spus să stea în pom şi să m-aştepte, iar ea a plecat în altă parte. Aşa-s fetele, sînt bune numai să te-ncurce!"

Şi o luă încet, peste cîmpie, spre crîng. Merse ce merse şi iată şi crîngul. Ridicîndu-şi capul, Karik privi de aproape coroanele bogate ale copacilor.

Un vînticel de dimineață legăna încet frunzele late, printre care se zăreau uriaşe bile galbene. Valia nu se vedea nicăieri.

— Unde-o fi? se întrebă Karik, din ce în ce mai descumpănit.

Băiatul mai strigă o dată şi încă o dată, dar nu-i răspunse decît vîntul. Valia nu dădea nici un semn de viață.

Karik îşi muşcă buzele, se opri şi căzu pe gînduri.

„Totuşi n-a putut să fugă prea departe. Asta înseamnă... Înseamnă că a răpit-o cineva şi a dus-o de aici... Sau, poate... Poate c-a şi mîncat-o"...

La gîndul ăsta, Karik se cutremură.

„Ah, unde e Ivan Ghermoghenovici! Sînt sigur că el ar fi născocit îndată ceva şi ar fi găsit-o fără doar şi poate pe Valia."

Băiatul privi neajutorat în jur şi văzu doar dealurile cufundate în tăcere. Cerul rece atîrna deasupra nisipurilor moarte. Frunzişul pădurii pustii de pe cealaltă colină foşnea trist. Pe sus zburau nişte gîndaci uriaşi, atingînd cu aripile lor arborii monstruoşi.

Totul era străin, ciudat, înfricoşător. Karik se cutremură şi, cu un țipăt sfîşietor, o luă la goană, fără a se mai uita încotro se îndreaptă.

*

* *

Înainte de ivirea zorilor, Ivan Ghermoghenovici fu trezit de un ger năprasnic. El se aproprie de perete, dar sări îndată la o parte ca ars. Peretele de corn al căsuței melcului era rece ca gheața. Îi era cu neputință să mai doarmă într-un asemenea gheţar. Profesorul ieşi afară şi începu să alerge în jurul căsuței, ca să se încălzească cît de cît.

Pe cer lumina încă luna. Vîntul rece sufla din față, din spate, ridica nori de pietricele mărunte care-l loveau peste mîini şi peste picioare.

— Vai ce noapte îngrozitoare! bombăni bătrînul. Bine, cel puțin, că Valia şi Karik au un adăpost călduros.

Se hotărî să se ducă să vadă cum dorm cei doi copii în coaja de nucă: "Se odihnesc oare bine, în linişte? Nu-i stînjeneşte nimic?"

Tremurînd de frig, o porni spre rîu.

Luna palidă lumina colina pustie, în vîrful căreia se vedea un copac singuratic. Profesorul urcă în fugă coasta şi se uită împrejur. Pustiu. Copacul uscat şi strîmb scîrţîia foşnindu-şi frunzişul. Umbrele negre ale frunzelor se clătinau parcă cu tristeţe pe pămîntul rece.

— Ciudat!... Tare ciudat!... - murmură Ivan Ghermoghenovici.

Îşi aducea foarte bine aminte că aici, chiar în locul acesta, se aflase o nucă uriaşă. Iată şi adîncitura pe care o lăsase în pămînt conturul ei rotund. Nu încape îndoială că acesta e locul cu pricina. Profesorul era absolut sigur. El se aplecă şi începu să cerceteze terenul cu multă luare-aminte. Dintr-o parte a adînciturii pornea spre rîu o dîră lată, neagră, ca şi cum, de curînd, cineva ar fi tîrît pe acolo un bagaj greu. Cu gîtul întins înainte, profesorul merse pe urma dîrei, privind mereu în jos. Urma ducea la rîu.

Ivan Ghermoghenovici se opri pe mal şi se uită îngîndurat spre rîul negru care-şi rostogolea zgomotos apele. Mai departe n-avea cum merge. Se scarpină în barbă şi, încruntîndu-şi sprîncenele, rămase cîteva clipe pe malul abrupt, vorbind cu sine însuşi:

— Dacă i-ar fi atacat cineva pe copii, ei ar fi ţipat, m-ar fi strigat. Eu dorm întotdeauna atît de uşor, încît fără îndoială că i-aş fi auzit. Atunci, ce s-a întîmplat? A luat cineva nuca? Nu se poate. Cine are nevoie de o nucă găunoasă? Fleacuri! Pesemne, lucrurile s-au petrecut mult mai simplu: nuca a fost luată de vînt şi zvîrlită în apă.

Ivan Ghermoghenovici coborî cît putu de repede spre rîu.

“Dar încotro a fost dusă? La dreapta? La stînga?"

Profesorul luă de jos o bucățică de frunză uscată şi o aruncă în apă. Curentul prinse frunza, o învîrti de cîteva ori în loc, apoi, săltînd-o pe valurile înspumate, o purtă cu el la vale.

Ivan Ghermoghenovici alergă de-a lungul țărmului, în direcția în care valurile mînau frunza.

Pădurea cobora pînă pe malul rîului. Profesorul era astfel nevoit să-şi croiască drum cînd prin desiş, cînd prin apa călduță ca laptele proaspăt muls.

Noaptea era senină, cu lună. Numai de-a lungul țărmului, unde creşteau deşi arborii de iarbă, se întindeau pe jos fîşii negre de umbră.

Prin mijlocul rîului, ca pe o potecă poleită de lumina lunei, goneau, luîndu-se parcă la întrecere cu Ivan Ghermoghenovici, petale, frunze şi bîrne gigantice. Ele ba se cufundau dispărînd în apă, ba apăreau din nou la suprafață, astfel încît, văzute de departe, sugerau imaginea unui om care înoată luptînd cu valurile.

Ori de cîte ori profesorul vedea plutind şi scufundîndu-se în mijlocul rîului vreun trunchi de copac, el se oprea şi îl urmărea îngrijorat: "Nu cumva sînt copiii?" Şi se vîra numaidecît în apă pînă la brîu, gata să le sară în ajutor. Dar trunchiul plutitor se apropia, dînd la iveală tot mai lămurit ramurile-i golaşe ce ieşeau din rîu.

— Uf! ofta uşurat Ivan Ghermoghenovici şi o pornea iute mai departe.

Pe o lungă porțiune, rîul îşi tot croi drum printre păduri întunecoase şi printre munți, pînă cînd, în

sfîrşit, profesorul putu cuprinde cu privirea luciul larg al apei.

Dînd la o parte ramurile ude, Ivan Ghermoghenovici ieşi din pădure şi, deodată, fără să vrea, se opri:

— Copiii!

În valurile rîului inundat de lumina lunei înotau Karik şi Valia.

— Da, da, ei sînt! şopti profesorul. Iată, în mijlocul apei înoată Karik, iar puțin mai la dreapta, mai aproape de mal, Valia. Capetele lor dispar sub apă şi se ivesc din nou, ca nişte plute.

Se vedea bine că cei doi copii sînt sleiți de puteri, că puțin mai lipsea ca să se ducă la fund şi unul, şi celălalt.

— Vai, numai s-ajung la timp! Ivan Ghermoghenovici se aruncă în rîu. Curentul îl prinse şi-l tîrî de-a lungul țărmului. Țineți-vă! le strigă el.

Despicînd voiniceşte apa cu brațele, profesorul înotă, grăbindu-se să vină în ajutorul copiilor. Cu fiece mişcare a brațului, distanța dintre el şi copii se micşora. Şi iată că, în sfîrşit, ajunse chiar lîngă ei, întinse mîna... Dar asta ce mai e? Văzu în apă nişte trupuri îndoite în formă de S!

— Ah, lua-v-ar naiba! îi scăpă cu ciudă profesorului şi se întoarse repede la mal.

Ceea ce i se păruse lui, la lumina nesigură a lunei, că sînt cei doi copii, nu erau altceva decît nişte foarte obişnuite larve ale muştei stradiomidus. Ele se țineau la suprafața apei cu ajutorul cozilor lor nemaipomenite, ce semănau cu nişte peruci zbîrlite. Larvele înotau cu capul în jos, înhățînd în drumul lor mici vietăți care nu luau aminte la primejdie, şi respirau prin cozile lor păroase.

Cîndva, în tinerețea lui, profesorul adunase asemenea larve pentru acvarium. Din larvele acestea ieşeau apoi muşte, cu trupul vărgat în dungi negre şi galbene, ca şi albinele, care-şi depuneau ouăle pe plantele acvatice înflorite din acvarium.

Despre lăcustele verzi, care ascultă cu picioarele, şi despre musca stradiomidus, care respiră prin coadă, profesorul scrisese cîndva şi o carte.

În alte împrejurări, Ivan Ghermoghenovici n-ar fi putut fi smuls nici cu forța de lîngă aceste extraordinare insecte, dar acum nu-i ardea de loc de ele.

Dibuind cu picioarele fundul apei, profesorul ieşi pe mal şi, tremurînd de frig, o luă la fugă ca să se încălzească. Din cînd în cînd se oprea şi trăgea cu urechea. Dar nu auzea decît cum îi bate inima şi cum foşneşte vîntul deasupra capului său.

Observînd mai la o parte o colină, alergă spre ea, se sui pînă în vîrf şi, făcîndu-şi palmele pîlnie, strigă cu putere:

— Ka-a-ari-ik! Va-a-alia! Apoi iar se îndreptă în fugă spre rîu.

“Ce-ar fi dacă aş da drumul pe apă unei plute? se gîndi Ivan Ghermoghenovici. Să împing în rîu vreo trei-patru bîrne, le leg, şi pluta-i gata. Cu pluta, de bună seamă că am să-i ajung mai repede din urmă pe copii."

Dar profesorul nu mai apucă să-şi ducă la îndeplinire planul.

Ca în basm, ca la porunca ştiucii, o plută veni singură spre mal. Ea se opri pe un banc de nisip de culoare închisă şi se învîrti pe loc.

— Straşnic! exclamă Ivan Ghermoghenovici.

Îşi făcu vînt, sări pe plută şi începu s-o hîţîne ca s-o dea jos de pe bancul de nisip. Pluta se clătină, se legănă pe valuri şi porni de-a lungul ţărmului. Pe lîngă profesor trecu îndată încă o plută întocmai ca a lui, iar apoi încă una şi multe altele.

“Ciudat! De unde or fi ieşit atîtea plute?" se gîndi el.

La lumina lunei, profesorul cercetă atent cu privirea ciudata navă pe care călătorea. El văzu că stă pe nişte bîrne groase, ascuţite la amîndouă capetele. Bîrnele semănau cu nişte ţigări gigantice de foi şi stăteau atît de strîns una lîngă alta, de parcă ar fi fost lipite. Ivan Ghermoghenovici se aplecă, le atinse cu mîna şi mormăi descumpănit:

— Ei, poftim... Asta-i plută?

Chiar şi la lumina lunei, el îşi dădu seama ce erau, de fapt, acele ţigări de dimensiuni neobişnuite. Nava pe care plutea Ivan Ghermoghenovici avea o încărcătură cu totul neobişnuită: fiecare dintre bîrnele în formă de ţigară ascundea în ea o larvă a ţintarului anofel, purtătorul malariei.

— N-aş fi crezut niciodată că voi avea prilejul să fiu căpitanul unei nave încărcate cu malarie! rîse Ivan Ghermoghenovici.

În dreapta şi în stînga plutei profesorului treceau, depăşind-o pe a sa, altele, de asemenea purtătoare de malarie. Pesemne că undeva, pe cursul rîului, ţînţarii anofeli îşi depuneau ouăle.

Din cînd în cînd, treceau şi ouă ale unor ţînţari obişnuiţi. Lipite grămadă unele de altele, ele lunecau pe valuri aidoma unor ambarcaţiuni ce semănau foarte bine cu nişte bărcuţe.

La fiecare cotitură a rîului, Ivan Ghermoghenovici îşi întindea gîtul şi scruta încordat bezna nopţii, ca să

vadă dacă nuca n-a fost cumva împinsă la mal sau dacă nu pluteşte în vreun golf liniştit.

Ţărmurile împădurite rămăseseră mult în urmă. Rîul cotea brusc. Pe amîndouă malurile se desfăşura un lanţ nesfîrşit de dealuri pleşuve.

Se lumina de ziuă. Luna păli. Stelele se stingeau una după alta, de parcă ar fi suflat cineva în ele. Numai sus de tot, deasupra dealurilor, rămăsese singuratică o steluţă verzuie.

Valurile repezi aduseră pluta la mal.

Frecîndu-şi mîinile reci, pieptul şi coastele, Ivan Ghermoghenovici stătea pe marginea plutei. Rîul cotea la dreapta. Deodată, profesorul auzi din depărtare, de dindărătul dealurilor, un glas lipsit de putere. Tresări. Inima începu să-i bată mai cu putere.

-... A-aia! chema cineva pe mal.

Profesorul umbla de colo-colo pe pluta ce se clătina pe valuri, strigînd din răsputeri:

— Karik! Valia!

— Ivan Ghermoghe-no-vi-ici! se auzi din spatele dealurilor.

— Aici! Sînt aici! Veniţi încoace! strigă şi mai tare profesorul.

De după o colină apăru capul lui Karik, apoi umerii. În sfîrşit, băieţelul ajunse în vîrf, de unde se uită în toate părţile, cu privirea rătăcită.

— Aici, Karik! Sînt aici! Şi Ivan Ghermoghenovici îi făcu semn.

Cînd îl văzu pe profesor, copilul scoase un suspin şi începu să alerge desperat spre rîu.

— Acostaţi! Acostaţi mai repede! Striga el, agitîndu-şi braţele fără rost.

Profesorul se culcă pe plută şi începu să vîslească repede cu mîinile, dar parcă era un făcut: împinsă de

valuri, pluta luneca în josul rîului şi, prinsă în vîrtejuri, se răsucea pe loc, pentru ca apoi să fie lovită de bolovani.

Ivan Ghermoghenovici trecu în zbor pe lîngă Karik, îndepărtîndu-se iute-iute.

— Opriți-vă! Vă rog, opriți-vă! ţipa Karik, alergînd după plută.

— Îndată, îndată, drăguţule!

Şi profesorul începu să vîslească şi mai repede cu mîinile. Dar pluta nu-l asculta de loc. Atunci Ivan Ghermoghenovici goni pînă la marginea ei şi-şi făcu vînt în apă.

Karik izbucni în plîns şi intră şi el în rîu.

— Încotro? Unde te bagi? strigă profesorul, ridicîndu-şi capul.

Băiatul, fără să priceapă ce i se spunea, o luă prin apă, mergînd în întîmpinarea profesorului. El nu se opri decît atunci cînd apa îi ajunse pînă la brîu.

Ivan Ghermoghenovici se apropie încet de copil.

— Eşti singur? Dar Valia unde-i? s-a întîmplat ceva? întrebă el, privind speriat fața plînsă a lui Karik.

— Da! suspină băiatul. Valia a dispărut!

— Ce tot spui?! şi profesorul îl apucă de mînă. Cum s-a întîmplat? Cînd? Unde ai pierdut-o? De ce taci?

— Păi, la început am plutit in coaja de nucă, apoi am ajuns la mal şi am pornit în căutarea dumneavoastră, şi p-ormă...

Karik dădu din mînă şi tăcu.

— Ei? Şi mai departe... Mai departe ce s-a întîmplat? îl zori profesorul. Spune, unde ai lăsat-o?

— Acolo! şi Karik arătă şovăitor cu mîna. Acolo, după dealurile acelea.

— Îți aminteşti bine locul?

— Da, dar de aici nu pot să ştiu prea bine unde e. Ca să mă orientez şi să pot găsi locul acela, trebuie să-mi fixez ca punct de plecare nuca.

— Şi unde-i nuca?

— Acolo în golf.

— Atunci - spuse hotărît Ivan Ghermoghenovici - să mergem mai întîi în golful unde s-a oprit nuca şi pe urmă vedem noi ce-i de făcut. Haidem!

Ieşiră amîndoi pe mal şi merseră în tăcere pe pămîntul rece şi ud.

— Arată-mi drumul! zise Ivan Ghermoghenovici.

— Vi-l arăt! Şi Karik oftă din adînc, gata să izbucnească în plîns. Trebuie s-o luăm pe aici.

— Şi te rog să nu boceşti! O găsim noi. E doar un om, nu un ac!... Poate să şi strige, poate să ne şi audă... O s-o găsim! Sînt sigur c-o s-o găsim!

În depărtare se zări golful. Pe apa albastră şi liniştită, uriaşa nucă neagră se legăna ca o corabie.

— Uite-o! șopti Karik.

— O văd. Profesorul se opri.

— Îți aminteşti încotro ați pornit de aici? întrebă el.

— Da, mi-aduc aminte - răspunse băiatul. Eu am mers de-a lungul malului, iar Valia a luat-o spre dreapta. Într-acolo...

— Bine! Du-mă pe drumul pe care a luat-o Valia.

Porniră. Şi cînd ajunseră în crîng, Karik se opri:

— De aici, din locul ăsta, m-a strigat ea ultima oară. Şi pe urmă, a dispărut.

— Şi ce-a strigat, nu-ți aminteşti?

— Mi se pare „au"! răspunse, nu prea sigur, Karik.

Profesorul căzu pe gînduri.

— De dimineață ai căutat-o aici?

— Am căutat-o. Am răscolit tot crîngul.

— Uite ce... Tu ia-o la dreapta, iar eu la stînga. Ai grijă să nu pierzi din ochi crîngul, fiindcă, după investigații, tot aici trebuie să ne întîlnim. Şi-acum, haidem!

Profesorul şi Karik se despărțiră, pornind în direcții opuse. Ei mergeau cercetînd cu luare-aminte fiecare groapă, dădeau la o parte orice piatră întîlnită în cale şi se uitau dedesubt, ridicau de jos frunzele groase, ca să vadă dacă nu cumva fetița se află ascunsă sub vreuna din ele, sau dacă n-a prins-o somnul în vreunul din aceste locuri.

Karik striga într-una - răguşise, sărmanul! Dar totul fu în zadar. Valia nu era nicăieri.

După căutări îndelungate, se întoarseră amîndoi în crîng. Erau atît de obosiți, încît abia îşi mai tîrau picioarele. Nici chef de vorbă nu mai aveau. Se aşezară la umbra unui copac şi rămaseră acolo, cu capetele plecate, ferindu-se parcă să se uite unul la celălalt.

Deasupra capului profesorului atîrna o creangă cu un fel de baloane galbene. Baloanele se legănau uşor, aruncînd pe pămînt umbre rotunde. Unul din ele însă se clătina într-un chip atît de ciudat, de-ai fi zis că e însufleţit şi încearcă să se desprindă şi să sară la pămînt. Pereții lui aveau un tremur continuu. Celelalte stăteau liniştite.

— Ei - oftă profesorul - să mergem să ne mai uităm o dată. Tu ia-o în direcția asta, iar eu mă duc înspre rîu. Apoi te întorci din nou în crîng. Ai înțeles?

— Am înțeles - rosti Karik, trist.

Ivan Ghermoghenovici se ridică şi se îndreptă cu paşi grăbiți spre albia rîului.

Karik porni în direcție opusă, dar deodată i se păru că aude un țipăt slab, gîtuit. Se întoarse numaidecît.

— Du-te, du-te! strigă profesorul. Nu-ți pierde vremea de pomană.

Începură din nou s-o caute pe Valia, cotrobăind pretutindeni, alergînd peste dealuri şi strigîndu-se din cînd în cînd.

Deodată, Ivan Ghermoghenovici se opri. Văzuse într-un loc nişte semne foarte ciudate. Pămîntul era răscolit, iar pe movilitele afinate se conturau desluşit urmele unor paşi. Pe cît se părea, acolo avusese loc de curînd o luptă aprigă. Profesorul se aplecă. Acele urme proaspete şi late se înşirau pînă spre dealurile nisipoase.

— Ea e! zise Ivan Ghermoghenovici, îndreptîndu-se din şale. Trebuie să ne grăbim. Karik, vino repede încoace! Și îi făcu semn cu mîna.

— Ați găsit-o? strigă băiatul de departe.

— Vino încoace!

Cînd Karik ajunse gîfîind la Ivan Ghermoghenovici, acesta îi arătă, fără să rostească o vorbă, semnele rămase pe pămînt, în urma luptei ce se dăduse acolo.

— Ce-i asta? păli Karik.

— Cred - vorbi încet profesorul - că aici, în locul acesta au prins-o. După cît se vede, ea s-a împotrivit, dar...

Ivan Ghermoghenovici tăcu.

— Au sfîşiat-o?! strigă Karik.

— Nu cred - răspunse Ivan Ghermoghenovici, fără prea multă convingere în glas, dar în orice caz au tîrît-o în vizuină.

— Şi de ce au dus-o acolo?

— O să vorbim mai tîrziu despre asta. Acum să pornim numaidecît pe urmele astea. Cred că ştiu cine a înhățat-o. O s-ajungem la vreme dacă grăbim pasul.

Profesorul şi Karik începură să alerge, călăuzindu-se după urme. Ei goneau îndepărtîndu-se tot mai mult de crîngul în care rămăsese fetița, închisă într-o floare galbenă.

Vîntul stîrni deasupra dealurilor trîmbe de praf, apoi se roti şi se răsuci în jurul celor doi, măturînd de pe pămînt urmele uşoare ale paşilor lor.

CAPITOLUL XIV. *Întîlnirea cu ammofila. Planta răpitoare. Discuții interesante în crîngul de oenothera-luminița. Minunatele coşulețe. Ploaia de cadavre.*

Crîngul dispăruse de mult în spatele dealurilor. Călătorii alergau acum prin valea largă şi pustie. În dreapta şi în stîngă lor, ca nişte pereți galbeni, se înălțau munți abrupți de nisip. Din loc în loc le apăreau în cale un fel de copaci de iarbă, piperniciți, cu crengile rupte, cu frunzele presărate cu nisip.

— Valia trăieşte! strigă Ivan Ghermoghenovici din fugă. Vezi, s-a agățat de tufişuri. S-a luptat. Trebuie să gonim cît mai iute. O s-ajungem la timp. Înainte, Karik! Înainte, băiatule! Alergau ca vîntul.

— Îi văd! Îi văd! strigă deodată Karik. Priviți! Acolo, lîngă copaci. Uitați-vă la ei! Se luptă!

Arborii aceia piperniciți de iarbă se cutremurau de parcă ar fi fost scuturați de cineva cu toată forța.

— E Valka! Se apără! rosti cu glas sugrumat băiatul. Mai repede, Ivan Ghermoghenovici, mai repede!

Profesorul şi Karik alergau cu desperare. Dar cînd ajunseră în locul unde văzuseră că se dădea lupta, nu mai era nimeni. Copacii zăceau doborîți la pămînt, cu

crengile rupte. O urmă lătăreață se întindea mai departe, spre desişul junglei de iarbă.

Profesorul se opri. Din fugă, Karik era să dea peste el.

— Stai! zise mohorît Ivan Ghermoghenovici.

— Ce s-a-ntîmplat? întrebă Karik, încet.

Profesorul îl înghionti uşor şi întinse brațul înainte, în depărtare, pe nisipurile galbene, băiatul văzu un animal înaripat, lung, foarte asemănător cu o viespe. El tîra în urmă-i o omidă uriaşă, groasă, de cîteva ori mai mare decît viespea. Omida se împotrivea cu desperare, dar, pe cît se vede, nu putea să se smulgă din labele puternice ale viespei, care o tîra lăsînd pe pămînt o dîră lată.

Aceasta era urma după care se călăuziseră profesorul şi Karik.

— Ammofila, viespea de nisip! mormăi supărat Ivan Ghermoghenovici. Ea cară în vizuina ei pe această distrugătoare a semănăturilor, pe această primejdioasă distrugătoare a ogoarelor de grîne şi de sfeclă... Ce ne priveşte însă pe noi! Viespea îşi duce prada acasă, ca să asigure hrana urmaşilor săi, dar pe noi ce ne priveşte asta? Noi de ce alergăm după ea? Karik se uită nedumerit la profesor.

— Şi ce-o să se întîmple acum cu Valia? întrebă el.

— Trebuie să ne întoarcem! răspunse Ivan Ghermoghenovici. Sînt sigur că n-a putut ajunge prea departe. Trebuie s-o căutăm tot pe lîngă golf. Dacă n-o găsim pînă la noapte, o să aprindem gazul de baltă. Valia o să vadă focul şi o să-i dea prin minte că sîntem aici. Şi chiar dacă n-o să bănuiască lucrul acesta, tot o să vină în apropierea focului.

Băiatul nu prea mai credea că o vor găsi într-adevăr pe Valia.

“S-a prăpădit! N-o mai găsim! N-o mai găsim, orice am face!" îşi spunea el, păşind în urma profesorului, fără să-l mai intereseze nimic altceva. Îi venea să plîngă, dar lacrimile secaseră. Băiatul suspină adînc. Şi abia atunci simți cît de obosit era. Picioarele îi tremurau. Se împiedica la fiecare pas. Gura i se uscase. Limba, umflată şi încinsă, îi ardea ca focul. Karik era încredințat că ar putea sorbi dintr-o dată o căldare de apă rece ca gheața. În jurul lor se întindeau numai nisipuri moarte, pîrjolite de soare.

„Măcar vreun pîrăiaş sau vreo băltoacă"... - se gîndea Karik, privind în jur.

Şi deodată, la poalele dealului galben, zări un trunchi înalt şi gol, ce se legăna uşor în bătaia vîntului. Karik se apropie. În partea de jos a trunchiului văzu nişte frunze cărnoase, de un verde-cenuşiu, din care ieşeau, ca genele unui ochi uriaş, nişte nuiele flexibile, îndoite. La capătul fiecăreia atîrnau boabe grele, argintii.

— Boabe de rouă! exclamă Karik, năpustindu-se spre ciudatele frunze. Dumneavoastră mergeți mai departe - îi zise el profesorului. O să v-ajung din urmă. Eu rămîn să beau puțină rouă.

Băiatul sări peste un şanț.

— Stai! strigă Ivan Ghermoghenovici. Auzi? Stai, Karik! Întoarce-te imediat!

— Dar dacă vreau să beau? răspunse cu încăpățînare copilul.

Profesorul sări şanțul şi-i tăie hotărît drumul:

— Asta nu e rouă. N-ai voie să bei! îl apucă pe Karik de umăr şi-l duse pînă aproape de planta aceea ciudată. Priveşte! îi spuse el.

Ridică de jos o piatră, îşi făcu vînt şi o aruncă în mijlocul picăturilor sclipitoare. Îndată ce piatra atinse

frunza, nuielele se împreunară şi o închiseră bine în strînsoarea lor. Piatra se făcu nevăzută.

— Ce-i asta? se miră băiatul.

— E roua-cerului - răspunse liniştit Ivan Ghermoghenovici - o plantă răpitoare, insectivoră.

— Cum? se minună din cale-afară Karik. Şi la noi cresc plante de felul ăsta? Ele trăiesc doar în ţările calde. Am citit într-o carte.

— Într-adevăr - explică profesorul - în ţările calde astfel de plante se întîlnesc mult mai des decît la noi, dar şi prin părţile noastre cresc destule, mai ales acolo unde e puţină umezeală. În asemenea locuri, plantele simple, obişnuite, nu rezistă. Dar cele răpitoare se simt bine şi pe un pămînt sărac. Pămîntul nu le poate hrăni şi de aceea ele se îndeletnicesc cu vînătoarea. Prind insecte şi le sug substanţele de care au nevoie pentru hrana lor. Aşa trăiesc ele, aşa cresc. Nu sînt. Nici animale, nici plante, ci şi una şi alta, la un loc. Ţine bine minte: în afară de roua-cerului mai vînează insecte şi unele specii de ciuboţica-cucului şi de foaie-grasă, iar în heleşteie se întîlneşte adesea planta răpitoare otrăţelul de baltă, care prinde chiar şi peştişori mărunţi. În general, dragul meu, există foarte multe plante răpitoare de acest fel. Aş putea să-ţi numesc peste cinci sute de specii, dar...

— Staţi! strigă Karik. Acum înţeleg tot: Valia a nimerit într-o plantă ca asta...

— Ce-ai zis? întrebă Ivan Ghermoghenovici, oprindu-se brusc în loc şi uitîndu-se neliniştit la Karik.

— Da, da, acum mi-aduc aminte. Ea mi-a strigat: "Mă sui în pom". Asta înseamnă că s-a suit, dar n-a mai coborît. Iată de ce n-am găsit-o în crîng.

Amîndoi o rupseră la fugă, călcînd peste muşuroaiele galbene.

— Dar cum îşi mănîncă ele prada? strigă din fugă Karik. Dintr-o dată, sau încetul cu încetul?

— Plantele astea - răspunse gîfîind Ivan Ghermoghenovici - mai întîi stropesc prada cu un suc, care are menirea să înmoaie carnea victimei. Abia după ce o lasă un timp la înmuiat, ele îi sug sîngele şi substanţele hrănitoare.

— Dar Valka s-o fi muiat? întrebă Karik.

— Ce tot vorbeşti prostii?

Profesorul îl strînse mai tare de mînă pe Karik şi-l trase după el.

Lăsară tufişurile mult în urmă şi, în sfîrşit, ajunseră la golful pe ale cărui ape nuca neagră şi udă plutea încă.

— Aici! strigă Karik. Staţi, aici e!

Abia mai suflînd, ei se opriră pe dealul înalt. Jos se întindea pustiul galben. La dreapta călătorilor se zărea, ca un covor verde, micul crîng.

— Dar unde-s copacii aceia? întrebă profesorul. Deocamdată nu văd nici o plantă insectivoră.

— Şi totuşi ăsta-i locul - rosti repede băiatul - ţin bine minte. Valia a dispărut în crîngul acela.

Şi Karik arătă în direcţia în care se aflau arborii rămuroşi cu bilele galbene.

— În crîngul acela? întrebă Ivan Ghermoghenovici. Acolo unde am mai fost? Eşti sigur că s-a căţărat chiar în copacii ăştia?

— Sigur că da. Nici nu sînt alţii pe-aici. Profesorul se uită cu atenţie la baloanele galbene şi izbucni în rîs:

— Cum de nu m-am gîndit pînă acum, cum de nu mi-am dat seama îndată? Păi astea-s... Aha! El se

întoarse repede spre Karik şi-l întrebă: Cînd s-a întîmplat?... Dimineața? Noaptea?

— Dimineața. Soarele nu răsărise încă.

Ivan Ghermoghenovici îşi frecă mîinile, tulburat.

— Atunci totul se explică - spuse el. Da, da, acum pricep cum s-a întîmplat. Bine că a fost aşa. E chiar minunat. El scoase un oftat de uşurare din adîncul pieptului, zîmbi şi, prinzînd amîndouă mîinile băiatului, i le strînse cu putere: Valia trăieşte! E acolo, în floare.

— În floare?

— Da. E luminița. Valia stă în floarea de luminiță.

— Şi nu-i primejdios? întrebă Karik.

— Nu, nu - răspunse profesorul. Curînd o s-o vedem vie şi nevătămată.

— Atunci să ne ducem în grabă la ea! strigă Karik, apucîndu-l de mînă pe Ivan Ghermoghenovici. Să ne suim mai repede în luminiță şi s-o ajutăm pe Valka să iasă de acolo.

Profesorul clătină din cap.

— Vezi - spuse el, tuşind oarecum încurcat - acum pesemne că ar fi zadarnic: noi nici nu ştim în care dintre aceste plante s-a urcat Valia. Asta, în primul rînd! Dar să presupunem că am găsi-o, să admitem că o să găsim chiar floarea în care se află Valia! Dar cum o scoatem de-acolo? Din nefericire, noi tot n-o s-o putem elibera, pentru că puterile noastre nu sînt de ajuns ca să dăm la o parte petalele luminiței. Asta, în al doilea rînd!

— Şi în al treilea, Valka nu se sufocă acolo? întrebă Karik.

— Nu se sufocă. Floarea este mare, încăpătoare. Să aşteptăm pînă deseară cînd ea se va deschide singură.

— Ce floare ciudată! exclamă Karik, nemulțumit. Alte flori se deschid dimineața, iar asta, nu ştiu de ce, seara.

— E un oaspete venit de peste mări. O străină. A sosit la noi din America şi trăieşte după vechiul obicei american.

Băiatul zîmbi neîncrezător.

— Nu glumesc deloc! spuse grav Ivan Ghermoghenovici. Oenothera a fost adusă din Virginia. Cu vreo trei sute de ani în urmă, semințele ei au fost trimise în Europa botanistului Kaspar Bogen. Şi în aceşti trei sute de ani, oenothera a străbătut întreaga Italie, Franța, Germania, Polonia şi, în sfîrşit, a apărut şi la noi... Iar în zilele noastre, pe malurile nisipoase ale multor rîuri, luminița poate fi întîlnită mult mai des decît alte plante locale.

— Dar deseară o să se deschidă sigur?

— Nu încape îndoială! Florile luminiței se deschid în fiecare seară în mod absolut sigur; ele rămîn deschise toată noaptea şi abia în zorii zilei se închid din nou. Nu degeaba a fost ea numită „luminarea nopții"! Şi acum, dragul meu, ce-ai vrea să facem? În orice caz ne rămîn pînă atunci cîteva ceasuri libere...

— Eu - răspunse Karik - propun să mîncăm ceva şi să ne culcăm.

— Propunerea e inteligentă - şi profesorul încuviință din cap. De aceea se aprobă în „unanimitate", întinzîndu-se alene şi căscînd, el se ridică şi o luă de-a lungul malului. Să mergem, prietene, să căutăm pe undeva nişte flori. Acolo o să găsim cu siguranță ceva demîncare.

— Dar unde ați văzut flori?

— Deocamdată nu văd nicăieri - răspunse Ivan Ghermoghenovici. În schimb aud foarte desluşit cum

zumzăie albinele în celălalt capăt al crîngului. Asta înseamnă că prin partea aceea trebuie să fie şi flori.

Profesorul nu greşise. Trecură de dealuri şi zăriră, îndată nişte arbori uriaşi, ce se înălțau jos, în vale, din loc în loc. Coroanele lor se plecau sub greutatea unor flori liliachii.

Ivan Ghermoghenovici se apropie de un copac singuratic, încărcat de flori, se cațără în el şi-i strigă de sus băiatului:

— Stai pe loc!

Apoi se sui pe o floare şi se apucă numaidecît de o treabă foarte complicată. Karik rămăsese jos şi privea. El vedea apărînd şi dispărînd printre frunzele verzi spinarea roşie, arsă de soare, a lui Ivan Ghermoghenovici. Bătrînul trebăluia, cu coatele larg desfăcute, care ba se ridicau, ba se coborau întocmai ca pistoanele unei maşini.

Karik îşi aminti de maică-sa. Aşa frămînta ea aluatul în bucătărie.

— Hai! strigă profesorul, întorcîndu-se cu fața spre băiat. Ia prinde chiflele astea proaspete!

Nişte turte rotunde răpăiră pe frunze. Ele se rostogoliră săltînd la pămînt. Karik ridică una şi muşcă din ea.

— Ei, cum e? întrebă din vîrful copacului Ivan Ghermoghenovici.

Turta era aromată şi tot atît de gustoasă ca şi prăjitura albinei andrena.

— Sînt făcute din polen şi miere? întrebă copilul.

— Da, din polen şi nectar. Îți place?

— E foarte gustoasă. Dar spuneți-mi, cum de reuşiți să le pregătiți acolo?

— Foarte simplu: presar polen în nectar şi îl frămînt ca pe un aluat.

Turtele cădeau la pămînt ca merele de toamnă din pom. Karik le culese şi le strînse în grămăjoare. În sfîrşit, profesorul coborî din copac, se aşează jos şi, alegîndu-şi o turtă mai mare, muşcă dintr-o dată jumătate din ea.

— La urma urmei n-o ducem prea rău! ţinu să remarce Ivan Ghermoghenovici şi-i făcu prietenos lui Karik semn cu ochiul.

— Da - încuviinţă băiatul - aici se poate trăi. Totuşi...

Copilul suspină şi tăcu.

— Ei, ei - îl linişti profesorul - nu face nimic. O să ne întoarcem acasă şi totul va fi bine. Apoi se ridică. Deşi mai este mult pînă deseară, nu trebuie să ne depărtăm de crîngul de luminiţe. Să mergem într-acolo şi s-o aşteptăm pe Valia. Ia turtele. Cred că o să-i placă şi ei.

— Şi eu cred - zise Karik. Sărăcuţa de ea, n-a mîncat nimic toată ziua! Aşa că n-o să facă nazuri...

— Toate-s bune - rosti îngîndurat Ivan Ghermoghenovici - dar cum o să ducem turtele? Fără un coş n-o să putem lua prea multe deodată. Uite ce, dragul meu... Tu rămîi puţin aici, iar eu mă duc să caut un coş.

Se uită în dreapta, se uită în stînga, apoi se apropie de nişte grămezi mari, de culoare cafenie, care se vedeau pe malul rîului. Aplecîndu-se deasupra uneia din ele, Ivan Ghermoghenovici o scormoni cu o surcică.

— Minunat! spuse el. Cred că e tocmai ce ne trebuie nouă. Şi profesorul continuă să răscolească într-una din grămezile acelea descoperite pe mal. Hai, drăguţule, vino şi clăteşte asta! I se adresă el lui Karik şi-i dădu un bulgăre de noroi.

Băiatul îl luă, dar avu grijă să-l țină cît mai departe de el, ca să nu se murdărească, şi alergă spre rîu. Intră în apă pînă la genunchi, cu bulgărele de pămînt în mînă, pe care-l cufundă în undele rîului. Apa se tulbură. Noroiul se topea ca o bucățică de unt într-o tigaie încinsă. Şi deodată, sub stratul de mîl sclipi ceva alb. Karik începu să-l curețe. Tot înlăturînd noroiul gros şi lipicios, dibui o toartă foarte subțire şi totuşi solidă.

— Se pare că e într-adevăr un coş! se miră el.

După ce şuvoaiele puternice de apă curățară tot noroiul, băiatul se pomeni ținînd în mîini un coş de o frumusețe nemaipomenită. El îl ridică apucîndu-l de toartă şi, uimit, cercetă vreme de un minut zăbrelele ce păreau tăiate în fildeş.

— Ei, ce zici? E frumos coşul? auzi Karik în spatele lui glasul profesorului.

— Parcă-i făcut din dantelă! răspunse băiatul, admirîndu-l. Cine l-a făcut aşa?

— O să vorbim mai tîrziu! Deocamdată, mai clăteşte-le şi pe-astea.

Profesorul aruncă la pămînt două cocoloaşe grele de noroi şi se întoarse la grămezile răscolite. Karik se apucă de treabă. Spălă cu grijă noroiul de pe aceste neobişnuite coşulețe şi le rîndui pe mal. La rîndul său, Ivan Ghermoghenovici aducea mereu altele, şi parcă unul mai frumos decît altul.

Vrejurile subțiri, argintii se împleteau formînd rețele modelate cu dibăcie, pe care erau prinse plăcuțe împodobite cu stele, frunze, cununi. S-ar fi zis că micile coşulețe au fost făcute de mîinile unui meşter iscusit.

Unul dintre ele amintea chiar un mic palat cu turnulețe crenelate şi cu ferestre în formă de săgeată. Zăbrelele argintii se înălțau în jurul palatului ca nişte ziduri. Aceste ziduri erau împodobite cu flori, coarne de ren şi stele.

Din mijlocul bulgărilor de noroi apăreau uneori şi alte obiecte ce nu semănau de loc cu coşulețele. Dar Karik nu le arunca: erau farfurii, vaze, coifuri, bile, stele, cuburi, coroane tăiate din os argintiu; băiatul le aşeza alături de coşulețe.

— Şi nu seamănă una cu alta! se minuna el.

— Da - spuse profesorul - sînt foarte variate. Chiar dacă le-ai studia o viață întreagă, şi încă ai mai descoperi la tot pasul mereu alte şi alte forme ale acestor plante.

— Cum? întrebă Karik, întorcîndu-se repede spre Ivan Ghermoghenovici. Ați spus că sînt plante?

— Da, e o algă simplă, monocelulară: diatomea! Mai corect, înveliş de plantă. În aceste frumoase coşulețe-învelişuri trăiesc diferite specii ale diatomeei. Lată, în asta - şi Ivan Ghermoghenovici ridică un coşuleț rotund -- trăieşte diatomea heliopelta, în cele triunghiulare, diatomea triceratea, în cea romboidală, navicula. Ceea ce ții tu acum în mînă sînt doar scheletele diatomeelor. Algele au pierit, însă învelişurile lor solide au rămas. Vor mai trece încă zeci şi chiar sute de ani, şi aceste coşulețe vor fi tot întregi.

— Oho! spuse Karik. Într-adevăr sînt foarte tari. Uitați-vă, oricît m-aş căzni să le sparg, nu e chip!

Profesorul rîse.

— Pentru că învelişul diatomeelor este făurit din siliciu, care e un material foarte rezistent.

— Aţi spus că astea sînt alge. Va să zică ele trăiesc în apă. Păi atunci?...

— Vrei să întrebi cum de au ajuns pe pămînt? Pesemne că au rămas pe mal în urma unei inundaţii sau au fost aruncate de o furtună. Sau poate că pe locul acesta a fost odinioară, tare de mult, un lac plin cu diatomee.

— Da' sînt aşa de mititele! Atunci cum de au putut umple tot spaţiul rămas în urma lacului?

— Da, sînt mici, într-adevăr, dar în schimb sînt foarte numeroase. În adîncul apei ele plutesc ca praful în lumina razelor soarelui. Miliarde şi miliarde. Viaţa lor e scurtă: se nasc, trăiesc doar cîteva ore şi pier. Zi şi noapte, pe fundul mărilor, al lacurilor şi al rîurilor cade fără încetare o ploaie de cadavre ale acestor diatomee. Leşurile lor se depun la fund. Peste acestea cad altele, mereu-mereu, şi astfel, strat după strat se ridică tot mai sus miliarde de cadavre de diatomee. Şi iată că, după ce trec mii de ani, diatomeele se înalţă de pe fundul rîurilor şi al lacurilor sub formă de insule sau bancuri. Rîul se desparte în braţe, în delte, se schimbă şi albia lui. Se schimbă înfăţişarea geografică a locurilor. Lacuri uriaşe se transformă în mlaştini şi dispar de pe hărţi. Pe o insulă din apropierea Leningradului se află oraşul Kronstadt. Pînă acolo trebuie să străbaţi treizeci de kilometri pe Markizovaia Luja. Dar peste două mii cinci sute de ani, oamenii vor putea merge de la Leningrad la Kronstadt, fără să-şi mai ude măcar picioarele. Cadavrele diatomeelor vor acoperi Markizovaia Luja cu un strat compact şi solid... După cum vezi, aceste vietăţi minuscule schimbă, fără ca omul să observe, pînă şi faţa pămîntului... Profesorul îşi mîngîie barba. Ei, şi acum - rosti el - învelişurile

diatomeelor vor primi o nouă destinație. Ia alege pentru turtele noastre nişte coşuri!

Îngîndurat, Karik umplu cu turte două coşulețe şi porni în urma lui Ivan Ghermoghenovici.

Ei se înapoiară în crîngul de luminițe, aşezară coşulețele sub un copac şi se întinseră la umbra lui răcoroasă. Au stat aşa cu mîinile sub cap, vorbindu-şi cu glas scăzut, pînă cînd, obosiți, au început să caşte.

— Hai să dormim! propuse profesorul.

— Dumneavoastră dormiți - zise Karik - iar eu am să vă păzesc.

După un timp foarte scurt, Ivan Ghermoghenovici căzu într-un somn adînc. Culcat alături de bătrînul profesor, Karik îi asculta respirația egală şi se gîndea cît de mult se va bucura mama cînd îşi va vedea copiii întorşi acasă, cum va ofta apoi, cînd el, Karik, va începe să-i povestească peripețiile acestei uluitoare călătorii.

Dar şi băiatului i se lipeau ochii de somn... El se întoarse pe o parte şi adormi tot atît de adînc ca şi Ivan Ghermoghenovici.

După o vreme auziră prin somn un zgomot nedesluşit şi nişte paşi uşori, ca şi cum s-ar fi furişat spre ei o fiară sălbatică. Apoi se făcu din nou linişte. Şi, deodată, o voce omenească strigă tare:

— Ah, iată unde sînteți! Dar asta ce-o mai fi?

Ivan Ghermoghenovici şi Karik deschiseră ochii mari.

CAPITOLUL XV. *Karik face cunoştinţă cu leul furnicilor-myrmeleon. Popas noaptea în peşteră. Depozitul bondarului. Lumini misterioase. Un cal neobişnuit. Atacul muştelor.*

În lumina purpurie a înserării, în faţa profesorului şi a lui Karik stătea Valia. Valia în carne şi oase. Ea ţinea în mîini un coşuleţ de diatomee, cercetînd cu atenţie zăbrelele argintii. Fetiţa ba ducea coşuleţul în dreptul ochilor, ba îl ridica deasupra capului uitîndu-se la el cu luare-aminte, printre pleoapele strînse.

— Priviţi, oameni buni! rosti rîzînd Karik. În faţa dumneavoastră se desfăşoară seria a doua a filmului „O fată din Kamciatka". Fata dispărută apare în chip miraculos pe malul apusean.

Ivan Ghermoghenovici nu scoase un cuvînt. O strînse doar cu putere pe Valia la pieptul său şi o mîngîie pe creştetul capului. Copila se desprinse din braţele profesorului şi, sucind şi răsucind în mîini coşul-diatomee, fără să-şi poată lua ochii de la el, întrebă:

— Chiar voi singuri l-aţi făcut? Din ce? Şi ce miroase atît de plăcut? Se poate mînca?

— Coşuleţul nu-i de mîncare, dar chiflele din el, da - răspunse Ivan Ghermoghenovici.

— Cîte vrei? Două? Trei? întrebă Karik, scoţînd turtele din coşuleţe.

— Cinci! Vreau cinci! răspunse repede Valia. Profesorul şi Karik izbucniră în rîs.

— Uite ce-nseamnă să fii flămînd! sublinie băiatul.

— Nu-i nimic, nu-i nimic. Las-o să mănînce pe săturate! Şi o să mîncăm şi noi împreună cu ea. Vrei?

— Bine! se învoi Karik.

Călătorii se aşezară sub copacul stufos. Profesorul puse în faţa băiatului şi a fetiţei cîte un coşuleţ cu turte şi, cu un gest larg, ospitalier, îi invită pe copii la cină.

Valia muşcă puţin din turtă, mestecă, apoi spuse:

— E foarte gustoasă! Şi începu să înfulece de zor. Profesorul şi Karik se uitau la ea, zîmbind. Karik îi făcu cu ochiul lui Ivan Ghermoghenovici şi întrebă cu glasul cel mai nevinovat:

— E adevărat că la Moscova a trăit un om care mînca cît un elefant?

— N-am auzit! răspunse profesorul.

— Dar eu am auzit. Se spune că mînca zece farfurii de supă la o masă.

— Şi eu aş mînca! mărturisi Valia, vîrînd în gură o bucată mare de turtă.

Băiatul îl înghionti cu cotul pe Ivan Ghermoghenovici:

— Iar ca felul doi, cincisprezece antricoate.

— Şi eu pot să mănînc cincisprezece! spuse Valia.

— Şi la urmă, ca desert, dădea pe gît douăzeci de compoturi! continuă Karik.

— Eu aş putea şi treizeci!

Băiatul împinse coşuleţul la o parte şi-şi şterse degetele de o petală.

— După un asemenea ospăţ, omul nostru îşi lega la gît un şervеţel şi spunea: "Ei, acum, după ce-am luat o mică gustare, cred că e cazul să mi se aducă un prînz în toată legea".

— Şi mie!

Valia întinse mîna ca să ia a opta turtă, dar o atinse numai şi se opri. Stătu puţin pe gînduri, apoi oftă din adîncul pieptului:

— Nu, nu mai vreau!

— Ei... Şi-acum - Ivan Ghermoghenovici o bătu pe Valia pe umăr - povesteşte-ne şi nouă cum ai nimerit tocmai în floarea luminiței.

— V-am căutat împreună cu Karik... Aşa-i, Karik? Băiatul încuviință din cap.

— Am umblat ce-am umblat şi deodată mi s-a făcut foame! Şi în pădure mirosea ca într-o cofetărie... M-am gîndit să mă sui într-un copac. Şi m-am suit. Acolo... Ce să vezi?! S-a închis şi nu m-a mai lăsat să plec. Am strigat, am strigat atît de mult, că au început să mă doară urechile.

— Şi probabil că ai şi plîns?

— Puțin... P-ormă am adormit aşa de adînc, că n-am visat nimic. După aceea am auzit nişte strigăte: „Valia, Valia!" Am vrut să mă trezesc, dar n-am putut de loc!

— Ei, totul e bine cînd se sfîrşeşte bine - spuse Ivan Ghermoghenovici. Şi, ca să nu ne mai pierdem unul de celălalt, făgăduiți-mi că de-aci înainte n-o să vă mai îndepărtați de mine nici cu un pas.

— Pe cuvînt de pionier! spuse Karik.

— Pe cuvînt de pionier! Şi Valia ridică mîna.

— Atunci... Înainte marş! rosti vesel profesorul, înainte, dragii mei, înainte!

Luîndu-şi coşulețele cu turte, călătorii porniră de-a lungul rîului. Se întunecase de-a binelea cînd ei ajunseră la poalele unor dealuri înalte. Aici înnoptară într-o vizuină, iar dimineața, după o gustare din provizia lor de turte aromate, porniră din nou la drum.

Au mers aşa cîteva zile, înnoptînd în flori, în scoici, în cuiburi goale de viespi şi chiar pe sub pietre, în bîrloguri mohorîte şi umede. S-au hrănit cu nectar, cu miere de albine, cu ouă de fluturi, cu lapte verde.

În valea celor Trei Rîuri, profesorul izbuti să omoare un măcăleandru. Astfel, călătorii noştri au mîncat trei zile vînat prăjit şi afumat, şi de bună seamă că le-ar fi ajuns carnea încă pentru două săptămîni, dacă în drum n-ar fi fost atacaţi de nişte gîndaci, care nu numai că le-au luat toate proviziile, dar cît pe-aci să-l şi schilodească pe Ivan Ghermoghenovici şi pe Karik.

*
* *

Cu fiecare zi ce trecea, călătorii noştri se apropiau tot mai mult de iazul în apropierea căruia se afla prăjina-far.

După socotelile lui Ivan Ghermoghenovici, ei trebuiau să ajungă la iaz a doua zi, pe înserat, şi să-l treacă înot în timpul nopţii. De acolo, pînă la far, nu mai era cale lungă.

— Cam peste vreo două-trei zile vom fi acasă! îi asigură profesorul pe copii.

Dar pronosticurile lui Ivan Ghermoghenovici nu se adeveriră...

Călătorii ajunseseră destul de aproape de iaz, cînd se întîmplă un lucru grav.

Era în zorii zilei. Profesorul şi copiii abia ieşiseră din peştera în care îşi petrecuseră noaptea şi porniseră la drum, păşind prin roua rece a dimineţii.

— Ce frig e! se zgribuli Ivan Ghermoghenovici. Tremurînd şi clănţănind din dinţi, cei trei călători străbăteau dealuri şi văi. Li se părea că picioarele lor calcă pe o pojghiţă de gheaţă, presărată cu un strat subţire de ţărînă. Le venea să se oprească şi să-şi adune picioarele sub ei, aşa cum fac gîştele cînd stau pe gheaţă.

În cele din urmă, copiii nu mai putură îndura frigul şi, ca să se mai încălzească puţin, o rupseră la fugă înainte.

— Nu fugiţi departe! le strigă din urmă profesorul.

Dar copiii zburau spre un lanţ înalt de dealuri, fugărindu-se unul pe altul, sărind din goană peste şanţuri late şi peste mici pîraie.

— Întoarceţi-vă! le strigă Ivan Ghermoghenovici. Înapoi, Karik! Vino încoace, Valia!

Dar Karik făcu doar un semn cu mîna şi alergă mai departe. Ajungînd pe creasta unui deal de nisip, trecu pe celălalt versant şi dispăru. Valia se opri, chibzuind parcă dacă să se întoarcă sau să alerge după frate-său. Se gîndi o clipă, apoi porni în urma lui Karik şi dispăru, ca şi el, de partea cealaltă a dealului.

Neliniştit, Ivan Ghermoghenovici grăbi pasul. Deodată, din spatele colinei, răsună un ţipăt deznădăjduit, în vîrful dealului apăru Valia, care făcea semne cu mîna chemîndu-l pe profesor în ajutor.

— Mai repede, mai repede!... Ne atacă! strigă ea. Profesorul alergă cît putu de iute. El porni în goană spre vîrful colinei.

— Unde-i Karik? Unde-i? întrebă profesorul, gîfîind.

— Uite-l! Uite-l! Şi fetiţa arătă cu degetul spre o groapă adîncă.

Pe fundul ei, îngropat pînă la gît în nisip, se agita un monstru înfricoşător. Capul mare, negru, prevăzut cu nişte cîrlige lungi, îndoite, arunca repede-repede în sus pietre şi nisip. Pe marginea gropii stătea speriat Karik. Neajutorat, băiatul îşi ferea capul cu mîinile, strigînd vorbe nedesluşite. Nisipul şi pietrele zburau spre el cu atîta repeziciune, încît bietul copil cădea, se ridica şi iar cădea. Monstrul căuta să-l orbească,

zvîrlindu-i nisip, şi să-l doboare, aruncînd neîncetat pietre.

Pereţii de nisip ai gropii se năruiau şi se surpau sub picioarele lui Karik, iar el aluneca din ce în ce mai în jos, drept în bîrlogul monstrului; cu fiecare clipă, înfricoşat, copilul se apropia toi mai mult de dihanie.

— Întoarce-te cu spatele! Întoarce-te cu spatele la el! îi strigă Ivan Ghermoghenovici.

Dar Karik nu mai înţelegea nimic şi părea că nici nu mai aude nimic. Profesorul alergă sprinten în jos, îl luă pe băiat în braţe şi începu să se caţăre iute pe peretele ce se surpa. El îl strîngea cu putere pe copil la pieptul său.

În urma lor zbură şuierînd o ploaie de pietre. Dar Ivan Ghermoghenovici îşi încleştă dinţii şi, fără să-i dea drumul lui Karik, continuă să se caţăre, trăgîndu-şi capul între umeri şi aplecîndu-se pînă la pămînt.

În sfîrşit, izbuti să iasă afară din groapă. Aşezîndu-l cu grijă pe Karik jos, Ivan Ghermoghenovici murmură buimăcit:

— Ei, uite ce fel de om eşti!... Păi se poate să mă sperii în halul ăsta?

Băiatul zăcea pe pămînt, palid, cu ochii închişi. O şuviţă subţire de sînge i se prelingea pe obraz. Din cap pînă-n picioare era acoperit cu un strat gros de praf cenuşiu şi de nisip.

Valia se uita la Karik, cu ochii larg deschişi.

— Trăieşte? şopti ea în cele din urmă, lăsîndu-se în genunchi lîngă fratele ei.

— Trăieşte! răspunse posomorît profesorul, punînd sub capul băiatului o petală împăturită de nu-mă-uita.

— Vai, mi-e frică! șopti Valia, privind în direcția gropii înfricoşătoare. Şi dacă animalul ăsta fioros o să iasă afară şi o să se năpustească asupra noastră?

— N-o să iasă, dacă nu cumva n-o să vă băgați voi singuri în groapa lui - mormăi Ivan Ghermoghenovici, uitîndu-se mînios la Valia. Nu trebuie să vă vîrîți nasul peste tot, dacă vreți să vă păstrați capetele întregi!

El se aplecă deasupra lui Karik, îşi lipi urechea de pieptul lui, îi căută pulsul şi începu să-i numere bătăile, mişcînd doar buzele, fără a scoate vreun sunet.

Karik suspină.

— Mă auzi? întrebă cu glas puternic Ivan Ghermoghenovici.

Copilul se ridică puțin şi, abia mişcîndu-şi buzele, se uită la profesor cu ochi tulburi. Întrebă cu o voce stinsă:

— Ăla... a plecat?

— A plecat, a plecat! răspunse Ivan Ghermoghenovici. Dar tu cum te simți? Poți să te ridici?

— Cred că pot! Clătinîndu-se, Karik se sculă de jos şi spuse strîngînd din dinți: Să plecăm!

Cîtăva vreme, cei trei călători merseră unul lîngă altul, fără să scoată o vorbă. Dar profesorul nu putea ține multă vreme supărarea. La primul popas, el se uită o dată lung la băiat şi-i zise zîmbind:

— Ce mai erou!... Hai? Ian priviți! S-a vîrît în bîrlogul leului!

— Fără să vreau - răspunse Karik. Am alergat ce-am alergat şi deodată... Groapa aceea. Ei... și... m-am rostogolit în ea...

— Mai bine te-ai uita pe unde calci decît să numeri ciorile de pe cer! Încă puțin, şi... Şi ce ospăț şi-ar mai fi făcut din tine leul furnicilor!

— Cum ați spus că-l cheamă? Leul furnicilor? întrebă Valia.

— Da, aşa îi zice - şi Ivan Ghermoghenovici dădu din cap. Dar nu era leul în persoană, era doar larva lui. El nu stă în groapă. De obicei zboară, şi de cele mai multe ori se caţără prin copaci. Cred că l-ați şi întîlnit cîndva...

— Cum arată? Cu cine seamănă?

— Seamănă puțin cu libelula. Dar e greoi şi tare leneş! Se aşază pe copac, îşi lasă în jos cele patru aripi lungi, şi uite aşa, prins parcă cu un bold, stă spînzurat toată ziulica. Iar bătăuşul din groapă care arunca cu pietre e larva lui. Dumnealui vînează aici. Ați văzut ce capcană straşnică a pus pentru toți gură-cască?

— Pentru furnici?

— Nu numai pentru furnici. El nu dă pace nici altor insecte. Şi ceea ce e mai supărător - zîmbi Ivan Ghermoghenovici - e că pe tine a vrut să te mănînce un animal care nici măcar n-are gură.

— Ei, asta-i bună!... Dar cu ce m-ar fi mîncat? Cu picioarele?

— Cam aşa ceva... Vezi, drăguțule, leul furnicilor n-are orificiu bucal, în schimb are la cap două cîrlige uriaşe cu care apucă strîns victima şi îi suge sîngele. Încă două-trei clipe, şi ai fi făcut cunoştință cu cîrligele lui.

Profesorul se ridică de jos şi zise:

— Ei, şi-acum să mergem!

Valia se grăbi să-şi potrivească pasul cu al lui Ivan Ghermoghenovici, iar Karik se luă şi el după ei,

străduindu-se să nu rămînă în urma surioarei sale. Dar din cînd în cînd, o durere cumplită, de neîndurat, îl făcea să sară în sus şi să se oprească. I se părea că merge pe nişte ace lungi şi ascuțite. Şi totuşi mergea înainte. Se încrunta, fața i se schimonosea de durere, îşi muşca buzele, dar mergea mereu, fără să rămînă în urmă nici măcar cu un pas.

Profesorul se uita tot timpul înapoi, observîndu-l pe furiş pe Karik. Cînd îl vedea împiedicîndu-se, se oprea şi-l întreba neliniştit:

— Ce-i cu tine, băiete?... Nu vrei să te sprijini de mine? Ce este?

— Nu, nu, nimic - răspundea repede Karik. Am călcat pe o piatră ascuțită...

Dar după o bucată de vreme, începu să rămînă în urmă. El nu mai mergea, ci sărea într-un picior, tîrîndu-şi-l pe celălalt.

Profesorul veni lîngă Karik:

— Ei, văd că te-ai moleşit de tot.

— Nu, nu! Protestă copilul. Pot să merg chiar şi o sută de kilometri de aci încolo...

Şi, îndreptîndu-se din şale, o luă repede înainte, dar nu făcu decît cîțiva paşi şi căzu. Îşi cuprinse cu mîinile piciorul bolnav, gemînd de durere. Atunci Ivan Ghermoghenovici, fără să spună un cuvînt, îl luă pe Karik şi îl urcă pe umerii săi.

— Dar eu vreau să merg singur. Dați-mi drumul! se zbătea băiatul.

— Potoleşte-te! îi strigă profesorul. "Vreau să merg!"... Auzi ce iute de picior se crede dumnealui!

Ținîndu-l strîns pe Karik, Ivan Ghermoghenovici mergea privind în jos. Alături de el păşea, cu un aer vinovat, Valia.

Băiatul îşi puse capul pe umărul profesorului şi curînd începu să picotească. Apoi ochii i se închiseră de-a binelea şi căzu într-un somn adînc. Mai tîrziu, cînd se trezi, văzu că se află culcat pe malul iazului cel mare. Profesorul stătea pe o piatră şi, cu palma streaşină la ochi, privea spre celălalt mal, unde se înălța singuratică în depărtare prăjina-far.

Karik auzi cum Valia întreba ceva, dar ce anume, nu desluşi. El îşi ridică doar capul şi trase cu urechea. Acum vorbea Ivan Ghermoghenovici:

— O să construim o corabie, o să ne urcăm în ea şi o să plutim! Dar mai întîi trebuie să ne căutăm o locuință confortabilă, fiindcă, vreo săptămînă, poate chiar două, o să fim nevoiți să zăbovim aici pe mal.

— Da' de ce?

— Cum de ce? Tu nu vezi că e bolnav Karik al nostru?

— Nu-i nevoie!... Spuse băiatul, ridicîndu-se în coate.

— Ce nu-i nevoie?

— Nu-i nevoie să rămînem aici... Pot să mă tîrăsc pînă la corabie şi pot chiar să şi vîslesc.

— Fleacuri! Răspunse profesorul. Şi dacă se dezlănțuie vreo furtună? Te duci la fund ca un bolovan!

Ivan Ghermoghenovici se aplecă şi atinse cu băgare de seamă genunchiul umflat al băiatului.

— Ia uite cum s-a învinețit! Şi probabil că te şi doare?

— Mă doare! mărturisi copilul, încruntîndu-se. Şi mă arde de parcă m-ar călca cineva cu un fier încins.

Profesorul căzu pe gînduri, apoi deodată, plesnindu-se cu palma peste frunte, dădu fuga spre lac.

Valia atinse cu vîrful degetului piciorul bolnav al frățiorului ei:

— Vai ce umflat e!

— Dacă ai fi pățit ce-am pățit eu, tu te-ai fi umflat toată! zise Karik, mîngîindu-şi genunchiul rănit.

— Să nu mai pui piciorul în pămînt şi o să-ți treacă mai repede. Vrei să-ți găsesc o cîrjă?

Ivan Ghermoghenovici se înapoie îndată. El ținea în palmă o frunză mică, de pe care apa curgea şiroaie în nisip.

— Ia întoarce-te! îi spuse profesorul lui Karik. Întinde piciorul! Puse frunzulița udă şi rece pe genunchiul fierbinte şi umflat, împăturind-o cu grijă. Ei, cum e?

— E bine - răspunse Karik. Parcă ar fi o compresă. M-a uşurat îndată.

— Minunat! Stai cuminte, iar eu mă duc cu Valia să căutăm un loc unde să înnoptăm.

Din fericire pentru călătorii noştri, de astă dată n-au fost nevoiți să caute prea mult un adăpost. Malul iazului era tot străpuns de peşteri adînci. Profesorul şi Valia cercetară cîteva din ele şi în cele din urmă aleseră o peşteră uscată, nisipoasă, cu bolți joase şi cu o intrare îngustă.

— Haideți să rămînem aici! propuse Valia.

Ivan Ghermoghenovici fu de aceeaşi părere. Se întoarse la țărm, îl luă pe Karik şi-l duse în brațe pînă la peşteră.

— Stai culcat! îi spuse el, aşezîndu-l lîngă perete.

— Stai bine?

Băiatul nu răspunse nimic. El dormea acum somnul greu al bolnavilor.

Profesorul şi Valia se aşezară mai în mijlocul peşterii, spre intrare, şi în lumina slabă a amurgului începură să mănînce resturile aluatului de miere.

— Şi-acum, la culcare! comandă Ivan Ghermoghenovici.

Astupînd cu pietre intrarea peşterii, călătorii se întinseră pe nisipul uscat şi adormiră curînd.

*

* *

În zori, Ivan Ghermoghenovici visă că leul furnicilor îl ținea strîns pe Karik în cîrligele sale îndoite, țintuindu-l cu privirea ochilor holbați şi mari. Băiatul lovea în capul monstrului cu mîinile şi cu picioarele şi gemea încetişor.

Profesorul deschise ochii.

„Am visat!" îşi spuse el.

Totuşi gemetele nu încetară. Va să zică nu fusese vis?

— Karik, ce-i cu tine? întrebă profesorul.

În peşteră era întuneric. Ivan Ghermoghenovici se sculă şi, ținîndu-se cu mîna de perete, se îndreptă spre gura adăpostului. Dibuind prin întuneric baricada de pietre care astupa intrarea, el dădu la o parte doi bolovani şi, cu grijă ca să nu facă zgomot şi să sperie copiii, îi puse jos. În peşteră se făcu îndată mai multă lumină.

Lumina cenuşie dinainte de ivirea zorilor cădea pe podeaua de nisip, chiar deasupra copiilor, care încă dormeau: Valia, ghemuită în mijlocul peşterii, iar lîngă perete, cu brațele larg desfăcute, Karik. Tot trupul i se înroşise. Fruntea îi era scăldată în sudoare. Băiețelul tresărea şi gemea mereu prin somn.

Ivan Ghermoghenovici se apropie de el, se aplecă şi-i atinse uşurel genunchiul umflat, înfăşurat în frunzuliță. Fără să se trezească, băiatul îşi trase piciorul şi gemu mai tare.

— Karik, ți-e sete? întrebă profesorul.

Copilul întredeschise ochii. Fără să-şi dea seama de nimic, îl privi îndelung pe Ivan Ghermoghenovici, apoi, tăcut, se întoarse cu spatele la el.

— Să-ți aduc apă?

— N-nu! strecură printre dinți Karik.

— Nu vrei să-ți schimb compresa?

— Da... Compresa, vă rog!

Profesorul aduse o petală proaspătă şi udă, pe care o puse pe genunchiul umflat al băieţelului.

— Ei, e mai bine?

— Mai bine! suspină Karik.

— Atunci e în ordine! Dormi! Iar eu mă duc să caut ceva demîncare. Dacă se trezeşte Valia, n-o lăsa să iasă din peşteră. Mă întorc îndată.

Karik dădu din cap în tăcere.

Ivan Ghermoghenovici astupă cu pietre intrarea peşterii şi, privind mereu înapoi ca să țină bine minte locul unde rămăseseră copiii, se duse să caute ceva de-al e gurii.

Nu departe de peşteră se înălța un munte acoperit cu tufăriş des. Profesorul se apropie de poalele muntelui, îl cercetă cu atenție, atinse crengile moi şi pufoase ale tufişurilor verzi.

— Cred că ăsta e muşchi! Da, da, e chiar muşchi. Ei, ia să vedem dacă nu se găseşte pe aici ceva demîncare.

Ivan Ghermoghenovici intră plin de curaj în tufişurile dese, dar nu făcu decît cîțiva paşi, şi se prăbuşi pe neaşteptate în vegetația care-i ajungea pînă la brîu. Izbuti totuşi în timpul căderii să se prindă de crengi. Bălăbănindu-şi picioarele deasupra gropii negre, profesorul privi în jos, şi, prin întuneric, văzu bolțile de pămînt şi podeaua netedă, bătătorită.

O rază palidă de soare pătrundea de sus, prin tufişurile dese, luminînd cu zgîrcenie subterana întunecoasă. În fundul ei, de-a lungul pereților, se înşirau în rînduri drepte nişte butoaie albe.

— Cred că e magazia unui bondar! mormăi Ivan Ghermoghenovici.

Măsură din ochi distanța pînă jos, dădu drumul crengilor şi sări. Sub picioarele lui, pămîntul era uscat şi cald. Cercetînd cu luare-aminte subterana, profesorul se apropie de butoaie. Toate erau acoperite cu capace albe, rotunde. Ridică îndată capacul unui butoi, se aplecă deasupra lui şi mirosi.

— Chiar aşa e!

Butoiul era plin ochi cu miere parfumată. Toate celelalte erau de asemenea pline cu miere.

Ai fi zis că te afli într-o magazie unde se păstrează provizii pentru zile negre.

Era într-adevăr magazia unui bondar.

Matca-bondar depune în cuib un ou şi lasă alături un cocoloş de miere cu polen de flori. Din ou iese larva, ea mănîncă cocoloşul de miere şi polenul, iar apoi se transformă în nimfă. Această nimfă e aşezată într-o gogoaşe ce seamănă cu un butoiaş. Peste cîtva timp, bondarul tînăr deschide căpăcelul din partea de sus a butoiaşului şi-şi ia zborul. Dar gogoaşa nu se pierde. Vara, bondarii umplu gogoşile cu miere, aşa că atunci cînd vine vremea ploioasă şi rece, iar ei nu pot să zboare din cuib, au pregătite din timp rezervele de hrană.

Ivan Ghermoghenovici îşi luă micul dejun în tihnă, apoi alese un butoi mai măricel şi se apucă să-l scoată afară din magazie. Nu era o treabă uşoară. Butoiul parcă era viu: se smulgea din mîinile profesorului, îl împingea, îl răsturna. Cu toate acestea,

Ivan Ghermoghenovici izbuti să-l urce sus. Genunchii îi tremurau. Mîinile îi amorțiseră. Inima îi bătea cu atîta putere, încît îi zvîcneau şi tîmplele.

„Dar cum să duc butoiul pînă la peşteră?" se întrebă profesorul.

Ar fi putut să-l culce şi apoi să-l dea de-a dura, cum ştia că se procedează în astfel de ocazii, dar se temea să nu se deschidă capacul butoiului şi toată mierea să curgă pe jos.

„Păi... să încercăm într-alt fel".

Profesorul apucă butoiul cu amîndouă mîinile şi-l scutură zdravăn. Butoiul se clătină.

— Aha! A pornit! se bucură Ivan Ghermoghenovici.

El îl aplecă într-o parte şi, ținîndu-l de margini, începu să-l împingă, sucindu-l şi răsucindu-l pe loc, întocmai ca pe un sfredel cu care încerci să găureşti pămîntul.

Încet-încet, pas cu pas, tot împingîndu-l şi lăsîndu-se asupră-i cu toată greutatea trupului, profesorul izbuti în cele din urmă să ducă butoiul la peşteră.

Aici fu întîmpinat de Valia. Fetița era încă somnoroasă, se întindea şi căsca, dar cînd văzu butoiul, începu să bată din palme de bucurie şi strigă:

— Ăsta e un tort mare? Da?

— Ei, deşi nu-i chiar un tort, cred totuşi c-o să-ți placă!

— Vai, dar ce-i asta?

— Miere!

— Un butoi întreg?

— Şi nu numai unul singur, Valiok! Am găsit o magazie întreagă cu butoaie din astea! Probabil că într-un an de zile n-am putea mînca nici jumătate din bunătățile adunate acolo.

— Vai ce bine! se bucură Valia.

Ea dădu zeloasă o mînă de ajutor lui Ivan Ghermoghenovici, aşa că nu trecu nici un minut şi butoiul cu miere fu adus în peşteră şi aşezat într-un colţ.

— Foarte bine - spuse profesorul, ştergîndu-şi cu palmele năduşeala de pe gît. Acum ai miere, poţi să-ţi iei gustarea de dimineaţă, Valiok. Eu mă duc să caut un aşternut pentru Karik. Dar, vezi, nu cumva să-ţi treacă prin minte să pleci din peşteră! Pe aici mişună fel de fel de monştri, unii atît de fioroşi, că pînă s-apuci să strigi, te-au şi mîncat.

Ivan Ghermoghenovici plecă, iar Valia, după ce-l petrecu pînă în prag, se întoarse, se apropie de butoi şi se apucă de treabă. Fără prea multă greutate, dădu la o parte capacul, mirosi mierea şi, lingîndu-şi buzele, îşi vîrî mîinile în butoi.

— Vai cît de multă e! şopti ea.

Degetele i se cufundară în mierea lipicioasă şi parfumată. Fetiţa mîncă cu atîta nesaţ, încît foarte curînd nu mai rămase locşor pe faţa, pe gîtul, pe pieptul, pe mîinile şi braţele ei, care să nu fie mînjit cu mierea cea galbenă ca chihlimbarul şi lipicioasă cum e cleiul. La orice mişcare, se lipea de butoi, de pereţii peşterii, dar şi de ea se prindeau boabe de nisip, bucăţele de frunze şi petale uscate.

Răsfirîndu-şi degetele-i lipicioase, Valia se învîrtea prin peşteră, în vreme ce tot felul de păienjenişuri vechi, de fibre uscate de plante, polen de flori, precum şi altele de acest soi şi la fel de minuscule, ca de pildă scame sau fire de praf, se lipeau de ea, sporindu-i proporţiile, întocmai ca un bulgăre de nea tăvălit prin zăpadă.

— Mă duc să mă spăl! suspină fetiţa.

Scoase cu băgare de seamă capul din peşteră, privi în jur să vadă dacă nu cumva sînt prin apropiere animalele acelea fioroase şi alergă glonț spre iaz. Se bălăci în apă cam vreun ceas. Din cînd în cînd, deasupra capului ei zburau vuind şi şuierînd cu aripile lor rigide sperietorile holbate cu cîte şase picioare; atunci Valia se vîra repede sub apă. Dar deodată îşi aminti de păianjenul argyroneta... Fetița se pomeni țipînd de frică. Nu mai întîrzie o clipă: sări pe mal şi o luă la fugă înapoi spre peşteră.

În goană, ea se ciocni, chiar în fața intrării, de Ivan Ghermoghenovici, gata-gata să-l doboare.

— Unde ai fost? o întrebă el, cu asprime. Vrei să nimereşti în labele viespei-eumena?

— Am... Am fost să mă spăl! Profesorul clătină din cap:

— Am impresia că nu prea vrei să te întorci acasă... Dacă tu şi Karik, în loc să stați lîngă mine, o s-o tot luați razna, o să faceți cunoştință şi cu alți monştri de prin meleagurile astea, şi tare mă tem că mama voastră n-are să vă mai vadă niciodată.

— M-am mînjit cu miere! mărturisi Valia, cu ochii în pămînt.

— Cu atît mai rău - zise Ivan Ghermoghenovici. Putea să te înhațe o muscă, o albină, o viespe... Pe aici sînt destui amatori de fetițe unse cu miere... O dată cu mierea, te mînca şi pe tine! Pe scurt: altă dată să nu se mai repete! Auzi ce-ți vorbesc?

— Da! răspunse Valia, ruşinată.

— Şi-acum, ajută-mă să-i pregătesc lui Karik patul.

În clipa aceea, Valia zări lîngă pereții peşterii un vraf uriaş de fire pufoase.

— O să fie ca o saltea adevărată! se bucură ea, pipăind moliciunea firelor. Dumneavoastră le-ați adus? Dar de unde le-ați luat?

— Mi le-a dăruit omida păroasă a stejarului! zîmbi Ivan Ghermoghenovici.

— Vi le-a dăruit? întrebă neîncrezătoare copila.

— Da! Păi mîine împlinesc exact şaizeci de ani. Şi de ce nu mi-ar dărui omida păroasă ceva de ziua mea?

— Şi... și chiar personal vi le-a dăruit?

— Ah, e atît de lipsită de perspicacitate - zîmbi Ivan Ghermoghenovici - şi atît de nerecunoscătoare! Am studiat această omidă vreme de doi ani, am scris despre ea trei articole şi cred că am tot dreptul asupra acestei saltele.

— Păi omida păroasă doarme pe saltea?

— Ea? O, nu! Nu doarme niciodată, acest fluture zboară neobosit, în schimb, pe urmaşii lui îi înveleşte grijuliu în puf. Sub o plapumă groasă şi pufoasă ca asta n-ai de ce să te temi de ploaie sau de frig, pentru ouăle din care vor ieşi insecte noi... Ei, şi-acum, hai să-i aşternem lui Karik un pat moale şi bun!

— Îl aştern eu singură! spuse Valia.

Ea puse vraful de fire pufoase în colțul cel mai uscat al peşterii, îl bătu cu mîinile aşa cum se bat saltelele, aruncă şi la căpătîi unul, drept pernă, apoi se dădu la o parte.

— Cred că aşa e bine! rosti fata, mulțumită de treaba pe care o făcuse.

— Minunat! Excelent! încuviință profesorul. Apoi îl luă în brațe pe Karik, care dormea încă, și-l mută pe patul moale de puf. Valia îl înveli cu o plapumă făcută dintr-o petală veştedă a unei flori galbene.

— Ei, acum cred că se simte bine. Ai tu grijă de el, eu o să lipsesc cam o jumătate de ceas - o preveni

Ivan Ghermoghenovici. Am nişte treburi pe aici... Dacă se trezeşte Karik, dă-i să mănînce!

— Bine - răspunse Valia - duceți-vă, că şi eu am nişte treburi pe aici...

După ce plecă profesorul, Valia pregăti încă două paturi, aduse două plăpumi noi, albastre, din petale de clopoțel, mătură duşumeaua cu o bucățică de petală, apoi rostogoli în peşteră patru pietre mari şi aşeză pe ele o altă piatră iar deasupra aşternu, drept față de masă, o petală albă de romaniță.

Era o masă dintre cele mai solide, în jurul căreia Valia rîndui cîteva pietre mai mici, le acoperi cu resturi de fire pufoase şi puse deasupra petale galbene.

— Acestea vor fi fotoliile! Hotărî ea.

După ce totul fu gata, fetița făcu ocolul încăperii şi rămase foarte mulțumită: peştera devenise cît se poate de confortabilă.

„Acum putem aştepta aici însănătoşirea lui Karik, chiar şi o lună întreagă, de va fi nevoie!"

Ea se apropie de pat în vîrful picioarelor, se aplecă şi îndreptă cu grijă plapuma.

— Dormi! Dormi! rosti Valia, în şoaptă.

Curînd se întoarse şi profesorul. Gîfîind din greu, el rostogoli în peşteră încă un butoi cu miere şi-l aşeză lîngă perete.

— Ia priviți ce-am făcut aici! se făli copila.

— Ce? întrebă speriat Ivan Ghermoghenovici, dar, aruncînd o privire prin peşteră, dădu din cap în semn de încuviințare. Bravo, bravo! Bravo ție! Eşti o adevărată gospodină! O lăudă el. De altfel, şi eu pot împodobi cu cîte ceva locuința noastră. Adineauri am găsit lîngă peşteră un lucruşor foarte interesant.

Ducîndu-şi degetele la buze, profesorul ieşi repede şi se întoarse peste zece minute, ținînd în palmă o frunzuliță. Ca pe o tavă, pe frunzuliță erau aşezate grămăjoare de ouă lunguiețe.

— Da' astea ce sînt? întrebă Valia. Se mănîncă?

— Nu - răspunse Ivan Ghermoghenovici - nu se mănîncă... Dar ne vor fi de folos. De mare folos!

— Adică cum?

— Vom trăi şi vom vedea! Profesorul puse tava cu ouăle pe un butoi şi zise: Deci, precum se vede, bolnavul nostru va trebui să stea culcat cîteva zile. Pentru ca să nu pierdem vremea de pomană, vom aduce împreună în peşteră toate butoaiele cu miere, şi-apoi... Şi-apoi... Va trebui să ne construim un cuirasat.

— Ce fel de cuirasat?

— O să fie... O să fie... Aşa cum o să-l construim noi! Şi îndată ce Karik se va însănătoşi, vom porni să navigam departe. Farul nostru se află doar pe celălalt mal; prin urmare, va trebui să ajungem la el!

După ce luară o gustare din provizia de miere, începură să rostogolească butoaiele din magazia bondarului înspre peşteră. De fiecare dată cînd se întorceau, profesorul se apropia de Karik, îi asculta respirația neregulată şi îi pipăia pulsul.

Băiatul dormea dus. Cînd unul din colțurile peşterii fu în întregime ocupat cu butoaie cu miere, Ivan Ghermoghenovici spuse:

— Ei, şi-acum, Valiok, să mergem să construim corabia.

— Vai, ce interesant! se bucură Valia.

— Nu ştiu de va fi interesant sau nu - răspunse profesorul - dar sînt gata să pun capul că vom avea de muncit foarte serios.

După ce astupară cu pietre intrarea peşterii, ca să nu pătrundă înăuntru şi să ajungă pînă la Karik insectele răpitoare, Ivan Ghermoghenovici şi Valia porniră spre iaz.

— Şi din ce o să construim corabia? întrebă fetița, păşind alături de profesor.

— O să găsim noi ceva! Oare puține frunze uscate sînt risipite pe mal?! O s-o construim din frunze. Azi de dimineață am văzut în spatele dealurilor o pădure adevărată! Nu o junglă de iarbă, ci un crîng verde de stejari. Cred că vînturile aduc şi în partea asta frunze uscate de stejar.

Ivan Ghermoghenovici şi Valia o luară spre țărm, cercetînd cu atenție tot ce le ieşea în cale. Deodată, fetița strigă:

— Am găsit! Am găsit! Am şi găsit!

— Unde? Ce-ai găsit?

— Uitați-vă! Şi Valia ridică de margini, cu amîndouă mîinile, o frunză uriaşă, galbenă, care se găsea aproape de iaz. Era o frunză bună, rezistentă, cu marginile adînc crestate. Nervurile ei groase se ramificau în toate direcțiile în chip de evantai.

Profesorul dădu ocol frunzei, o cercetă din toate părțile, ridică marginea şi, uitîndu-se dedesubtul ei, spuse:

— Da, asta e într-adevăr o frunză de stejar, dar din nefericire nu vom putea construi din ea o corabie.

— De ce?

— Are gale! Vezi? Toată frunza e presărată cu gale!

— Gale? Dar ce-s astea?

Profesorul ridică marginea frunzei ceva mai sus. Valia privi dedesubt. Toată partea inferioară era acoperită cu nişte bile de culoare închisă. Aceste bile

erau parcă lipite, sudate de frunză. Fetița le atinse cu mîna. Erau tari ca piatra.

— O frunză ca asta n-o putem nici măcar urni din loc - spuse Ivan Ghermoghenovici.

— Şi ce sînt umflăturile astea? întrebă Valia.

— Cuiburi de insecte! răspunse profesorul. Vezi, drăguță, sînt multe insecte care îşi depun ouăle de-a dreptul pe frunze. Dar frunzelor nu le place de loc treaba asta şi se apără din răsputeri împotriva acestor oaspeți nepoftiți. Celulele frunzei se adună în jurul oului, străduindu-se să-l împingă afară, aşa cum globulele albe ale sîngelui împing ghimpele intrat în deget. Pe deget se formează un abces, iar pe frunză apar umflături: aceste gale. În mod obişnuit li se spune nuci galice, deşi nu sînt toate la fel.

— Şi care insecte îşi depun ouăle pe frunze? întrebă Valia.

Profesorul dădu din umeri:

— Fel de fel de insecte. Nu mai puțin de şaizeci de specii de fluturi, o sută treisprezece specii de gîndaci, patru sute optzeci şi şase de specii de muşte şi două sute nouăzeci de specii de alte insecte.

— Va să zică trebuie să căutăm altă frunză?

— Va să zică trebuie să căutăm alta! spuse profesorul.

Începuse să se însereze cînd Ivan Ghermoghenovici şi Valia găsiră, în sfîrşit, o frunză de stejar uscată, bună pentru navigație. Dar se afla la o distanță atît de mare de mal, încît nu stătea în puterea profesorului şi a fetiței s-o transporte pînă acolo.

— N-o putem trage! şi Valia clătină din cap. Ivan Ghermoghenovici căzu pe gînduri. Mîngîindu-şi barba, el stătea pe frunză, cercetînd-o în tăcere.

— Şi ce-ar fi dacă?... Păi da, desigur! murmură profesorul şi izbucni deodată în rîs.

— De ce rîdeți? întrebă Valia.

— Uite ce - hotărî Ivan Ghermoghenovici. Hai să mergem acasă! Mîine o să înhămăm caii!

— Caii?! se miră copila.

Profesorul nu răspunse nimic. Mormăind ceva pe sub nas, el o luă repede în direcția peşterii. Valia fugi țopăind după el.

— Dragă Ivan Ghermoghenovici, spuneți-mi, despre ce fel de cai e vorba? De unde o să-i luați?

— Nu-ți spun!

— Vă rog, spuneți-mi! stărui Valia.

— Nu fi curioasă, o să vezi mîine.

— Of! Ivan Ghermoghenovici! se văicări din nou fetiță, dar tăcu brusc.

În fața lor licări un foc. Ea îl apucă pe profesor de mînă şi se opri:

— Arde! Uitați-vă! Arde peştera noastră! Focul lumina printre pietrele care astupau intrarea. Foc! E foc în peştera noastră! strigă speriată Valia. Să fugim mai repede, o să ardă Karik!

— N-ai grijă! Nu-i nici o primejdie! Frățiorul tău n-o să ardă!

Fără să-l mai asculte pe profesor, Valia porni în goană spre peşteră.

— Karik! strigă ea din fugă. Ai luat foc? Karik? Ai luat foc?

— Nu, nu eu! auzi fetița glasul liniştit al fratelui ei.

Copila dădu repede la o parte o piatră. Năvălind în peşteră, ea se opri năucită:

— Ce-i asta?

În colțul unde se afla pe tavă grămăjoara de ouă adusă de Ivan Ghermoghenovici, strălucea o lumină

albastră care licărea ca nişte artificii pe crengile unui pom de iarnă. Numai că aceste ouă răspîndeau o lumină mai puternică decît artificiile - era o lumină la care se putea citi, scrie şi desena fără nici o trudă.

— Ei? întrebă profesorul, punînd mîna pe umărul Valiei.

— Vai ce frumos e! exclamă entuziasmată fetiţa. Astea-s... ouăle, care luminează aşa?

— Da - zîmbi Ivan Ghermoghenovici - sînt ouă de licurici.

— Aha, ştiu! exclamă Valia, dînd din cap. Ştiu că există astfel de viermişori. Viermişorul-licurici, "Viermişorul lui Ivan".

— Da! Aşa i se spune, de fapt însă nu-i un vierme, ci un gîndac. Te poţi convinge uşor dacă observi cu ce se hrăneşte şi cum trăieşte. Viermii obişnuiţi trăiesc sub pămînt şi mănîncă pămînt, iar acest gîndac trăieşte în iarba umedă şi se hrăneşte cu melci.

— Da, da, mi-am adus aminte! Gîndacii ăştia luminează prin iarbă. Foarte adevărat. Luminează şi ei, luminează şi larvele lor, şi ouăle lor... E frumos, nu-i aşa?

— Foarte frumos! vorbi Karik din colţul său. Ce bine că le-aţi găsit.

— Ei, şi cum ne simţim? Mai bine? Mai prost? Şi profesorul se apropie de bolnav. Nu vrei să mănînci ceva?

— Oho, de cînd am mîncat! zise băiatul. Ce credeţi că am făcut în lipsa voastră? Am cotrobăit pe aici şi am găsit nişte miere din care m-am ospătat pe cinste.

— Nu trebuia să te dai jos din pat - se încruntă Ivan Ghermoghenovici. Nu-i încă timpul. E prea devreme pentru aşa ceva, dragul meu! Dacă eşti imprudent, poţi să te îmbolnăveşti şi mai rău!

— Ştiți - vorbi Karik - cînd m-am trezit, m-am uitat împrejur şi am văzut masa pusă, fotoliile, am văzut focul arzînd şi m-am gîndit că sînt acasă, că s-a făcut dimineața şi că trebuie să mă scol.

— Îți place noua noastră locuință? întrebă Valia.

— Foarte mult! răspunse Karik. Şi mai cu seamă luminițele licuriciului. Ce lumină puternică dau licuricii!

— Ehei! spuse Ivan Ghermoghenovici. Dacă am aduce aici o pereche de pirofori de noapte, atunci să vezi lumină!

— Da, piroforii ăştia de care spuneți, ăştia, de fapt, ce sînt?

— Nişte gîndaci! Trăiesc în Guiana, în Brazilia şi în Mexic. Cînd vreun brazilian sau mexican trebuie să treacă noaptea printr-o pădure, el prinde nişte pirofori şi şi-i pune la pălărie. Lumina pe care o răspîndesc aceşti gîndaci-felinare este atît de puternică, încît, avînd-o drept călăuză, poți străbate chiar cele mai întunecoase desişuri ale tropicelor, fără teama de a te rătăci. Iar doamnele mexicane, cînd se duc la bal, îşi pun în păr pe lîngă briliante, pirofori. Sau fac din ei salbe şi cingători de foc. După bal, cochetele de prin partea locului vîră insecta în apă, ca să o învioreze, apoi o introduc într-un vas de sticlă. Astfel, toată noaptea, piroforul luminează discret şi plăcut dormitorul mexicanei.

— Dar la noi numai „viermişorul lui Ivan" luminează? întrebă Valia.

— Nu numai el - răspunse Ivan Ghermoghenovici. Aş fi putut face o instalație de lumină şi cu bacterii luminoase... Cînd eram student, am făcut o lampă adevărată din aceste bacterii, o lampă la lumina căreia se putea citi şi scrie!

— Bacterii? Păi astea sînt nişte fiinţe mici, care nu se văd cu ochiul liber!... Cum de pot ele să lumineze? Doar sînt invizibile...

— Cînd sînt foarte numeroase - răspunse profesorul - lumina pe care o dau poate fi văzută, deşi bacteriile înseşi rămîn invizibile. Uneori, în pădure, butucii putrezi lucesc cu o lumină albastră sau verde. Ţi se pare că luminează chiar butucul, dar de fapt e lumina pe care o iradiază bacteriile. De asemenea, şi peştii putrezi, aruncaţi pe ţărm, împrăştie lumină. Deseori, o astfel de iradiaţie albăstrie poate fi observată şi pe hoiturile animalelor. Deodată, Ivan Ghermoghenovici reveni la realitate, alergă spre butoi şi, dînd cu zgomot capacul la o parte, strigă voios: Hai să cinăm, dragii mei! Să cinăm şi să ne culcăm!

*
* *

Dimineaţa, profesorul porni în cercetare. Se întoarse abia seara şi aduse cu el un vraf de sfori făcute din păienjeniş. Pînă noaptea tîrziu, Ivan Ghermoghenovici stătu în pragul peşterii, răsucind din fire de păienjeniş frînghii groase. Înainte de a se duce cu toţii la culcare, el îi spuse Valiei:

— Mîine o să mergem împreună la corabia noastră! E timpul s-o lansăm pe apă... Karik e pe cale de a se înzdrăveni şi în curînd vom putea porni la drum.

*
* *

A doua zi, Ivan Ghermoghenovici o trezi din somn pe Valia devreme, înainte de ivirea zorilor. Mîncară miere şi, cu funiile pe umăr, porniră la treabă.

Frunza de stejar era la locul ei.

— Iar acum - spuse profesorul, aruncînd frînghia lîngă frunză - să mergem în grajd după calul nostru de povară.

Şi porni de-a lungul malului, tot aplecîndu-se mereu şi iscodind cu privirea pe sub pietre. În sfîrşit se opri lîngă un bolovan cenuşiu. Se lăsă în patru labe şi cercetă cu atenție borta întunecoasă ce se căsca dedesubt. Apoi cotrobăi primprejur şi aruncă înăuntru un pumn de nisip. Sub piatră începu să foiască ceva.

— Falnic armăsar! exclamă Ivan Ghermoghenovici, ridicîndu-se de jos. Dacă n-o să dea prea mult din picioare, o să izbutim foarte repede să lansăm corabia pe apă!

— Da' ce-i acolo sub piatră? întrebă în şoaptă Valia.

— Un cal sălbatic! glumi profesorul. Un cal cu şase picioare. Ia ajută-mă, Valiok!

Ivan Ghermoghenovici aduse frînghia din păienjeniş în dreptul frunzei, făcu un laț şi-l petrecu în jurul codiței, apoi, trăgînd cu putere, îl strînse bine.

— Minunat! murmură el.

Tîrînd pe pămînt celălalt capăt al funiei, profesorul se îndepărtă de frunză. Odată întinsă frînghia, Ivan Ghermoghenovici făcu şi la acest al doilea capăt al ei un laț. Apoi aduse patru buşteni scurți şi-i aşează în picioare. Folosind o piatră drept ciocan, el înfipse - dar nu prea adînc - buştenii în pămînt. Apoi, împingînd uşurel cu piciorul cînd un buştean, cînd celălalt, îi potrivi în aşa fel încît să se prăbuşească la cea mai uşoară atingere.

— Minunat! zise profesorul.

Valia îl urmărea cu multă curiozitate, dar nu pricepea nimic.

— Să vă ajut? întrebă ea în cele din urmă.

— Lasă, nu-i nevoie! O să fac totul singur!

Ivan Ghermoghenovici ridică de jos capătul frînghiei, îl tîrî pînă la buşteni şi-l puse cu grijă deasupra. Laţul atîrnă deasupra pămîntului, sprijinindu-se pe buştenii ce se clătinau.

— Ei, acum hamul e gata - anunţă profesorul. Putem merge după cal! Tu ai înhămat vreodată cai? o întrebă el în glumă pe Valia.

— Nu - mărturisi sincer fetiţa - n-am înhămat niciodată cai!

— Foarte bine! Nici eu n-am avut prilejul pînă azi. Dar asta nu-i nici o nenorocire. Profesorul luă de jos o prăjină lungă şi i-o întinse Valiei. Na! Ţine asta! Apoi găsi o prăjină şi mai lungă şi, punîndu-şi-o pe umăr, comandă: După mine, marş! Cu paşi mari, el o duse pe Valia pînă la bolovanul cenuşiu. Ajungînd acolo, Ivan Ghermoghenovici se opri, ciocăni cu capătul prăjinei în pămînt şi, ducînd un picior înainte, zise: Ia aminte la ce-ţi spun. Uite, aici, sub piatra asta, se ascunde de lumina zilei larva carabidei. Carabida este un gîndac răpitor care se hrăneşte cu insecte. Larva, la fel ca şi mama ei, se hrăneşte şi ea cu insecte. Ziua şade cuminte pe sub pietre, iar noaptea porneşte la vînătoare. Este grozav de puternică! O adevărată tigroaică, nu altceva!

— Mi-e frică! şopti Valia, uitîndu-se la profesor cu ochii larg deschişi, speriată de-a binelea.

— Nu trebuie să-ţi fie frică - răspunse Ivan Ghermoghenovici. Şi-apoi, nici n-avem timp de pierdut cu fricoşii... Prin urmare, trebuie să gonim de

sub piatră larva carabidei şi s-o înhămăm. Şi atunci o să tragă ea singură corabia pînă la mal. Cred că o să ne descurcăm uşor, numai că nu trebuie să ne temem de ea.

— Dar dacă ne muşcă?

— Bineînțeles c-o să ne muşte dacă o să stăm cu brațele încrucişate!

— Atunci, cum s-o gonim?

— Uite cum: mai întîi o s-o gonim de sub bolovan. Pe urmă, tu o să stai în partea asta, iar eu în partea cealaltă. Cînd ea o să plece de sub piatră, tu să n-o laşi să se ducă spre dreapta, iar eu n-am s-o las s-o ia spre stînga. În felul ăsta o s-o silim să intre drept în ham. Ei, sîntem gata? E bine să stai ceva mai departe... Şi mai departe! ceru el.

Valia se supuse, apoi profesorul vîrî prăjina sub bolovan şi o răsuci ca pe un vătrai în jeratic.

— Aha! Uite-o! Vine! Şi profesorul sări repede la o parte.

Un monstru uriaş, cu trupul lung ieşi de sub piatră şi începu să se tîrască spre Valia. Fetița îl lovi cu prăjina în spinare. Monstrul tresări şi întoarse capul spre Ivan Ghermoghenovici; acesta, la rîndu-i, îl pocni cu prăjina în cap, şi cu atîta putere, încît fiara încercă mai întîi să se tragă înapoi. Dar îndată o porni drept spre frunza de stejar, mişcîndu-şi grăbit cele şase picioare. La jumătatea drumului se opri din nou.

Profesorul sări la carabida şi o lovi cu putere pe la spate. Ea tresări şi se învîrti în loc.

— Valia, mîn-o, mîn-o!

Fetița împunse carabida în coaste.

— Hai, hai! Ia-o din loc! Mergi înainte!

Şi astfel, pas cu pas, ei înaintau spre frunza de stejar, mînînd larva cu prăjinile.

În cele din urmă, capul carabidei ajunse în dreptul laţului. Profesorul răsturnă buştenii cu ajutorul prăjinii. Laţul căzu pe capul carabidei. Ivan Ghermoghenovici zvîrli prăjina, apucă repede frînghia şi o smuci cu putere. Laţul se strînse. Apoi ridică de jos prăjina şi alergă spre capul carabidei.

— Am plecat! strigă el.

Frunza se cutremură. Stîrnind nori de praf, se urni încet spre ţărm.

Carabida se zbătea furioasă, dar de fiece dată întîlnea prăjinile ascuţite, căci Valia şi profesorul nu-i îngăduiau să se abată nici la dreapta, nici la stînga. În cele din urmă, văzînd că n-are încotro, se resemna să tragă frunza spre iaz.

Carabida se tîra, uitîndu-se parcă mirată la Ivan Ghermoghenovici şi la fetiţă. Nu înţelegea, pesemne, ce vor de la ea aceste două ciudate insecte, care aveau numai două picioare şi nişte prăjini atît de lungi în labele lor...

— Ei, căluţule, bravo! strigă entuziasmată Valia.

— Nu căluţ, ci Carabus Cancellatus - rosti sever Ivan Ghermoghenovici. Carabus e numele de familie, Cancellatus, numele mic!

Larva de carabidă trase frunza de stejar pînă la marginea apei, dar aici, parcă fu deodată cuprinsă de turbare: mai întîi o luă la goană de-a lungul ţărmului, apoi se întoarse brusc şi o rupse la fugă înspre peşteră.

Ivan Ghermoghenovici şi Valia alergau după ea, strigînd şi lovind-o cu prăjinile unde nimereau: în cap, în coaste, în spinare.

E greu de spus cît ar mai fi putut ţine lupta aceasta, care se sfîrşi cu totul pe neaşteptate: larva se opri

brusc şi se furişă sub o stîncă uriaşă, pe lîngă care trecuse în goană mai înainte.

— O-of - suspină din adîncul pieptului profesorul - ce mai carabus! Ne-a scos sufletul!

— Şi acum, spuneți-mi, cum să scăpăm de el, de cărăbuşul ăsta? întrebă Valia.

— Foarte simplu! Dezlegînd frînghia de pe coada frunzei. N-ar trebui să aruncăm o funie atît de bună, dar n-avem încotro! Haidem! Cred că pentru astăzi ajunge. Trebuie să ne odihnim şi noi puțin.

Lăsînd frunza pe mal, ei se întoarseră acasă. La masă, Valia îi povesti lui Karik cu cîtă dibăcie transportaseră la țărm frunza de stejar, cu ajutorul larvei de carabidă. Băiatul asculta cu o vădită invidie.

— Vai ce rău îmi pare că n-am fost şi eu cu voi l oftă el. Aş fi gonit-o drept în apă. Trebuia să smuciți laţul.

— E uşor să dai sfaturi - zise profesorul - dar ia să fi muncit tu cît am muncit noi!... În orice caz nu ne-am ostenit mai puțin decît cărăbuşul. Bătrînul îşi trecu palma peste mustăți, îşi şterse mierea din barbă şi se sculă: Mîine începem să ne pregătim puțin cîte puțin pentru expediția noastră. Pînă deseară o să încercăm să ducem la mal butoaiele cu miere, să găsim ceva îmbrăcăminte de care avem nevoie şi să pregătim catargele, pînzele şi funiile. Cu alte cuvinte, va trebui să muncim, nu glumă, şi azi toată ziua, şi mîine. Ivan Ghermoghenovici îşi aruncă pe umeri un braț de fire ale omidei păroase. Haidem, Valiok, rosti el, îndreptîndu-se spre ieşire.

Profesorul şi fetița îşi petrecură toată ziua pe malul iazului; Valia împleti sfori din firul omidei păroase. La început o ajută şi Ivan Ghermoghenovici, dar apoi el se văzu nevoit să plece în căutarea unui catarg pentru corabie. Se întoarse după un timp, ducînd în

spinare un catarg lung şi uscat - care nu era altceva decît un fir de iarbă.

Spre seară, corabia fu lansată pe apă.

Ivan Ghermoghenovici străpunse cu o piatră ascuțită mijlocul frunzei, înfipse catargul în gaura făcută, apoi întări podeaua din jurul acestuia cu un strat gros de lut şi zise:

— Mîine, după ce soarele va usca lutul, catargul nostru va fi foarte bine prins de corabie.

Profesorul cercetă nava, se gîndi puțin, apoi luă din mîinile Valiei o frînghie lungă şi se îndreptă spre celălalt capăt mai îngust al frunzei. Aplecîndu-se, el petrecu lațul în jurul pedunculului frunzei şi-l strînse cu putere. Frunza se cutremură; capătul ei plesni apa şi se ridică puțin în sus. Acum frunza de stejar semăna foarte bine cu o corabie. Ea se legăna pe valuri, cu prora ridicată mult deasupra apei.

— Şi-a întins gîtul ca un gînsac! spuse rîzînd Valia. Ce-ar fi dacă i-am pune şi pînze?

— O s-avem şi pînze! răspunse cu un glas hotărît Ivan Ghermoghenovici. O să facem pînza dintr-o petală!... Numai nu cred c-ar fi potrivit s-o punem acum! O s-o punem mai tîrziu, în ziua plecării, altfel se usucă la soare, se zbîrceşte şi se fărîmă toată.

Profesorul înfipse bine un țăruş gros în mal şi priponi straşnic corabia, cu ajutorul frînghiei.

— Ei - spuse el, frecîndu-şi mulțumit mîinile - avem o corabie minunată! Cu o corabie ca asta am putea face chiar şi o călătorie în jurul lumii!

Între timp, Valia se cațără pe funie şi, ajungînd pînă la prova corăbiei, scrise ceva acolo,' cu o frîntură de scoică.

— Ce-o mai fi şi asta? întrebă Ivan Ghermoghenovici, mijindu-şi ochii.

— Am uitat să dăm un nume corăbiei - răspunse Valia - şi i-am găsit unul foarte frumos.

— Da? Ia s-aud!

— Citiți-l, vă rog!

Valia sări jos. Ivan Ghermoghenovici făcu cîțiva paşi mai aproape şi îşi puse palma streaşină la ochi.

— Hm... Da... Nu-i rău! încuviință el.

Pe prova corăbiei era zgîriat, cu litere mari, un singur cuvînt: „CARABUS".

*

* *

A doua zi, călătorii noştri începură să-şi confecționeze din petale îmbrăcămintea pentru drum. Apoi Ivan Ghermoghenovici şi Valia se apucară să care pe corabie butoaiele cu miere. Ziua întreagă şi-o petrecură cu îndeletniciri gospodăreşti.

Karik se vindecase aproape de tot: piciorul i se dezumflase şi băiatul încerca acum să umble. De cîteva ori voise să dea o mînă de ajutor profesorului şi Valiei la căratul butoaielor cu miere. Dar Ivan Ghermoghenovici nu-i îngăduise să se scoale din pat şi de fiecare dată îi strigase supărat:

— Iar vrei să te dai jos? Mă tem că o să trebuiască să te leg de pat cu frînghia, dacă n-ai să te-astîmperi.

Şi, într-adevăr, nu s-a astîmpărat nici a doua zi, zi care le-a adus apoi atîtea necazuri călătorilor noştri.

Dimineața, cînd Ivan Ghermoghenovici şi Valia au început să scoată butoaiele, Karik a sărit din pat şi s-a repezit să le-ajute, dar profesorul a strigat la el şi l-a silit să se vîre sub plapumă. Ceea ce, desigur, băiatului nu i-a fost de loc pe plac. Totuşi n-a avut încotro: s-a întins în pat şi chiar s-a întors cu fața la

perete. Curînd se prefăcu că doarme, în timp ce cu coada ochiului urmărea pe furiş fiecare pas al lui Ivan Ghermoghenovici şi al Valiei.

“Bine, bine - se gîndea Karik - o să vedeți voi cum pot eu să muncesc. Numai să plecați, că m-apuc îndată de treabă şi o să v-arăt eu că mă descurc singur chiar mai bine decît voi doi la un loc. Eu sînt foarte puternic. Şi o să vă convingeți de asta chiar azi."

Abia se îndepărtară Ivan Ghermoghenovici şi Valia de peşteră, o dată cu butoiul care îl dădeau de-a dura, şi Karik sări din pat şi se apucă să împingă spre ieşire primul butoi pe care îi picară ochii. Izbutise aproape să-l scoată din peşteră, cînd... Din nenorocire, băiatul calcă pe o piatră rotundă şi alunecă. Dînd din mîini, el căzu peste butoi, aplecîndu-l mult într-o parte. Karik se prinse de marginile butoiului, dar îşi pierdu echilibrul şi se prăvăli la pămînt. Butoiul se rostogoli peste pragul peşterii şi, săltînd într-un chip ciudat, se opri. Capacul sări într-o parte şi mierea groasă se vărsă toată pe jos. Băiatul se ridică, scuturîndu-se de praf, şi se uită buimăcit la butoiul răsturnat.

„Grozav ajutor le-am mai dat!" îşi zise el.

Băltoaca de miere se întinse pe jos ca un aluat moale. Karik se dădu deoparte, privi în jur, făcu un gest deznădăjduit şi, sărind într-un picior, alergă spre peşteră.

Se întunecase de-a binelea cînd profesorul şi Valia se întoarseră acasă. Karik le auzi de departe glasurile. Se vîrî iute sub plapumă şi se prefăcu că doarme.

— Vai, ce-i asta? strigă speriată Valia, oprindu-se în fața peşterii.

Băiatul îşi vîrî degetele în urechi şi strînse pleoapele.

— Vai, nu pot să merg! strigă iar fetița. Mi s-au lipit picioarele de pămînt!

Ivan Ghermoghenovici se repezi să-i vină în ajutor, dar nici n-apucă bine să se apropie de Valia, că şi lui i se împotmoliră picioarele în mierea lipicioasă.

— Ce-i asta?! exclamă mirat profesorul.

Afundîndu-se pînă la glezne în miere, el ajunse cu greu la Valia şi-i întinse o mînă, de care fetița se prinse.

— Hai! o îmbie Ivan Ghermoghenovici.

Făcu un pas înapoi şi o trase şi pe Valia după el. Dar fetița se clătină şi picioarele i se înfundară şi mai tare în stratul gros de miere.

— Staţi! strigă Valia. M-am lipit de tot! Ca musca în dulceață!

— Nu-i nimic, nu-i nimic! murmură profesorul, gîfîind.

Scoţînd-o cu chiu cu vai pe copilă din băltoaca de miere, porni spre peşteră. Mierea clefăia sub picioare, lipindu-se de tălpi ca un noroi gros şi clisos.

În cele din urmă, Ivan Ghermoghenovici ieşi din băltoacă. Lăsînd-o pe Valia în faţa peşterii, el îşi curăţă tălpile cu ajutorul unui băţ gros şi o ajută şi pe fetiţă să facă la fel.

— Hei, Karik! strigă profesorul, aruncînd o privire în peşteră. Ce s-a întîmplat pe-aici?

Băiatul se afundă şi mai tare în salteaua lui. Ivan Ghermoghenovici şi Valia se priviră în tăcere.

— E limpede - spuse profesorul, intrînd în peşteră - Karik al nostru a încercat să ne-ajute... Şi a reuşit aşa cum se vede... Să nu crezi că acum doarme! Aude tot! Numai că-i e ruşine să se uite la noi. Hei, Karik!

Băiatul întoarse cu multă precauție capul. Deschise doar un ochi şi o văzu pe Valia uitîndu-se drept la el. Repede închise ochiul şi începu îndată să sforăie zgomotos.

— Doarme! rîse Valia.

Profesorul clătină din cap, dar nu spuse nimic. Călătorii se duseră la culcare.

Nu mult înainte de ivirea zorilor, Karik auzi prin somn un zgomot foarte ciudat. Se ridică de pe salteaua mototolită şi se apropie de ieşire. Printre spațiile dintre pietre, el zări locul din fața peşterei inundat de lumina gingaşă a dimineții de vară. Pe această bucată de pămînt se tîrau nişte uriaşe animale înaripate.

Karik le recunoscu: erau muşte. Ele se agitau în jurul băltoacei de miere, se îmbulzeau, apoi îşi luau zborul bîzîind şi coborau din nou să se ospăteze.

Cu fiecare minut, numărul lor devenea tot mai mare. Zgomotul pe care îl făceau îi trezi pe profesor şi pe Valia. Ivan Ghermoghenovici spuse ceva, dar copiii nu putură auzi nimic: muştele bîzîiau şi vuiau ca nişte motoare puternice. Bineînțeles, acum nu mai puteau căra pe corabie restul butoaielor cu miere. Muştele ar fi putut să-i doboare pe călătorii noştri, ba chiar să-i omoare. Ele se îmbulzeau la intrare, priveau obraznic în peşteră, străduindu-se să-şi vîre prin crăpături trompele lor lungi.

Sub greutatea lor, pietrele care blocau intrarea se clătinau. Călătorii se uitau înspăimîntați la baricada lor: acuşi-acuşi ea se va nărui şi în peşteră vor da năvală hoardele de muşte... În cazul acesta erau pierduți. Dar spre seară muştele se făcură nevăzute.

— Au plecat! se bucură Valia.

— Ba n-au plecat - spuse abătut Karik. Mîine or să se întoarcă iar şi din nou or să dea tîrcoale peşterii. Le cunosc eu! Au simțit că aici sînt butoaie cu miere! Acum s-au dus la culcare.

— Haideți să astupăm mai bine intrarea! propuse Valia.

— Prostii! răspunse profesorul. Să mai stăm încă o zi şi să tremurăm de frică? Nu, mulțumesc.

— Atunci ce să facem?

— Să pornim la atac! hotărî Ivan Ghermoghenovici. Să atacăm şi nu să ne apărăm.

El ridică de jos coşulețul diatomeei, luă un ou de licurici şi, ridicîndu-l deasupra capului, ca pe o făclie, ieşi repede din peşteră.

— Încotro, Ivan Ghermoghenovici! strigară copiii.

— Îndată, îndată! Le-arăt eu netrebnicelor! Luminița albastră licări în întuneric şi dispăru.

— Unde s-a dus?

— Nu ştiu. Cred că pune ceva la cale. Noaptea tîrziu, profesorul se întoarse în peşteră foarte mulțumit şi vesel. Puse coşulețul jos şi zise gîfîind:

— Iată! Am adus bombe! Mîine o să deschidem asupra muştelor focul artileriei noastre.

Copiii se repeziră la coşuleț.

— Bombe?

— Grozav!

Karik îşi vîrî cu grijă mîna în coşuleț şi scoase un cocoloş cenuşiu. Dar băiatul se posomori pe dată: Ce mai bombe! Nu-s decît nişte cocoloaşe făcute din noroi uscat. Astea sînt bombe?!

Profesorul izbucni în rîs.

— Nu-ți plac? Ei, află că n-ai dreptate! Ai să vezi mîine cum vor acționa! Te-asigur că nu mai prost decît cartuşe de piroxilină.

Ivan Ghermoghenovici răsturnă cocoloaşele din coş, le împărți în două grămezi şi, împingînd spre Valia grămăjoara mai mică, spuse:

— Ia astea, Valia, şi haidem!

Profesorul şi fetița ieşiră din peşteră, încărcați cu muniții.

— Împrăştie bombele în jurul peşterii! Auzi Karik vocea lui Ivan Ghermoghenovici.

CAPITOLUL XVI. *Lupta cu muştele. O corabie cu pînze cu totul neobişnuită. Ochii pe picioare. Ploşnița cîntă la vioară. Călare pe bondar.*

Poc! Poc!

Copiii săriră din paturile boțite, răscolite. Frecîndu-se la ochi, se priviră speriați.

— Karik, ce-i asta?

— Nu ştiu.

— Poate că trage bateria noastră.

În peşteră licărea încă lumina albăstruie. Bolțile întunecoase atîrnau deasupra capetelor. În colț, de-a lungul pereților, stăteau înşiruite butoaiele albe şi scunde.

Poc! Poc! Poc! trosneau afară explozibilele.

Ivan Ghermoghenovici se ridică de pe salteaua lui, căscă cu gura pînă la urechi şi, frecîndu-se la ochi cu pumnii, mormăi:

— Aha!... A intrat în acțiune... Lucrează artileria mea...

Profesorul şi, în urma lui copiii, se apropiară de baricada ce astupa ieşirea peşterii. Prin spațiile dintre pietre se strecura lumina dimineții. Terenul din față,

acoperit cu nisip galben, sclipea orbitor în soare. Băltoaca de miere lucea ca aurul lichid. Mai încolo zăcea într-o rînă butoiul alb.

Lumina prea puternică îi silea pe călătorii noştri să-şi mijească ochii.

— O să fie o zi frumoasă! anunță profesorul, cercetînd cerul albastru şi curat, de parcă era spălat.

— În schimb, cîte muşte o să vedem aici! oftă Valia. Mai multe chiar decît ieri.

— Nu face nimic! o linişti Ivan Ghermoghenovici şi, frecîndu-şi voios mîinile, zise: în curînd or să fie mult mai puține... Şi... la urma urmei, acum nici nu mai sînt primejdioase pentru noi!

— Cum aşa?

— Dar tu n-auzi cum pocnesc bombele mele? întrebă mirat profesorul.

— Ba aud - răspunse Valia - dar mi se pare că muştele nu se tem de loc de bombele dumneavoastră. Văd că bombele explodează printre muşte, iar lor nici că le pasă.

— Aşteaptă puțintel! și Ivan Ghermoghenovici îşi mîngîie liniştit barba. Nu te pripi! Muştele nu pier chiar aşa, dintr-o dată, din pricina bombelor mele. După ce schija loveşte o muscă, ea mai umblă încă vreo cinci-şase ceasuri, şi abia după aceea intră în agonie. Şi agonia ei începe într-un chip foarte ciudat... O, merită să fie văzut!

— Şi muştele astea sînt acum rănite?

— Fără îndoială! răspunse cu convingere Ivan Ghermoghenovici. Dacă nu mă-nşel, tragerea a pornit încă din revărsatul zorilor.

Valia scoase din baricadă o piatră şi, lipindu-şi fața de fereastra astfel formată, privi afară.

Pe pietre rătăceau muşte uriaşe. Ele se apropiau de băltoaca de miere, îşi cufundau trompele în lichidul dulce şi se îmbrînceau. Una din ele, grasă, cu pîntecele alb, se aşează pe butoiul răsturnat. Butoiul se clătină. Musca zbură speriată şi se roti cercetînd obiectul, cu nişte ochi uriaşi, holbaţi. Apoi coborî cu prudenţă şi se aşează alături de butoi. Deodată o porni clătinîndu-se ca beată. Picioarele i se îndoiră. Căzu la pămînt, se tîrî pe nisip, cu capul îngreuiat, şi încremeni. Dar aripile-i desfăcute continuau să se zbată uşor.

— Una! exclamă Karik.

— Încă nu s-a sfîrşit - spuse Ivan Ghermoghenovici. Aşteptaţi să vedeţi ce-o să se mai întîmple cu ea.

Peste cîtva timp, profesorul şi copiii se apropiară din nou de baricadă.

În faţa peşterii zăceau cîteva muşte. Unele erau încă vii şi se mişcau, altele stăteau încremenite, cu aripile desfăcute şi cu capul vîrît în nisip. Erau acoperite cu o pulbere albă ca promoroaca, iar celei care începenise lîngă butoi îi crescuse din burtă o nuia lungă şi subţire, cu o pălărie rotundă în vîrf.

— Ce-are acolo? întrebă Valia. Uitaţi-vă, seamănă cu o ciupercă!

— Păi e chiar o ciupercă, ciuperca empusa! Deodată, pălăria ciupercii se desprinse şi căzu jos.

— S-a copt încă o empusă! zise Ivan Ghermoghenovici.

— Ce cuvînt caraghios: "empusa"! pufni Valia.

— E caraghios? Mie nu mi s-a părut niciodată caraghios... Nu e prima oară cînd am de-a face cu o empusă. E o veche cunoştinţă de-a mea. O ciupercă-parazit... Una dintre ciupercile cele mai folositoare omului... Ea omoară muştele... Această

nouă empusă care a căzut adineauri la pămînt va exploda îndată ce vreo muscă se va apropia mai mult de ea şi o va împroşca cu semințele sale, ca nişte schije. Semințele vor încolți, vor ucide musca şi vor azvîrli, spre pieirea altor muşte, o nouă bombă-ciupercă.

— Şi dacă muştele nu se apropie?

— Atunci empusa nu explodează!

— Dar dacă în locul muştei se apropie o albină, explodează sau nu?

— Nu,nu explodează.

— Prin urmare aceste empuse nu trag în albine?

— Astea nu. Dar şi albinele au o ciupercă-parazit a lor. Ea pătrunde în faguri şi-i distruge. De bună seamă, asemenea ciuperci nu sînt folositoare, ci chiar foarte-foarte dăunătoare.

Poc! trosni ceva afară. Profesorul scoase capul şi anunță:

— Încă cinci muşte! Curînd le vom vedea şi pe ele cu picioarele în sus.

Şi într-adevăr, în scurtă vreme tot locul se acoperi cu cadavre de muşte.

Drumul către iaz era liber.

*

* *

După-amiază, Ivan Ghermoghenovici hotărî să se ducă pe țărm să-şi vadă falnicul „Carabus". O mai fi la locul lui? Nu l-a smuls cumva vîntul? Dacă l-a trîntit, culcîndu-l pe o rînă?

Profesorul luă un vraf de frînghii de păianjen, şi le zvîrli pe umăr şi, vîrîndu-şi la brîu o piatră ascuțită, se îndreptă spre ieşire.

— Ei, Valia, haidem! Nădăjduiesc că ai să m-ajuți?

— Sigur c-o să v-ajut, numai dacă...

— Numai dacă ce?

— Numai dacă n-o fi pe-afară vreo muscă...

— Nu este şi nici n-o să fie! răspunse Ivan Ghermoghenovici.

— Dar n-or să vie altele?

— Doamne fereşte! Şi chiar dacă or să vină, or să dea ortul popii. Terenul nostru este în întregime minat cu empuse.

Liniştită, Valia se îndreptă spre ieşire.

— Dar eu? sări de pe saltea Karik.

— Tu să stai culcat! Mai întîi fă-te bine! Astăzi o să ne descurcăm şi fără tine.

— Fără mine? se indignă băiatul. Dar dumneavoastră ştiți ce-i aia arborele mare? Ce-i aia catarg de mizenă? Da' foc? Da' scote? Da' vela superioară?

— Ei, ei - zîmbi profesorul - ian te uită ce mai lup de mare!

— Eu nu sînt lup, şi nici de mare, dar mă pricep oleacă la nave! răspunse cu mîndrie Karik, care auzise despre toate aceste denumiri de la un marinar cunoscut.

Profesorul dădu din umeri:

— Dacă-i aşa, haidem! N-avem încotro. Numai fii cu băgare de seamă să nu te loveşti la piciorul bolnav.

Ieşiră toți trei din peşteră.

— Parcă aici a fost zdrobit hanul Mamai cu toată oastea lui! rosti Ivan Ghermoghenovici, croindu-şi drum printre muştele moarte.

Valia avea grijă să le ocolească. Se uita chiorîş la ele, zicîndu-şi: "Or fi ele moarte muştele astea, dar e mai bine să trec cît mai departe..."

— Staţi! strigă deodată Karik.

El se oprise lîngă o muscă mare, ce zăcea cu aripile larg desfăcute.

— Ce-i cu tine, Karik?

— Priviţi -- răspunse băiatul, ridicînd cu amîndouă mîinile aripa muştei. Pînze! Înţelegeţi?

— Înţeleg! Sigur că înţeleg! se bucură Ivan Ghermoghenovici. Se apropie de insectă şi îi mişcă aripa, care zbîrnîi: O să fie o pînză straşnică! Să profităm de ea! spuse profesorul.

Scoase piatra ascuţită de la cingătoare, se caţără pe cadavrul muştei şi, cu o lovitură zdravănă, desprinse aripa, care căzu la picioarele lui Karik.

— Una singură n-ajunge - zise băiatul, ridicînd-o şi cercetînd-o. Asta-i tocmai bună pentru foc. Iar nouă ne trebuie şi pentru arborele mare.

— Păi putem să luăm şi pentru arborele mare - spuse profesorul.

Şi începu să desprindă cu iscusinţă, folosind mereu piatra ascuţită, aripile zornăitoare şi să le arunce jos. Copiii le strînseră grămadă. În cele din urmă Karik zise:

— Cred că ce-avem aici ne-ajunge!

Aşezară aripile grămadă, una peste alta, aşa cum se aşază foile de tablă. De aripa de jos, profesorul legă o frînghie şi, azvîrlindu-şi-o peste umăr, trase după el la ţărm greaua încărcătură.

— Vedeţi - spuse voios Karik, ţinînd de aripi cu amîndouă mîinile - eu ştiu ce fel de pînze ne trebuie. Cum am văzut aripile astea, m-am şi gîndit ce putem face cu ele.

— Bine, bine! rîse Ivan Ghermoghenovici. Ai şi început să te lauzi! Ţine mai bine de aripi, altfel pierdem jumătate din ele pe drum.

Cu mare trudă traseră pînă la țărm călătorii noştri încărcătura cea grea.

Priponit de un țăruş, falnicul „Carabus" se legăna în tihnă la chei. Prora lui curbată se reflecta în apa albastră, liniştită. Bordurile-i joase se găseau aproape la acelaşi nivel cu suprafața iazului. În jurul catargului înalt erau aşezate butoaiele albe cu miere.

— O adevărată corabie! spuse Karik. Nu-i lipsesc decît pînzele.

— O să aibă îndată şi pînze! îl asigură Ivan Ghermoghenovici.

Aduseră pe bord aripile muştelor şi porniră la treabă.

Karik se cațără pe catarg.

— Ia dați-mi aici aripile şi frînghiile! strigă el de sus.

Munceau tustrei cu un zel neostoit. Profesorul îi dădea lui Karik aripile, iar Karik le lega una deasupra alteia de catarg. Arborele mare se acoperi curînd cu vele, făcute din aripi transparente.

Vîntul începu să sufle; pînzele lui „Carabus" se zbăteau năvalnic. Deodată, țăruşul de care era priponită corabia trosni şi se frînse.

— Vai! țipă Valia.

Fără să spună un cuvînt, Ivan Ghermoghenovici sări în apă.

— Ce s-a întîmplat? întrebă de sus Karik.

Dar nimeni nu-i răspunse. Vîrîndu-şi capul printre aripi, el îl văzu pe profesor stînd în apă pînă la brîu şi trăgînd, roşu la față din pricina efortului, corabia la țărm.

— S-a dezlegat frînghia? întrebă băiatul.

— Nu! O viespe a ros țăruşul.

Mirat, Karik coborî din vîrful catargului pe punte.

— O viespe?! făcu el, uimit. Dar ce, e proastă să mănînce bețe?

— De loc - spuse Ivan Ghermoghenovici, înfăşurînd frînghia în jurul unui buştean gros. Viespea nu mănîncă bețe, dar are nevoie de ele ca să fabrice hîrtia, pe care o foloseşte apoi ca să-şi construiască cuibul.

Valia făcu ochii mari:

— Viespile ştiu să fabrice hîrtie?

— Da... Şi fiindcă veni vorba, aflați că ele l-au învățat pe om să fabrice hîrtie din fibră lemnoasă - răspunse Ivan Ghermoghenovici şi le ținu copiilor o adevărată conferință despre viespi, despre fibra lemnoasă şi despre o sumedenie de vechi descoperiri, de multă vreme date uitării. A fost o vreme - povestea Ivan Ghermoghenovici - cînd hîrtia era fabricată numai din cîrpe. Dar savantul suedez Jakob Cristian Scheffer, care a trăit în secolul al optsprezecelea, studiind viața insectelor, a învățat de la ele să facă hîrtie din fibră lemnoasă. Cercetînd odată cuibul unei viespi, el a observat că acesta este construit dintr-un material asemănător cu cartonul Bristol. Atunci a început să urmărească zi de zi activitatea viespilor. Şi astfel, Cristian Scheffer a descoperit că viespile mestecă bucățele de fibră lemnoasă şi prepară din ele o hîrtie excelentă. Dar cît a trăit el, nimeni n-a vrut să dea atenție descoperirii pe care o făcuse.

Cincizeci de ani mai tîrziu, un alt savant, Keller, a amintit despre descoperirea lui Scheffer. În vremea aceea era mare nevoie de hîrtie, iar cantitatea de cîrpe care exista devenise insuficientă în raport cu cerințele. Atunci s-a încercat să se fabrice hîrtie din fibră lemnoasă, aşa cum fac viespile... Primele încercări n-au izbutit, dar pe urmă s-a ajuns la rezultate din ce

în ce mai bune. De atunci, hîrtia se fabrică pretutindeni numai din fibră lemnoasă.

— Oh - făcu Valia, după ce ascultă conferința - asta înseamnă că prin apropiere trebuie să fie viespi. Haideți să mergem mai repede acasă.

— Într-adevăr, e timpul să mergem acasă - fu de părere şi Ivan Ghermoghenovici.

Şi se întoarseră toți trei la peşteră.

*

* *

A doua zi dis-de-dimineață transportară pe corabie ultimele butoaie cu miere. Luară cu ei şi saltelele, şi ouăle de licurici.

Karik prinse un ou în vîrful catargului, ca să le servească drept felinar semnalizator. Dintre toți, el se agita cel mai mult. Alergînd pe corabie, comanda şi dădea instrucțiuni de parcă ar fi fost într-adevăr un căpitan de vas.

— Hei, pe dunetă! Ridicați scotele!

— Dar ce-i aia “pe dunetă"? întrebă sfios Valia.

— Uite, acolo unde stai tu e duneta!... Adică pupa. Hei, mus, strînge scotele!

— Dar ce sînt scotele?

— Scotele sînt frînghiile.

— Şi nu s-ar putea - întrebă timid profesorul - ca pupa să se numească pupa, iar scotele, frînghii?

Karik rîse:

— Fie, spuneți-le şi-aşa. Dar atunci n-am să mai spun nici eu „gogoaşă de furnică", ci... ouă de furnică.

Profesorul se luă cu mîinile de cap:

— Nu, nu! Numai asta să n-aud! O să încerc să învăț toate bazaconiile astea marinăreşti ale tale, numai, te rog, nu numi gogoşile ouă!

Karik începu din nou să se foiască pe corabie.

— Dezlegați parîmele! strigă el, îngroşîndu-şi glasul. Gabierii, la locuri! Să se ridice semnalele!

Profesorul alese o frînghie pentru a sluji la acostare şi o potrivi grijuliu la pupa. Valia ridică scotele.

„Carabus" era gata pentru a pleca în cursă lungă.

“Ce bine ar fi - gîndi Karik - să tragem cu tunul înainte de a părăsi cheiul..."

Dar din nefericire nu aveau tun.

Karik străbătu corabia cu pas legănat şi, ca un marinar în toată puterea cuvîntului, îşi cercetă echipajul şi scuipă peste bord.

Era o clipă solemnă.

Băiatul ridică o mînă:

— Atenţiune!

Echipajul stătea gata să execute.dispoziţiile căpitanului, fără să-şi ia ochii de la el...

— Sud-vest! Cu toată viteza, înainte, mii de draci şi o zgripţuroaică! comandă el.

— Înţeles, căpitane! strigă din răsputeri Ivan Ghermoghenovici, făcînd voios cu ochiul spre Valia.

Fetiţa slăbi scotele. Vîntul umflă pînzele.

„Carabus" se cutremură şi se clătină parcă nehotărît, ca şi cum ar fi stat încă pe gînduri dacă să pornească în larg sau să rămînă pe loc. În cele din urmă se depărta încet de ţărm...

— Cu toată viteza, înainte! strigă bravul căpitan. Vîntul sufla.

Pe apă alergau valuri înspumate. Corabia se legăna pe valuri. Stropi călduţi de apă aterizau din zbor de-a

dreptul pe obrajii navigatorilor. Falnica navă înainta cu viteză.

În jurul lui „Carabus" mişunau vietăți dintre cele mai ciudate. Ele întreceau corabia, săreau din apă, se zbenguiau ca delfinii.

Un animal ce semăna cu un iepure, dar avea coarne de ren şi era complet transparent, înotă multă vreme alături de navă, fără să rămînă o clipă în urmă. Acestui ciudat tovarăş de drum i se putea vedea în întregime interiorul trupului prin învelişul său străveziu.

— Cine-i ăsta? întrebă Valia.

— Este cea mai obişnuită sidă - răspunse profesorul - unul din miile de purici de apă.

Valia îl lovi în cap cu un băț şi sida se făcu nevăzută.

Pe lîngă ei trecu, depăşind corabia, o vietate ce semăna foarte mult cu un submarin; plutea pe sub apă, dar urma i se vedea la suprafață. Cît pe-aci să dea peste „Carabus", dar în ultima clipă coti brusc spre dreapta şi dispăru repede sub apă.

— Cine-i ăsta? şopti speriată Valia.

— Asta - răspunse liniştit Ivan Ghermoghenovici - e cea mai obişnuită scoică de lac, anodonta.

— Scoica de lac?

— Întocmai!

— Păi cum poate să înoate?

— Această întrebare - explică zîmbind Ivan Ghermoghenovici - a fost una dintre cele mai grele pe care şi-au pus-o şi savanții, totuşi au găsit răspuns la ea... E o problemă care a fost rezolvată în chip strălucit! Anodonta se deplasează, oricît de ciudat ar părea, cu capul în jos; întinzîndu-şi unicul picior, ea elimină la suprafața apei o substanță mucilaginoasă,

cu ajutorul căreia se prinde de apă, lunecînd astfel ca pe o plută.

— Dar asta înseamnă că ea nu poate să vadă...

— Ba vede chiar foarte bine: ochii ei sînt plasați pe picior.

— E nemaipomenit! se miră Karik.

— Mda! mormăi Ivan Ghermoghenovici. Ce-i de mirare aici? Noi am mai întîlnit animale răpitoare, care însă n-aveau gură, altele care auzeau cu picioarele, iar acum, iată o ființă care vede cu picioarele. Dar toate astea ar părea lucruri lipsite de însemnătate, în comparație cu ceea ce aş putea să vă povestesc despre alte animale cu mult mai ciudate... Şi gîndiți-vă că toate aceste viețuitoare trăiesc în preajma noastră. Nu sînt scoase din poveştile plăsmuite de Andersen sau Grimm! Ființele astea există aievea... în cea mai frumoasă dintre poveşti, cea mai minunată, care este însăşi viața... Hei, dar eu vă țin cam des asemenea conferințe şi mă tem să nu vă închipuiți că, de fapt, ăsta este scopul pentru care am venit după voi, şi nu ca să vă salvez şi să vă duc înapoi acasă. Mai bine să cîntăm ceva, dragii mei!

Dar această propunere îi sperie pe copii. Povestirile profesorului, deşi uneori cam plicticoase, puteau fi totuşi ascultate. Însă vocea lui Ivan Ghermoghenovici poate numai un surdo-mut ar fi avut răbdare s-o asculte. De aceea Karik şi Valia, temîndu-se ca nu cumva profesorul să-şi dea drumul la glas - el avea tot timpul poftă de cîntat - se grăbiră să-i pună fel de fel de întrebări, în legătură cu tot ce le ieşea în cale.

— Ei - zise el, dregîndu-şi glasul - să începem... Chm... Chm... Să cîntăm ceva... De pildă... „Înainte marş"... Deci...

— Vai, uitați-vă, uitați-vă! strigă repede Valia. Ce-i acolo sub apă? Ceva mare... Mare de tot.

„Carabus" plutea deasupra unor lespezi vărgate, ce stăteau într-o rînă ca nişte corăbii naufragiate. Profesorul privi în jos şi spuse cu bunăvoință:

— Dragii mei, nu,sînt decît nişte scoici. Dar cîndva, foarte de mult, aceste scoici erau pentru oameni ceea ce este azi pentru noi pîinea. Acum însă noi ne uităm la această pîine cu destul dezgust...

— Nu-mi vine să cred - zise Karik - că scoicile pot fi mai gustoase decît pîinea...

— Ai dreptate - răspunse Ivan Ghermoghenovici - totuşi nu-i bine că o cantitate atît de mare de scoici se iroseşte de pomană, cînd ar putea fi folosită. S-ar putea strînge milioane de chintale din aceste moluşte.

— Dar la ce bun, dacă nu se mănîncă?

— In Germania, de pildă, ele se colectează în cantități mari, se fierb în cazane uriaşe şi...

— Nu cumva se mănîncă?

— Nu!... Se hrănesc porcii cu ele... Acest aliment îngraşă repede porcii şi carnea lor devine nespus de fragedă şi gustoasă.

Din cînd în cînd, discuția lîncezea, dar de îndată ce copiii auzeau tuşitul scurt, dar amenințător, al profesorului, care anunța că se pregăteşte să cînte, ei se repezeau cu o nouă întrebare.

Aşa se scurseră cîteva ceasuri.

„Carabus" înainta cu toată viteza. Soarele se ridicase sus şi vîntul se potolise. Corabia se tîra leneşă pe valurile mici, abia legănîndu-se. Pînzele spînzurau în jos. Căpitanul era abătut. Călătorii se aşezară pe bord şi îşi cufundară picioarele în apa răcoroasă. În valurile domoale se zbenguiau vietăți acvatice. Ele

mişunau prin pădurea verde care se ridica de pe fundul întunecat al iazului.

Valia se întinse pe punte. Aplecîndu-şi capul peste bord, ea cercetă tufişurile ce se legănau la fund.

Într-un tîrziu trecură de pădurile acvatice. Sub Carabus se întindea acum un fund deluros, de culoare cenuşie. Pe versantele dealurilor subacvatice se tîrau unduindu-se gigantici şerpi roşii. Erau atît de numeroşi, încît fundul apei părea pe alocuri stacojiu.

— Vai cît de mulţi sînt! Cum îi cheamă? întrebă Valia.

Profesorul înălţă din umeri:

— Culicidachironomus... Iar mai simplu, pe limba noastră, larvele ţînţarului sunător... O minunată hrană pentru peşti. Alimentul preferat al oricăror peştişori dintre cei mai mărunţi.

— Dar de ce li se spune „sunători"?

— Pentru că au nişte picioare neastîmpărate, cu care produc sunete.

— Va să zică, toţi ţînţarii se numesc sunători pentru că dau din picioare? N-am ştiut asta.

— Nu - spuse profesorul - aşa se numeşte numai un anumit soi de ţînţari. Sînt şi alţii care au alte denumiri.

— Cum? se miră Karik. Ţînţarii sînt de mai multe feluri? Şi eu care credeam că toţi sînt la fel...

— O, nu! Sînt sute de specii. Numai în regiunea noastră există ţînţari-sunători, ţînţari-roitori, ţînţari-bărboşi, ţînţari cu trompa lungă, ţînţarul malariei, ţînţari-păroşi, ţînţari de uscat, ţînţari obişnuiţi. Ba avem chiar şi un ţînţar de zăpadă.

— Alb?

— Nu! Se numeşte „ţînţar de zăpadă" pentru că trăieşte pe zăpadă.

— Păi țînțarii trăiesc şi iarna?

— Viața nu încetează nici vara, nici iarna - răspunse Ivan Ghermoghenovici. În timpul verii există fel de fel de insecte care se tîrăsc, sar şi zboară, iar în timpul iernii trăiesc alte specii. De pildă, la noi se pot întîlni purici de zăpadă, viermi de zăpadă, păianjeni de gheață, țînțari fără aripi şi multe-multe alte vietăți.

— Şi toți țînțarii pişcă? întrebă Valia, uitîndu-se cu teamă la larva sunătorului.

— Larva nu pişcă, şi nici țînțarul matur nu se atinge de om sau de animale. Ei, şi la drept vorbind, ce înseamnă o pişcătură de țînțar? Un fleac! O nimica toată! Ivan Ghermoghenovici îşi mîngîie barba şi spuse zîmbind: Pe insula Barbados, de pildă, sînt nişte țînțari care muşcă, nu glumă! Muşcătura unui astfel de țînțar nu o poți uita aşa de uşor... Credeți-mă!

— Cum? Şi doare tare? întrebă cu glas şoptit Valia.

— Hm! Destul de tare... Acolo, de altfel, s-a petrecut următoarea întîmplare: în oraşul Veracruz, o femeie a căzut într-un somn letargic. Rudele ei au crezut că e moartă de-a binelea, deoarece era rece ca gheața şi avea fața ca de ceară. Fireşte, au pus-o în sicriu, iar sicriul l-au scos pe verandă.

— Ei, şi?

— Şi iată că abia se lăsă noaptea şi pe verandă, năvăliră roiuri de țînțari de Barbados. Ei se năpustiră asupra moartei şi începură s-o înțepe atît de tare, încît biata femeie se trezi, de spaimă înhață capacul sicriului şi fugi în stradă.

— Şi n-a mai murit? întrebă Karik.

— Nu, după asta a murit de bătrînețe. Deodată Valia sări în sus şi strigă:

— Vai, ia uitați-vă ce barbados! Ia uitați-vă cum mai înoată! Vă-le-leu!

Sub apă, la o oarecare distanță de corabie, înota repede un animal lung, cenuşiu, cu un cap uriaş. Parcă era în întregime făcut din bucăți cusute între ele. Coada lată, semănînd cu trei pene de cocoş puse laolaltă, şerpuia cu o viteză uluitoare. Din cînd în cînd, animalul se oprea, se întindea ca un arc şi apoi se umfla deodată. După ce se umfla pînă la refuz,zvîrlea în urmă un şuvoi de apă. Cu ajutorul acestui şuvoi, el înainta cu viteza unei rachete.

— Larva libelulei! spuse profesorul.

— Ce bine ne-ar prinde! rosti visător Karik. Ar ține loc de motor!

Profesorul izbucni în rîs.

— Cu un astfel de motor nu ne-am descurca prea bine. Larva libelulei, dragii mei, este o fiară foarte primejdioasă. Ea atacă chiar şi peştii mărunți şi îi devorează. Şi orice peştişor, pînă şi cei mai micuți, este o adevărată balenă în comparație cu noi.

— Priviți-o şi pe mama-libelulă! exclamă Valia. Ia uitați-vă ce face...

Strîngîndu-şi aripile de-a lungul spatelui, libelula, care avea nişte ochi mari, se agăță de trunchiul unui arbore subacvatic şi începu să se lase la fund, cu uriaşu-i cap în jos.

— Ce-i cu ea?! se miră Karik. Vrea cu tot dinadinsul să se înece?

Valia se uită la libelulă, se gîndi puțin şi îşi dădu cu părerea:

— Pesemne că a venit să-şi viziteze larva. I s-o fi făcut dor de ea! E foarte firesc!

Profesorul rîse.

— Dar mai firesc şi mai probabil - răspunse el - este faptul că libelula coboară sub apă ca să-şi depună ouăle.

— Uf, ce fioroasă e! Şopti fetița.

— Dimpotrivă, e foarte frumoasă! Replică Ivan Ghermoghenovici. Nu degeaba i-au dat nemții un nume atît de poetic: „Wasserjungfrau" - „Fecioara Apei", iar francezii îi spun “demoiselle", adică „domnişoară".

Pe lac, valurile jucau uşor. Pînzele începură să foşnească. La pupa clipoci apa.

— Echipaj, pe locuri! strigă Karik.

— Înțeles, căpitane! răspunse Ivan Ghermoghenovici.

Şi corabia porni iar, lunecînd repede pe creste. Karik se cațără pe catarg.

„Carabus" plutea manevrînd printre nişte insule rotunde şi verzi, care nu erau decît frunzele cărnoase ale nuferilor albi şi galbeni. În cele din urmă, corabia ieşi în larg.

Karik îşi duse palma streaşină la ochi. În zare, dincolo de albastrul iazului, el zări, lucind în soare, țărmul înceţoşat, care aproape că se contopea cu apa. Deasupra fîşiei sinilii de pămînt stăteau, ca nişte munți de vată, norii. După ce scrută bine depărtările, băiatul observă la orizont o liniuță minusculă, subțire ca un bold. În vîrf fîlfîia ceva foarte asemănător cu un pufuşor roşu.

— Uite farul! Ivan Ghermoghenovici, țineți dreapta! Aşa, aşa! Şi mai la dreapta! Întindeți scotele din dreapta, mii de draci! Încă! Încă! Stop! Mențineți direcția!

— Înțeles, menținem direcția! strigă în gura mare profesorul.

„Carabus" zbura drept spre țărm. Deodată totul începu să răsune, să cînte. Cînta apa, cînta cerul.

Karik privi speriat în jur şi începu să coboare de pe catarg.

Îngîndurat, cu privirea pierdută în cine ştie ce depărtări, cu capul plecat într-o parte, profesorul părea că ascultă o muzică fermecătoare. Parcă mii de viori şi de flaute cîntau o melodie simplă, dar nespus de dulce.

Profesorul suspină:

— Uite, tot aşa a plutit cîndva pe mare legendarul Ulysse, şi în jurul corăbiei lui cîntau sirenele.

— Şi acum tot sirenele cîntă? întrebă Karik.

— Nu - răspunse Ivan Ghermoghenovici. Sirenele sînt nişte făpturi marine fabuloase: jumătate femei, jumătate peşti, care-i ademeneau pe corăbieri cu cîntecul lor. Iar vietățile care cîntă acum se numesc „sigara mintissima". Nu-i aşa că e duioasă muzica pe care o ascultăm?

— Foarte! recunoscu Valia.

— Da, aceste feroce răpitoare ştiu să cînte frumos! Spuse profesorul.

— Răpitoare?

— Desigur; astea sînt ploşnițele de apă - coryx. Sînt nişte făpturi lacome, nişte tîlhăroaice, dar talentate ca şi sirenele din poveste.

— Dar cum fac ele de cîntă? Nu cumva ploşnițele au şi voce?

— Nu, ele cîntă cu picioarele - explică Ivan Ghermoghenovici. Pe unul din picioare masculul are nişte peri ca dințişorii unei muzicuțe. Ploşnița trece peste peri, ca un arcuş, un picior, tot din față, şi astfel se naşte melodia pe care ați auzit-o...

Karik şi Valia ar fi dorit foarte mult să vadă aceste ploşniţe violoniste, dar degeaba şi-au lungit gîturile căutîndu-le, căci tot n-au izbutit să le zărească. Cîntăreţii stăteau ascunşi undeva prin pădurea subacvatică.

În timpul acesta, „Carabus" înainta cu toată viteza spre malul povîrnit, care se apropia din ce în ce mai mult... Pe alocuri începeau să se desluşească bancuri galbene de nisip. Şi tot mai limpede se vedea pădurea de iarbă de pe ţărm.

— Unde o să acostăm? întrebă Karik.

— Păi... unde vrei! răspunse Ivan Ghermoghenovici, uitîndu-se înspre mal. Mai aproape sau mai departe, asta nu mai are acum chiar atîta importanţă, de vreme ce tot vom fi nevoiţi să mergem pe jos.

Valia oftă.

— Iar pe jos? Oh, ce m-am săturat!

— Nu-i nimic, Valia, mai rabdă puţin! spuse Ivan Ghermoghenovici. Nădăjduiesc că într-o bună zi călătoria noastră va lua sfîrşit. Şi eu aş vrea să ajung mai repede acasă. M-aşteaptă studenţii! În curînd vin examenele! Profesorul izbucni deodată în hohote de rîs: Dacă studenţii mei ne-ar vedea pe această corăbioară făcută din frunză de stejar, sub pînzele astea din aripi de muscă, ce-ar spune?! Acum, oricare dintre ei ar putea să mă pună în buzunarul de la vestă sau să mă vîre sub cureaua de la pantaloni. Ha-ha-ha!

... Era amiaza.

Frecîndu-se cu fundul de pietre, „Carabus" se apropie încet de ţărm şi se opri legănîndu-se pe unda uşoară.

Călătorii coborîră pe mal.

Din spatele pădurii se înălța farul-catarg. Părea foarte aproape, doar cît ai străbate pădurea, şi iată-l!

Karik se uită înapoi. Aruncînd o privire tristă falnicului „Carabus", el îi făcu semn cu mîna în chip de rămas bun şi oftă adînc:

— Adio, „Carabus"! Să nu-ți uiți căpitanul!

— Şi eu care credeam că o să ajungem cu el pînă la far! spuse Valia.

— Degeaba ai crezut aşa! şi Ivan Ghermoghenovici înălță din umeri.

— Păi atunci de ce am luat atîtea provizii cu noi?

— Cum de ce? se indignă Karik. Dar dacă se stîrnea vreo furtună? Dacă am fi fost azvîrliți pe vreo plantă acvatică nelocuită? Ce-am fi mîncat atunci?

— Aşa-i - îl aprobă Ivan Ghermoghenovici - trebuie să fii prevăzător cînd porneşti la drum. Mai bine să arunci mai tîrziu prisosul, decît să mori de foame.

*

* *

Două-trei ceasuri mai tîrziu, profesorul şi copiii se aflau în marginea pădurii şi, aşezați pe iarbă, se ospătau din belşug.

Ivan Ghermoghenovici se ridică, îşi şterse cu o petală mustățile, barba şi mîinile, apoi spuse:

— Ei, şi-acum noi... Nu-şi isprăvi vorba. Aruncînd deodată petala, el alergă sprinten ca un băiețaş pe colina cea mai apropiată. Aşa - rosti el, privind în sus - foarte bine! Minunat! Admirabil!

Copiii îşi ridicară şi ei capetele. Deasupra pădurii zburau, cu ajutorul unor aripi late, ca de sticlă, nişte animale grele şi păroase.

La ele să se fi uitat oare Ivan Ghermoghenovici?

— Viespi! spuse Karik.

— Nu-s viespi, ci bondari! îl corectă profesorul. Bondarii de culoare închisă, parcă poleiți cu aur, se roteau deasupra desişurilor pădurii de iarbă şi poposeau pe nişte copaci ciudați, care aveau în loc de coroană nişte uriaşe căciuli de culoare roşie-liliachie. Bondarii cotrobăiau cu zgomot prin aceste căciuli, iar apoi se înălțau zburînd în direcția farului şi dispăreau. Pesemne coborau pe pămînt.

Profesorul îi luă pe copii de mînă şi, pironindu-şi privirea asupra lor, le spuse:

— Iată despre ce-i vorba, dragii mei: mi-a venit în minte o idee foarte îndrăzneață... Să zburăm pe bondari!

Copiii se dădură înapoi speriați.

— Pe bondari?... Eu... Eu nu vreau pe bondari - se împotrivi Valia - mi-e frică de ei.

Ivan Ghermoghenovici îşi trecu un braț pe după umerii fetiței:

— Nu te teme, draga mea! Nu-i de loc primejdios. Şi larvele gîndacului mamornic zboară pe albine şi albinele nu le fac nici un rău.

— N-ar fi mai bine să zburăm pe albine? întrebă Karik.

Profesorul clătină din cap:

— Nu, pe albine nu se poate! Albinele ne-ar duce în stupul lor, şi de acolo n-am mai avea scăpare. Bondarii însă ne vor duce drept spre far. Cred că acolo îşi au ei cuiburile. Ia priviți încotro zboară! Asta înseamnă că noi de bondari avem nevoie, şi nu de albină.

— Dar mie tot mi-e frică! şi Valia scutură din cap, în semn de protest.

— Stai nițel - o întrerupse Ivan Ghermoghenovici - o să-ți povestesc amănunțit cum zboară larvele gîndacului mamornic pe albine şi sper că o să-ți treacă frica. Profesorul se aşează jos, le făcu semn copiilor să ia loc alături de el şi începu: Vă rog foarte mult, dragii mei, să nu confundați gîndacul mamornic cu cărăbuşul, cu care, ce-i drept, se aseamănă. Nu este de loc unul şi acelaşi lucru. Gîndacul acesta are o particularitate uimitoare... Aproape toate insectele suferă trei transformări: din ou iese larva, apoi larva se transformă în nimfă şi, în cele din urmă, nimfa se transformă într-o insectă matură. Gîndacul mamornic însă suferă patru transformări: oul, larva-triungulina, larva obişnuită, nimfa şi gîndacul-matur. Țineți minte: triungulina. Ei, da, triungulina aceasta se hrăneşte numai cu miere de albine. Cum să găsească însă fagurii? Cine îi arată drumul, cine o duce la stup?

— Mama ei! spuse Valia.

— Nu mai apucă ea clipa asta... - zîmbi Ivan Ghermoghenovici. De cele mai multe ori, cînd larva iese din ou, mama ei nu mai este în viață... Şi pentru ca să nimerească într-un stup de albine, unde găseşte întreținere completă, triungulina trebuie să se cațăre pe o floare şi, ascunsă acolo, să aştepte albinele. Îndată ce o albină se lasă pe floare, triungulina se prinde cu picioruşele de cojocul ei mițos şi stă aşa pînă cînd albina o duce la stupul ei. Ai înțeles, Valia? Şi-acum, gîndeşte-te: dacă o triungulina, care este atît de proastă, nu se teme să zboare prin văzduh, să te sperii tocmai tu?!

— Păi tocmai fiindcă e proastă nu se teme - oftă fetița.

— Lasă frica la o parte, Valia - interveni Karik. Dacă n-o să zburăm pe bondari, o să fim nevoiți să mergem pe jos zile şi nopți, săptămîni, ba poate chiar o lună întreagă. Şi cine ştie ce ni se mai poate întîmpla pe drum! Cine ştie cîte zeci şi zeci de primejdii ne mai aşteaptă! Dacă ne înfulecă vreun gîndac sau ne striveşte vreo omidă? Sau dacă ne azvîrle vreun fluture într-o prăpastie? Mai bine în zbor, călare pe bondar! Şi... de altfel, cred că ştii... Pionierii nu trebuie să fie nişte fricoşi...- Fie, să călătorim pe bondari! spuse Valia, cu glas tremurător. Pe ce floare trebuie să ne urcăm?

— Pe aceea! Pe balonul acela uriaş care se leagănă colo sus. E trifoiul roşu. Floarea preferată a bondarului.

Ivan Ghermoghenovici se cățără împreună cu copiii pe trunchiul înalt, pînă aproape de căciula roşie-liliachie a trifoiului. Toți trei se pitulară printre tubuşoarele plantei, care ascundeau în ele picături de nectar auriu.

— Şi o să vină repede bondarul ăla? întrebă în şoaptă Valia.

— De unde vrei să ştiu? răspunse tot în şoaptă Karik.

— Mai încet, voi de-acolo! șuieră profesorul. Au stat astfel, aşteptînd, mai bine de un ceas.

În sfîrşit, deasupra capetelor lor vîjîiră nişte aripi. O umbră mare acoperi cerul, de parcă soarele ar fi intrat în nori. Valia se lipi de fratele ei. Inima începu să-i bată cu putere; mîinile şi picioarele îi tremurau. Voi să spună ceva, dar nu izbuti să-şi mişte buzele.

— Pregătiți-vă! rosti încet de tot profesorul. Valia strînse pe furiş mîna lui Karik.

Aripile puternice făceau un zgomot din ce în ce mai mare. Bondarul zbîrlit şi miţos cobora rotindu-se spre floare. Iată-l întinzînd labele şi pregătindu-se să se aşeze.

Dar ce s-a întîmplat mai departe, Karik şi Valia n-au mai priceput. Trupul uriaş, păros, se lăsă peste ei ca un cojoc greu de urs. Copiii auziră vocea surdă a profesorului:

— Prindeţi-vă cît puteţi mai bine!

Ei se apucară cu mîinile de blană şi în aceeaşi clipă zburară în sus, smulşi ca de vijelie.

CAPITOLUL XVII. *Un teren ciudat. Profesorul în luptă cu un fluture. Peripeţiile Valiei şi ale lui Karik în lada de placaj. Ecophora preţioasă. Profesorul este pus într-un cornet. Pe drumul care duce spre lumea de acasă!*

Vîntul tăia răsuflarea călătorilor: pămîntul se clătină şi dispăru.

— Ţineţi-vă bine! strigă profesorul.

Copiii abia îi auziră glasul. Vîjîitul puternic şi egal al aripilor bondarului şi şuierul strident al vîntului acopereau totul.

La început, bondarul zbură la mare înălţime. Dar mai tîrziu, zborul deveni mai anevoios. Poate insecta avea chiar dureri în trup. Trei perechi de mîini erau prinse de blana lui miţoasă, trei perechi de picioare îl loveau peste pîntece şi în piept la fiecare cotitură mai bruscă.

Bondarul se smucea în toate părţile, pesemne ca să-i zvîrle pe pasagerii nepoftiţi. El zbura coborînd din ce

în ce mai jos şi zvîcnea mereu din spinare, încercînd zadarnic să scape de povara prea grea.

Valiei i se învîrtea capul, îşi simţea inima zbătîndu-i-se în piept. Profesorul se uita la fetiţă cu spaimă.

„Numai de-ar reuşi să se ţină, sărăcuţa de ea, de nu şi-ar desprinde mîinile!"

Şi deodată, bondarul începu să dea din aripi cu şi mai multă putere. În urechile călătorilor prinse să ţiuie vîntul. Bondarul zbură în jos ca o săgeată.

„Vai ce păcat ar fi să coborîm înainte de vreme! îi trecu prin minte lui Karik. Măcar de ne-ar duce pînă la mijlocul drumului!"

Cu fiece clipă, pămîntul se apropia.

Profesorul şi copiii îşi ghemuiră sub ei picioarele, ca să nu se lovească la aterizare de vreun corp solid.

Vîrfurile arborilor din jungla de iarbă se apropiau tot mai mult. Şi deodată urmară nişte izbituri puternice: una-două-trei. Apoi încă o izbitură şi călătorii fură azvîrliţi din cabinele de blană şi trîntiţi de-a dreptul pe pămînt.

Venind de-a berbeleacul, copiii şi profesorul se rostogoliră pe un cîmp albastru, moale, acoperit cu dealuri şi coline la fel de moi. În sfîrşit, o ultimă rostogolire, şi profesorul se prinse cu mîinile de marginile unei uriaşe pietre netede. El se ridică în picioare şi, ţinîndu-se cu mîna de marginile bolovanului, porni să-i dea ocol, gemînd şi şchiopătînd uşor.

— Ciudat! murmură profesorul, pipăind piatra plată şi netedă ce semăna cu o piatră de moară. Ce să fie asta?... Iată încă una la fel de rotundă... Şi alta, şi încă una...

Ivan Ghermoghenovici se cățără cu greu pe una din pietre şi privi în jur. În fața lui se întindea un teren tare ciudat, semănînd cu o tablă de şah. Şosele drepte, albastre îl brăzdau dintr-un capăt în celălalt. El se plecă deasupra pietrei rotunde, cercetă cu luare-aminte suprafața netedă, neagră şi lucioasă, şi deodată o bănuială îndrăzneață îi lumină mintea.

— Un nasture! şi profesorul se plesni peste frunte. Stau pe un nasture... Iar terenul ca o tablă de şah şi drumurile albastre sînt... sînt... Copii! strigă el către Karik şi Valia, care şedeau, frecîndu-şi şoldurile şi genunchii loviți, pe o movilită toată în pătrățele. Păi, copii, putem spune că sîntem aproape de casă! Asta-i haina mea.

Fericiți, Karik şi Valia săriră în picioare.

— Dar lada?... Unde-i lada cu praful miraculos? strigă nerăbdătoare Valia.

Stînd pe nasture, profesorul cerceta cu atenție împrejurimile hainei. El căuta prăjina cu stegulețul roşu. Dar prăjina nu era nicăieri.

— Ciudat... foarte ciudat! şi Ivan Ghermoghenovici înălță din umeri.

Îşi mai roti o dată privirile şi deodată văzu un stîlp gigantic care zăcea doborît la pămînt. Celălalt capăt al lui se zărea departe, spre apus. Jungla se rărea şi drumul drept prin pădure se pierdea în zările albăstrii, contopindu-se cu orizontul îndepărtat.

— A căzut! A căzut, hoțomanul! Şi n-au trecut de atunci decît cel mult zece minute.

— Cine a căzut? întrebară copiii într-un glas.

— Farul nostru!... Dar nu-i nici o nenorocire, pentru că, de fapt, am ajuns! Lada trebuie să fie pe aici, pe undeva prin apropiere, tot în partea asta unde se găseşte şi farul. După mine, dragii mei!

Şi Ivan Ghermoghenovici începu să alerge înviorat pe reverele hainei, sărind peste butoniere şi poticnindu-se în firele răzlețe de ață. După el alergau țopăind Karik şi Valia. Cînd ajunseră în marginea hainei, se opriră toți trei. În fața lor foşnea jungla de iarbă.

— Iat-o! strigă profesorul, arătînd cu mîna spre tufişurile dese.

Printre arborii junglei zăriră o clădire înaltă, galbenă.

— Ur-ra! strigară bucuroşi copiii şi, luîndu-se de mînă, se năpustiră spre ladă.

Asudînd şi gîfîind, sosi în fugă spre ladă şi Ivan Ghermoghenovici.

— Iat-o! Iat-o! Și îşi frecă mîinile tulburat. În sfîrşit, am ajuns la capătul peregrinărilor noastre! Ce bine că nu ne-am speriat de bondar! Straşnic! Dacă am fi mers pe jos, n-am fi putut parcurge într-un timp atît de scurt drumul pînă la ladă. Precum vedeți, farul a căzut numai cu cîteva clipe înainte de a ateriza noi!... Într-adevăr, a fi curajos este aproape egal cu a fi fericit! Profesorul îşi trecu mîna peste chelie şi spuse emoționat: Prin urmare, dragii mei, peste un minut vom deveni din nou mari, de statură normală. Aici, lîngă pereții acestei lăzi, se sfîrşeşte călătoria noastră, care a fost atît de grea şi care ne-a expus la atîtea primejdii. Stăm acum în pragul lumii noastre. Dar, înainte de a părăsi această lume a făpturilor minuscule, vreau să vă spun cîteva cuvinte... Ați văzut multe în aceste zile, dar, la drept vorbind, nu v-ați putut arunca privirea decît într-un singur colțişor al lumii pe care ați străbătut-o. N-ați citit decît doar cîteva rînduri din această uriaşă carte care se numeşte „Natura", şi aş adăuga chiar că aceste rînduri sînt departe de a fi cele mai interesante. În

cartea naturii sînt şi pagini de care, cu adevărat, nu te poți despărți. Ați văzut, deocamdată, doar o mică părticică din această lume, vecină cu a noastră... Este o lume minusculă, aproape invizibilă. Adesea, noi, oamenii, nici n-o băgăm de seamă. O cunoaştem foarte puțin, şi totuşi ea constituie o foarte însemnată parte a lumii în care trăim noi. Viața ei este strîns legată de viața noastră. În orice caz, mult mai mult decît îşi închipuie majoritatea oamenilor. În această lume minusculă avem şi prieteni, şi duşmani. Trebuie să-i cunoaştem şi pe unii, şi pe ceilalți. O să ne mai întoarcem cîndva pe-aici. Dar atunci vom veni într-o expediție numeroasă, înarmați din cap pînă-n picioare, şi vom cuceri această lume, încă prea puțin cercetată...

Pentru o asemenea expediție nu vom mai avea nevoie de lichidul care reduce statura omului la proporții minuscule. Vom veni atunci cu microscoape, cu cunoştințe vaste, cu experiența multor oameni de ştiință. Arma noastră va fi răbdarea.

Dar despre asta vom vorbi pe îndelete şi în amănunt cînd ne vom întoarce acasă la noi. Iar acum, să ne ocupăm de treaba cea mai urgentă: Haideți să ne întoarcem din nou la proporțiile noastre! Ivan Ghermoghenovici făcu un pas spre lada de placaj. Aruncînd o privire spre ferestruica rotundă, spuse frecîndu-şi voios mîinile: Totul e la locul său. Intrați, dragii mei, pe rînd. Cutia cu praful de mărit se află în colțul din dreapta. La lucru!

Karik şi, după el, Valia se strecurară prin ferestruie. Profesorul îi ajută pe copii să se urce şi tocmai se pregătea să-i urmeze, cînd deodată văzu aşezîndu-se pe peretele lăzii un fluture cu aripi strălucitoare, cu o

nuanță metalică. Era un fluturaş foarte mic, numai de cîteva ori mai mare decît profesorul.

Ivan Ghermoghenovici se uită la el şi încremeni locului.

— Ecophora sau molia măslinului! şopti el, cu răsuflarea tăiată.

Se lipi numaidecît de peretele de placaj şi se încorda întocmai ca un vînător care a zărit în apropiere o fiară cu totul neobişnuită.

Fără să-l bage în seamă pe profesor, ecophora se sui pe perete trecînd pe lîngă el.

Inima lui Ivan Ghermoghenovici începu să bată cu putere.

— Stai! îi strigă el şi, sărind în sus, prinse ecophora de aripi.

Fluturele se smuci şi căzu la pămînt o dată cu profesorul. Ecophora începu să se zbată, să-şi agite aripa liberă; se propti cu picioarele în pieptul lui Ivan Ghermoghenovici dar acesta o ținea zdravăn, fără a slăbi nici un pic strînsoarea.

Culcat pe pămînt, cu fluturele deasupra lui, profesorul îşi încorda toate puterile, străduindu-se să țină în loc prețioasa pradă. Era atît de absorbit de descoperirea lui, încît uită de tot. Lucru lesne de înțeles: în mîinile sale se zbătea ecophora măslinului, un fluture-molie, rar prin locurile noastre, cel mai minuscul reprezentant al lepidopterelor.

Cum de a apărut pe peretele lăzii de placaj acest fluture care trăieşte de obicei prin țările calde, la asta profesorul n-avea timp să se gîndească acum. El ținea minte un singur lucru: că în bogata lui colecție de fluturi, la ordinul fluturilor, familia moliilor, acolo unde, sub sticlă, stau prinse în bolduri subțiri, cu aripioarele întinse, molia de covor, molia de blană, de

păr, de grîne, de vişin, de păducel, de brusture şi toate celelalte lipsea, pînă astăzi, ecophora măslinului.

Acum va fi şi ea acolo!

— Ei, gata! Isprăveşte odată! încerca Ivan Ghermoghenovici să-l îmbuneze pe încăpățînatul fluture, care-l tăvălea pe jos în strădania lui de a se elibera cu orice preț. Ei... Ajunge!... Opreşte-te!

*

* *

În timp ce profesorul se lupta cu molia măslinului, Karik şi Valia ajunseră în colțul din dreapta al lăzii, unde se afla cutiuța cu praful de mărit. Încet-încet, ochii li se obişnuiseră cu întunericul. Ei cercetară încăperea pustie, cu pereții goi. Prin fereastra rotundă cădea pe jos o rază piezişă. O pulbere aurie se rotea în lumina soarelui şi raza părea o cărare adevărată pe care ai fi putut merge.

— Aici e foarte vesel. Nu-i aşa, Karik? spuse Valia, privind în jur.

Fără a-i răspunde, Karik se duse în colțul unde se afla o cutie albă, uriaşă, acoperită cu o foaie groasă de pergament.

— Iat-o! strigă Karik.

Băiatul se sui pe marginea cutiei, lovi pereții cu călcîiele goale şi-i întinse fetei mîna:

— Urcă-te aici! Haide!

Valia se cățără pînă în locul unde se afla frățiorul său şi se aşeză lîngă el.

Karik se încorda şi împinse la o parte capacul de pergament.

— Ia şi mănîncă de aici şi fă-te mare! spuse el, aplecîndu-se peste cutie.

— Nu-l aşteptăm pe Ivan Ghermoghenovici? întrebă Valia.

— Nu... Şi ştii ceva? Hai să devenim mari înaintea lui! Închipuie-ţi ce interesant o să fie. Noi o să fim mari, iar el o să rămînă mic.

— Bine! Aşa să facem! răspunse Valia. Vîrîndu-şi cu îndemînare mîinile sub pergament, ea scoase un pumn plin cu un praf strălucitor, cum e cloratul de potasiu. Duse palma la gură, deschise gura, dar deodată lăsă în jos mîna în care ţinea praful şi se întoarse spre Karik:

— Şi cît trebuie să mîncăm, ca să ne facem mari?

— Cît mai mult!

— Şi dacă o să creştem prea mari?... Nu-i chiar aşa de plăcut să fii o fetiţă lungă cît o prăjină.

— Nu-i nimic, mănîncă! răspunse liniştit Karik. Dacă ai să creşti prea mare, ai să bei din lichidul care micşorează şi ai să scazi cît trebuie. Asta e! Uită-te la mine cum mănînc eu! Fă aşa! Şi băiatul îşi turnă în gură un pumn întreg de praf. Gata!

Valia înghiţi şi ea praful şi spuse încruntîndu-se:

— Lichidul care micşorează e mai gustos...

— Nu, nici praful nu-i rău... E acrişor...

Băiatul sări repede jos şi o trase pe Valia de braţ.

— Şi acum, să fugim cît mai iute de aici.

— De ce? întrebă Valia.

— Pentru că locul ăsta are să fie îndată prea strîmt pentru noi.

— De ce o să fie strîmt?

— De ce, de ce! se supără Karik. Pentru că o să devenim mari... Înţele... Vai! strigă Karik, muşcîndu-şi limba.

Se lovise cu capul de capac. Se auzi o trosnitură puternică şi lada se desfăcu în bucăţi. Lumina vie a

zilei îl orbi pe băiat. Strînse pleoapele, se frecă la ochi, apoi îi deschise din nou.

În fața lui stătea Valia. Nu era de loc schimbată. Dar în jur, totul se schimbase: jungla verde se transformase în iarba cea mai obişnuită. În iarbă zăcea prăjina subțire de care era legată o cîrpă roşie, decolorată de soare; țînțarii erau şi ei acum nişte simpli țînțari...

— Ce bine! zise Valia. Gîndeşte-te că nu mai trebuie să ne temem de nici un fel de țînțar.. Uite, îl plesnesc între palme, şi gata! Nu mai este...

— Stai - o întrerupse Karik, preocupat - dar unde-i cutia cu praful?

Se uitară sub picioarele lor. Pe iarbă zăceau împrăştiate bucăți din lada spartă. Printre ele se afla cutiuța răsturnată, iar lîngă ea, o foiță mititică de pergament. Vîntul spulbera prin iarbă praful alb şi uşor.

— Ăsta-i praful de mărit! țipă speriat Karik, repezindu-se să-l prindă.

Dar era prea tîrziu.

— Ce ne facem acum? întrebă alarmată Valia. Asta înseamnă că Ivan Ghermoghenovici o să rămînă mic pentru totdeauna? Poate că l-am şi strivit sub picioarele noastre!

— Nu te mai foi atîta! strigă la ea Karik. Pînă la urmă chiar că ai să-l striveşti!

Valia încremeni pe loc, iar Karik se lăsă în genunchi şi începu să pieptene cu degetele răsfirate iarba umedă.

În zadar!

— Karik - spuse Valia - el este pe-aici pe undeva şi cred că ne-aude. O să iasă la iveală.

— Da, sigur că o să iasă - răspunse Karik. Printre sfărîmăturile lăzii, băiatul găsi o scîndurică mică, subțire, o scutură de praf şi, aşezînd-o pe un loc neted, rosti nu prea tare, dar foarte desluşit:

— Ivan Ghermoghenovici, ne auziți? Ieşiți pe platforma asta. Pe asta! şi Karik ciocăni cu degetul în scîndurică. Nu vă temeți. Nu ne mişcăm.

Trecură cîteva minute. Copiii şedeau nemişcați în genunchi şi, cu capetele aplecate, se uitau la scîndurică. Deodată, pe placajul galben apăru un fel de musculiță.

— El e! şopti Valia.

— Respiri prea tare - vorbi încet Karik. Pufăi ca o locomotivă! Ai să-l sufli de pe platformă.

Ținîndu-şi răsuflarea, băiatul se aplecă şi mai mult deasupra scîndurelei. Închise un ochi şi începu să. Cerceteze cu atenție minuscula ființă care alerga înainte şi înapoi pe marginea plăcii de placaj.

— El e! Ivan Ghermoghenovici al nostru! spuse Karik, acoperindu-şi gura cu palma.

— Uită-te, uită-te! şopti Valia. Vezi, dă din mîini... Ce mititel e!... Şi noi am fost aşa?

— Chiar şi mai mici - răspunse Karik. Nu vorbi. Stai locului şi taci.

Valia nu îndrăzni nici măcar să mai respire. În liniştea ce se aşternuse, ei auziră un țiuit subțirel-subțirel, mai slab decît țiuitul țintarului.

— Ne spune ceva! şopti Karik, plecîndu-şi urechea spre scîndurică.

— Ce spune?

— Nu prea se înțelege!

Profesorul sări jos de pe scîndurică şi dispăru în iarbă.

— A plecat!

— Unde s-a dus?

— Nu ştiu. Dacă a plecat, înseamnă că aşa trebuie să facă. Stai şi aşteaptă!

Peste cîteva clipe, Ivan Ghermoghenovici apăru din nou. De astă dată însă nu era singur.

— Uite, uite! strigă Valia. L-a atacat cineva! Copiii se aplecară deasupra scîndurii şi se uitară cu multă atenție... Dar degeaba, ei nu se puteau dumeri ce se întîmplă, nu puteau pricepe dacă profesorul trage după el un fluture - era unul de culoare închisă - sau dacă fluturele s-a agățat de profesor şi vrea cu tot dinadinsul să-l dea jos de pe scîndură.

Fluturele se zbătea, îşi agita aripile, îl trîntea la pămînt pe profesor.

— Să-i sărim repede în ajutor - zise Valia - altfel, ticălosul ăsta o să-l mănînce pe Ivan Ghermoghenovici al nostru.

Profesorul se tăvălea pe marginea scîndurelei şi tiuia ceva.

— Auzi, Karik?... Strigă: „Ajutor, ajutor!" Valia întinse mîna spre fluture.

— Aşteaptă! încercă s-o oprească băiatul. Aud că mai spune ceva.

Dar Valia şi prinsese fluturele şi-l zvîrlise cît colo. Ridică apoi scîndurică, cu Ivan Ghermoghenovici cu tot, pînă în dreptul ochilor.

— Mi se pare că e foarte necăjit! observă fetița. Cred că fluturele l-a lovit rău de tot!

Profesorul ridica brațele spre cer, alerga de colo-colo pe scîndurică şi țiuia. Apoi se lua cu mîinile de cap şi țopăia pe picioruşele lui minuscule.

— Nu vă fie frică! încercă Valia să-l liniştească. N-o să se mai atingă de dumneavoastră. L-am omorît!

Dar auzind aceste cuvinte, profesorul nu se linişti de fel, dimpotrivă, îşi agită şi mai tare braţele şi parcă scuipă chiar de cîteva ori. Nu mai încăpea îndoială că Ivan Ghermoghenovici era supărat foc!

— Bine, bine! încercă din nou să-l liniştească Valia. O să-l găsesc îndată şi o să-l strivesc. O să-l învăţ eu minte, să-i mai necăjească pe cei mici!

Auzind-o vorbind astfel, Ivan Ghermoghenovici se luă cu mîinile de cap, se clătină şi începu deodată să sară atît de tare pe scîndurică şi să ţiuie atît de puternic, încît Karik înţelese imediat că profesorul voia să le comunice ceva foarte important.

— Îl strivesc acuşica! strigă Valia.

— Nu ţipa! vorbi în şoaptă băiatul. O să-l asurzeşti. El e foarte mic. Dă-mi-l mie!

Karik scutură cu grijă scîndurică, astfel încît profesorul să-i lunece drept în palmă. Îşi apropie apoi palma, cu profesor cu tot, de ureche.

— Ecophora - auzi el vocea slabă a lui Ivan Ghermoghenovici - e o ecophora unică... Un exemplar ca ăsta... Un exemplar ca ăsta!...

— Vorbeşte despre nu ştiu ce fel de ecophora! şopti Karik.

— Pesemne că praful se numeşte aşa - răspunse Valia încet. Şi praful... S-a dus!

Karik se uită în palmă şi vorbi răspicat:

— Ivan Ghermoghenovici, ce-i de făcut? Vîntul a luat tot praful... Noi nu sîntem vinovaţi.

Şi duse din nou palma la ureche.

— Nu face nimic! ţiui abia perceptibil glăsciorul lui Ivan Ghermoghenovici. Mai am în laborator încă vreo cîteva grame! Duceţi-mă acasă... Dar mai întîi căutaţi ecophora... E aici... În iarbă.

— Dar ce-i aia ecophora? întrebă Karik.

— Ecophora - țiui iar profesorul - este un fluture din familia moliilor... Trăieşte numai în sud... Prin locurile noastre asemenea fluturi se întîlnesc foarte-foarte rar, iar Valia mi l-a luat... Să-l găsească negreşit.

— Ei, Valka - spuse Karik - caută numaidecît ecophora! Singură ai aruncat raritatea asta, singură s-o găseşti!

Fetița se aplecă, cotrobăi prin iarbă cu mîinile, apucă de aripioară fluturele pe jumătate mort şi îl ridică de jos.

— Ăsta e? întrebă Karik, arătîndu-i-l lui Ivan Ghermoghenovici.

— Ăsta! Ăsta! se bucură profesorul. Luați-I acasă, dar, vă rog, cu multă grijă... Să nu-i boțiți aripioarele.

— Dar încotro s-o luăm ca să ajungem acasă? întrebă Karik.

— Mergeți drept spre iaz, fără să cotiți nici la stînga, nici la dreapta, iar după ce treceți de iaz, o să vedeți singuri drumul care duce spre oraş. N-o să vă rătăciți, fiindcă nu există decît un singur drum!

Băiatul rupse o frunză lată de pătlăgică, făcu din ea un cornet, în care, cu precauție, îl aşeză pe marele savant Ivan Ghermoghenovici Enotov.

— Iar acum, fuga acasă! îi spuse el Valiei. Numai vezi să nu pierzi ecophora asta prețioasă.

— Stai nițel! Da' cum o să trecem prin oraş, aşa, în pielea goală?

— Ei şi? pufni cu dispreț Karik.

— Nu, nu! se împotrivi fetița. Eu nu merg. Nu-i frumos!

— Ce-nseamnă asta „nu-i frumos"? se miră frate-său.

— Uite ce slabă sînt! Mi se văd toate coastele. Sînt numai piele şi os! Or să rîdă toți de mine.

— Nu-i nimic. O s-o ținem tot într-o fugă.

— Nu, nu! se împotrivi Valia. Trebuie să ne îmbrăcăm!

Valia ridică de jos cămaşa boțită a profesorului şi şi-o aruncă pe ea.

— Vai, ia te uită cu ce semeni acum! Cu o sperietoare - zise rîzînd Karik.

Cămaşa lui Ivan Ghermoghenovici îi ajungea Valiei pînă la călcîie, iar mînecile, îi atîrnau pînă la genunchi. Dar, în sfîrşit, de bine de rău avea totuşi o îmbrăcăminte! Fetița îşi suflecă mînecile şi îşi adună cămaşa, ca pe o trenă.

— Şi tu? îl întrebă ea pe Karik, fără să ia în seamă rîsul lui. Îmbracă-te şi tu cu ceva din lucrurile lui Ivan Ghermoghenovici.

Băiatul fu nevoit să se vîre în pantalonii profesorului. Şi-i trase pînă la gît.

— Aşa eşti îmbrăcat foarte cuviincios! se arătă mulțumită Valia.

Intrat cu totul în pantaloni, Karik făcu vreo cîțiva paşi, se împiedică şi căzu. Bine cel puțin că reuşise să ridice la timp mîna în care-l ținea pe profesor, altfel, probabil că l-ar fi pierdut sau poate chiar l-ar fi strivit.

— Suflecă-ți pantalonii! îl sfătui Valia.

Îl ajută să se ridice şi să-şi potrivească pantalonii. Băiatul nu se împotrivi.

În sfîrşit, toate pregătirile erau acum făcute. Karik îşi luă sora de mînă şi începură să cînte amîndoi deodată, ca şi cum s-ar fi înțeles dinainte:

“Nainte marş, răsună goarna!
Copiii mei, voinicii mei,
Sus fruntea, şoimi cutezători,

În ochi vă scapere scîntei!"

Dincolo de iaz se întindea ca o săgeată drumul asfaltat ce ducea în oraş.

CAPITOLUL XVIII. *Un atac neaşteptat. Biologia le-a prins bine. Din nou acasă. Emoţiile şi bucuriile profesorului Enotov. Zvonuri absurde despre ţînţari şi armăsari.*

Cînd Karik şi Valia ajunseră în oraş, se înserase de mult; străzile erau întunecate şi pustii. La ferestrele caselor se zăreau luminiţe galbene. Undeva, departe, strigau nişte copii. Probabil că se jucau de-a soldaţii.

Peste frunzişul întunecat al grădinii publice străluceau, ca o pălărie albăstrie, reflexele luminii electrice. Acolo răsuna muzica, scîrţîiau leagănele, se auzea larmă de glasuri omeneşti, rîsete, clopoţeii sunau vesel, iar trompeta striga voioasă.

— E o petrecere în grădină - spuse Karik, trăgînd cu urechea. Asta înseamnă că azi e zi de repaus.

— Dar cît o fi trecut de cînd am dispărut? întrebă Valia.

— Mult!

— Cred că am lipsit vreo două săptămîni! oftă Valia. Şi mi se pare, nu ştiu de ce, că au trecut cîţiva ani.

Grădina se afla în apropierea casei.

— Hai să iuţim pasul! propuse Valia. Să alergăm!

— Hai!

Dar abia porniră, şi din poarta unei case mari se ivi un căţel miţos, cu picioarele strîmbe şi cu o ureche ruptă. Lătrînd de zor, el se năpusti asupra celor doi

copii, încercînd să-i înşface de picior. Karik aruncă în el cu o piatră. Cățeluşul schelălăi şi, cu coada între picioare, se pitula sub poartă.

— Hei! Strigă cineva dindărătul porții. Cine-i ăla care îl bate pe Tuzik al nostru?!

Poarta scîrții. Un stol de băieţaşi năvăli în stradă. Karik şi Valia se opriră.

Ținîndu-şi cu o mînă pantalonii, care lunecau în jos, şi ridicînd deasupra capului cealaltă mînă în care strîngea frunza de pătlăgică făcută cornet, Karik spuse:

— Păi Tuzik al vostru să nu se mai năpustească asupra oamenilor!

Copiii veniră mai aproape şi-i înconjurară pe Karik şi pe Valia. Un băieţaş cu vestă îşi vîrî mîinile în buzunare pînă la coate, scuipă voiniceşte şi-i cercetă pe cei doi din cap pînă-n picioare.

— Ce fel de oameni sînt ăştia? întrebă el în bătaie de joc. De unde au apărut astfel de oameni pe strada noastră?

— Noi sîntem nişte călători! spuse sfioasă Valia. Băieţandrii izbucniră în rîs.

— Ea „călătoreşte" cu mămica la piață! strigă unul.

— Da' de unde! Da' de unde! Asta e fiica focii care a navigat în derivă pe acelaşi ghețar cu exploratorii polari.

— Nici vorbă! Ea călătoreşte pe jos, pe sub masă! Karik se încruntă.

— Hei, voi! rosti el, scoțîndu-şi un picior înainte. Lăsați-ne să trecem, că de nu...

-... că de nu - îl îngînă unul. Ce-o să se întîmple?

— Ai să vezi atunci!

Băieţaşii începură s-o tragă pe Valia de cămaşa lungă în care era îmbrăcată, iar pe Karik, de pantalonii care curgeau de pe el.

— Vă rog să ne lăsaţi în pace! scînci Valia. Trebuie să ajungem acasă cît mai repede. Noi n-am mai fost pe-acasă de mult.

— Dar de unde veniţi? întrebă băiatul în vestă.

— Ce vă interesează? se răţoi Karik.

— Cum să nu ne intereseze, cînd din grădina noastră au dispărut două sperietori: una în cămaşă, cealaltă în pantaloni!

Băieţii izbucniră în rîs.

— Fraţilor - strigă unul dintre ei - hai să-i ducem în grădină, să speriem ciorile cu ei!

— Încercaţi numai! răspunse vitejeşte Karik.

Ridică deasupra capului mîna în care îl ţinea pe profesor, îşi holbă ochii şi ţipă cu o voce fioroasă:

— Microga-a-a-ster nemo-o-o-ru-um! Băieţii schimbară repede priviri între ei.

— Triungu-uli-i-ina-a! ţipă Valia.

— Car-r-rabus! scrîşni din dinţi Karik.

— Vai, sînt nebuni! strigă speriat un băiat şi, pe loc, copiii se risipiră repede, care încotro.

Cămăşile băieţilor se desluşeau prin întuneric ca nişte pete albe; în dreapta şi în stînga răsunau porţile trîntite cu violenţă şi grabă. Într-o clipă, strada rămase pustie.

— Ei, vezi - spuse Karik, gîfîind din greu - tot ne-a fost de folos biologia... Şi-acum, să fugim de aici cît mai repede, să nu ne mai întîlnim cu cineva. Se vede treaba că într-adevăr semănăm cu nişte sperietori...

Karik şi Valia alergau atît de iute, încît simţeau vîntul şuierîndu-le pe la urechi. Case, ulicioare, străzi,

răspîntii, grădini, toate se perindau prin fața lor ca la cinematograf.

Iată, în sfîrşit, şi bine cunoscuta poartă verde. Copiii zburară în curte din viteză.

— Nu cumva l-ai pierdut pe Ivan Ghermoghenovici? întrebă Valia, gîfîind.

Karik dădu la o parte cu grijă o margine a frunzuliței:

— E aici! Şade jos! Curtea era pustie.

Copiii ridicară capetele şi se uitară îndelung la ferestrele luminate ale primului etaj. Printre perdele se vedea că cineva - bunica sau mama - trece de la masă la bufet.

— Pregăteşte cina! şopti Valia.

— Şi de data asta n-o să mai întîrziem! zise Karik. Haidem!

— Vai, Karik, mi-e frică!... Mama o să ne certe!...

— Ei, asta-i! Ce, mama e mai fioroasă decît viespea-eumena?

Copiii se repeziră grămadă şi, îmbrîncindu-se şi luînd-o unul înaintea celuilalt, alergară în sus pe scări şi se opriră în fața uşii apartamentului treizeci şi nouă.

Karik apăsă repede pe butonul alb. Soneria țîrîi prelung. După o linişte numai de o jumătate de minut, care însă copiilor le păru o veşnicie, se auziră paşi grăbiți. Lanțul uşii zornăi. Uşa se deschise larg.

În prag stătea mama.

— Voi?! exclamă ea şi izbucni în plîns. Vrăbiuțele mele! Lăsați-mă, lăsați-mă să vă îmbrățişez! murmură ea, strîngîndu-i pe copii cu putere la pieptul ei.

— Te rog stai, stai un pic! strigă Valia, smulgîndu-se din îmbrățişările mamei. Îl striveşti pe Ivan Ghermoghenovici.

— Valecika, ce-i cu tine? șopti mama şi începu să plîngă şi mai tare.

— Linişteşte-te, mamă, nu plînge! vorbi Karik, cu seriozitate. Mai bine dă-ne un păhărel mic şi curat.

— Un păhărel?

— Da! Și Karik dădu din cap. O să-l punem pe Ivan Ghermoghenovici în păhărel. Altfel mi-e frică să nu-l pierdem.

Mama îşi plesni palmele una de alta:

— Amîndoi! Amîndoi şi-au pierdut mințile! Vai, da' ce s-o fi întîmplat cu ei? împiedicîndu-se de scaune şi răsturnîndu-le, mama alergă la telefon, smulse receptorul şi țipă cu un glas plin de deznădejde: „Salvarea"! Neapărat! Mai repede! Ce? Adresa cui? A, adresa noastră?

— Stai, mamă - spuse Karik, luîndu-i din mînă receptorul - el are nevoie doar de un păhărel, şi tu chemi ditamai ambulanță a „Salvării"... Pentru ce? O să se rătăcească în ambulanță şi o să tot umble prin ea un an întreg... Mai bine adu un păhărel!

Mama se dădu înapoi speriată. Îşi aminti că e mai bine să nu-i contrazici pe nebuni, ca să nu-i întăriți. De aceea, fără să mai rostească un singur cuvînt, dar cu fața scăldată în lacrimi, scoase din bufet un păhărel curat şi i-l dădu lui Karik.

Cu respirația tăiată, ea aşteptă să vadă ce are să facă băiețelul ei.

Karik netezi frunzulița boțită de pătlagină, culcă păhărelul pe o parte şi spuse:

— Treceți, Ivan Ghermoghenovici, în palatul de cristal!

Şi, deodată, mama văzu cum, pe frunzulița verde, începe să dea din picioruşe o mică gînganie şi cum trece apoi vioaie în păhărel.

Karik întoarse cu grijă păhărelul şi îl puse pe masă, în poziție normală.

— Stați comod aici? întrebă el şi-şi plecă urechea pe marginea păhărelului.

Ceva țiui în păhărel.

— Bine! rosti Karik. Am să acopăr paharul cu o batistă curată, iar în loc de saltea, o să v-arunc o bucățică de vată. Deocamdată, odihniți-vă!

— Acum înțeleg - zîmbi printre lacrimi mama - ăsta e un joc nou. Dar ce fel de gîză e aceea pe care ați pus-o în păhărel?

— Gîză?! răspunse jignit Karik. Frumoasă treabă!... Cum se poate vorbi astfel despre un om de ştiință? Despre un savant?

— Înțeleg! rîse mama. Voi o numiți pe ea „savant"!

— Nu noi îi zicem aşa, ci lumea ştiințifică de pretutindeni, de pe tot globul. Şi nu e „ea", ci „el".

Mama se aplecă deasupra păhărelului. Se aştepta să vadă înăuntru o insectă dresată.

— Un om... om... omuleț strigă ea deodată, cu glasul schimbat.

— Ei, nu, ăsta nu-i de loc un omuleț - preciza Karik. E profesorul nostru, Ivan Ghermoghenovici. El a inventat un lichid care l-a făcut mic. Şi noi am fost la fel cum e dînsul acum, chiar şi mai mici. Apoi am înghițit un praf de mărit şi... am redevenit mari. Pentru Ivan Ghermoghenovici însă n-a mai ajuns praful. Dar mai are încă puțin în laboratorul lui. O să-l ducem îndată acolo şi o să fie la fel cum era înainte.

Mama îi asculta pe copii uluită. În cele din urmă îşi dădu seama că ei totuşi nu îşi pierduseră mințile.

— Dar, dragii mei - le spuse ea - locuința lui Ivan Ghermoghenovici este sigilată de miliție. Va trebui să

aşteptăm pînă dimineaţa. Comunicaţi-i asta lui Ivan Ghermoghenovici!

Karik îi repetă profesorului încet şi desluşit tot ce aflase de la mama lui.

— Nu-i nimic, Karik - ţiui vesel Ivan Ghermoghenovici - m-am instalat aici minunat... Să aşteptăm pînă dimineaţa!

Băiatul ridică fruntea şi-i spuse mamei:

— Să aşteptăm pînă dimineaţa.

În păhărel se auzi din nou un ţiuit. Karik ascultă şi apoi zise:

— Şezi, mamă! Ivan Ghermoghenovici ne roagă să-ţi povestim tot, tot...

Mama se aşează, dornică şi nerăbdătoare să asculte.

Karik îşi drese glasul şi începu să povestească fără grabă neobişnuitele peripeţii prin care trecuseră tustrei. Peripeţiile celor trei viteji, care au călătorit pe pămînt şi sub pămînt, pe apă şi sub apă, între cer şi pămînt, prin văzduh, prin păduri, prin munţi, prin peşteri, prin scorburi şi crăpături. Istorisind, retrăiau toate întîmplările extraordinare prin care trecuseră, toate faptele vitejeşti pe care le săvîrşiseră ei trei... Povestind, se revedeau luptînd plini de curaj cu tot felul de monştri, plutind pe corabie, zburînd prin aer, coborînd în vizuini adînci.

Ascultîndu-l pe Karik, mama dădea din cap, uneori suspina, alteori rîdea, dar de cele mai multe ori asculta speriată, cu ochii larg deschişi, nemaicutezînd nici să respire, nici să se mişte.

— Bieţii mei copii! oftă ea, ştergîndu-şi lacrimile cu batista. Prin cîte încercări aţi trecut, sărmanii de voi! Ce-o să mai ofteze şi bunica cînd o să se întoarcă acasă şi o să audă despre păţaniile voastre!

— Ştii ceva, mamă - spuse Karik - eu cred că nici n-ar trebui să-i povestim bunicii despre aventurile noastre.

Mama se gîndi puțin şi zîmbi.

— Ai dreptate - răspunse ea. Bunica se pierde repede cu firea. Asemenea povestiri pot fi într-adevăr dăunătoare pentru sănătatea ei. O să-i spun că ați fost la unchiul Piotr Andreevici... Şi cu ce să vă ospătez acum? Ce vă pofteşte inima să mîncați?

— Vai, mamă! zise Valia. Ne e atît de foame, că mîncăm orice ne-ai da!

Mama începu să se agite: în sufragerie zăngăneau vasele, în bucătărie arzătorul de gaz zumzăia de zor.

În timp ce copiii se spălau şi se îmbrăcau, mama puse masa, pe care apărură jumări de ouă cu şuncă, friptură rece de găină, salată, brînză şi munți de pîine proaspătă.

După ce stătu cîteva clipe în fața bufetului, şovăind parcă, mama deschise o uşiță de sticlă şi scoase o sticlă neagră cu o inscripție de aur pe eticheta albă: „Vin de Porto".

— Ei - zise mama - la o astfel de ocazie trebuie să beți puțin vin amestecat cu apă fierbinte.

Cînd totul fu gata, se aşezară la masă.

— Poftiți şi dumneavoastră, Ivan Ghermoghenovici! rosti Karik şi aşează solemn, între farfuria lui şi a Valiei, păhărelul în care se afla profesorul. Karik ciupi o firimitură de brînză şi o aruncă în păhărel. Serviți-vă, Ivan Ghermoghenovici! îl pofti el.

Din păhărel se auzi un țiuit.

— Cere pîine - şopti Valia, dînd drumul în fundul păhărelului unei fărîme de pîine.

— Dar vin? întrebă mama. Cum să-l servim cu vin pe Ivan Ghermoghenovici?

— Ştiu eu cum! şi Karik sări de pe scaun. O să-i turnăm vin de Porto într-o capsulă.

Fugi în camera lui şi aduse o capsulă de aramă, în care mama turnă o picătură de vin. Karik coborî cu grijă capsula în fundul păhărelului.

Comesenilor nu le trebui mult ca să se înveselească foarte tare.

— În sănătatea dumneavoastră, Ivan Ghermoghenovici! strigă Karik, ridicînd cupa cu apa fierbinte, colorată cu vin de Porto.

— Pentru călătoria noastră! strigă Valia. Ciocniră cu toţii, băură şi mîncară. Nici profesorul nu îşi pierdea timpul degeaba: el mînca brînză şi bea vin.

Nu trecu mult şi se duseră cu toţii la culcare. Karik şi Valia respirau liniştiţi în paturile lor proaspăt primenite. Profesorul dormea în păhărel, ghemuit pe ghemotocul de vată.

Pentru prima oară, după zilele şi nopţile în care lipsiseră de acasă, simţeau iar odihna deplină a unui somn dulce, liniştit. Nu-i mai ameninţa nici o primejdie.

*

* *

A doua zi, Ivan Ghermoghenovici şedea la masa lui de lucru din cabinetul său, ca şi cum nimic nu s-ar fi întîmplat. Zece corespondenţi îl fotografiaseră, după ce îşi umpluseră carnetele cu însemnări luate după relatarea pe care le-o făcuse savantul, în legătură cu extraordinarele lui aventuri.

Curînd apăru într-o revistă un articol excelent referitor la toate aceste întîmplări, cu o fotografie mare a lui Ivan Ghermoghenovici Enotov.

Cineva lansă zvonul că profesorul Enotov a învățat să facă din armăsar țînțar. Pe urmă nu s-a mai ştiut chiar atît de bine dacă acesta este adevărul, şi a început să umble vorba că, de fapt, el face din țînțar armăsar. De altminteri n-ar fi imposibil să existe, într-adevăr, pe undeva, un profesor care să se priceapă să facă din țînțar armăsar, dar eu nu ştiu nimic despre un astfel de profesor şi nici n-am de gînd să vorbesc despre el, pentru că nu-mi place să scriu despre ceea ce n-am văzut niciodată cu ochii mei...

Nr. 4.198
Redactor de carte: A. Poteraşu
Ilustrații de D. Ionescu
Tehnoredactor: El. Gărăjău
Corector: L. Iacob
Dat la cules 17.V.960. Bun de tipar 5.VII.960. Tiraj 20080 ex. broşate şi 5040 ex. legate. Hîrtie semivelină de 65 gr. m.p. Coli de tipar 22,5. Coli de editură 16,9. Format 16/61x86. Com. editurii 4.604. Ediția 1. A. 0284. Pentru bibliotecile mici indicele de clasificare 8(S) = R
Tiparul executat sub comanda nr. 889 la Combinatul
Poligrafic Casa Scînteii „I. V. STALIN",
Bucureşti - R.P.R.